

ODPRT KNJIŽNI SEJEM — V avli Krke so v ponedeljek zvečer slovesno odprli 12. dolenski knjižni sejem. Gost otvoritvenega večera je bil akademik dr. Anton Trstenjak, filozof in psiholog, avtor več kot 40 knjig. Z njim se je pogovarjal urednik Cankarjeve založbe, pesnik Tone Pavček, uvodoma pa so zapeli pevci kvarteta DO. Sejem, na katerem je predstavljena celotna enoletna knjižna produkcija slovenskih založb, bodo zaprli jutri. Na sliki: dr. Anton Trstenjak je na koncu pogovora vsem, ki so to želeli, podpisal svojo knjigo »Biti človek«. (Foto: Janez Pavlin)

Quo vadis, predsedstvo?

Če bi med šolarji ali vsaj poprečno izobraženimi ljudmi naredili anketo, v kateri bi morali anketiranci naštet vse predsednike predsedstva, ki so po titovi smrti zasedali ta položaj, bi anketa razkrila, da je poprečnemu državljanu le malo mar, kdo je šef države. Anketiranci bi se bržkone po vrsti, jugoslovanskega predsedstva, ki je na čelu države od minulega torka. Pa vseh tudi ne bi mogli naštet, saj je sedanje predsedstvo torzo, kar je Makedoniji ter Bosni in Hercegovini še niso izvolili članov za kolektivnega šefa države.

Ko je Tito predlagal in potem tudi izpeljal uvedbo kolektivnega šefa države, je imel pred očmi dejstvo, da je Jugoslavija mnogonacionalna država, v kateri je pod pokrovom njegove avtoritete vrela in brbotala zaradi različnih interesov že za njegovega življenja. Zavedal se je, da bo po njegovega odhodu prišlo do mednacional-

nih nasprotij. Do teh je res prišlo, ampak predsedstvo, sestavljeno iz osmih udov vseh republik in pokrajin, tega pritiska ni zdržalo. To je že bilo vidno ob pojavu srbskega nacionalizma. Sicer pa je o delovanju in pristojnostih predsedstva le malo znanega povprečnemu državljanu. Tu in tam se je slišalo, videlo na TV, da je ta ali oni član predsedstva odpotoval na obisk v nevrščene države, najraje pred koncem mandata, ko se je zdelo, da je treba take zadeve še na hitro urediti. Doma pa so zadeve naglo drsele navzdol, očitkov na račun dosedanjega predsedstva je več kot dovolj.

Mladinini kolumnist Gantar meni, da je preteklo predsedstvo v petih letih naredilo le malo dobrega, saj so državo sprejeli v slabem stanju, zdaj pa jo zapuščajo pred razsulo. Sprožilo je ideološko vojno proti procesom demokratizacije, blokiralo ekonomsko politiko vlade Milke Planinc, izvajalo zunanjo politiko daleč od evropskih integracijskih procesov itd. Najnižja točka, ki jo je predsedstvo doseglo, pa je bil Dizdarevičev nastop pred pobesnelo beograjsko množico, ki ga je izvižgala.

Ob vsem tem se lahko vprašamo, ali gre v celoti verjeti izjavi sedanjega predsednika predsedstva dr. Janeza Drnovška. Ob prevzemu nove funkcije je dejal, da so člani predsedstva osebno odgovorni za ponovno vzpostavitev takšnega razumevanja med narodi in narodnostmi, ki bo omogočilo resnično sožitje na načelih medsebojnega spoštovanja in enakopravnosti.

Za tako imenovano jugoslovansko sintezo je očitno vse manj manevrskega prostora, saj je naš vsakdanjik dobesedno prežet z različnimi aferami in še več odprtimi vprašanji, ki se vlečejo kot jara kača. Časopisi in sploh mediji vsak dan poročajo o novih in novih zapletih, do katerih je nazadnje prišlo celo v Sloveniji. Razkol med tako imenovano opozicijo in uradno oblastjo je že prestrašil nekatere časopisne komentatorje, ki svariijo pred slepim pohodništvom ob aretaciji Janše, ki se lahko razmahne do nacionalnega brezumja. Ampak vse to, kar se dogaja sedaj, je vendarle logična posledica 40-letnega molka, slepega pristajanja na vse, kar se je skuhalo v jugoslovanski zakulisni politiki.

Sicer pa se dogajajo v državi normalne reči: Vlasi je še vedno v zaporu, kosovske delegate, ki so na »tajnem« glasovanju proti novi srbski ustavi, kličejo na odgovor, ljudje pa živijo iz dneva v dan težje. Ob vsem tem se zdi vloga predsedstva v resnici zelo obrobna in nepomembna.

J. SIMČIČ

Proti eni...

(Nadaljevanje s 1. strani)

za kar se zavzemamo s svojimi argumenti, vprašanje pa je, ali bodo ti argumenti za ljudi prepričljivi. Odnosi med narodi v jugoslovanski federaciji, za kakršno se zavzemamo, seveda ne morejo temeljiti na načelu en človek, en glas. Odločno smo proti mehanizmu, ki omogočajo prerazporejanje nacionalnega bogastva. Če so vzpostavljene mehanizmi, po katerih je mogoče vzeti tam, kjer je, in dati tja, kjer ni, gre za izkoriščanje enega naroda nad drugim. To so resna vprašanja za novo ustavo in na tem področju bodo še veliki spori, tudi v Sloveniji.

Seveda je v Metliki tekla beseda tudi o zadnjih dogodkih v Sloveniji, zlasti o nedavnem mitingu v Ljubljani. »Zadnji miting je napoved, kako bo videti bodoča volilna propaganda v boju za oblast. Različni programi niso nič slabega, a ljudje morajo vedeti, kaj v resnici kdo je in za kaj se zavzema. Naš program je jasen: socializem po meri človeka, z vsem, kar sem sodel. Podpisniki majniške deklaracije pa v prihodnosti vidijo Slovenijo brez socializma in brez Jugoslavije. To pomeni ukinitve družbene lastnine in samoupravljanja. Zato, ker do sedaj nismo znali dobro gospodariti z družbeno lastnino, je ne bi smeli sedaj zapostaviti.

Na mitingu so skušali dokazati, da je proces proti četverici proces. Po svojih posledicah to res je. Vendar na podlagi tega, kar mi vemo, se ne da dokazati, da je bil sam proces političen. Res pa je, da za večino Slovencev kazni za četverico ni upravičena. Slovenija se celo leto ukvarja s procesom. V Sloveniji je močna struktura, ki ji je veliko do tega, da bi se ta problem rešil in da bi se lahko začeli ukvarjati z drugimi izredno pomembnimi problemi. Zato je ravnanje predsedstva SFRJ nerazumno, kot da ne vidi, da pomilostitev četverice predlaga predsedstvo Slovenije in da to ni isto, kot bi jo predlagal upravnik zaporov. Predsedstvo SFRJ dobiva svojo suverenost od republikih predsedstev in bi moralo predlog predsedstva Slovenije, vrhovnega organa slovenske suverenosti, samo sprejeti in potrditi.

A. BARTEJ

Janša ocenjuje

Iz pogovora z zaprtim Janezom Janšo, objavljenega v 2. št. Demokracije

- Stanje, kot ga imamo danes, ne more dolgo trajati. Slovenska politična alternativa bo postala organizirana legalna opozicija ali pa bo za daljši čas izginila.
- Bistvena razlika med Kučanom in Popitom je predvsem v načinu vladanja. Popit je vladal tako, da se je 95 odstotkov ključnih odločitev sprejelo v najžejem partijskem vrhu, na neformalnih sestankih in skrito pred očmi javnosti, Kučan pa je tako praktično znižal na 50 odstotkov, del manj pomembnih odločitev pa je partija prepustila celo skupščini. Če sta bila Popit in Marinc v svojih mandatih reanimirani figuri partijskih sekretarjev iz časa obveznih oddaj pridelkov in nasilne kolektivizacije, potem je Kučan blizu lika evrokommuniste, prevelikega utopista po idealih in prav tako prevelikega pragmatika po dejanjih. Seveda te razlike danes niso več bistvene, saj Popit Kučanu osebno ne predstavlja nobene alternative več.
- Kavčiča je odnesel val čistk, s katerimi so stare partijske avtoritete s pomočjo trejerskih aparatčikov zaustavile proces liberalizacije v celi Jugoslaviji. Bojim se, da bo zgodovina pokazala, da je bil ta poskus v začetku 70. let zadnji za demokratizacijo v celi Jugoslaviji. Ekonomske razmere so bile takrat mnogo ugodnejše, razlike pa bistveno manjše kot danes.

BREDA MIJOVIĆ NA ČELU POSAVSKIH OBČIN

BREŽICE — Svet posavskih občin je na seji 9. maja izvolil za novo predsednico sveta posavskih občin Bredo Mijović, predsednico občinske skupščine v Sevnici. To dolžnost je prevzela od Brežičana Staneta Zlobka.

OBISK POBRATENIH IZ DOLINE

KOČEVJE — Minuli četrtek je bila na obisku pri vodstvu Osnovne šole Zbora odposlancev Kočevje delegacija predstavnikov šolstva iz pobratene slovenske občine Dolina pri Trstu v Italiji. Šolniki obeh občin so se dogovarjali o sodelovanju na področju kulture in izobraževanja v prihodnjem šolskem letu. Tako sodelovanje pobratenih na področju šolstva traja že 18 let.

- Tudi moji najpomembnejši organi so me začeli izdajati. (Kadmus)

NOVI DEVIZNI TEČAJI

Tečajna lista št. 92 z dne 15. maja 1989

država	valuta	tečaj	za devize, efektivno, črke, kreditna pisma in poštne nakaznice		
			nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	a. dolar	1	9340.36	9354.39	9368.42
Avstrija	šiling	100	88619.79	88752.92	88886.05
Kanada	dolar	1	10066.69	10081.81	10096.93
Danska	krona	100	159982.73	160223.06	160463.39
Finska	marka	100	279653.39	280073.50	280493.61
Francija	frank	100	184114.45	184391.04	184667.63
ZR Nemčija	marka	100	622249.09	623183.87	624118.65
Grčija	drahma	100	7396.61	7407.72	7418.83
Irski	funt	1	16827.30	16852.58	16877.86
Italija	lira	100	855.62	856.91	858.20
Japonska	jen	100	8781.05	8794.24	8807.43
Kuvajt	kv. dinar	1	41089.50	41151.23	41212.96
Nizozemska	guilder	100	552747.88	553578.25	554408.62
Norveška	krona	100	172495.73	172754.86	173013.99
Portugalska	escudo	100	7607.27	7618.70	7630.13
Švedska	krona	100	183959.24	184235.59	184511.94
Švica	frank	100	696379.07	697425.21	698471.35
V. Britanija	funt	1	19859.83	19889.66	19919.49
ZDA	dolar	1	12019.50	12037.56	12055.62

Naša anketa

Nismo pravna država

5. maja, tri dni pred napovedanim, a uradno prepovedanim zborovanjem v podporo četverici, obsojeni lani v ljubljanskem procesu pred vojaškim sodiščem, so močje v modrem aretiralni enega od četverice, Janeza Janšo, in ga odpeljali na Dob na prestajanje kazni. Zgodilo se je, kar so pesimisti in verjetno tudi realisti v slovenski demokratični javnosti pričakovali (glede na jasne izjave z vrhov slovenske politike oz. oblasti o nujnosti spoštovanja zakonitosti, pravne države in proti napovedani državljanjski nepokorščini), optimisti pa upali, da se ne bo zgodilo — zaradi res že nekoliko starejših obetov, da naj bi z izvršitvijo sodbe počakali, dokler ne bodo razjasnjene vse okoliščine ljubljanskega procesa. Predvsem s pravno državo je bilo ob utemeljevanju omenjenih postopkov veliko opletanja; v njej je samoumevna izvršitev pravno-močne sodbe. Toda 5. maja so držali še vsi argumenti o vrsti nepravilnosti v samem postopku, glede ozadja procesa pa velja vsaj ugotovitev skupščinske komisije o nezakonitosti vsaj dela vojaškega dokumenta. In tudi Janez Stanovnik se je javno spraševal, katero sodišče na svetu lahko obsodi človeka, ker je nekaj podčrtal. Z izvršitvijo takšne sodbe gotovo ni bilo treba hiteti, vsaj ne z argumentom utrjevanja pravne države.

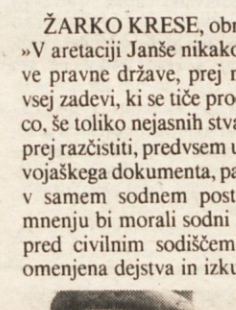

MARKO ŠTEPAN, sociolog, referent za plan in analize na metliški občini: »To, da je Janša zaprt, je samo dokaz več, da nismo pravna država, kar vemo že dolgo časa in kar se kaže tudi na vseh drugih področjih. Kaže pa, da je primer četverice prebudil ljudi in da iz pasivne množice postajamo javnost s politično kulturo in zavestjo, kar bo gotovo vplivalo na to, da bomo v določenem času morali postati pravna država. Seveda v pravni državi do procesa proti četverici sploh ne bi moglo priti, kaj šele, da bi šli ljudje v zapor.«

BERNARDA RAVNIKAR, profesorica na Srednji šoli v Brežicah: »Menim, da je odvzem svobode Janezu Janši v nasprotju s pravno državo, pa ne zaradi izvršitve kazni, ampak zaradi dvomljivosti procesa in okoliščin, v katerih je potekal. Tudi Janez Stanovnik se je v zadnjem intervjuju na TV vprašal, katero sodišče na svetu lahko obsodi človeka samo zato, ker je nekaj podčrtal. Razen tega menim, da je proces vprašljiv tudi zato, ker se ni odvijal v slovenskem jeziku.«

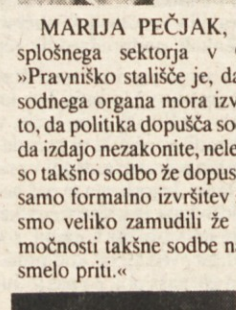
ZVONE PRESKAR, dipl. sociolog, Pušcava pri Mokronogu: »Zaprte Janše potrjuje, da naša država ni pravna država in da Slovenija ni suverena v okviru Jugoslavije. Uradna prepoved ljubljanskega in mariborskega zborovanja pa je zloraba politične moči slovenske oblasti in kršitev osnovnih človekovih pravic. Janše v zapor ni poslal le Beograd, ampak tudi tradicionalno hlapčevstvo slovenske oblasti. Licemerno je, če se oblast sklicuje na pravno državo in na spoštovanje človekovih pravic in hkrati sama krši te pravice.«

ŽARKO KRESE, obrtnik, Novo mesto: »V aretaciji Janše nikakor ne vidim krepite pravne države, prej nasprotno, saj je v vsej zadevi, ki se tiče procesa zoper četverico, še toliko nejasnih stvari, ki bi jih morali prej razčistiti, predvsem ustavnost spornega vojaškega dokumenta, pa tudi nepravilnosti v samem sodnem postopku. Po mojem mnenju bi morali sodni postopek ponoviti pred civilnim sodiščem, upoštevajoč vsa omenjena dejstva in izkušnje.«

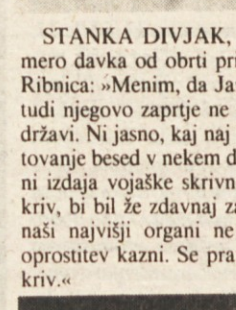
ALOJZ MAROLT, kmet iz Podbočja: »Mi smo Slovenci in Slovenci bomo ostali, nismo se dali Avstrijem, pa se tudi drugim ne bomo. Janša je deloval za ohranjanje slovenske samobitnosti, naredil ni nič protiuslavne ali nezakonitega. In to, da so Janšo zaprli, seveda ni noben izraz pravne države, ampak pomeni samo, da so slovenski voditelji popustili pritiskom. Če bi bili resnična oblast, Janša ne bi bil zaprt.«

MARIJA PEČJAK, vodja kadrovskega splošnega sektorja v GOK Črnomelj: »Pravniško stališče je, da se sodba pravosodnega organa mora izvršiti. Nisem pa za to, da politika dopušča sodnim institucijam, da izdajo nezakonite, nelegitimne sodbe. Če so takšno sodbo že dopustili, je zaprtje ljudi samo formalno izvršitev sodbe. Mislim, da smo veliko zamudili že prej. Do pravno-močnosti takšne sodbe namreč sploh ne bi smelo priti.«

ANDREJ KOSTEN, zasebni gostinec, Kočevje: »Po mojem prepričanju aretacija Janše ni prispevala k utrjevanju pravne države. Kaznivo dejanje, ki naj bi bilo storjeno, bi moralo biti dokazano in vsi postopki zakonito izpeljani. Tako sojenje, kot je bilo v primeru četverice, in zapiranje na osnovi take sodbe gotovo ne prispeva k pravni državi. Če je že sojenje sumljivo, izvršitev kazni ne prispeva k pravnosti.«

STANKA DIVJAK, referentka za odmero davka od obrti pri skupščini občine Ribnica: »Menim, da Janša ni kriv in zato tudi njegovo zaprtje ne prispeva k pravni državi. Ni jasno, kaj naj bi zakrivil. Podčrtovanje besed v nekem dokumentu gotovo ni izdaja vojaške skrivnosti. Če bi bil res kriv, bi bil že zdavnaj zaprt in ga tudi vsi naši najvišji organi ne bi predlagali za oprostitev kazni. Se pravi, da vedo, da ni kriv.«

MILAN BAŠA, delavec iz Krmelja: »Po vsem, kar sem lahko prebral o sojenju četverici na vojaškem sodišču v Ljubljani, sem dobil občutek, da je bilo marsikaj narobe in zato ne bi smeli tako hiteti s spravljanjem Janše za rešetke. Najmanj, kar bi človek pričakoval v pravni državi in družbi, ki se ima za človekoljubno, je vsaj to, da Janše ne bi odpeljali v zapor, dokler zdravniki ne opravijo svojega dela.«

Obsojeni na svetovno ubožnico?

MGZD in Novoles organizirala v Novem mestu predstavitev knjig in predavanja s področja zaštite industrijske lastnine — Vsak izum je ekonomska kategorija

NOVO MESTO — V sejni sobi hotela Metropol sta v petek dopoldne Medobčinska gospodarska zbornica za Dolenjsko in DO Novoles organizirala predstavitev novih knjig s področja zaštite industrijske lastnine ter predavanja in okroglo mizo o tej temi.

O pomenu zaštite industrijske lastnine je najprej govoril dr. Stojan Pretnar, ki je osvetlil razvoj tega vprašanja v zgodovini, potem pa prikazal njegov izjemen pomen v zadnjem času, saj je, pričenši z industrijsko revolucijo, znanje vse bolj postajalo tudi kapital in konkurenčni element. Prav zato se dogaja, da velike internacionalne družbe vlagajo čedalje več svojega dohodka

ZNANJE JE MOČ — Dr. Stojan Pretnar, v družbi z direktorjem Zveznega zavoda za patente Blagoto Žarkovičem (levo) in direktorjem Novolesa Vilijem Pavličem. Dr. Pretnar je novomeški rojak. (Foto: T. Jakše)

stvo za razumevanje publicitete, ki jo je zgodba dobila, ni nepomembno, je neki dan med obiskom v redakciji tednika 7D pozabil mapo z nekaterimi osebnimi zapiski in gradivi. Čez noč je mapa ostala pri Večerovem varnostniku (ta ni delavec Večera, temveč podjetja Varnost, ki za vrsto mariborskih kolektivov opravlja varnostni »servis« — tudi to dejstvo je za razumevanje zgodbe pomembno), ki je pač iz dolgega med nočnim dežurstvom začel listati po njej in v njej našel letak »Klic k uporabi«, ki je v tistih dneh iz Ljubljane priromal po pošti na več naslovov v Sloveniji, tudi na Katedro.

Budni varnostnik je takoj obvestil milico, da je našel »sumljiv material«, in naslednje dopoldne so miličniki brez vednosti vodilnih Večera prišli v časopisno hišo in mapo zasegli. Vodstvo hiše je pri pristojnih takoj ostro protestiralo, ker je menilo, da je milica prekoračila pooblastila in brez dovoljenja stopila na »ozemlje« Večera. Naslednji dan je vodja mestne UNZ pojasnil, da je bilo ravnanje miličnikov v skladu s predpisi in da želijo zgolj preveriti, od kod je letak, »ki ga sicer ni kaznivo posedovati, a ga je kaznivo razpečevati«. Takoj se je kajpada vsilila vzporednica s primerom Janša, kajti odgovornemu uredniku Katedre bi zdaj lahko nekdo dokazoval, da je »imel namen letak razpečevati«, ne ga samo »posedovati« (ironija usode: lastnik mape je dan po tistem, ko jo je pozabil in ko se je stvar zapletla, moral na orožne vaje). Vsililo se je tudi vprašanje, ali ne bo varnostnik še kdaj drugič poklical miličnikov (in bodo ti prišli), če bo v predalu ali mapi kakšnega novinarja v dolgih nočnih urah dežurstva našel kak »sumljiv material«?

Nikakor torej ni šlo za banalno in naivno zgodbo. Očitno so se tega zavedali tudi na UNZ, ko so nekaj dni kasneje mapo (brez letaka!) vrnili lastniku in pri tem jasno pokazali, da zadeve ne želijo zaostrovati. In očitno so tako presodili tudi pri Varnosti, ko so budnega varnostnika začasno poslali na dopust.

MILAN PREDAN

kmetijstvo

HUDA GNILOBA

KRŠKO — Kot nam je povedal tajnik sveta posavskih čebelarjev Viktor Kladnik, je veterinarska inspekcija medobčinskega inspektorata Krško prejšnji teden ugotovila oz. diagnosticirala en primer hude gnilobe čebelje zalege pri čebelarju v Krškem, v šestih primerih, prav tako v Krškem, pa obstaja sum, da gre za to zelo nevarno bolezen. Svet posavskih čebelarjev poziva vse čebelarje, naj v podobnih primerih oz. pojavih takoj obvestijo čebelar-skega preglednika ali pa inspekcijo. Zaradi preprečitve širjenja bolezni je inspekcija prepovedala trgovanje s čebelami iz Krškega.

NOVOMEŠKE TRŽNICE

V ponedeljek je veljala sadika pa-radiznika 800 do 1.000 din, sadike zelja pa so prodajali po 2.000 do 3.000 din. Za kilo pora so kupci odš-teli 4.000, solate 5.000 in čebule 3.000 din. Cena krompirja se je giba-la med 2.000 in 3.000 din za kilo. Kilo jabolk je bilo moč dobiti za 3.000 do 7.000 din, jagod za 20.000 in mešanega suhega sadja za 8.000 din. Lonček smetane je veljal 9.000 do 10.000 din, kilogram skute pa 15.000 do 16.000 din. Šopek šmaric je bil 1.500 in nageljnov 15.000 din. Jajca so veljala 800 do 1.000 din.

Sejmišča

BREŽICE — Na sobotnem sejmu so imeli naprodaj 147 do 3 mesece starih in 21 starejših prašičev. Prvih so prodali 86, in to po 25.000 do 30.000 din kilo žive teže, in drugih 9. Cena slednjih je znašala 10.000 do 15.000 din za kilo žive teže.

Kmetijski nasveti

Vpliv krme na plodnost

Zadnjič smo pisali o potrebah krav po energiji in beljakovinah, danes pa o potrebah po mineralih in vitaminih. Negativni vpliv na plodnost ima pomanjkanje naslednjih rudnin: cinka, mangana, bakra, joda, selen in kobalt. V nasprotju s tem pa lahko izrove plodnostne motnje tudi preobilica kakega minerala, na primer kalija, ki ga je preveč v krmi s tal, ki so preveč pognojena z gnojivko. Nekateri minerali, na primer natrij, fosfor in kalcij, pa negativno vplivajo na plodnost, če jih je preveč ali premalo. Preseneča ugotovitev raziskav z območja Novega mesta, da skoraj vsem kravam primanjkuje natrija. Vzrok je verjetno v tem, ker kmetje pokladajo živalim premalo soli.

V prehrani krav ima zelo pomembno vlogo količina kalcija in fosforja ter razmerje med njima. Posebno škodljivo je dajanje prevelikih količin kalcija. Napačno je mnenje, da si mora krava v dobi presušitve narediti zaloge rudnin, vendar jim preobilno krmljenje z njimi prinaša le presnovne motnje. Na splošno lahko rečemo, da je pri kravah, ki malo dajejo in ki so krmljenje predvsem s senom z malo gnojnih travnikov ali pašnikov, v dnevnem obroku dovolj kalcija in obično premalo fosforja. Na kmetijah, kjer obilno gnojijo in krave z visoko proizvodno krmijo s koruzno silažo, sončnicnimi tropinami in otrobi, je fosforja sorazmerno veliko, primanjkuje pa jim kalcija. Pri dopolnjevanju obroka je zato potrebno to upoštevati.

Tudi vitamini imajo velik vpliv na plodnost. Ob pomanjkanju vitamina A nastopi nepravilen pojava, ciklus, pregonitev, zvržavanje, rojevanje mrtvorodnih ali nevaltnih telet, zaostajanje posteljice po porodu ipd. Na plodnost ugodno vplivata vitamina D in E. Na splošno velja, da v poletnem obdobju oskrba z vitamini ni problematična. Lahko pa postane pozimi, za-

• **NADLEŽEN MAH V TRATI** — Kako naj se znebim mahu ali vsaj preprečim njegovo širjenje, sprašuje bralec K. O. iz Ljubljane. Mah se razrašča na tleh, ki so vlažna, kisla ali senčnata. Kislost lahko odpravimo s primerno količino apna, ki ga potrosimo po trati, za silo pa za-došča tudi lesni pepel in seveda bazična mineralna gnojila. Med kemič-nimi pripravki dovolj zanesljivo uničujeta mah mahex in herbicid temoran, ki ju potrosimo ali poškropimo po mahu. Uporabna je tudi zelena galica, ki pa hkrati z mahom uniči tudi travo, vendar se ta kmalu spet obraste.

to je treba živalim pokladati mineralno vitaminske mešanice ali izvesti vitaminizacijo.

Zelo pomembna je tudi fiziološka sestava obroka za krave. V njem naj bo vedno dovolj surove vlaknine, na kar je treba biti pozoren zlasti pri spomladanskem prehodu na zeleno krmo. In nazadnje: krma lahko vsebuje tudi estrogene snovi, ki povzročajo zvržavanje, podaljšane pojave, krajši pojava ciklus in podobno. Tako na primer pivskih tropin prav zaradi njih ne smemo uporabljati v prevelikih količinah (le do 8 kg za eno kravo na dan). Obstajajo še drugi vzroki za slabo plodnost, vendar jih je v pomanjklj-ivi prehrani največ. Za rejo je zelo pomembno, da to upoštevamo.

Inž. STANE BEVC
Kmetijski zavod Ljubljana

Od pisalne mize med pospeševalke

Pospeševalka Marica Živič dobila priznanje Zadrugne zveze Jugoslavije

KRŠKO — Marica Živič je najprej delala v Agrokombinatu kot adminis-tratorica, ko pa je tedanj direktor TOK Kozole videl, koliko veselja ima do kmetovanja na domači kmetiji v Rav-nah pri Zdolah, kako se zna pomeniti s kmečkimi ženskami, ji je predlagal, naj se loti pospeševanja napredka kmečkih gospodinjstev. Od tedaj je preteklo že 10 let, na nedavnem občnem zboru Za-družne zveze Slovenije pa je Marica za to svoje delo dobila priznanje Zadrugne zveze Jugoslavije.

Ponosna je na to priznanje, saj pre-dlog zanj ni prišel iz domače občine, ampak z republiške ravni. To pa pome-ni, da je delovanje aktivna kmečkih žena, ki deluje v okviru krškega Agrokombi-nata, postalo znano preko občinskih mej. In to po pravici, saj je ta aktiv s 493 članicami med najbolj delavnimi in najbolj številnimi v Sloveniji.

»Že začetek mojega delovanja je bil več kot obetaven. Ko smo organizirali prve izlete, se je zanje prijavilo toliko žensk, da smo jih vozili z 20 avtobusi.

Kasneje je seveda prišlo do osipa, tako da se sedaj vozimo na izlete le s 7 ali 8 avtobusi, kar pa ni plod samo manjšega zanimanja, marveč tudi siceršnjega osi-pa. Članice so ostarele, precej jih je tudi pomrlo, tako da smo omilili naše prvotno načelo o sprejemu samo kmeč-kih žensk in sedaj sprejemamo tudi

Marica Živič

Konec bo zaraščanja košenic

Črnomalska kmetijska zadruga pripravila program

ČRNOMELJ — V črnomalski občini je bilo pred 20 leti še okrog 1.300 hektarov višinskih kmetijskih zemljišč, torej košenic, danes pa je le še tretjina te površine. Vse ostalo je že zaraslo grmovje, gozd. Ker je za racionalno izkoriščanje teh zemljišč dolžan skrbeti lastnik, to pa je kmetijska zadruga Črnomelj, ki pa se ji kmetovanje po njenih izračunih na višinskih področjih ne splača, je pripravila program, kako izkoristiti te košenice.

Kmetijska zadruga predlaga na hribovskih kmetijskih površinah pašo, košnjo, kombinacijo obojega ter zimski in letni turizem. Res je sicer, da so košenice izkoriščali tudi doslej, vendar na neustrezen, ekstenziven način, škodlj-iv za ohranitev krajine in naravno ravnovesje.

Gotovo ne gre zanemariti mnenja članov tukajšnjega izvršnega sveta, ki so na nedavni seji predlagali, naj bi kmetij-ska zadruga razširila namembnost teh zemljišč s košnje, paše in turizma še na več področjih. Seveda pa je to sedaj še težko, zlasti ker so ljudje, pripravljeni vzeti zemljišča v najem, šele prijavljajo in tako v zadrugi tudi šele postoma spoznavajo, za kaj vse bi bili ljudje še

pripravljeni uporabljati košenice. Pre-seneča pa, da je zanimanje za višinske kmetijske površine med posamezniki zelo veliko, vsekakor pa večje, kot so sprva v zadrugi pričakovali. Za kakršno koli dejavnost se bodo ljudje odločili, pa je že sedaj jasno, da ne bodo smeli kršiti pravil, ki so si jih na tem področjih postavili gozdarji in lovci.

M. B.-J.

Koloradskega hrošča zatre kar glivica

Nov uspeh ameriških fitopatologov

Spet nova možnost za zmanjša-nje uporabe kemikalij za varstvo rastlin! Poročajo, da so strokovnja-ki za entomologijo in fitopatologijo univerze v Kingstonu v Združenih državah Amerike iznašli način za-varovanja krompirja pred kolorad-skim hroščem s pomočjo bolezne-ske glivice Beauveria Bassiana, s katero umetno okužijo tega straš-nega uničevalca pridelka.

Po novi metodi je treba krompir poškropiti z vodno raztopino bole-zenskih glivic (konidijev) dvakrat: prvič takrat, ko se ličinke izležejo iz jajc, in drugič štiri dni po prvi obde-lavi. Ob uporabi 935 l vode na hek-tar so raziskovalci dosegli približno 80-odstotni učinek, kar je znatno povečalo pridelek krompirja, ne da bi uporabili kemične pripravke. Li-činke prvega in drugega rodu so namreč skoraj v celoti podlegle na-ravnemu sovražniku oz. bolezni, ki jo povzroča Beauveria Bassiana. Lahko pričakujemo, da se bo uporaba mikrobioloških metod bo-ja proti rastlinskim škodljivcem vse bolj uveljavila, saj se je v svetu eko-loška zavest že močno izostrila. Pa tudi pri nas naravovarstveniki ne držijo rok križem. (Tehnične in tehnološke inovacije).

VINSKA CESTA JE ASFALTIRANA

PIŠECE — Turistična cesta, s katero so najprej povezali Pišce in Bizeljsko, je dokončana. Vije se med griči, gozdo-vi in vinogradi in odpira izredno lepe predele občine, ki so bili prej nedostopni. Deset kilometrov vinske ceste so as-faltirali postopoma že v minulih letih, zadnjih pet kilometrov pa so dokončali te dni med Piščami in Silovcem. Kra-jani so vložili v vsak odsek ogromno de-la in sredstev, vendar tudi zadnjega od-seka ne bi zmogli brez pomoči samo-upravne interesne skupnosti za komu-nalno in cestno dejavnost v Brežicah. Za lani odprti odsek od Zg. Pohance do Sromelj so prispevale del sredstev celo krške delovne organizacije, kjer so kra-jani zaposleni. Cesta nadaljuje poveza-vo vinskega odseka od Krškega do Zdol in Zg. Pohance. Namenjena je tudi tu-rizmu, zato je škoda, da ni nekoliko širša. Po njej bodo zagotovo vozili tudi avtobusi, za srečevanje z njimi pa skoraj ni prostora.

J. T.

kmetice, ki so zaposlene še v tovarni. Kljub temu pa lahko svoje članice poh-valim, saj se v velikem številu udeležu-jejo predavanj, česar za moške ne bi mo-gla reči,» pripoveduje Marica.

Njeno načelo je, da je treba hoditi po svetu odprtih oči in znati prisluhniti po-trebam kmečkih žensk, ki po večini sa-me predlagajo, kaj si žele poslušati na predavanjih. Dosti spodbud je dobila na različnih strokovnih izpolnjevan-jih in sestankih pri slovenski zadrugi zvezi. Vendar Marica Živič hkrati priz-nava, da je ledino na tem področju za-oral Marta Metelko in je sama njeno de-lo samo dogradila z novimi spoznanji in prijemi.

Delovanje Marice Živič pa presega okvire aktivna kmečkih žena. Med dru-gim je zaslužna, da je slovenska javnost izvedela za slabo stanje Neviodunuma, ostankov rimskega mesta pri Drnovem, za propadanje grobnice anastasiusa Grū-na itd. V domačem kraju pa z veseljem deluje povsod, kjer se kaj dogaja. Tako je bila duša in motor praznovanja 200-letnice zdolske župnije. Pomagala je or-ganizirati tradicionalno jurjevanje, ki ga začnemo s kresom in nadaljujemo drugi dan s peko jajc za skupen vaški zajtrk. Letos so zbrali 1000 jajc, tako da je bil letošnji zdolski zajtrk res obilen in za-baven. Organizirala je tudi prireditve Pesmi iz naših krajev, na kateri je sode-lovalo vse, kar igra in poje.

»Pri nas me najbolj moti to, da so kmetijski pospeševalci za svoje delo premalo nagradjeni. Med drugim sem delala tudi v Nemčiji, kjer izredno cenijo samostojno kreativno delo in ga tudi bogato nagradijo, pri nas pa ne plačue-jo po delu, ampak po nekem vzorcu. Saj plača ni vse, pomeni pa le priznanje za vložen trud,» pravi Marica Živič in pri tem bolj misli na svoje kolege kot na samo sebe.

J. SIMČIČ

Jagode jim rešujejo bilanco

Baznikovi v Velikem Mraševem skrbno kmetujejo

VELIKO MRAŠEVO — Glede na to, kako sorazmerno malo imajo Baz-nikovi iz Velikega Mraševa zemlje (6 hektarjev, od tega sta 2 ha gozda!), so kar pomembni tržni pridelovalci hrane. Redijo 15 glav živine, in sicer pogodbe-no za krški M-Agrokombinat 8 pitan-cev, v pred sedmimi leti zgrajenem hle-vu pa imajo še 4 krave in 2 teleti.

»Pitance od 100 do 110 kilogramov dopitamo do 500 kg približno v dveh letih. To sploh ni enostavno, še zlasti če ni dosti zemlje in če ponagaja še vreme, kakor je lani suša. Pet nakladal krme smo morali dokupiti, da smo premostili tokratno pomanjkanje krme. Veste, tod žive taki ljudje, ki so vsi pridni, zato ne moremo pričakovati, da bi kdo dobil še kaj zemlje v najem. Pač, imamo vašča-na, ki kmetuje zelo starokopitno, slabo obdeluje zemljo in bi jo lahko dal tudi komu v najem. Zakaj tega ne, pa je že drugo vprašanje in pač njegova volja, čeprav bi verjetno od tega, če bi zemljo dal kakšnemu naprednemu kmetu v na-jem, imel več kakor pa zdaj,» pravi 57-letni gospodar Jože Baznik.

Ker je malce skrbnega zdravja, je sreča, da imajo veselje do kmetovanja tudi ostali domači, zlasti 32-letni sin Jože. Baznikovi so lani složno zavihali rokave in tik ob stari domači zgradili veliko, sodobno stanovanjsko hišo. Za vselitev in dokončanje hiše bo treba še precej denarja in trdega dela, toda kot je že običaj pri naših kmetih, se jim zdi pomembnejša posodobitev kmetije, ka-kor pa dvig osebnega standarda.

Povejmo še to, da Baznikovim živi-noreja zavoljo večnega razkoraka med odkupnimi cenami kmetijskih pride-lkov in cenami za kmetovanje potreb-

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

Kdaj in kako zatravimo vinograd

Za dosego prednosti zatravljanja vinogradov, to je trajne ozelenitve vinograde, kateri sem pisal v zadnjih številkah Dol. lista, je treba izpolniti naslednje pogoje:

1. Dobro je treba pripraviti zem-ljo. Zemljo vsaj plitvo prekopljemo do globine 10 cm, založimo z mine-ralnimi gnojili (sedaj je na voljo NPK 9:18:18) in površinsko lepo poravnamo, da bomo lahko kosili.

2. Zatavljanje je uspešno le v vinogradih s povišano vzgojo trt, to je vzgojo nad 50 cm nad zemljo in večjo medvrstno razdaljo (200 do 250 cm).

3. Pas pod trtami v višini 40 cm naj bo čist, brez pleva in zelene odeje. Najbolje je, če ta pas 2- do 3-krat na leto plitvo okopamo, če pa to ni mogoče, uničimo plevel pod trtami s škropljenjem s površinski-mi herbicidi, da ne bi (z globinskimi herbicidi) poškodovali korenin trte.

4. Zatratiti moramo vinograd le s posebno mešanico nizkih trav in detelj. Samorast plevel z globokimi koreninami, ki konkurirajo trti, ne ustreza zatratitvi vinograda.

5. Zatratljeno površino v vino-gradu obdelujemo kot negovano ledino s pogosto košnjo. Zlasti spomladi je treba zgodaj kositi, in to takoj ko je trava za dlan visoka. Košnjo ponavljamo najmanj v raz-miku 3 tednov, pri bujni rasti v dru-gi polovici maja in v juniju pa še bolj pogosto.

6. Pokošeno travo raztrosimo in jo v glavnem pograbimo v obdelan pas pod trtami. Rotacijske kosilnice (mulčarji in manjše) pa pri pogosti košnji travo zdrobijo tako na drob-no, da skoraj ni kaj grabiti, zdroblje-na trava navadno brez grabljenja segnje po celi površini že do na-slednje košnje.

7. Zatratljeno površino je treba vsako pomlad pognojiti z mešanimi mineralnimi, gnojili NPK. To sto-rimo istočasno, ko gnojimo vino-

grad, pri čemer posipujemo več gno-jila pod trte, manj pa na travo.

Travne mešanice za zatavljanje

Za zatavljanje vinogradov pri-dejo v poštev le nekatere bolj trajne in nizke detelje in nizke rave, ki us-varjajo gosto travno rušo in imajo bolj plive korenine, ki niso konku-renčne trti. Visoke trave imajo globlje korenine, ki konkurirajo trti in izpodrivajo nizke trave, v meša-nici z nizkimi travami pa ustvarjajo hitro rastoče šope, zato niso pri-merne za zatavljanje vinogradov, zaradi tega jih izključimo iz meša-nice trav za zatavljanje. Laška ljul-jka, zlata pahovka, pasja trava, gola-stoklasa, travniška stoklasa, visoka šopulja, francoska ali visoka paho-vka niso primerne za zatavljanje.

Za zatavljanje so primerne:
— nizke trave: pasji rep ali gre-benčica, mačji rep, trpežna ljuljka, travniška bilnica, rdeča bilnica, travniška latovka ali tratinca;

— nizko rastoče detelje: trav-niška detelja, švedska detelja (za vlažno zemljo), bela detelja, rume-na detelja ali hmeljska lucerna, za terasne brežine pa esperzeta ali tu-rška detelja.

Revija Sodobno kmetijstvo (4/89) objavlja prispevek Branka Krambergerja in dr. Jožeta Koro-šča o rezultatih poskusov raznih mešanici trav in detelj za zatavljan-je vinogradov. Obnesle so se na-slednje mešanice: 80% mačjega repa, 20% bele detelje, 80% travniške la-tovke in 20% bele detelje; 80% rdeče bilnice in 20% bele detelje; 30% travniške latovke, 30% rdeče bilni-ce, 20% trpežne ljuljke, 10% mačje-ga repa in 10% bele detelje. Najbolj so se obnesle mešanice iz bele detel-je, trpežne ljuljke, travniške latovke in mačjega repa.

Mešanico sejemo gosto, v času od srede maja do srede junija. Poz-nejša setev bi trpela zaradi nastopa sušnega vremena, pozna jesenska setev pa bi trpela zaradi mraza.

Lepo negovana zelena odeja v vinogradu nam bo v veselje, saj bo vinograd kot negovan vrt z žlahtno trto.

T. DOBERŠEK

Šele v stiski človek dodobra spozna ljudi

Anton Miler iz Mrtvic se zahvaljuje vaščanom

MRTVICE — »Nesreča nikoli ne pride sama,« pravi avtobusni šofer in kmet Anton Miler iz Mrtvic, preden začne pripo-vedovati svojo zgodbo o nesrečah, ki so ga doletele lani.

Lani je dvakrat zapored doživel nes-rečo, ki je razredčila njegovo čredico živi-ne. Najprej se je zgodilo, da je veterinar pri osemenjevanju kravo tako poškodoval, da jo je Miler moral dati prislino zaklati. Kravo, ki je bila sicer zdrava, so potem v klavnici plačali po svojih pravilih, kar pomeni, da je dobil zanjo samo nekaj ma-lega odškodnine. Drugi podoben primer se mu je zgodil, ko je njegova krava zbole-la za dokaj neznano kožno boleznijo. Pri-mer je bil tako zanimiv za zagrebško vete-rinarsko kliniko, da je kravo odpeljala v Zagreb, kjer pa so jo morali ubiti, ker je bila neozdravljivo bolna. Toda domači veterinar je za zavarovalnico vpisal na-pačne podatke in tako Miler za to kravo ni dobil nobene odškodnine, čeprav se je na-paka razkrila ob vnovičnem preverjanju.

»Zelo me je potrla vse skupaj, saj sem za dve kravi, vredni tri milijone dinarjev, dobil vsega skupaj le okoli 800 tisoč dinar-jev odškodnine. Nič čudnega torej, da me

Anton Miler

je po vsem tem zadel še infarkt,« pripove-duje Miler. »Ko pa sem bil v bolnici, je prišlo na skednju do samovžiga krme. Šele tedaj sem spoznal, da lahko računaš v nes-reči le na svoje sovaščane. Takoj so mi pri-skočili na pomoč s krmo, z deli, odrezal se je tudi Agrokombinat, ki mi je dal krmo in posojilo, pa tudi na občini sem dobil nekaj pomoči,« je povedal Miler. Zdaj je ske-den spet pokrit, v njem je dovolj krme za živino, vse to pa je Milerju najpomembn-jše.

J. S.

Začarani krog skupne porabe

Novomeškim družbenim dejavnostim kljub ukrepom manjka 15 odst. denarja — Za plačilo sedanjih programov potrebna višja prispevna stopnja

NOVO MESTO — Zaradi intervencijskega zakonskega poseganja v skupno porabo družbene dejavnosti tudi v novomeški občini že nekaj let bijejo stalno bitko za preživetje. Ker se ob omejevanju denarja za družbene dejavnosti ni hkrati manjšal dogovorjeni obseg pravic in programov, je bil razkorak med potrebnimi in dovoljenimi sredstvi vedno večji, manjkajoča sredstva pa je bilo treba zagotavljati nesistemsko, z dodatnim beračenjem v združenem delu. Letos je pa še slabše.

Kljub mnogim ukrepom in racionalizacijam, ki so jih izvajali v družbenih dejavnostih že lani (prinesle pa so 5 milijard ali za okrog 6 odstotkov celotne vsote za družbene dejavnosti prihranka), denarja za financiranje dogovorjenih programov ni bilo dovolj. Ob koncu lanskega leta ga je zmanjkalo približno desetina. Izgubo sta imeli ob koncu leta sicer le zdravstvena skupnost in njen izvajalec bolnišnica, a vedeti je treba naslednje: da so izvajalci večnoma obračunali le minimalno amortizacijo in oblikovali le rezervni sklad, ostalih pa ne ali le minimalno; da osebni dohodki izvajalcev še vedno niso izenačeni z gospodarstvom; da so veliko naredili za

zmanjšanje stroškov poslovanja (materialni stroški so bili ob 202 odstotka višjih cenah na drobno večji le za 165 odst.); veliko truda pa vložili v pridobivanje prihodkov z neposredno menjavo dela in iz drugih virov itd.

Pomanjkanje denarja je pri izvajalcih vseskozi povzročalo velike likvidnostne probleme, ki so bili največji v zdravstvu, najbolj pa jih je občutila bolnišnica. Izvajalci so morali najemati drage kratkoročne kredite, da so lahko plačevali obveznosti in sploh poslovali in na ta račun so bile družbene dejavnosti zaradi obresti lani dražje za 1,89 milijarde dinarjev. V zadnjem času pa samo v novomeški bolnišnici obresti za takšne

kredite znašajo vsak dan 120 milijonov. Letos se razmere v vseh družbenih dejavnostih še slabšajo. V prvih treh mesecih je v povprečju primanjkovalo 15 odstotkov sredstev. Samo zdravstvo je dobilo iz novomeške občine 6,6 milijarde premalo (regijske ustanove iz drugih občin v regiji, ki se tudi sicer ve-

• **Kako rešiti začarani krog skupne porabe, bo novomeška občinska skupščina razpravljala še v maju. Če ne bodo za povišanje prispevne stopnje, se bo treba odločiti, in to takoj, da že izvajanim in nekaterim še predlaganim ukrepom sledi tudi odločen rez v že sedaj bolj kot ne revne programe. Ukinjanje siso, na katere mnogi obtožujejo kažejo, problem pomanjkanja denarja lahko le omili, rešilo pa ga ne bo.**

dejo do njih preveč mačehovsko, pa še 2,6 milijarde premalo), primanjkljaje za plačilo programov pa imajo tudi druge, čeprav so povsod v veljavi mnogi republiški in občinski ukrepi za racionalizacijo poslovanja in zmanjšanje stroškov.

Bolj ko odgovorni obračajo programe, številke, ukrepe, bolj je jasno, da denarja za programe, ki jih sedaj izvajajo, ni dovolj. Da bi programov in pravic ne krčili, bi bilo treba zbrati okrog 15 odst. več sredstev, kar bi pomenilo za 2 do 3 odstotke višjo celotno prispevno stopnjo.

Z. L.-D.

Delavnica za prizadete

Novomeška delavnica pod posebnimi pogoji je ena manjših in revnejših v Sloveniji

NOVO MESTO — V Sloveniji je blizu 10.000 zmerno in težje duševno prizadetih ljudi. Kot otroci se ti ljudje šolajo v šolah s prilagojenim programom, osnovne delovne navade, ki jim kasneje omogočajo vsaj delno vključitev v običajno okolico, pa v času šolanja dobivajo v zavodih za delovno usposabljanje oziroma v oddelkih za to usposabljanje pri osnovnih šolah s prilagojenim programom. Po šolanju se, če je le moč, zaposlijo v delavnicah pod posebnimi pogoji. Ena od 27 takih delavnic, v Sloveniji od 1981 leta deluje tudi v okviru novomeškega Centra za socialno delo.

Delavnica ima že ves čas svoje prostore v Domu starejših občanov, sedaj pa v njej dela 18 varovancev v starosti od 18 do 48 let. Zanje skrbijo trije zaposleni, in sicer specialna pedagoginja, vzgojiteljica in oblikovalec. »Čeprav osnovni namen naše

DELO IN DRUŽBA — V novomeški delavnici pod posebnimi pogoji duševno prizadeti ljudje nimajo samo njim primerne delo, ampak tudi skoraj edino družbo, zato še toliko raje prihajajo na delo. (Foto: A. B.)

delavnice ni zaslužek, ampak zaposlitev teh prizadetih ljudi z delom, ki so ga zmožni opravljati, s tem pa ohranjanje in razvijanje njihovih funkcij, pridobivanje občutka, da so koristni, pa tudi razbremenitev njihovih staršev, moramo kljub temu gledati, da s tem delom vsaj nekaj zaslužimo. Zato iščemo delo v kooperaciji, je povedala Borja Eržen, vodja delavnice. Tako že dalj časa pakirajo plastične ključice za privatnika iz Gradca, pred kratkim pa so dobili novo stalno delo — lepljenje papirnih vrečk za krško Celulozo. »Ves denar, ki ga dobimo, gre za nagrade varovancev, ki pa so zelo skromne, znašajo 50 do 120 tisočakov na mesec.« V tako imenovanem lastnem programu pa njihovi varovanci izdelujejo slike iz semenja, izdelke iz ostankov blaga, usnja, papirja, lesa itd. Vendar te izdelke vedno težje prodajo. Od nedavnega varovanci obdelujejo tudi vrt, vsako leto pa jih peljejo na enotedensko letovanje v Strunjan. »Pri tem in nasploh nam precej pomaga zlasti novomeška Krka.«

A. B.

»SREČANJA V MOJI DEŽELI«

DOLENJSKE TOPICE — O bogati kulturni prireditvi, namenjeni našim izseljencem in tudi vsem drugim, imenovani »Srečanja v moji deželi«, smo v Dolenjskem listu že pisali, zato vas tokrat na kratko obveščamo le o nekaterih novostih, ki bodo na programu v nedeljo, 2. julija na osrednji prireditvi. Program bosta povezovala Toni Gašperič in Miša Molk, slavnostni govornik bo Jože Smole, vse skupaj pa se bo odvijalo s slavnostnim sprejemom ob vhodu v zdraviliški park in ob vhodu v restavracijo Rog že od 10. ure dalje, ob 12. uri bo povorka, ob 13. uri slavnostna otvoritev, potem pa bo na jasi igral do 20. ure ansambel Fantje iz vseh vetrov, ki ga bo nasledil ansambel Don Juan. Vmes bodo potekale razne folklorne prireditve in kulturni program, na katerem bodo nastopali Albergo Gregorici, nonet Rog iz Želj pri Kočevju, plesna skupina Maja iz Dolomitov, oče in sin Plut iz Semic ter drugi. V večernih urah bo na terasi restavracije Rog igral ansambel Cof z imenitnimi melodijami. Ob 15. uri se bo prireditelj zvonček pričel v župni cerkvi sv. Ane tudi srečanje cerkvenih zborov iz Novega mesta in okolice. Na prireditvi bo mogoče videti skoraj vse, kar premore še živa narodna tradicija, vse pa bo mogoče tudi kupiti.

A. B.

Rudi Dim

V prostornem domu bodo spodaj orodjarna in garaže, v zgornjih prostorih pa bo dvorana, ki bo služila tudi za vse krajevne potrebe. Ob domu nameravajo urediti športno igrišče, kar bo tudi lpa pridobitev za kraj. Ob 100-letnici društva nameravajo izdati brošuro.

Vendar v zadnjih letih v Gradcu niso delali samo gasilskega doma. Poleg tega so v tem času zgradili mrlsko vežico, te dni so dobili 20 novih telefonskih števil, kar je tudi plod krajevnih akcij, ter obnovili pot do Okljake. Seveda so bili pri vseh teh akcijah zraven tudi gasilci, tako kot tudi drugi kraji pomagajo pri gradnji gasilskega doma.

A. B.

Krka bo tekla še hitreje

35-let Tovarne zdravil Krka

NOVO MESTO — Tovarna zdravil Krka praznuje letos 35-letnico ustanovitve. Nastala je iz preproste lekarne in se razvila v tovarno, ki danes daje kruh že več kot 4000 delavcem. Še pred 30 leti je bilo le 215 zaposlenih, izvoza ni bilo, zdravila pa so takrat prodajali kar s cekarji, kot je na slovesnosti v petek dopoldan dejal predsednik KPO Miloš Kovačič.

»Takrat smo še vsi delali z velikim veseljem. In kje smo danes? Krka iz leta v leto teče hitreje, vendar se sprašujemo, kako dolgo še. Vlada nima nikakršnih protinflacijskih ukrepov, ker je to nesmiselno, kajti sistem sam amora delovati protinflacijsko. Možen je en sam sistem, to je gospodarski. Revalorizirati je treba samo tisto, kar priznava tržišče. Ustvariti je potrebno takšne gospodarske odnose, kjer ne bo razloga za devizne špekulacije. Delu, delavcu in dinarju bo treba vrniti vrednost in čast. Bili bi naivni, če bi nadaljevali Kovačič, »če bi verjeli, da probleme lahko reši en sam človek. Rešimo se lahko le kolektivno, vendar vsak s svojo odgovornostjo. V novem sistemu bo moral biti nagradjen delovni uspeh in presežek, kar je bistvo stimulacije. Vsi bomo morali razmišljati tržno in se še bolj poistovetiti s podjetjem, kjer združujemo delo. Vsi bomo morali postati delničarji, »socialistični delničarji«, in se tako tudi obnašati. Potrebna bo racionalizacija dela, časa in denarja.

Slovesnost je bila namenjena tudi slavljencem, ki letos praznujejo zaokrožene jubileje. Priznanja so podelili 179 delavcem, ki praznujejo deset let dela, 161 tistim, ki vztrajajo že dve desetletji, in 39, ki slavijo 30-letni jubilej. Slovesnost je s svojim nastopom zaokrožil Big Ben RTV Ljubljane z Jožetom Privškom in pevcom Otom Pestnerjem.

J. P.

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 20. maja, bodo v Novem mestu do 19. ure, v ostalih krajih pa do 17. ure odprte naslednje prodajalne živil:

- v Novem mestu: prodajalna KZ DOM v Bršljini
- v Šentjerneju: Market Dolenjka
- v Dolenjskih Toplicah: prodajalna Rog
- v Žužemberku: Samopostrežba KZ
- v Straži: Market Dolenjka
- V nedeljo bo v Novem mestu od 8. do 11. ure odprta Samopostrežba Dolenjke na Glavnem trgu 23.

KRKINI TRIDESETLETNIKI — V tej naši veliki farmacevtski tovarni bodo kmalu dočakali prve čisto prave Krkine upokojece. Letos so jih z jubilejnimi nagradami nagradili 39, le redki med njimi so že kazali utrujenost. (Foto: J. Pavlin)

Šola naj živi s krajem

Podzemeljska šola je kulturno središče treh krajevnih skupnosti — Uredili bodo okolico

PODZEMELJ — Število učencev v osnovni šoli inž. Janeza Marentiča v Podzemlju se že več let giblje okoli 170 in tudi za naslednja leta ne kaže, da se bo povečalo. V tej, eni od dveh osnovnih šol v metliški občini, imajo 8 oddelkov, v vsakem od 1. do 8. razreda po enega, na šoli pa je zaposlenih 15 ljudi, od tega 10 učiteljev.

Šolski okoliš obsega 22 vasi v treh krajevnih skupnostih: Podzemelj, Gradac in Dobravice. Od 170 učencev jih iz bližnjih krajev peš hodi v šolo le 42, ostale pa vozijo. Tisti, ki so od šole oddaljeni več kot 4 km, imajo šolski pre-

voz zastoj. V podzemeljski šoli je tudi nekaj romskih otrok, zlasti spomladi pa imajo z njimi precej težav, ker jih starši, brž ko se začne sezona nabiranja zdravilnih zelišč in gozdnih sadežev, ne pustijo več v šolo.

Šolsko poslopje je še tako rekoč novo, saj so novo šolo zgradili pred dobrih osmimi leti in tako po tej plati nimajo težav. Imajo vse potrebne učilnice, kabinete, telovadnico in zunanje igrišče in vse to bo zadoščalo še za lepo število let. Kot je povedal novi ravnatelj Toni Gašperič, je ena prvih nalog, ki čaka šolo, ureditev okolice in edine 400-metrski atletski steze v občini ob nogometnem igrišču pri šoli. V gozdčku pri šoli pa bodo v kratkem postavili igrala za učence male šole ter 1. in 2. razreda. V prihodnjem šolskem letu bodo več pozornosti posvetili interesnim dejavnostim, čeprav za to skorajda ni nobenega dodatnega denarja.

Dan šole so praznovali 21. aprila in ob tej priložnosti jim je njihov dolgoletni pokrovitelj, ljubljanska Elektrotehna, podaril videorekorder. Elektrotehna je v teh letih šoli že veliko pomagala in z njimi nameravajo stike še okrepiti.

Šola dobro sodeluje tudi z vsemi tremi krajevnimi skupnostmi, z novim šolskim letom pa se bodo trudili, da bi šola postala še močnejše kulturno središče teh krajevnih skupnosti.

A. B.

NAJVIŠJE OBRTNIŠKO PRIZNANJE — Andrej Peric, ki je bil tudi med ustanovitelji obrtnega združenja, je po 38 letih dela kot ključavničarski obrtnik stopil med upokojece. Za svoje vztrajanje med obrtniki je prejel zlati prapor, najvišje priznanje novomeškega obrtnega združenja, ki mu ga je izročil podpredsednik Jože Papež. (Foto: J. Pavlin)

Obrtniki ponosni na svoje združenje

Dvajset let obrtnega združenja — Priznanja

NOVO MESTO — Obrtniki novomeške občine praznujejo letos dvajset let svojega obrtnega združenja. Osrednjo slovesnost so pripravili v soboto v novomeški športni dvorani, kjer so obrtnikom-jubilantom podelili zlate, srebrne in bronaste plakete združenja. Posebno priznanje »zlati prapor«, sta za 35 let dela prejela upokojenca ključavničar Andrej Peric in frizer Ciril Pucelj.

Novomeško združenje se lahko pohvali, da je oralo ledino na področju organiziranega obrtništva v Sloveniji. V Novem mestu so bili pobudniki in soustanovitelji Zveze obrtnih združenj Slovenije, prvi so pripravili športne igre obrtnikov pa tudi prva obrtniška razstava je bila v novomeški športni dvorani. Med mejniki, ki jih imajo v svoji novejši zgodovini zapisane obrtniki novomeške občine, ne gre izpustiti še letnice 1983, ko je prvič izšlo njihovo glasilo, naslednje leto so razvili svoj prapor, leta 1987 pa so na glavnem trgu odprli svoj Dom obrtnikov. Za svoje delo je združenje prejelo vrsto odličij in pohval.

Ivan Krajnc, predsednik združenja, je zbranim obrtnikom in njihovim delavcem ter gostom predstavil prizadevanje združenja: »V zadnjem času je bilo veliko govora o olajšavah, ki jih družba priznava obrtniku. To so natočevanja. Z olajšavah, ki jih družba priznava obrtniku. To so natočevanja. Z olajšavami nam družba vrača drobnice od hleba, ki ji ga dajemo.« Krajnc je nato naštel vrsto cvetk in nesmislov obrtniške zakonodaje.

Jubilej je bil tudi priložnost za podeljevanje priznanj. Združenje je prejelo plaketo občine Novo mesto ter priznanja Zveze obrtnih združenj Slovenije, novomeške bolnišnice in plaketo obrtne zadruge Hrast. Za sodelovanje so se obrtniki še posebej zahvalili republikanski združenju, SOB Novo mesto, obrtnima zadrugama Hrast in Metlika ter Ivi Longarju in Brigiti Ulčnik iz komisije za družbeni razvoj.

Slovesnost so popestrili pevski zbor IMV, Šentjernejski oktet, pevec Nace Junkar, ekipa Modre kronike in ansambel Fantje z vseh vetrov. V sklopu praznovanj so v Domu obrtnikov pripravili razstavo o življenju in delu novomeških obrtnikov. Izdali so tudi posebno brošuro ob 20-letnici obrtnega združenja.

J. P.

O PROCESU PROTI ČETVERICI — O procesu proti četverici v luči pravne znanosti je na petkovi svobodni katedri v Novem mestu govoril prof. dr. Boštjan M. Zupančič. Ob tem primeru, ki s pravnega stališča ni zapleten, je prof. Zupančič opozoril na številne nelogičnosti in napake našega pravnega sistema in kazenskega prava še posebej. »Ta primer je zame izziv, kako na konkretnem primeru predstaviti drugačno razmišljanje o pravu. Kajti pravo je način mišljenja,« je med drugim dejal prof. Zupančič. O tem več v prihodnji številki.

ZRAČNICA — Na že delno pozabljeni praznik dela se je v otoško bazo AMD zatekel voznik katrce zaradi težav s sapo v kolesih. Uslužni delavec baze mu je takoj priskočil na pomoč. Prodal mu je novo zračnico in mož s katrco je s svežo sapo v kolesu odbrzel novim delovnim zmagam naproti. Žal je imela uslužnost napako. Zračnica sploh ni bila nova, ampak je že imela zaplato, ki novim naprom ni bila kos. Lastniku katrce je uspelo narediti le boriš deset kilometrov, potem je bilo kolo spet brez zraka.

SNEG — Da je bila minula zima hudo skopa s snežnimi padavinami, je v spominu. Smučarji so morali kar dalč, v glavnem čez mejo, če so se hoteli namučati. Doma za to ni bila možnost. Vso zimo je svoje smučke le pripravljala in nerganjem nad nemogočo sneg spravljala družino s tira tudi ena zagrizenih rekreativnih smučark iz novomeške Ulice talcev. Toliko večje je bilo za komaj spet pomirjeno družino presenečenje, ki je prišlo po pošti. Omenjena mora namreč plačati kazen zaradi nečistjenja snega s pločnika pred hišo.

TELEFONIJA III — Prebivalci v Šmarjeških Toplicah (druga serija) so že pred časom dali denar, da bi dobili telefonski priključek. Prvič jim je bila telefonska povezava s svetom objeljena za november 1988. Z njo seveda ni bilo nič. Potem so upnike potolažili, da bo telefon zazvonil maja. No, maja je še skoraj 14 dni, a ker ni nikjer videti nikakršnega dela v zvezi s telefonijo, se krajanji bojijo, da ne bi bil to šele prihodnji maj, leta 1990.

Ena gospa je rekla, da so začeli novomeški obrtniki dvajseto obletnico združenja proslavljati v soboto šele zvečer zato, ker morajo podnevi delati.

SPET SEJEM MALIH ŽIVALI

NOVO MESTO — V nedeljo, 21. maja, bo od 9. do 12. ure pred športno dvorano sejem malih živali. Vabljeni kupci in prodajalci.

SEMINAR O POSLOVNEM NAPOVEDOVANJU

NOVO MESTO — Društvo ekonomistov Dolenjske in Bele krajine ter Medobčinska gospodarska zbornica za Dolenjsko danes, 18. maja, in jutri, 19. maja, prireja na Otočcu prvi seminar o poslovnem napovedovanju in učinkovitem odločanju v zaostrenih gospodarskih razmerah. Gre za prvi tak seminar v Jugoslaviji sploh in organizatorji so storiли vse, da bi uspel. V bodoče naj bi bila to tudi stalna oblika usposabljanja s sedežem na Otočcu.

SREČANJE INVALIDOV V METLIKI

METLIKA — Letošnje tradicionalno srečanje društev invalidov dolenjske regije bo 1. julija v Metliki. Ob tej priložnosti bodo pripravili poseben program, podrobnosti poteka srečanja bodo objavljene, ko bo izdela dokončni program.

Sprehod po Metliki

V METLIKI JE VSE VEČ LASTNIKOV videorekorderjev, ki pa se znajo dejeti v zaga, ko je treba vtakniti vanje dobro kaseto. Na pomoč jim je priskočil Rudi Hrastar, ki izdaja posnete kasete v svoji hiši na Veselici. Zalogo filmov za otroke in odrasle Hrastar menja skoraj vsak mesec, tako da je izbira bogata in raznovrstna. Rudi pa ima na posodo tudi televizor in videorekorder. Enodnevna izposoja kasete velja 400 dinarjev, kar je v primerjavi z vstopnico za filmsko predstavo prava revščina.

JUTRI, 19. MAJA, bo v METLIKI pričel letošnje Vinske vigradi, ki je že sedmič zapored. Vino za pokušajo bodo točili za številnimi stojiščami že od 12. ure dalje, prvi zvoki narodno-zabavnih ansamblov pa se bodo oglasili ob 17. uri. Prava atrakcija bo modna revija na Trgu svobode. Izvedle jo bodo plesalske skupine Arruba iz Ljubljane, predstavile pa bodo modele iz pomladno-poletne kolekcije 89. delovne organizacije Beti. Prireditev bo trajala še v soboto in nedeljo.

GASPERIČ — MIHELČEVA KASSETA TETA Mara in drugi junaki gre v Metliki dobro v prodajo. Le v nekaj dneh so ljubitelji humorja in dobre glasbe kupili preko 130 primerkov, kaset pa bo na prodaj tudi v času Vinske vigradi. Sicer pa jo je dobiti v vinotoču, pri Rajmerju in Mežnaršiču.

V ČASU VINSKE VIGREDI bo Metlika bogatejša še za en gostinski lokal. Bilu cvetličarne Ikebana bo odprl Jule Brinvinoteko, kjer bo moč naročiti buteličnina vina.

VINSKA KLET JE DALA IZDELATI lične majolke — priponke, ki so narejene iz podobnega materiala kot popularni lipovi listi. Zapišmo še to, da v metliški Vinski kleti razmišljajo o cenejši prodaji svojih vin za vse tiste, ki bodo nakupovali v vinotoču.

DVOBOJ — Pretekli teden je zelo dvignil temperaturo črnomaljske politične pomladi dvoboj, četudi je bil samo na športnem področju. Vendar pa je bil hkrati tudi politični, saj sta se v tenisu pomerila predsednik črnomaljskega občinskega sveta Zvezde sindikatov Bojan Vipavac in sekretar občinske konference Socialistične zveze Zvone Butala. Stavila sta za pečene-ga jagenjčka, ki ga bo moral plačati Vipavac, saj je izgubil z 2:0, čeprav je bil rezultat v posameznih setih zelo tesen. Na tekmo so bili kot gledalci povabljeni tudi črnomaljski politični delavci, ki pa se vablu niso odzvali. Morda pa bodo prišli v prireditve, ko bodo stavo pojedli.

DENAR — Ko so v Vinici preštevati izkupiček sobotnega srečanja, ki naj bi bil sicer namenjen za ureditev javne razsvetljave v vasi, so ugotovili, da se je denarja mameklo v blagajne manj predvsem zaradi tega, ker je bila prireditev le nekaj dni pred plačilnim dnem. Slednje pa ni prav nič poznalo v nedeljo, ko je bila v Črnomlju birma. Dobri poznavalci razmer vedno povedati, da so botri odšteli za darila birmancem po nekaj milijonov, saj se z manjšim darilom, kot je na primer dirkalno kolo, ne želi nihče blamirati. Baje si prav zaradi takšnih daril celo neverni otroci želijo k birmi. So že izračunali, da se plačala zatajati ateizem.

MARKA — Belokranjsko društvo kadrovskih delavcev pripravlja prihodnji mesec republiško srečanje kadrovnikov. Toda ko so začeli poizvedovati, koliko bi jih to veljalo, so ugotovili, da vsi postavljajo cene le v markah. Glede na to, da je pri nas še vedno uradna valuta dinar, sedaj razmišljajo, kako zaslužiti marke. Glede na svojo strokovnost pa bodo najbrž hitro našli izhod iz te zagate.

Drobne iz Kočevja

REŠUJEJO PROBLEME — Odrasli bolj slabo rešujejo probleme, zato so se jih lotili mladi. V osnovni šoli Kočevje je vsak teden na oglasni deski prikazan šolski problem, ki ga rešujejo šolarji. Med pravilnih rešitev nato reševalcem izberejo točko (zato se to imenuje »Loto šah«), pred koncem šolskega leta pa med reševalce, ki so imeli največ znanja in tudi sreče, razdele nagrade. Za letošnje so jih že, dobili pa so jih Klemen Kovačič, Uroš Kern in Mirko Cvitkovič.

PLES ZA ODRASLE — Plesni tečaj za odrasle, ki ga organizira Delavska godba, se je začel minuli petek, vodi pa ga Robert Radosavljevič. Za take tečaje je zanimanje, saj je to že drugi, ki ga organizirajo v kratkem, vodja Delavske godbe Slavko Rancigaj pa pravi, da jih bodo organizirali tudi v bodoče, dokler bo pač zanimanje.

GOBE ŽE NABIRAJO — Zaradi mile zime so začele gobe rasti kar skoraj mesec dni prej kot običajno. Najbolj strastni gobarji jih že dolgo pridno nabirajo.

KMALU PARKIRIŠČE — Pri diskontni trgovini Name so že podrli nekaj garaž, zdaj planirajo zemljišče, na katerem bodo uredili parkirne prostore. V diskontni trgovini, kjer prodajajo večje količine blaga s popustom, je vedno večji promet in je zato parkirišče nujno potrebno.

Ribniški zobotrebci

ZA ZDRAVE ČEBELE — Pred kratkim so tudi ribniški čebelarji dajali v svojo panjo posebna zdravila proti varozam. Zdravilo se je izkazalo za učinkovito, saj so potem našli na kvadratnem centimetru drobirja tudi po 20 in več poginulih zajedalcev (rečejo jim tudi čebelji klopi). Nekateri čebelarji so imeli lani zaradi varoze veliko škodo.

KDO V VEČNIH LOVIŠČIH? — V uspehi komediji »Večna lovišča«, s katero so se člani ribniške dramske skupine KUD Jakob Gallus že dvakrat predstavili na domačem odru, so nastopili igralci Franci Zbačnik, Zdenka Bartol, Sonja Pucer, Bernarda Kogovšek, Andreja Hojč, Alojz Lovšin, Jože Lampe, Medard Pucelj in Marjana Starec. Režirala je Vesna Postrak.

JAVNA SEJA ZSM — Po zgledu republiške konference ZSM tudi ribniški mladinci pripravljajo javno sejo ZSM, ki naj bi bila v prenovljenem domu TVD Partizan.

Trebanjske iveri

ŠOLSKA HUMANOST — V poslovnem poročilu trebanjske vzgojno-izobraževalne organizacije so zapisali, da mora biti šola in šolska mreža po meri otroka brez pretirane humanosti, za katero se pogosto skrivajo lokalistični, politični in drugi interesi. Po eni strani to lahko pomeni tudi, naj bo za mero otrok, ki ni pretirano human. Po drugi strani pa je lahko resnica ta, da se avtorji poročila zavzemajo za šolo, ki bo po meri otroka, vendar pa ne bo pretirano humanost. Možne so še vmesne stopnje humanosti. Vsekakor vedo, za kaj v zavdev gre, pisce poročila, medtem ko bo širši krog zainteresiranega bralstva do nadaljnega taval v temi in negotovosti.

HALO, MILICA? — Ne, tu je bile kolar v Mokronogu! Taki pogovori so na tem koncu trebanjske občine postali že nepogrešljiva sestavina komunikacije po žici. Kivra pa je nezanesljiva telefonska tehnika. Sicer pa bi bilo nekaj narobe, če bi bil telefon nekje boljši kot drugje. Odstopanje od povprečja je pri nas še nezaželeno.

GLOBOK JAREK — Ob cesti pred trebanjsko postjo je sicer lično tlakovani odtokni jarek preglobok celo za flička, kaj se za kako nižje vozilce. Hudič je, če hkrati pride do tektonskih premikov v zemlji, zaradi katerih se domnevno ugreza omenjeni jarek, in se v občinski komunalno-cestni skupnosti, ki jo je moč uvrstiti med pooblaščenca za take jarke.

Tečaj, prvi korak do zaposlitve

Zavod za izobraževanje in kulturo pripravil tečaj za čistilke, ki ga obiskuje 14 Romk — Njihova največja želja je, da bi dobile službo

ČRNomeLJ — Po tečaju Romk za snalžke v Novem mestu in Trebnjem so pripravili tovrstno izobraževanje tudi v Črnomlju. V tukajšnjem Zavodu za izobraževanje in kulturo Zik namreč prav sedaj izvajajo po naročilu strokovne službe za zaposlovanje iz Novega mesta 180-urni tečaj, ki mu bo sledilo še dvomesečno poskusno delo v delovnih organizacijah. V Ziku pohvalijo, da so tečajnice zelo disciplinirane. Kaj pa o izobraževanju menijo Romke?

ANDELKA GOLOBIČ: »Prav je, da so pripravili tečaj za nas, Romke, zanj pa sem se odločila zato, da bom potem lahko dobila zaposlitev. 14 tečajnic je, vendar so nam že povedali, da vse ne bomo dobile takoj službe, prednost pa bodo imele tiste, kjer ni nihče zaposlen in bolj potrebujemo zaslužek. Menim pa, da ga potrebujemo vse. Jaz sem sicer že bila zaposlena v Iskri, preden sem se poročila, sedaj, ko so otroci odrasli, pa si želim, da bi zopet delala.«

MARJANA HUDOROVAC: »Že prej bi morali organizirati takšen tečaj, ne šele

ker bomo pridobile tudi veliko splošnega znanja in ne le o čiščenju. Sicer pa redno obiskujemo tečaj in tudi s tem dokazujemo resnost do dela, ki jo bomo imele tudi na bodočih delovnih mestih.«

LILIJANA POTOKAR: »Če ne bi

Lilijana Potokar Sanja Koca

obiskovala tečaja, zagotovo ne bi dobila zaposlitve, sedaj pa imam več možnosti. Bila sem že zaposlena v Iskri, za strojem, a

TE DNI O USTAVI

KOČEVJE — Do konca maja bodo v Kočevju štiri tematske razprave o dopolnitvi k ustavi Slovenije. Prva, za področje družbenih in gospodarskih odnosov, bo 23. maja ob 18. uri v sejni sobi Ljubljanske banke, uvod v razpravo pa bo podal predstavnik ustavnega sodišča Slovenije Ciril Baškovič. Razprava s področja samoupravnih interesnih skupnosti bo 26. maja, vodil pa jo bo Lojze Janko iz republiškega komiteja za zakonodajo. Po prav tam in ob isti uri kot prva. Razpravo o volitvah in delegatskem sistemu bo vodila predsednica družbenopolitičnega zbora skupščine Slovenije Valerija Škerbec, razpravo o komunalnem sistemu pa direktor politične šole CK ZKS Stane Vljaj. Datumata zadnjih dveh razprav še nista znana.

Pitno vodo v vsako vas

Glavna investicija vodovod za Kočevsko Reko — Grade vodovod za Jakšiče — Štiri nove vrtnice

KOČEVJE — Načrti Hidrovoda predvidevajo, da je treba čimprej zagotoviti vodo vsaki vasi, in to torej že letos z zdravo pitno vodo iz vodovoda oskrbljeno vse območje občine razen nekaterih zaselkov. Letošnje njihove investicije bodo znašale po sedanjih cenah okoli 5,3 milijarde dinarjev, kar pa bo inflacija še precej napihnila.

V gradnji je vodni hranilnik v Slovenski vasi, ki bo napajal kočevski vodovod. Gradijo tudi vodovod za Jakšiče v nerazviti KS Kostel. Zemeljska dela so opravljena, položen je v glavnem žicevodov, urediti pa je treba še črpalnice in zgraditi vodni hranilnik.

V glavnem so dokončane tudi štiri nove globoke vrtnice, iz katerih bodo dobivali vodo za območje naselij Polom, Koprivnik in Brezovica, ter vrtna v Rožnem studencu (za Kočevje). Povsod so rezultati z ozirom na količino in kakovost vode ugodni. Izjema je Brezovica, kjer pa vrtnice še ni povsem končano. Vse te vrtnice bodo skušali usposobiti za črpanje že letos, saj so na

Trebanjsko turistično poletje

Letos prvič »Iz trebanjskega koša« — Obrt, petje in pojedine

TREBNJE — Turistično društvo Trebnje bo pripravilo v zadnjih junjskih in prvih julijskih dneh letošnjega leta prireditve »Iz trebanjskega koša«. Osrednji del prireditve bo sejem in prikaz izdelkov domačih obrti. Prvi dan »koša« bodo v popoldanskih urah odprli sejem, in sicer bo za kar se slovesno in praznično vzdruje poskrbela trebanjska pihalna godba. V naslednjih dneh, do 2. julija, bodo organizatorji povabili k sodelovanju KUD Pavel Golia, odpli bodo Tabor likovnih samostanikov, za lahkotnejši del sporeda pa bodo poskrbeli z vključitvijo ribičev, ki bodo v okviru omenjene turistične prireditve tekmovali v lovu rib na ribniku v Račjem selu. Seznam dogodkov, ki bodo popestrili prvo trebanjsko turistično manifestacijo, je seveda veliko daljši. V sejemskih dneh bo poskrbljeno za jedajo in pijačo, za kar bodo zadolženi lovci, vinarji, gradniki in aktivni kmetički žena, poleg teh pa se bodo z medom in »izpeljankami« predstavili še čebelarji. Na najbolj slavnostnem zadnjem prireditvenem dnevu bodo organizirali domača karnevalska popotovanje z lojtniki od Trebnjega do vnaprej določenih končnih postaj, kjer bodo zakuske.

sem morala zaradi bolehnih otrok službo pustiti. Tri do štiri leta sem prijavljena na skupnosti za zaposlovanje. Saj razumem, da vseh Romov ne morejo zaposliti hkrati, upam pa, da bomo vsaj tečajnice v nekaj mesecih dobile delo. To bi bilo za družino, kakršna je naša, kjer ni nihče zaposlen, že velika rešitev. Prav pa bi bilo, da bi začeli razmišljati tudi o tečaju za moške.«

SANJA KOCA: »Deset otrok nas je pri hiši, toda nihče od nas, in tudi starši niso zaposleni. Pet bratov in sester je še šoloobveznih. Sestra je iskala zaposlitev v Iskri, a je ni dobila. Upam, da bom imela jaz več sreče. Ta tečaj mi bo dal dovolj znanja, ki ga bom potrebovala kot čistilka, zato bi bilo škoda, da bi se ves moj trud potem razbil v nič, če ne bi dobila dela.«

M. B.-J.

PRAZNIK OSILNICE

OSILNICA — Krajevna skupnost Osilnica praznuje 21. maja svoj praznik. Domače KSD Tone Ožbolt bo za praznik in v počastitev dneva mladosti organiziralo še naslednje prireditve: 20. maja ob 18. uri bo tradicionalni tek skozi Osilnico s startom in ciljem pri spomeniku; ob 19. uri pa bo v dvorani izveden kulturni program, v katerem bodo sodelovali KD Čabar in učenci osnovne šole Osilnica, nato pa bodo prikazali še film o turizmu v Osilnici. V nedeljo, 21. maja, se bodo ob 10. uri začeli turnirji v malem nogometu (igrišče Podvrh), namiznem tenisu in balinanju (Bosiljva Loka) ter šahu in streljanju (Osilnica). Sodelovalce bodo ekipe okoljskih KS s slovenske in hrvaške strani Kolpe in Čabranke. Za zaključek pa bosta v nedeljo, 28. maja, ob 8. uri še pohoda, in sicer četrti pohod po poteh Kočevskega in Notranjskega odreda in pohod na Taborsko steno.

območjih, kjer poleti rado zmanjkuje pitne vode in so jo morali na primer za Koprivnik voziti pogosto od drugod, celo od Kolpe.

Največja investicija, ki je tudi prednostna, pa je gradnja 10 km dolgega vodovoda od Livolda do Kočevske Reke, kjer imajo sicer lokalni vodovod, ki pa poleti običajno presuši. Letos bosta predvidoma zgrajena le vodni hranilnik in povezava med njim in črpalščem, medtem ko bo ves ta vodovod dokončan v dveh letih.

J. P.

IZVRŠNI SVET O PLINOVDU

TREBNJE — Trebanjski občinski izvršni svet je nedavno obravnaval možnosti za plinifikacijo v občini in pri tem menil, da bi v trebanjski občini gradili plinovod sočasno s plinifikacijo v novomeški občini, če bo za to domače združeno delo pokazalo dovolj velik interes. Podjetja naj bi se o tem izrekla do konca maja. Izvršni svet je na omenjeni razpravi še zagovarjal stališče, naj v občini tudi za gradnjo sekundarnega plinovodnega omrežja velja načelo solidarnostnega zbiranja denarja. To pomeni, da bi porabniki, ki so blizu glavnega plinovodnega omrežja, kljub temu združevali sredstva za napeljavo plina do bolj oddaljenih potrošnikov.

Tujci so zadovoljni na Kolpi

Vabliva gostilna Kovač, katere lastnik je dobil bronasto jelko

OSILNICA — Anton Kovač, 42-letni gostilničar iz Osilnice, predsednik Turističnega društva Osilnica, je te dni prejel najvišje priznanje krajevne skupnosti Kočevje-mesto, in sicer za izredne uspehe pri razvoju turizma v Osilnici ter Kolpski dolini in s tem tudi v občini Kočevje.

V domači gostilni je delal že kot otrok, leta 1967 pa je končal hotelsko šolo v Ljubljani. Nekdanjo domačo kmečko gostilno s 30 sedeži in 6 ležišči je postopno preuredil, dozdaj in razširil, da ima danes 120 sedežev in 38 ležišč. Najprej so začeli sem prihajati na dopust predvsem gostje z Reke in sploh iz sosednje Hrvaške, zdaj pa že četrto leto skupine iz Nizozemske, ki zasedajo v sezoni do 80 odstotkov prenočitvenih zmogljivosti Kovačeve gostilne. Skupine Nizozemcev se izmenjujejo vsak teden, zanje pa ima gostišče pripravljeno razvedrilo in ponudbo za ves teden, in sicer: čolnarjenje na Kolpi, jahanje na rano Okorn v Dragi, enodnevnne izlete v Rakov Škocjan, Križno jamo in na jezero Lokve, pa še izlete po zanimivi okolici Osilnice, igranje tenisa itd. Še vedno prihajajo sem na oddih gostje iz Hrvaške in Varnereksprez z Reke ima za 90 dni zakupljene tri sobe s po dvema ležiščema.

Anton Kovač pa se z doseženim ne zadovolji. Pred kratkim je poslal ponudbo za letovanje še v Belgijo in Francijo, in sicer skupaj s propagandnim materialom: videokaseta

mi, prospekti in kaseta. Program zanje bo seveda poudoben kot za Nizozemce. Pri dveh zasebnikih v bližini je skupno še 10 sob z 20 ležišči, že letos pa bo predvidoma dograjen kajakaški center s 16 ležišči in še en objekt v Osilnici s prav toliko turističnimi ležišči, da možnih ležišč pri raznih zasebnikih niti ne omenjamo. Tako je v Osilnici in okolici že zdaj na razpolago okoli 120 turističnih ležišč, v kratem pa jih bo še nad 30. Bojazni, kje nastaniti turiste, torej ni.

J. PRIMC

PO TELEFONU DO PRIZNANJ

KOČEVJE — Žirija za podeljevanje srebrnih priznanj OF pri POK SZDL Kočevje je izbrala izmed izredno veliko predlaganih naslednje: Ivana Jermana, Salka vas; dr. Mihaela Petroviča, Kočevje; Albina Sveteta, Kočevje; Rudija Verderberja, Bilpa, in ZŠAM Kočevje. Te predloge so nato člani OK SZDL potrdili na tako imenovani »korespondenčni seji«, se pravi po telefonu, ker je bila seja, sklicana še pred dnem OF, nesklepčna.

Nikomur na grbo

V Gostinstvu Bela krajina se želijo združiti le zaradi kadrov

ČRNomeLJ — V Gostinstvu Bela krajina, nekdanjem tozdu Golfurista, ki pa je 21. februarja letos postalo samostojna družbena organizacija, so, kljub temu da so izstopili iz sozda Integrirane delovne organizacije, vedeli, da so premajhni za samostojno dejavnost. Razmišljali so o dveh možnostih združitve, in sicer z metliško kmetijsko združno ali črnomaljskim Sapovim tozdom Promet in delavnice. Vendar so v obeh omenjenih kolektivih menili, da je potrebno z združevanjem še počakati zaradi njihove lastne organiziranosti.

Pričakovanja, ki so jih imeli v Gostinstvu Bela krajina, sicer zrelem za združevanje, da se bodo lahko združili že letos spomladi, so tako splavali po vodi. To pa pomeni, da tudi njihov razvoj ne bo šel v smeri, ki so si jo zamislili, ali pa bo vsaj za nekaj časa zastal. V Gostinstvu namreč poudarjajo, da se ne nameravajo združevati zaradi denarja, ampak zaradi pomanjkanja kadrov v svojem kolektivu. Želijo, da bi z drugo organizacijo združili strokovne moči, ne pa da bi jih imel kdo na grbi. Imajo namreč občutek, da se vsi bojijo združevanja, češ, da jim bo Gostinstvo v breme.

Toda v Gostinstvu so prepričani, da je ta strah popolnoma odveč, to pa utemeljujejo s tem, da lahko še vedno ostanejo samostojno podjetje v okviru združenega, želijo si le skupne nekatere strokovne kadre. Prav gotovo je bolje imeti strokovno službo, ki bi skrbela za razvoj turizma in še česa v deželi ob Kolpi, s sedežem v Beli krajini, kot nekeje v Ljubljani, kjer jim je, to se je že izkazalo, bolj malo mar, kaj se dogaja na oni strani Gorjancev. Žal bodo na takšno službo v Gostinstvu morali očitno še počakati. Upajmo le, da takrat, ko jo bodo morda le dočakali, ne bo že prepozno...

M. BEZEK-JAKŠE

VOLITVE V RDEČEM KRIŽU

TREBNJE — Na letošnji programskovolilni seji skupščine OO RK Trebnje so delegati izvolili Pavlino Hrovat za predsednico in Štefko Gregorčič za podpredsednika skupščine občinske organizacije RK Trebnje. Med drugim so še predlagali skupščini RK Slovenije, da podeli Ivici Znidaršič, dosedanjemu predsedniku skupščine RKS, naziv častne predsednice tega organa.

KRVODAJALSKE AKCIJE

TREBNJE — Občinska organizacija RK Trebnje bo organizirala krvodajalske akcije, in sicer bodo občani lahko oddali kri danes v zdravstvenem domu Trebnje, jutri v osnovni šoli na Mirni in 22. maja, to je v ponedeljek, v kulturnem domu v Mokronogu. Vsaški v navedenih dneh bo akcija od 7. do 13. ure. Za krvodajalce bodo organizirali prevoz iz smeri Rdeči Kal in Dobrič, kar je objavljeno na plakatih na vidnih mestih po krajevnih skupnostih. Rdeči križ opozarja darovalce krvi, da lahko pred dajanjem krvi uživajo čas, črno kavo, kruh, marmelado in sadje. Odvzem krvi je povsem varen. Sočasno s krvodajalsko bo Rdeči križ vodil še akcijo za darovanje človeških organov.

Korenine prek občinskih meja

Mirenska proizvodna enota Kolinske se ne bo odrekla uvoženemu krompirju — Cene nastajajo zunaj občinskih meja — Otroška hrana je iz žit

MIRNA — V mirenski proizvodni enoti HP Kolinske iz Ljubljane ne hitijo kdove kako s podpisovanjem pogodb s trebanjsko kmetijsko združno, ki bi dolečile, koliko bo mirenska Kolinska odkupila dolejskega krompirja. To pomeni, da se bo tovarna zadovoljila s takimi količinami domačega krompirja, kot jih je odkupila v sezoni 1988 — 1989.

Ko govorijo v mirenski Kolinski o razmerah v lanskem letu, navajajo, da so kar dve tretjini krompirja uvozili iz Poljske in Madžarske. Medtem ko je ob prvih nabavah na vzhodnoevropskih trgih kazalo, da gre za taktično potezo v stiski, v katero je pred leti mirensko tovarno pripeljalo neizpolnjevanje pogodb o dobavi trebanjskega krompirja, je zdaj bolj ali manj jasno, da postaja uvoz industrijskega krompirja strategija te proizvodne enote. Če hočemo poslovati zanesljivo, moramo krompir uvažati, presoja po svojih preteklih izkušnjah sedanje nabavno-prodajne razmere vodstvo tovarne.

To je kajpak sveža govorica trga, vendar je očitno, da so bile v njej prve besede izrečene že pred leti. Začela se je,

ko so pred leti prek zadruge zastopani trebanjski kmetje in Kolinska zmogli voljo za podpis pogodb o oddaji krompirja tovarni in ne tudi za uresničitev pogodb. Kdo je prej prekršil pravno načelo, da je treba pogodbe spoštovati, bi bilo dognati bržčas veliko težje, kot ugotoviti, da je taktiziranje obeh strani skalilo poslovne odnose.

Odnosov, ki krojijo razmere v mirenski predelovalnici krompirja, seveda ne morejo v celoti pojasniti taki ali drugačni dogodki v občinskih mejah. Če lahko govorimo o politiki predelave krompirja, potem je ta politika napačna, sodijo v vodstvu mirenske Kolinske. Z razpoložljivim denarjem tovarna ni kos nihanjem ponudbe, ki jih povzroči bodisi prehlaba, bodisi preobilna letina

krompirja. Zato bi taka nihanja lahko ublažila družba z nakupi za potrebe blagovnih rezerv, pri tem nastali presežek pa bi predelala tovarna. Kar zadeva »zanjanje« dejavnike, velja omeniti še poslovno skupnost za krompir, ki z določanjem cen prispeva opazen karmenček v mozaik načrtov in možnosti

• V prid lažjega dogovarjanja s kmeti bo letos Kolinska pripravila tradicionalni zbor kmetov v jeseni, ko bo znana količina pridelanega krompirja.

Kolinske in pridelovalcev omenjene poljščine.

Predelava krompirja pa bržčas ni tisto, na čemer mirenska Kolinska finančno stoji in pade, pač pa je celotni izkupiček te proizvodne enote v večji meri odvisen od prodane otroške hrane, ki jo tovarna izdeluje iz žit.

M. LUZAR

Veliki problemi majhne šole

V šoli Gorjanskega bataljona s strahom pričakujejo nov način financiranja šolstva

PODBOČJE — Manjši je kraj, v katerem je šola, večji je njen pomen za tamkajšnje krajanje, hkrati pa imajo take šole tudi največje probleme. Skoraj ne mine teden, da se ne bi ravnateljica te šole Anica Žugič oglasila na občinski izobraževalni skupnosti v Krškem. »Taki obiski so nujno potrebni, kajti ves čas moramo biti na tekočem z vsemi spremembami, ki prihajajo nad nas tako rekoč čez noč. Ravnateljica se na ta način spreminjamo v nekaj mesece, časa za pedagoško delo ostaja zelo malo,« pravi Anica Žugič. Temeljni problem, s katerim se ves čas ubada ravnateljica, je seveda financiranje. Šola ima namreč to smolo, da deluje v kraju, ki je bil doslej bolj ali manj pasiven. Več ljudi se je odselilo, mladine je bilo manj in v šoli zaradi tega ni toliko učencev, kot so jih načrtovali pred 11 leti, ko je bila dograjena.

Anica Žugič

»Šola je bila zgrajena za 300 do 350 učencev, poleg nje imamo teletovarno, ki je zgrajena po normativih za ligaske tekmovalne, učencev pa je bilo vse manj in manj. Ljudje so se namreč iz okoliškega področja, predvsem hribovitega, selili v kraje, kjer so dobili zaposlitev. Poleg tega v samem Podbočju ni bilo na voljo dovolj gradbenih parcel, ker kraj ni bil urbanistično urejen. Tako smo v naši šoli prišli na 169 učencev v osnovni šoli in na 40 v mali šoli. Zato je v nekaterih oddelkih manj kot 20 učencev. Zdaj se nekako vežemo konec s koncem, bojimo pa se novega načina financiranja, ki bi upošteval tudi število učencev v razredu. Potem bi izgubili zaradi tega po sedanjih računih 900 milijonov dinarjev. Če bo nov način financiranja vendarle uveljavljen, bi to za nas pomenilo, da bi morali šolo tako rekoč zapreti. Rešitev bi bila edino ta, da bi spremenili šolske okolišnice. Zdaj se namreč precej otrok iz Vel. Podloga vozi v šolo v Leskovec, čeprav je razdalja do naše šole enaka. Tako rešitev pa bi morali sprejeti že do jeseni, kajti tedaj začnemo novo šolsko leto z enim oddelkom manj.«

Sicer pa tudi na tej šoli dobro sodelujejo s krajevno skupnostjo, še več pričakujejo od sodelovanja z bodočim obratom ljubljanske tovarne TKG. Prav ta obrat, ki naj bi ga odprli za krajevni praznik, pa vzbuja nove upe v ponovno oživitve kraja in s tem tudi šole.

J. S.

Hribovci imajo najslabšo vodo

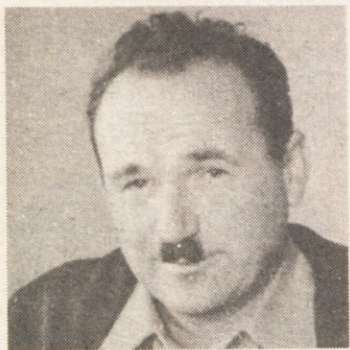
Na Cerkljanskem so štiri oporečna zajetja — Pripravljajo se na postopno obnovo centralnega vodovoda, ki bo napajal vseh 17 vasi

CERKLJE OB KRKI — Na zborih po vaseh se ljudje te dni odločajo, kako bodo zbirali denar za rekonstrukcijo nad pol stoletja starega vodovodnega omrežja in sanacijo dveh vodnih zajetij. Želijo si, da bi obnova stekla še letos, ne le zaradi že zdavnaj premajhnega centralnega cevovoda, ampak tudi zato, da bi prebivalce ogroženih vasi obvarovali vnovične okužbe z zlatenico, kot se je zgodilo pred dvema letoma.

Oporečno vodo imajo zajetja vaških vodovodov na Stojanskem Vrhu, v Pošteni vasi, na Vinjem Vrhu in v Gazicah. Vse druge vasi napaja osrednji cerkljanski vodovod iz zajetja Izvir, v katerem je voda zdrava. Centralni vodovod je bil zgrajen 1934 in je po pripovedovanju Stanka Molana, šefa krajevnega odbora in tajnika odbora za rekonstrukcijo omrežja, tedaj napajal samo Cerklje, Dol. Pirošico in Župečo vas. Po osvoboditvi so omrežje razvejali in ga razpeli še v deset naselij, do Hrastja na severu, do Boršta na vzhodu in do Vrhovske vasi na zahodu. Denar so zbrali iz vodarine in prispevkov krajanov.

»Oskrbe z vodo se zdaj lotevamo sistematično,« je dejal Molan. »Za strokovno pomoč smo zaprosili Zavod za socialno medicino in higieno dela v Celju, ki nadzira našo vodo. Tam nam je naredil idejni projekt, izvedbeni projekt pa Vodnogospodarski inštitut v Ljubljani. Najprej bomo poskrbeli za gorjanske vasi in uredili zajetje Novašček, od koder dobiva vodo del Stojanskega Vrha. Voda v njem je neoporečna in jo bomo pripeljali na najvišjo točko v Gadovi Peči, od koder bomo napajali Stojanski Vrh, Vinji Vrh, Pošteno vas in Bušečo vas ter z enim črpališčem pocenili stroške za energijo.«

Molan je dodal, da imajo izdelano tudi študijo za oskrbo celotne krajevnega skupnosti z varianto povezave z osrednjim sistemom vodovoda Brežice in

Stanko Molan

ZAPOSLOVANJE V POSAVJU OD 1979 DO 1988

KRŠKO — Občinske skupnosti za zaposlovanje Brežice, Krško in Sevnica bodo v petek v Krškem najprej na ločenih sejanjih svojih odborov za načrtovanje, zaposlovanje, štipendiranje in socialno politiko obravnavale osnovne značilnosti zaposlovanja v letu 1988 in načrt zaposlovanja za letošnje, zatem pa bodo na skupni seji člani vseh odborov in gostje razpravljali še o Posavju in luči zaposlovanja in kadrov v obdobju 1979 — 1988 ter o nalogah skupnosti za zaposlovanje in tržnih pogojih gospodarjenja.

Mesto v zrcalu

Pohvale vredna poteza

V prtilčju Agrariine hiše nasproti hotela Turist v Brežicah sta dolgo samevali tu in tam z neugledno gajbočo sadja zapolnjeni izložbeni okni. Potem je prof. Marjan Gregorič prišel na misel, da bi prostor do preureditve lokalne v zelenjavno trgovino morebiti odstopili Posavskemu muzeju, ki bi v njem prikazal delček svoje dejavnosti. Zadržkov ni bilo in odkar je tam lična muzejska izložba, se mimoidoči pogosto ustavljajo pred njo. Vsak teden jo menjajo in prikažejo v njej kaj drugega, od etnologije do slikarstva in arheologije, vendar na način, ki na prvi pogled vzbudi pozornost in zanimanje. Vsaka tema je vezana na Brežice ali vsaj na Posavje.

Zamisel bi kazalo nadaljevati tudi po prvem juliju, ko bo Agraria začela preurejati prtilčje zgradbe in prodajalno sadja. Vsaj v jubilejnim muzejskem letu, ob 40-letnici njegove ustanovitve, bi njegov delavcem lahko pomagali, da brezplačno predstavljajo muzej na glavno mestno ulico. Res je, da so druge izložbe zasedene, toda niso vse vredne pozornosti, čeprav so nekatere zadnje čase prikupno urejene. Za dolgočasna, neizvirna in nepravilna izložbena okna ne bi bilo za trgovce nobene škode, če bi jih odstopili bogatejšemu vsebinskemu in oblikovnemu sporočilu.

J. T.

Za delo bo predla še bolj trda

V sevniški občini naj bi letos poraslo število zaposlenih le za 27 oseb — Kar dve tretjini pripravnikov bo sprejetih le za določen čas

SEVNICA — Načrtovana stopnja rasti zaposlovanja, ki jo za letošnje predvidevajo v sevniški občini, je še vedno pozitivna, toda precej nižja od dosedanje. Število zaposlenih naj bi se v sevniskem gospodarstvu povečalo za 0,4 odstotka, to je za 18 delavcev, družbene dejavnosti pa načrtujejo 1-odstotni porast zaposlenih. V celoti naj bi tako število zaposlenih v družbenem sektorju poraslo le za pol odstotka oz. za 27 oseb.

Med podjetji, ki načrtujejo dodatno zaposlovanje zaradi krepitve nekaterih vse bolj pomembnih poslovnih funkcij: razvojnih, komercialnih služb, tehnične priprave dela in podobnega, kaže omeniti predvsem Metalno Krmelj, Jugotanim, Inplet in Tehnološke sisteme Sevnica. Beton in Stiles predvidevata večje zaposlovanje pomožnih in kvalificiranih proizvodnih delavcev zaradi načrtovanega povečanja obsega proizvodnje in storitev. Zaposlovanje iz vrst priliva iz šol pa načrtujejo tudi v Kopitarni, Lisci in Jutrarnji. Hkrati pri občinski skupnosti za zaposlovanje ugotavljajo prizadevanja za zmanjšanje števila zaposlenih tako dela proizvodnih kot tudi rezijskih delavcev. Zategadelj je tudi predvidena stopnja zaposlovanja nizka.

»Tudi število načrtovanih zaposlitev pripravnikov je manjše od načrtovanih potreb po tem kadru v preteklih letih, pripravniki pa predstavljajo skoraj polovico vseh zaposlitev. Dve tretjini

načrtovanih pripravnikov bo sprejetih v delovno razmerje le za določen čas. Lani je bilo teh le četrtina! Tako velik odstotek načrtovanih zaposlitev pripravnikov za določen čas je nedvomno

Danica Kozamernik, predsednica skupščine občinske skupnosti za zaposlovanje v Sevnici

posledica splošnih družbenoekonomskih razmer v državi, se pravi odstotnosti dolgoročnejših razvojnih planov, neperspektivnosti nekaterih proizvodnih programov in tudi postopnega uveljavljanja konkurence za delovna mesta na osnovi preverjanja znanja in sposobnosti kandidatov iz vrst priliva iz šol

• Zgolj številčna primerjava med potrebami po pripravnikih in prilivom iz šol kaže na to, da se bo v predvidene zaposlitve v občini lahko vključilo okrog 80 odstotkov iskalcev prve zaposlitve z najmanj 2-letno srednjo šolo. To pa pomeni, da se bodo letos težave v zvezi z zagotavljanjem pripravništva mladih iz šol le še stopnjevale. Poudariti kaže še to, da se bodo kot vse večji problem pojavili tudi tisti mladi, ki se po končani osnovnošolski obveznosti ne bodo vključili v nadaljnje izobraževanje, oz. tisti, ki bodo v srednjem usmerjenem izobraževanju neuspešni.

oziroma nezaposlenih,« meni tudi predsednica skupščine občinske skupnosti za zaposlovanje v Sevnici Danica Kozamernik.

P. P.

ZAPOSLOVANJE IN TRG

KRŠKO — Minuli petek je bila v Krškem skupna seja odborov za načrtovanje, zaposlovanje, štipendiranje in socialno politiko občinskih skupnosti za zaposlovanje občine Brežice, Krško in Sevnica. Na seji so obravnavali podatke o zaposlovanju kadrov v obdobju od leta 1979 do 1988 ter naloge skupnosti za zaposlovanje v pogojih tržnega gospodarstva.

POSAVSKI VEČER V SEVNICI

SEVNICA — Agencija Opus, ki jo vodi Silvo Mavsar, pričinja s ciklusom kulturno-družabnih prireditev pod skupnim naslovom Posavski večeri. V petek, 19. maja, bo ob 20. uri Pesniški večer v pionirski knjižnici v Sevnici, to je v prostorih, kjer je bila poprej občinska matična knjižnica (pri Mervu!). Predstavila se bo pesnica Ana Rostohar z novo pesniško zbirko Requiem, ki je izšla pri agenciji Opus. Zbirko je likovno opremil akademski slikar Alojz Konec, ki bo tudi gost Posavskega večera. Nastopil bo še ansambel Literarnega kluba Beno Zupančič iz Krškega s Stanko Macur, ki je nekaj pesmi iz Requiemu Ane Rostohar tudi uglasbila.

možnostjo povezave v smeri Brežice — Cerklje in obratno. Zajetje Izvir bi po potrebi lahko napajalo tudi širše območje, saj ima kar 25 litrov pretoka na sekundo. Krajevna skupnost bo zdaj naročila še izvedbeni projekt za ravni-

• Za financiranje sta v javni razpravi dve varianti: samoprispevek ali zbiranje denarja pri delovnih organizacijah in družbenopolitičnih skupnostih. Če se bodo krajsani odločili za samoprispevek, bodo razpisali referendum še pred dopusti, najkasneje do druge polovice junija.

ske vasi, ki bodo na vrsti za gorjanskimi. Obnova bo trajala več let in se bo v peti fazi končala z razpeljavo 10 kilometrov cevovodov.

J. TEPPEY

ŠE ZADNJA BESEDA O AMANDMAJIH

BREŽICE — Jutri ob 13.30 bo občinska konferenca Socialistične zveze zaokrožila široke javne razprave o ustavnih amandmajih. Na zaključno razpravo, ki bo potekala v trim kabinetu dijaškega doma, so povabili tudi Cirila Baškoviča, člana komisije skupščine SRS za ustavna vprašanja. Baškovič bo v uvodnem delu ponovno predstavil novosti in spremembe, ki jih prinašajo amandmaji, nato pa sodeloval še v razpravi in bo na voljo tudi za razgovore o drugih aktualnih vprašanjih. Razprava bo odprta za vse, ki jih ta tematika zanima.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 20. do 29. aprila 1989 so v brežiški porodnišnici rodile: Esma Karanija iz Brežic — Sabino, Marjanca Udovič iz Gazic — Ksenijo, Snežana Kukolja iz Orešja pri Samoboru — Andrejo, Nevenka Petaci iz Brežic — Matijo, Marija Preskar iz Boršta — Lucijo, Marija Valenčak iz Kremenca — Katjo, Martina Prelesnik iz Dovškega — Eriko, Anica Lubšina iz Mihalovca — Matejo, Marija Sinkovič iz Prešne Loke — Ksenijo, Gordana Jarak iz Brežic — Gregorja, Tatjana Tratnjak iz Piršenbrega — Aleša, Anica Zvegljik iz Senovega — Matildo, Aljona Javžič iz Krškega — Sabino, Ljudmila Švajcar iz Vojskega — Matejo in Slavica Bašič iz Noršič sela — deklico. Čestitamo!

Konec je nezahtevnega zaposlovanja

10 let zaposlovanja v Posavju — Več brez dela

KRŠKO — V zaposlovanju v Sloveniji so bile razmere kar kakšnih 20 let nezahtevne, in ker trg delovne sile pač ni deloval, smo bili priča ekstenzivnega zaposlovanja. Sodijo, da se bo zaposlovanje letos še zmanjšalo, razen pri zasebnikih, saj v številnih delovnih organizacijah ne nadomeščajo niti naravnega odliva, ne sprejemajo študentov in pripravnikov. In ob tem se kaj lahko uresničijo napovedi, da bo število brezposelnih v Sloveniji do konca leta naraslo na 32.000 delavcev.

Tole razmišljanje predsednice republiške skupščine skupnosti za zaposlovanje Jožice Puhar na petkovi skupni seji odborov za načrtovanje, zaposlo-

• Za prizadevno in uspešno delo v samoupravi posavskih skupnosti za zaposlovanje so podelili priznanja in darila Janezu Ivšiču (Motel Petrol, Catež), Antonu Pleterskemu (rudnik Senovo) in Alojzu Sinkoviču (SOP Krško).

vanje, štipendiranje in socialno politiko občinskih skupnosti za zaposlovanje Brežice, Krškega in Sevnice, s katero so le sklenili poprejšnja delovna zasedanja teh odborov, da bi zaznamovali 10 let bolj organiziranega zaposlovanja v Posavju, je spodbudil tudi uvodni prispevek predsednika medobčinskega sveta SZDL za Posavje Slavka Šribarja.

V Posavju je število zaposlenih v družbenem sektorju naraslo v zadnjih 10 letih za 2914 delavcev. K skupnemu številu zaposlenih 24.314 delavcev je absolutno največ prispevala krška, zatem sevniška in brežiška občina, najhitreje pa je naraščalo zaposlovanje v industriji, kmetijstvu in zdravstvu. Brezposelnih je tudi v Posavju vse več. Od leta 1979 do 1988 je poraslo za 466 oseb, po najnovejših podatkih pa je bilo tako aprila letos v Sevnici 215, v Krškem 360 in v Brežicah kar 440 brezposelnih oseb.

P. PERC

Novo v Brežicah

ŽELEZNA SRAJCA IMA LUKNJE — Seznam darovalcev denarnih prispevkov v sklad za medicinsko opremo namesto vencev za pokojnike se daljša, kar govori za to, da tudi Brežičani delno opuščajo zakoreninjene navade. V Zdravstvenem centru so veseli vsakega dinarja, ki kapne v sklad za te namene, precej manj navdušeni pa so cvetličarji, ki si z venci služijo vsakdanji kruh. Njihov strah je odveč, še dolgo bodo vlekli daljši konec, ker se železna srajca počasi trga.

MORDA VLAŠ SE NI ODPELJAL — Šole v nerazvitih okoljih si lahko marsikaj privoščijo, če imajo petične in razumneje pokrovitelje. V sosednji Bistrici ob Sotli so imeli srečo s tem tudi zaradi imena Marije Broz, ki ga nosi šola. Povezava z močnimi delovnimi kolektivi v Sloveniji bi tudi Brežičanom v trenutni krizi zagotovila koristila, toda saj niso mogli pričakovati, da bo šolstvo tako kmalu na tleh, kot je na tleh svobodna menjava dela z združenim delom domače občine. Ta hip bi se šolniki počutili mnogo bolj, če bi imelo Posavje eno samo občino namesto treh.

UDARJENI SO ČEBELARJI — V Brežicah očitajo Meduxu, ker se ni potrudil, da bi uvozil zdravila proti čebelnim boleznim iz tujine, če domačim ni. Devize ne morejo biti ovira, saj gre njihov med v izvoz. Tudi zveza čebelarških društev ni brez greha, ker zamuja s predstavitvijo zdravil. Riba vedno smrdi pri glavi in čebela na vrhu niso složne, so posledice za rezeve še huje. Razen tega pri Meduxu zaradi pomanjkanja medu ne bodo imeli manjših plač, davek vedno plačujejo čebelarji.

Krške novice

»ZASTAVINI« PRIJEMI — Yugo je avto, v katerem se vozimo mi in Američani. Tu smo si skoraj enaki. Le da Američani za avto odštejejo precej manj dolarjev kot mi, da se vozijo po boljših cestah, nekaj malenkostnih razlik pa je tudi pri servisu. V Ameriki namreč ta avto servisira tako rekoč zastoj, dajejo triletno jamstvo in podobno. Pri nas pa mora imeti kupec tega avtomobila veliko srečo, če hoče priti do servisa. V Krškem namreč čakajo ljudje na redni servis tudi po mesec dni. Da pa kupci avtomobilov Yugo ne bi preveč zanemarili svoje telesne kondicije, poskrbijo na ta način, da jih še malce sprehodijo. Uporabniki njihovih uslug morajo namreč kar sami v trgovino po oljni filter in ga potem prinesiti mehaniku, da ga strokovno vgradi.

ŠTECAJ POZDA — Krški pozd Elek tromontaža je nekaj časa bolehal, zdaj pa je kot strela z jasnega neba treščila vstati do šel ta pozd v stečaj. Seveda so za te delavce izvedeli zadnji. In zdaj, ko je barba že tik pred potopom, ni na spregled nekaj kaplana ne občinske strukture. V firmi se je oglasil samo predstavnik sindikata, namesto direktorja zadeve ureja namenjen, delavci pa ne vedo, kam bodo odslo po stečaju. V obupu lahko pokličejo samo časopis, ker pri nas očitno druge instance ne delujejo več.

»STOP ZA KMEČKE VPREG« — Tik pred elitno konjsko prireditvijo na novem hipodromu v Drnovem so okoliški kmetje izvedeli, da s svojimi konji ne bodo smeli nastopati na prireditvi, ker kmečki konji niso cepljeni proti kašlju. Tako je vodo padla še ena obljuba o tem, kako bi hipodrom namenjen predvsem okoliškim kmetom, ki naj bi konje trenirali prav na tem hipodromu. Tako si bodo gospodje dirkalne konje ogledali samo gospodje, kmetje pa bodo zaradi svojih diskriminiranih konj ostali kar doma.

Sevniški paberki

DOBRI SOSEDEJ — Dobili smo anonimno pismo nekoga, ki očitno zelo dobro pozna razmere vsaj na določenem delu Ceste na grad. Pisec se torej ni upal podpisati, je pa razvil domnevo, da je 22. aprila barako pod stanovanjsko hišo razkopal nihče drug kot njen dosedanj lastnik, kar da boja namerava sezidati novo Preiskava o vzrokih požara je v teku, se sedje prizadeva krajanja, ki so bili zveč ne takoj pripravljeni pomagati pri gašenju med 2. in 3. uro jutraj, so je zažgal(a) ta in razmišljali, češ, to je pa zažgal(a) ta in Dokazov, ki bi potrdili take domneve, preiskovalci doslej niso našli, je pa re »bosa« tista iz anonimke, da je barako zažgal sam lastnik. Le kdo bi si iz čistega veselja povzročil čez milijardo škode (bi raka ni bila varovana) in se ogrozil lastno novo stanovanjsko hišo in sosesnino?

RIBIČEM PO POLŽJE ODLIKO VANJA — Če bi na Ribiški zvezi Slovenije odgovorni za pošiljanje odlikovanj ribniškim družinam tako zaspano lovili, kakor uspevajo razdeljevati odlikovanja, ne bi ob vodi ujeli niti zelenke, ne šele sulca. RD Heroja Maroka tako v nedeljo, navkljub potrditvemu trimesečnemu čakalju in ljubljani, iz Ljubljane prejela visokih ribiških priznanj. Tajna RD Boris Mejak je hudomušno in malce grenkobno pripomnil, da so verjetno tudi na letno skupščino RD pozabili priti na občinski politiki, ker so pač slutili, da bo nikogar iz republike. Pa je prišel dober znanec iz sosednje laške občine Maks dlesnik, tajnik RZS.

NENAVADNI VLOMI — Nepojasni ostajajo zaenkrat tudi vlomi v več hiš rak oz. nedograjanih stanovanjskih hiš na Družnjski cesti, kjer je nepravilno razdelil le škodo na ključavnicah, odnesel pa je ničesar.

SEVNICA — Brežiški srednješolci se tudi letos odločili, da pridejo v Sevnico z novo predstavo. Komedijo Charlie bodo v torek ob 12.30 v Sevnici igrali za Srednjo tekstinlo šolo v Sevnici zvečer ob 19. uri pa bo predstava za preostale obiskovalce kulturnih prireditelj sevniskem gasilskem domu.

Tretji vzpon Sevnčanov

Bodo zastopali slovenski in jugoslovanski gledališki amaterizem na festivalu v Grčiji?

Domača gledališka bera na Dolenjskem, v Beli krajini in Posavju je bila tudi to sezono količinsko zelo borna, saj je bilo komaj kaj več kot prvov na eni roki tistih skupin, ki so se prebule in pripravile premierne predstave. Kar pogledimo po občinah! Cela vrsta nekoč dejavnih in uspešnih skupin je ali v razsulu ali obdana z molkom. V občinskih središčih, posebno v mestih, je kot bi se kaj zarotilo proti gledališkemu amaterizmu. Ponekod rešujejo čast gledališkega življenja podeželski entuziasti, tu in tam mladinci, šolarji. To pa je v glavnem tudi vse, kar je moč povedati, seveda s pristavkom, da tudi obeti za prihodnost niso nič kaj rožnate.

Kot rečeno, praznina na tem področju v dolenjskih, belokranjskih in posavskih občinah še kar naprej straši in povečuje tako imenovano belo liso, namesto da bi se dogajalo obratno, kakor je to, denimo, drugod po Sloveniji. Tako imamo opraviti bolj ali manj le z izjemami, ki pa niso izjeme samo zato, ker dokazujejo, da se ponekod na gledališkem področju vendarle nekaj dela, temveč predvsem zaradi svojega kvalitetnega dela. Med temi, že tako redkimi, je zlasti ena izjema, ki zasluži, da jo imenujemo: Oder mladih v Sevnici. Še več, skupina, zbrana okrog tega odra, je tako dobra, da se še nekaj let edina v dolenjski in posavski regiji lahko postavi ob bok najboljšim v Sloveniji.

Svoje kvalitete je igralski ansambel sevnškega Odra mladih izpričal tudi v tej sezoni, ko se je predstavil Mlierove komedije Scapinove zvijače ponovno oziroma že tretjič uvrstil na zaključno republiško prireditev vsakoletnega srečanja gledaliških sku-

pin. Kot pišemo na drugem mestu, je letos ta prireditev, imenovana tudi Linhartovo srečanje, v Grosupljem. Čast otvoritvenega nastopa na tem srečanju je pripadla Sevnčanom: na oder grosupeljskega kulturnega doma bodo stopili danes, v četrtek, 18. maja, ob 20. uri.

Sevnška predstava Molierovih Scapinovih zvijač sodi med tiste na grosupeljskem srečanju, ki bodo pritegnile tako obiskovalce kot tudi kritike. Že letošnji republiški selektor Zdravko Zupančič je ocenil zelo pohvalno, kot primer zlahtne in prvobitne komedije. Po besedah Vlada Podgorščaka, predstavnika posavskega območnega odbora Združenja gledaliških in lutkovnih skupin Slovenije, je selektor o tej predstavi dejal: »Tako je svojo komedijo, si predstavljam, naredil tudi Molliere!«

Sevniški Oder mladih so že vnaprej predlagali, da bi zastopal Slovenijo in, če bodo s tem izborom soglašali v Beogradu, tudi Jugoslavijo na mednarodnem festivalu amaterskih gledališč septembra v grškem Korintu. Režiserja Petra Žuraja pa so predlagali za zlato Linhartovo značko. Če mu bodo značko tudi podelili, bo to že drugo tako priznanje zanj; prvega je dobil za režijo Smoletovih Zlatih čevlčkov oz. za predstavitev tega dela na republiškem srečanju gledaliških skupin Slovenije v Celju.

Upoštevaje vse to, pa na gledališkem področju v tem delu Slovenije le ni vse tako črno in brezupno, kot bi videti na prvi pogled. Gledališkega obnoveja tu resda ne osvetljuje kdove koliko zvezd, marveč le ena sama, a ta s tako močno svetlobo, da je obnebe videti tudi od zelo daleč.

I. ZORAN

Pesem mladim na črnomaljskem odru

Na 4. reviji otroških in mladinskih pevskih zborov Dolenjske in Bele krajine nastopilo osem zborov z okoli 400 pevci — Sedež Pevske zveze Dolenjske in Bele krajine, organizatorice revije, je v Črnomlju, od koder je tudi nova predsednica

ČRNOMELJ — Pevska zveza Dolenjske in Bele krajine je letos dobila novo vodstvo. Predsednica te organizacije, ki povezuje vse otroške, mladinske in odrasle zore v dolenjski regiji, je postala Lidija Saje, znana zborovodkinja in kulturna delavka iz Črnomlja. Po njeni izvolitvi je Črnomelj postal novi sedež Pevske zveze. Sklenili so, da bosta tu tudi obe regijski prireditvi, ki ju vsako leto organizira Zveza: revija otroških in mladinskih ter revija odraslih pevskih zborov. Medtem ko je letošnja revija otroških in mladinskih zborov že za nami, pa bodo izbrani odrasli zbori iz vseh štirih občin dolenjske regije nastopili v Črnomlju v prvi polovici junija.

Na 4. reviji otroških in mladinskih pevskih zborov Dolenjske in Bele krajine, ki je bila 10. maja proti večeru v črnomaljskem kulturnem domu, se je zbralo in po nagovoru nove predsednice Pevske zveze Dolenjske in Bele krajine, Lidije Saje, nastopilo osem zborov z okoli 400 mladimi pevci, ki so bili izbrani na poprej izvedenih občinskih revijah v Trebnjem, Novem mestu in Čr-

nomlju. Iz novomeške občine so nastopili trije, iz črnomaljske in trebanjske pa dva ter iz metliške občine eden, med njimi pa je bilo pet otroških in trije mladinski zbori. Vsak zbor je zapel tri pesmi. Povejmo še, da je zbor z domiselno povezovalno besedo sicer nepreštevilnim obiskovalcem predstavil Toni Gašperič.

V črnomaljskem kulturnem domu so

Talija kliče v Grosuplje

Danes se tam začena 32. srečanje gledaliških skupin Slovenije — Med izbranimi sevnški Oder mladih

Vrh slovenskega gledališkega amaterizma s prikazom najboljšega, kar so v tej sezoni ustvarili nepoklicni služabniki Talijinega hrama pri nas, bo letos v Grosupljem. To bo že 32. srečanje gledaliških skupin Slovenije oziroma po novem 2. Linhartovo srečanje. Začenja se danes, končano pa bo v soboto, ko bo v Grosupljem tudi XIX. skupščina Združenja gledaliških in lutkovnih skupin Slovenije.

Zavesa na odru grosupeljskega kulturnega doma se bo v teh treh dneh nenehno dvigovala in spuščala, obiskovalci pa si bodo lahko v tem času ogledali kar enajst predstav: poleg tistih, ki jih je za to srečanje izbral republiški selektor Zdravko Zupančič, še najboljšo mladinsko predstavo na Naši besedi 89, najboljšo predstavo z letošnjega republiškega srečanja lutkarjev in predstavo gostujoče gledališke skupine iz Poljske.

Na zaključno prireditev letošnjega srečanja gledaliških skupin v Grosupljem so se uvrstili: KD Sloboda Grosuplje (E. Ionesco: Plešasta pevka), Abadon Ljubljana (Slike zanjo), Oder treh herojev iz Pirniči (D. Čeh: Drobtine smrti), STUK - KUD Študent — oder labirint iz Maribora (B. Martinec: Avantura), Loški oder iz Škofje Loke (Frayn: Hrup za odrom), Gledališče Ana Monro iz Ljubljane (George Dandin), skupina Jutri gremo v napad ali pa ne srednje šole za družboslovje in splošno kulturo Ljubljana (Kronika razsajanje mladosti) in Oder mladih iz Sevnice (Moliere: Scapinove zvijače).

Republiški selektor je navedene predstave izbral iz gledališke ponudbe skupin v Sloveniji in zamejstvu, potem ko si je ogledal rekordno število predstav — 73. V Grosupljem bo vse nastope ocenila posebna žirija, katere član je tudi Vlado Podgoršek, dolgoletni gledališki in kulturni delavec iz Brezice. Žirija bo na koncu določila predstave oziroma skupine, ki bodo slovensko gledališko ljubiteljstvo zastopale na domačih in tujih gledaliških prireditvah in festivalih.

Kot rečeno, bo v Grosupljem tudi redna skupščina Združenja gledaliških in lutkovnih skupin Slovenije. Na skupščini, ki bo potekala po ustaljeni proceduri in se ukvarjala s podobnimi zadevami kot prejšnja leta, pa bo letos prvič razprava o temi za izživ. Naslov te teme je Alternativa — kaj je to? Ves čas srečanja se bodo vrstili tudi pogovori z uglednimi strokovnjaki s področja gledališke umetnosti.

I. Z.

20. tabor z 9.000 pevci

Slavnostni govornik na zaključni prireditvi bo dr. Janez Drnovšek — Izšla pesmarica z venčki narodnih

ŠENTVID PRI STIČNI — Še mesec dni je do jubilejnega, 20. tabora slovenskih pevskih zborov v tem prijaznem dolenjskem kraju. Udeležilo se ga bo 300 zborov z okoli 9.000 pevci, na zaključni pritrditvi te močne, največje pevске manifestacije pri nas, ki bo letos posvečena 100-letnici taborskega gibanja na Slovenskem, bo slavnostni govornik dr. Janez Drnovšek, takrat že predsednik predsedstva SFRJ.

Priprave gredo h koncu, saj se 17. in 18. junij, ko bo potekalo to najbolj množično pevsko zborovanje, hitro približujeta. Na nedavnem strokovnem posvetu zborovodij prijaviteljenih zborov so že drugič pretresali program tabora. Dogovorili so se tudi, kdo bodo dirigenti. Tako bo mešane zore vodil Matjaž Šček iz Kopra, moške zore Igor Švara iz Ljubljane, ženske zore Bernarda Kogovšek iz Ribnice, mladinske zore, ki bodo prvič nastopili na taboru, pa Tatjana Mihelič iz Trebnjega.

Jubilej šentvidskega pevskega tabora bodo obeležili tudi z razstavo in publikacijo. Razstavo, ki bo obiskovalcu v besedi in sliki govorila o razvoju te prireditve od začetka do današnjih dni, bodo pripravili v šentviški osnovni šoli. Sprehod skozi vseh dvajset taborov pa bo tudi brošura, ki bo izšla ob letošnji prireditvi.

Naprodaj (za 20.000 din) pa je že pesmarica Delaj, delaj, dekle, pušelj, ki

DVAKRAT NOVA ŠTIFTA

NOVA ŠTIFTA — V cerkvi v Novi Štifti sta bila v teh dneh dva koncerta: 10. maja so nastopili solisti Tomaž Lorenz (violina), Dunja Spruk (sopran) in Maks Strmčnik (orgle); 13. maja pa je bil vokalni koncert učenk Zlate Ognjanovič. Nastopile so: Aleksandra Pertot, Irena Švoljšak, Marjana Benčina in Mirjam Kalin. Na klavirju jih je spremljala Barbara Kordaš.

kultura in izobraževanje

Večer poezije v metliškem gradu

V Ganglovem razstavišču nastop desetih pesnikov

METLIKA — Večer poezije, ki sta ga občinska konferenca ZSMS Metlika in pesnik Jani Bevk pripravljala že za 24. decembra lani, pa ga že po najavi preklicala zaradi objektivnih razlogov, zdaj zanesljivo bo. Organizatorja obveščata belokranjsko in ostalo slovensko javnost, da bo ta večer v petek, 26. maja, ob 20. uri v Ganglovem razstavišču v Metliki. Nastopilo bo deset pesnikov iz Ljubljane, Kranja, Novega mesta, Krškega, Črnomlja in Metlike, in sicer bodo svoja dela brali: Jože Dular, Marjanca Kočvar, Gordana Kunaver, Milan Markelj, Silvo Mavsar, Tomaž Skrbinskič, Egist Zagorčnik, Franci Zagorčnik, Ivan Zoran in Jani Bevk. Nastopajoče bo s kitaro spremljal Zdravko Kunič, prireditev pa povezoval Andrej Bartelj.

Hram kulture prenovljen

V brežiškem Prosvetnem domu spet prireditve

BREŽICE — V prenovljenem Prosvetnem domu po načrtih dipl. inž. arh. Karla Filipčiča se občinstvo in nastopajoči spet prijetno počutijo. Prireditve se vrstijo skozi ves maj. Za otvoritveno slovesnostjo so dijaki srednje šole — člani KUD Franjo Stiplovšek podarili občinstvu predstavo »Zbogom, Charles!«. Komedijo Georga Axelroda so naštedirali pod vodstvom prof. Marije Lelič, ki že dolga leta vzgaja ljubitelje gledališča, med katerimi se je že precej dijakov odločilo za igralski poklic. Ta teden bosta v domu dve pevski prireditvi, revija osnovnošolskih in revija odraslih pevskih zborov, 20. maja pa občinska proslava dneva letalstva.

Pri obnovi dvorane je s prispevki sodelovalo 30 delovnih organizacij iz občine in deset iz drugih središč od Krškega do Maribora in Novega mesta.

J. T.

NAPREDEK PRI PETJU

ČRNOMELJ — Na nedavni, že 3. reviji otroških in mladinskih pevskih zborov Bele krajine je nastopilo osem zborov z okoli 370 pevci iz štirih osnovnih šol. Na posvetu z zborovodji, ki ga je vodil znani skladatelj in dirigent Radovan Gobec, so ugotovili, da se kakovost zborovskega prepevanja mladim v Beli krajini izboljšuje.

I. Z.

Izšel je 2. letnik Sige

Avtorji novih knjig, ki jih je izdala Dolenjska založba, so: Asta Malavašič, Ladislav Lesar, Franc Šali in Milan Markelj — Predstavitev jutri

NOVO MESTO — V Sigi, literarni knjižni zbirki Dolenjske založbe, ki je od letos v sestavi Tiskarne Novo mesto, so izšle štiri nove izvirne leposlovne knjige domačih (dolenjskih in posavskih) avtorjev. V paketu so pesniške zbirke Sešestene nemira Aste Malavašič, Nekaj podobnega pesmi Ladislava Lesarja in Svinčeni rez Franca Šalija ter zbirka novel Podobice Milana Marklja.

Knjige so natisnjene v nakladi po 400 izvodov in so ohranile opravo, v kakšni se je Siga prvič predstavila bralcem pred dvema letoma. Zunanjo podobo knjigam je dal oblikovalec Peter Simič, fotografije avtorjev na naslovnih pa je prispeval Branko Babič. Vse knjige imajo spremne besede, pesniška zbirka Aste Malavašič pa je obogatena z ilustracijami akademskega slikarja Jožeta Čiuh. Izid novega letnika Sige je sofinancirala novomeška kulturna skupnost.

Jutri popoldne bodo novi letnik zbirke Siga predstavili in ob tem spregovorili tudi o ostali dejavnosti Dolenjske založbe na novinarski konferenci, ki bo v zbornici glasbe-

I. ZORAN

Kdo bo prvak kviza GMS o godalih?

Na ponedeljkovem finalu v Cankarjevem domu se bosta pomerili ekipi OŠ Bojana Iliča iz Maribora in OŠ XII. SNOUB (Bršljin) iz Novega mesta kot najboljši med 90 osnovnošolskimi ekipami, ki so se udeležile jubilejnega, že 10. kviza

NOVO MESTO — V finalu 10., jubilejnega kviza Glasbene mladine Slovenije, ki bo v ponedeljek, 22. maja, ob 11. uri v srednji dvorani Cankarjevga doma v Ljubljani, se bosta v znanju o godalih pomerili tričlanski ekipi OŠ Bojana Iliča iz Maribora in OŠ XII. SNOUB (Bršljin) iz Novega mesta. Tekmovali bosta pod budnim očesom tričlanske komisije glasbenih strokovnjakov. Vsako vprašanje bodo glasbeniki ilustrirali z živo glasbo, tako da bo tekmovalje zanimivo tudi za obiskovalce.

Poglejmo, kako sta se mariborska in novomeška ekipa prebili v finale. Najprej sta zmagali na območnih tekmovanjih, ki so bila 22. aprila v osmih slovenskih krajih in se jih je udeležilo kar 90 osnovnošolskih ekip. Daleč največ ekip je tekmovalo s Štajerskega. Ekipa OŠ XII. SNOUB (Bršljin) je bila najboljša med desetimi ekipami, ki so se pomerile na območnem tekmovanju v Novem mestu.

Zmagovalci vseh osmih območnih tekmovanj so se pomerili na dveh polfinalnih prireditvah, ki sta bili 5. maja v Mariboru in 6. maja v Ljubljani. Na mariborskem polfinalu so tekmoval tri ekipe s treh mariborskih osnovnih šol ter po ena iz OŠ Šentjurje, Gorišnica, Cirkovci, Voličina in Zgornja Ščavnica. Najboljše znanje je pokazala ekipa OŠ Bojana Iliča, gostiteljice mariborskega polfinala. Poročajo, da je v odgovorih

Pavček podelil bralne značke

Na 7. topliškem knjižnem sejmu v viteški dvorani

DOLENJSKE TOPLICE — V tem zdraviliškem kraju je tudi letos minilo nekaj majske dni v znamenju slovenske knjige. V prostorih zdravilišča je namreč potekal od torka do petka prejšnji teden tradicionalni, že 7. topliški knjižni sejem. Prodajno razstavo knjig je tudi tokrat pripravila knjigarna Mladinske knjige iz Novega mesta, ki pa se ne more pohvaliti s kaj prida izkupičkom, čeprav so bile knjige napredaj v velikem popustom. Sploh je bilo letos, pravijo, bolj mrtvo razen dan pred koncem, v četrtek popoldne, ko je gost sejm, pesnik, urednik in javni kulturni delavec Tone Pavček spregovoril učenec topliške in prevolske osnovne šole, jim podelil Zupančičeve bralne značke in druga priznanja za zvestobo knjigi, posebna priznanja pa izročiti tudi mentorjem. Ta prireditev je bila v slikoviti viteški dvorani zdravilišča, ki je zadnja leta kulturno nekoliko opustela, predem pa so se vsako leto zvrstile zanimive reči, od likovnih razstav do literarnih večerov.

na 36 vprašanj zgrešila eno samo točko.

Ljubljanski polfinale je potekal v prostorih Srednje glasbene in baletne šole, pomerilo pa se je prav tako osem ekip: dve iz Nove Gorice ter po ena iz Trziča, Radovljice, Celja, Laškega, Tičevca, Velenja in Novega mesta. Najboljše znanje je pokazala, osvojila najboljšo

Svet brez bogov

Razstava fotografij Gregorja Čampe v novomeški Fotogaleriji

NOVO MESTO — Z otvoritvijo razstave fotografij novomeškega ustvarjalca Gregorja Čampe »Ko pa ostanem brez bogov« v prostorih tukajšnje Fotogalerije se tovrstna ustvarjalnost na Dolenjskem nedvomno izpričuje kot dovolj živa in vztrajna, hkrati ko se z njo potrjuje poslanstvo Fotogalerije ne samo kot prostora, kjer se lahko seznanjamo s fotografskim ustvarjalnim iskanjem od drugod, marveč kot tudi generator in izpričevalec domačih moči. Za kulturno identiteto tega dela Slovenije je slednje še toliko bolj pomembno.

Čampa je v zaokroženem fotografskem ciklusu razstavil svoje najnovejšo fotografije. Novomeška predstavitev ni prva, saj so si razstavo že predtem lahko ogledali ljubljanski ljubitelji fotografije, in sicer v avli Cankarjevega doma, vendar je postavitev v Fotogaleriji nekoliko obsejnejša.

Čampovo zanimanje po pritegnili sakralni spomeniki oziroma natančneje njihovi ostanke, kot so kapelice in kapele, iz katerih so izginile ali pa so zaradi obnovitvenih del umaknjene nabožne podobe in kipi. Čampova kamera z beleženjem takšnih prostorov razgalja praznino sakralnega oziroma postavlja gledalca pred samospraševanje, zakaj doživlja predmetnost sakralnega prostora, ko je brez dela svoje predmetnosti (nabožni liki), kot praznino. Ali so manjkajoči bogovi pogoji, da svet lahko doživljamo v njegovi goli predmetnosti? Nam Čampa sporoča starodavno resnico o prikrivajoči moči idej, hkrati z resnico, da je svet brez njih pust in prazen?

Vsekakor se ta mesec spleča stopiti v Fotogalerijo.

M. MARKELJ

ZADOSTOVALO BI TUDI MANJ ODVOZOV

Po občinskem odloku so tudi v Semiču pred nekaj meseci začeli pobirati smeti, in to dvakrat tedensko. Odvažanje smeti v podeželskem kraju, kakor je Semič, je neracionalno, saj komunalni smetarski tovarnjak z delavci ropota po Semiču dvakrat na teden, a nima kaj pobirati. Organske reči ljudje porabijo za gnojilo, papir za kurjenje, drugih odpadkov pa je tako malo, da bi zadostovalo pobiranje smeti enkrat na mesec. Delavce in tovarnjak pa bi preostale dni porabili še drugje, kjer bi bilo za družbo koristneje. Krajani smo na to že opozorili KS Semič, toda pravijo, da se pred spremembo odloka ne da nič ukreniti. To diši preveč birokratsko. Če bi odvažali smeti redkeje, bi bili s tem manjši stroški, pa tudi občani bi plačevali manjši prispevek za odvoz.

F. D.

SEVNIŠKI VRTEC SE ZAHVALJUJE

SEVNICA — Vzgojno-varstvena organizacija Ciciban je pred časom zaprosila delovne organizacije in zasebne obrtnike za finančno ali kakšno drugo pomoč, da bi lahko vsaj delno posodabljali vzgojno delo z otroki. S finančnimi sredstvi za nakup didaktičnega materiala in avdiovizualnih sredstev so jim pomagali: Kmetijski kombinat Mercator, Stilles, Konfekcija Jutrzanja, avtoprevoznik Janko Božič in lastnik bifeja Niko Fric. Akciji se je odzvala tudi delovna organizacija Inplet, ki je vrtcu pomagala z za vzgojno delo nepogrešljivim materialom. Vsem, ki so se odzvali klicu za pomoč, se iskreno zahvaljujejo.

ŠENTJERNEJSKI ŠTUDENTJE VABIJO

Študentski klub Šentjerneji vabi zlasti dijake 4. letnikov srednjih šol in ostale srednješolce, ki se zanimajo za študij na univerzi, in informativni dan. Klub ga bo pripravil v gostilni Majzelj v Šentjerneju, v petek, 26. maja, ob 20. uri. Posredovali bomo informacije o študiju na posameznih fakultetah, o bivanju v študentskih domovih, o štipendijah, o delu preko študentskega servisa in o Ljubljani. Po tem pa bo sledilo predavanje o ekologiji.

Omenjeni informativni dan je seveda le ena od dejavnosti Študentskega kluba Šentjerneji. Člani so pripravili že nekaj pogovorov o različnih temah, na zadnjem sestanku pa je bilo potpisno predavanje z diapozitivi. Ob razmeroma bogati dejavnosti ima klub še nekaj zagonjskih problemov, predvsem finančnih. Vendar je klub naletel na precejšnje razumevanje pri OK ZSMS NM, v Iskri Šentjerneji, gostilni Majzelj in na pošti Šentjerneji. Tako študentje pričakujejo, da bodo lahko pripravili načrtovana predavanja o ekologiji in drugem, izvedli raziskave krajinskih običajev, organizirali glasbene prireditve, naročili nekatere časopise in revije, organizirali športne aktivnosti in na glasni deski predstavili svoje delo in novice iz različnih področij. Vsi, ki se zanimajo za naše delo in imate kakšne predloge, nam to lahko sporočite tudi na naslov: Študentski klub Šentjerneji, poštni predal 54, 68310 Šentjerneji, ali pa se oglasite na naših sestankih.

Študentski klub Šentjerneji

Tudi za drevesa v parkih

V skrbi za okolje pozornost drevju — Kaj, če izgine iz parka košata krošnja? — V ustavo!

Kot eden glavnih problemov človeštva se danes postavlja varovanje življenjskega in delovnega okolja in pri tem je pomemben dejavnik zaščita gozdov. Kljub predpisom in pravilom o tem, koliko debel se lahko poseka v neke časovne obdobje, smo priče vrsti kršitev in neupoštevanju priznanih pravil za vzdrževanje in reprodukcijo gozdov. Lahko ugotovimo, da so naši gozdovi ogroženi zaradi nekontrolirane sečnje kot tudi zaradi atmosferskih dejavnikov (kislega dežja). Pri nas bi morali uvesti strožje predpise za zaščito gozdov oziroma proti nekontrolirani sečnji, ne glede na to, ali gre za dreve znotraj ali dov. Predpisi bi podrobneje določili takse za sečnjo v gozdu, kjer že sekajo po predpisih o izkoriščanju gozdov, a tudi takse za rušenje dreves v parkih in naseljih. Mislim, da glede slednjega danes obstajajo zlorabe. Manjkajo namreč predpisi o takzunaj naseljenih področjih. Kajti očitno plačujemo velik delež industrializaciji, a tudi svojem nezanemljivi in zaostlosti.

Saj res, kaj je bilo prej: kokoš ali jajce?

Brežiške zagate

BREŽICE — Prosvetni dom smo dobili nazaj. Prenovljen sicer s precejšnjimi težavami, vendar zopet urejen. Na Zavodu za kulturo so si oddahnili, a že takoj spet zavijali rokave. Kulture lačno brežiško prebivalstvo je namreč treba nasititi s prireditvami. Toda kaj izbrati v času, ko je treba pri vsaki stvari imeti poleg ostalega tudi pozitiven račun?

Da se bodo blagajne polnile na račun kino predstav, ne kaže. Obiskovalcev je namreč malo, a tisti, ki bi si večkrat želeli pogledati umetnost s platna, pogrešajo kakovostne filme. Za nastope zabavnoglasbenih skupin ali posameznikov je dvorana premajhna, da bi prinesla zaslužek, sicer pa te prireditve bolj zabavajo, kot pa kulturno prosvetljujejo občinstvo.

Gostovanja gledališč ali glasbenih umetnikov so tvegana. Prvič, ker v občini ni močnih podjetij, ki bi prevzela sponzorstvo ali vsaj zanesljivo pokupila večji delež vstopnic, in drugič, ker brežiško gledalstvo v preteklosti ni pokazalo ravno bleščečega zanimanja za taka kulturna dogajanja in mu je zato težko zaupati.

In zdaj smo tu, namreč pri zgodbi o kokoši in jajcu. Ali v brežiških dvoranih ni obiska, ker občinstvo ni navajeno rednih kulturnih dogodkov, ali pa ni predstav zato, ker ni gledalcev? Splašalo bi se tudi v Brežicah poskusiti z malo barvitejšo kulturno ponudbo!

B. DUŠIČ

Še enkrat: Školč ne vleče

Pripombe k poročanju — Zakaj ne k pobratenim

Oglašam se v imenu predsedstva OK ZSMS Novo mesto, da bi neobveščeni imeli priložnost spoznati tudi drugi pol vsebine, ki ga poskušajo zajeti pisanje T. J. »Školč ne vleče« (DL, št. 19 — 11. maj 1989). Celoten kontekst pisnega izdelka je moč razdeliti na dva dela, oba pa še na posamezne (pod)dele. Meni, neposrednemu udeležencu v dogodkih, je kaj lahko prepoznati osnovno intenco vsebine, ki ni zgolj slučajen produkt enega obiska na eni izmed aktivnosti novomeške mladinske organizacije. Malce neresno (s strokovnega vidika) je videti avtorjevo generaliziranje. Iz posameznih sklenov skuša skonstruirati neko »objektivno sodbo«, ki je morda na videz podobna resnici. Tu ne bi govoril o relativnosti in drugih atributih, ki določajo možnost in meje spoznanja, in iz tega, jasno, v tem primeru, oblikovanje nekega simbolno sporočilnega teksta. Gre preprosto za dejstvo, da ena lastovka še ne naredi pomladi, kot bi dejal pregovor.

Po svoje je lepo videti, da se nekdo zanima za tvoje delo, da skrbi da bo le to nemoteno teklo. Pozdravljam gesto T. J., ki je del »rdeče niti« (nesklepnost) izrazil numerično in s tem slikovito predočil nianse mladinskega interesa. Ker so tovrstna sporočila v medijih redka, bi ga pozval, da s tem početjem nadaljuje tudi v prihodnje. Morda bo lahko iz takih sporočil videti tudi »umetno« sklepnost nekaterih organov ali institucij, tako pa lahko vidimo tudi del razpoloženja državljanov.

Dogajanja na seji, glede na nesklepnost, niso bila namenjena nikakršnemu sklepanju. Pač pa informiranje, ker so že bili delegati prisotni in so (po predhodnem soglasju) sodelovali v razpravi. In ne nazadnje, v prvem delu, nikogar ne bi rad učil, da ima, vsaj mislim tako, vsaka seja svoj dnevni red. Če bi človek pozorneje opazoval dogajanje na seji, bi morda uvidel, da so trije člani pred-

Še: Otroka umorila malomarnost?

Obvestilo javnosti, ki ga je poslal republiški komite za zdravstvo in socialno skrbstvo in ki strokovno pojasnjuje smrt Mitje Krojsa z Mirne

Decembra lani je bil v Dolenjskem listu objavljen članek z naslovom Otroka umorila malomarnost?, v katerem je novinar navajal hude, vendar nepreverjene obtožbe proti zdravstvenim delavcem zdravstvenega doma Trebnje in bolnišnice Novo mesto, ki naj bi bili krivi smrti 15-letnega Mitja Krojsa z Mirne. Odgovoru direktorja zdravstvenega doma je sledilo še pismo prizadete matere, ponovno s hudimi očitki zdravstvenim delavcem, in kazenska ovadba.

Da bi ugotovili resnični potek dogajanja, okoliščine in razloge smrti Mitje Krojsa in strokovno ocenili njegovo zdraviljenje, je republiški komite za zdravstvo in socialno varstvo odredil izredni strokovni pregled zdravstvenega doma Trebnje in bolnišnice Novo mesto. Iz obsežnega poročila komisije, ki je opravila izredni strokovni pregled in proučila vsa razpoložljiva dokumentacija, povzemamo glavne ugotovitve in ocene:

1. Šlo je za nenadno, nepričakovano smrt 15-letnega fanta, na videz zdravega športnika, ki je imel od srede drugega leta starosti bronhialno astmo s periodičnimi in blagimi napadi, ki so prej vedno popustili po vdihovanju ventolina, brez zdravniške pomoči.

2. Možno je, da je videz varal, ker je fant svojo bolezen zelo prikrival. K zdravniku je hodil zelo redno, navadno sam. Stalnega zdravnika ni imel, ker so se ti v ambulanti zelo menjavali. Pri pediatriju je bil v vsem življenju le trikrat. Na svetovane kontrole k specialistu ga starši niso vodili. Da je šlo za hušo obliko astme, govorijo patoanatomsko ugotovljene spremembe na pljučih in srcu.

3. Tokrat je šlo za hud astmatični napad, ki ni popustil kljub ustreznemu zdravljenju (astmatični status). Napad

se ni začel 2. decembra okrog 16.30, kot trdi mati in ko naj bi takoj iskala zdravniško pomoč. Fant je težko dihal že prejšnjo noč in zjutraj v šoli. Tudi obsežne in hude spremembe na pljučih, ugotovljene pri obdukciji, so take in tolikšne, da niso mogle nastati v dveh urah in pol, to je do okrog 19. ure, ko je umrl.

Bolnik in svojci niso iskali zdravniške pomoči takoj, ko bi bilo treba, ampak zelo pozno, kar je pri zdravljenju astmatičnega napada bistvenega in lahko usodnega pomena.

4. Obisk zdravnika na domu ni bil odklonjen, ampak je dežurna sestra svetovala, naj pripeljejo fanta v zdravstveni dom, ker je bil dežurni zdravnik na obiskih na terenu. V takih primerih sestra pošlje drugega zdravnika.

5. Prvo medicinsko pomoč je nudil takoj, ko je bil klican, zdravnik, ki stane v sosesčini. Pravilno je svetoval, naj fanta nato odpeljejo v bolnišnico v Novo mesto. Ta ukrep bi bil nujen. Mogoče bi tedaj v bolnišnici fanta še lahko rešili.

6. Medicinska pomoč v zdravstvenem domu Trebnje s strani dežurne sestre Vidmar, dežurnega zdravnika dr. Humerja in od doma poklicanega dr. Znidaršiča je bila nudena takoj, čim je bilo mogoče, in povsem pravilna. Kar je bilo čakanja, je bilo objektivno pogojeno, ker je bil dežurni zdravnik še na terenu in dežurni voznik rešilnega avtomobila na vožnji. Trditev, da je bolnik »moral« čakati v avtu, pred zdravstvenim domom, je sporna, saj je vstop v zdravstveni dom prost.

7. Obtožbe glede injekcije dekame-tazona, tako glede ponovne indikacije, načina dajanja in možnih škodljivih učinkov, so povsem neutemeljene.

8. Majhna tehnična motnja v maski za kisik ni ovirala ustreznega dajanja kisika. Očitek, da kisikova bomba ni delovala, ne drži, ne glede na to, da imajo v zdravstvenem domu tudi rezervne.

9. Res je, da dežurni zdravnik ni spremljal bolnika v bolnico. Ocenil je, da to ni nujno, ker se je ob dajanju kisika in injekciji adrenalina stanje zboljšalo, fant je sam šel v rešilca, prevoz je bil kratek, in ker bi mu med prevozom razen kisika, ki ga je ves čas dobival, ne bi mogel dati še kakšnih injekcij, ker jih je že vse dobil. Vsekakor ni mislil, da je fantovo življenje neposredno ogroženo. V takih primerih seveda bolnika vedno spremlja.

Zato menimo, da ni utemeljene očitke, da fant med vožnjo ni prejel

ustreznega zdravljenja (vdihavanje kisika), zaradi česar naj bi se mu tako poslabšalo zdravje, da je zaradi tega umrl.

10. Tudi kar zadeva očitke in obtožbe dežurnih zdravnikov v splošni bolnišnici Novo mesto, menimo, da niso utemeljene. Bolnik je nenadoma umrl, ko so ga nesli iz rešilca v dežurno ambulanto. Dve dežurni ekipi (vsega 7 ljudi) je prihitelo v 2-3 minutah, to je takoj, čim je prišlo sporočilo, da je bolnik pripeljan v bolnišnico. Bolnika niso čakali pred vhodom, ker niso bili obveščeni, da je tako slab. Kljub vsem reanimacijskim naporom bolnika niso mogli oživiti. Komisija se je tudi prepričala, da tako v rešilnem avtomobilu kot v bolnišnici ni bilo nobene okvare na pripravi za dajanje kisika.

11. Kar zadeva mnenje matere, da se zaradi astme ne more tako kmalu umreti, je treba priznati, da je tako mnenje precej razširjeno ne le med ljudstvom, ampak tudi med zdravstvenimi delavci. Žal je resnica drugačna. Smrtnost zaradi astme sicer ni zelo velika, vendar povsod po svetu obstaja in celo narašča; tudi v veliko bolj razvitih deželah, z bolj opremljeno zdravstveno službo in celo v vrhunskih ustanovah bolnik v astmatičnem napadu lahko umre.

Treba se je torej zavedati, da vsak astmatični napad lahko ogroža življenje in morajo zato temu ustrezno ravnati vsi, najprej bolnik sam in svojci, ter seveda vsi zdravstveni delavci.

12. V ravnanju zdravnikov, dežurne medicinske sestre in drugih zdravstvenih delavcev nismo odkrili nepravilnosti, zlasti ne takih, ki bi bile v očitnem nasprotju s pravili zdravniške znanosti in stroke in ki bi imele za posledico obširno poslabšanje zdravja ali celo smrt.

13. V dveh urah in pol je nesrečnemu Mitji šest zdravnikov nudilo v danih pogojih vso možno medicinsko pomoč. Zaradi zelo hudih in obsežnih bolezenskih sprememb, ugotovljenih pri obdukciji, ta pomoč žal ni bila uspešna. Netročno in nepreverjeno prikazovanje dogajanja, neutemeljeni očitki, hude obtožbe in vnaprejšnje obsoje so za prizadete zdravstvene delavce krivične in žaljive ter kažejo na nizko raven zdravstvene izobrazbe in vzgoje in tudi novinarske etike.

14. Kar zadeva organizacijo in vodenje zdravstvenega doma Trebnje strokovna komisija v celoti podpira prizadevanja direktorja dr. Franca Znidaršiča, da se zdravstveni dom kadrovsko okrepi in bolje opremi.

Predsednik republiškega komiteja dr. DINKO LEŠKOVSEK

Še: Poljaki konkurirajo trgovcem

Ugovor na naše pisanje o gostinskem lokalu

V Dolenjskem listu št. 7 dne 16. 2. 1989 je bila na 16. strani v članku »Poljaki konkurirajo trgovcem« objavljena informacija, ki neposredno zadeva tudi mene. Avtor članka B. B. (predvidam, da je to Bojan Budja) tu navaja, da je »pregled gostinskih lokalov v minulem letu prinesel veliko kršitev, od tega, da bife posluje kot gostilna ali obratno, ko pomanjkljivo označen cen, poslovnega časa in še česa. Na srečo pri večini gostincev izrečeni ukrepi zaležejo, so pa tudi taki — primer Darinke Rakar iz Gradca je najočitnejši — ki se za delo in odločbe inšpektorjev poživljajo.«

Objavljena informacija bralce Dolenjskega lista zavaja, saj nakazuje, da se v mojem lokalu vršijo tudi primeroma navedene nezakonitosti. Vaš novinar Bojan Budja pa me je v časopisu »KAJ« z dne 4. 4. 1989 v članku »Najbolj odprt zapor« uvrstil kar med kriminalce in rekordere med kršitelji. S tem mi je povzročil veliko moralno škodo.

Izjavljam, da sem od tržne inšpekcije Uprave inšpekcijskih služb Novo mesto prejela le odločbo z dne 23. 3. 1988 (opr. št. 334-278/85), s katero mi je bilo naloženo, da moram svoj gostinski obrat vidno označiti z napisom. To sem kasneje tudi storila, saj je bila stara tabla obledela. Tako je bila tudi edina nepravilnost, na katero sem bila od UIS opozorjena, odpravljena.

V skladu z določili zakona o javnem obveščanju zahtevam objavo tega popravka v naslednji številki Dolenjskega lista in vam sporočam, da sem zoper novinarja Bojana Budjo pri Društvu novinarjev Slovenije vložila predlog za ugotovitev kršenja kodeksa novinarske etike.

DARINKA RAKAR
Gradac

ZAHVALA

Namesto cvetja na grob pokojne Elze Picek iz Novega mesta podarja Franci Smolič iz Novega mesta 100.000 din Medobčinski organizaciji slepih in slabovidnih Novo mesto. Za poklonjeni znesek se iskreno zahvaljujejo.

Predlog za preureditev prostora

Promet v Krškem v središču mesta je tudi moč — Kod bi bilo možno

Obiskovalci središča Krškega so navdušeni nad lepo urejenim trgovim pred pošto, kulturnim domom, banko. Posebno lep videz daje okolici spomenik Matije Gubca. Toda tu gre po sredini tudi prometna cesta, po kateri potujejo vsa vozila od avtobusov do tovornjakov.

Če hočemo obvarovati okolje in nasploh zaščititi življenjski in delovni prostor v središču Krškega, mislim, da bi bilo najbolje odpraviti ves promet skozi mestno središče. Pešci bi dobili prosto območje in to bi bilo dobro za hotelske goste in druge obiskovce. Zdjaj se pogosto dogaja, da mora človek precej časa čakati, če hoče prečkati cesto z gostim prometom. Navsezadnje pa bi imeli hotelski gostje in prebivalci okoliških hiš več miru, trg pa bi pridobil površine, primerne za zelenice.

Če bi bil promet skozi mesto prepo-vedan, bi tisti, ki prihajajo iz smeri Sevnice ali Brezice, mislim, da bi bilo najbolje odpraviti ves promet skozi mestno središče. Pešci bi dobili prosto območje in to bi bilo dobro za hotelske goste in druge obiskovce. Zdjaj se pogosto dogaja, da mora človek precej časa čakati, če hoče prečkati cesto z gostim prometom. Navsezadnje pa bi imeli hotelski gostje in prebivalci okoliških hiš več miru, trg pa bi pridobil površine, primerne za zelenice.

S. DOZIČ

Zagreb

Beli svet in prijazna Dolenjska

Po 28 letih tretji daljši dopust — Razglednice zmeraj lepe

MIRNA — Herbert Najkus je letos podlegel klicu daljnega sveta in tako je v teh dneh z ženo Lino in s hčerko Emily v rodni Sloveniji. Šostančan, kar je po znamenjih v rojstni knjigi in po koreninah, je obiskal kar, kjer mu je tekla zibelka, pripotoval pa je tudi na Mirno, kjer živi sestra Truda. Melbourne, kjer si Herbert služi kruh, se mu nekoliko pozna na besedah, a le na posamenih, kajti štajersčina tako rekoč vsak tenutek sili iz njega.

Posel, ki ga Najkus opravlja danes, ni tisto, s čimer je v Avstraliji začel pred skoraj 35 leti. Zaposlitev, ki jo je imel kar prvo uro po tistem, ko ga je na avstralskem letališču pričakal znaneec, je bila sicer kar solidna povprečna služba, vendar dela Herbert Najkus zdaj kot menedžer v neki livarni. Tam je že 28 let, čeprav je v začetku podpisal pogodbo le za 2 leti. V letih, ki jih je prebil v tej firmi, si je pridobil, kot lahko poslušalec izlušči iz njegove pripovedi, precejšnjo naklonjenost zdaj 63-letnega delodajalca. Morda tolikšno, da bi se livarna nekoč v prihodnosti lahko imenovala »Herbert & comp.« Vsekakor na delavnici v Avstraliji ne bo take table, ker se bo

NASMEH ZA DOKAZ — Sodeč po fotografiji, so gostje iz Avstralije na Dolenjskem kar zadovoljni. (Foto: M. Luzar)

družina Herberta Najkusa skoraj zanesljivo vrnila v Evropo. Lina je Italijanka.

Odkar je Herbert v omenjeni livarni, ima letos šele tretji malo daljši dopust, tak, kot ga bo tokrat prebil v rodni deželi. Pripunka Lina se je potovanja sprva menda skorajda bala, češ, kam me vlečeš, moj. Zdjaj je z njo vse drugače. »Ko sem dobivala razglednice iz Slovenije, so bile lepe. Toda razglednice so zmeraj lepe. Slovenija pa je lepa tudi v resnici, da!« Lina ne more skriti veselja nad pokrajino. In še: nadvse prijetno je presenečena nad prijaznimi ljudmi, ki se med seboj sproščeno pozdravljajo, ter posebno nad otroki, ki so rade volje vsilijo med se malo Emily iz Avstralije.

L. M.

VABILO NA PARTIZANSKI ROG

Odbor za urejanje partizanskega Roga vabi tovarišice in tovariše, ki so med NOB delovali na območju partizanskega Roga in se zdravili v partizanskih bolnišnicah na Rogu na otvoritve centralnega objekta Baze 20, ki bo v soboto, 20. maja, ob 11. uri. Slavnostni govornik na otvoritvi bo predsednik predsedstva SR Slovenije Janez Stanovnik. Po otvoritvi je predviden ogled novozgrajenega objekta, objektov na Bazi 20, bolnišnic Jelendol in Hrastnik ter družabno srečanje. Prevoz bo organiziran z avtobusom iz smeri Ljubljana—Baza 20. Odhod avtobusa bo iz Ljubljane s Trga osvoboditve (izpred Univerze) ob 9. uri zjutraj, povratek bo v popoldanskih urah. Vabljeni!

Inž. Salko Dozič
Zagreb

Laž ima še kako kratke noge

Odgovor na pismo Jožeta Hozjana »Še: 'Počakaj malo, Jože...'«, objavljeno v Dolenjskem listu 13. aprila 1989 — »Laži in dezinformacije«

Da se vsak ptič prepozna po perju, je vsakomur znano. Tako se je tudi oseba, ki ni bila imenovana s polnim imenom (v Dolenjskem listu 30. marca), še kako hitro prepoznala in s pomočjo drugih pohitela posredovati laži in širiti dezinformacije. Po reakciji na takratni zapis so jo brž je prepoznali tudi drugi, ne samo v njeni, ampak tudi v drugih vaseh, ker je tako perjanico lahko opazili. A kolikor se je Hozjan v svojem odgovoru trudil posipati s pepelom in oprati se vsega, kar je počel, je ob lažnih in neresničnih zgodbah v zapisu (ki ga niti ni sam sestavil), s katerimi se je želel prikazati v drugačni luči, odvečen vsak komentar.

Mnogim je znano, da je Hozjan davno zaplaval v umazane vode, a skuša vrniti vodo na svoj mlin in prikazati nekaj, kar nima z ničemer zveze. Oddaljevanje od dejanskih in bistvenih dejstev in težnja, da z obrobimi frazami prepriča o domnevnih »izmišljotinah«, sta neprepričljiva in lažniva in imata v ozadju jasen cilj. Trditev o nekakšni angažiranosti in apetitih do zapuščenosti je gola laž in mora se sramovati, ker dviguje mrtve iz groba, da bi dezinformiral javnost.

Znani so nam njegovi neznosni in zelo težki spori, a čelo tudi fizični napadi in mletretiranje. Če je to pozabil Hozjan, mi nismo. V sodnem arhivu je vsa dokumentacija, iz katere je razvidno, kdo je zakonsko kaj nasledil ter kdo je po lastni volji in zakaj na koga prepisal svoj delček. Koliko je do tega imel pravice Hozjan, naj se preprča v izročilni pogodbi, pa mu bo jasno, kdo je skrbel za starše in kdo jih je preganjal. To, kar danes govori in še leta kleveta on, nima nikakršne zveze s pravimi dejstvi.

Ponavljam, da je že pred 40 leti, ko me ni niti videl, pisal soprogu pismo s pretnjami in šovinistično vsebino, da mi bo že pokazal, ker se ne boji ne noža ne sodišča.

S svojimi kasnejšimi izpadi je brez kakršnegakoli razloga širil skonstruirane laži in kot inkasanti kočevskega Hidrovida izzval nestrpnost. O tem pričajo številne priče. Zaradi česa je Hozjan tako alergičen na pripadnike drugih narodov in narodnosti, posebno iz SR Bosne in Hercegovine, ni nikomur jasno, in mnogi se sprašujejo, ali je to izraz lastne vzgoje in nekulturne, ki jo je po Ribniški dolini sejal leta.

Posebna zgodba zadnjih let so njegovi nacionalistično-šovinistični »koncerti« pred hišo, ki smo jih leta, žal, prisiljeni poslušati na oddaljenosti desetih metrov. Spomnil bi ga na enega (med drugimi) takih »šovov«, ki ga je imel maja 1983. Na naš račun je poslal »afale« zaničevalnih šovinističnih besed, ki so daleč odmevali in kot neme priče stoji v mojem in v arhivu kočevskega sodišča. Spomnil bi ga na takrat začeti postopek, za katerega se danes hvali, da ni uspel, in na besede, s katerimi me je takrat hudo žalil. Ali je resnično pozabil, da sem mu vse to opustil in da je pred sodnikom Volfom v Kočevju obljubil, da me ne bo nikoli več žalil in ne delal kaj takega. Odstopil sem od kazenskega pregona, ker sem menil, da je človek besede in da se ne bo več ukvarjal s tako nevarnim in umazanim poslom. Vendar je bila njegova obljuba prazna črka na papirju. Hozjan brez kakršnegakoli razloga ob našem prihodu iz Ljubljane začelja provocirati in delati izpade, posebej, ko je »ogret«, preti z orožjem in dviga temperaturo.

Po njegovih lovskih zgodbah dobi nepoznavalec vtis, da organi milice in sodnik za prekrške niso nikoli nič ukrepali. To so samo njegove predpostavke, medtem ko uradni odgovori, ki jih posedujem, govore nekaj čisto drugega. Jasno je, da zaradi neučinkovitih in nepopolnih izpeljanih ukrepov glede prijav o konkretnih izpadih ter o motnjah reda in miru vedo za zadevo

tudi drugi občinski organi in DPO te občine in celo republike, ker je življenje s tako osebo neznošno in nenormalno. Žal zamerimo nekaterim teh organov, da čeprav smo večkrat v Ribnici in čeprav dobro poznamo celotno situacijo, se jim do danes ni zdelo smotno pogovoriti se osebno z nami ter se poglobiti v tako kočljivo in težko zadevo. Poudarjam, da so veliko razumevanja glede razpleta te žalostne in nemile situacije pokazali tovariši v CK ZK Slovenije in na sodišču v Kočevju, razumevanje resnost in zapletenost problematike in njenih posledic. Pred njimi in pred drugimi sem razgrnil dejstva: kdo bi prenesel sosedu, ki neprestano grozi, da bo »mahnil sosedu«? Kako bi se počutil pripadnik JLA, ko mu sosed žali armado ter diskreditira in grobo napada oficirje in druge naše narode in narodnosti, ki žive v Sloveniji, v tako zapletenih političnih razmerah? Vprašam vse pristojne in nepristojne, kako bi se počutili, ko bi jim v poznih nočnih urah pošiljali anonimne telefonske klice, češ da je UJV, kadar bi jim metali v hišo kamenje in kosti, zapirali vhode v zgradbe, ruvali mejnike, kradli in prodajali drva s skupnih parcel, kurili okrog zgradb ipd.?

Vprašujemo se, kdo in zakaj je streljal pred staro hišo 1. januarja okrog polnoči. Javno in odprto vprašujem Hozjana, s kakšno namero in pravico je imel nedovoljeno orožje, ki mu je bilo (po informacijah milice) odvzeto. Ali je odgovarjal za tako kaznivo dejanje?

Upoštevajoč vse te okoliščine, sem pred kolegi izjavil isto, kot je Franc Šetinc izjavil v Beogradu, da se ne počutim varnega živeti v tukajšnjem okolju, ker lahko vsak trenutek pride do tragedije. To trdim z vso odgovornostjo in imam za vse, kar sem izjavil, argumentirana dejstva. Hozjan naj ne misli, da so se vse prijave razpršile kot mehurčki. Tokrat mu ne bo oproščeno, ker se je pokazal v pravi luči; kazenski postopek je v teku.

Mnogi me sprašujejo, zakaj so se njegovi nacionalistično-šovinistični izpadi in žalitve stopnjevali v fazi splošne agonije nekaterih sil, ki napadajo JLA ter druge narode in narodnosti, ki žive v Sloveniji. Tiste, ki sprašujejo, bi napil po odgovor na njemu. In naj jim pojasnijo, ali si lahko nacionalizem »izmisli«, ali se rojeva v glavah posameznikov in oplaja kot zlo v besedah in dejanjih v vsakdanjem življenju. Hozjan nima nikakršne pravice grobo žaliti in obregovati se ob nekoga poštenje, raje naj gleda sebe. Ne vem, kdo je od koga izoliran. V družbi njegovih somišljenikov nisem bil in nočem biti nikoli. Svoje nasvete, lekcije in soljenje pameti ob kozarcu za Šankom lahko naslavlja na svoje pajadaše, name ne. Priporočam tistim, ki mu pišejo tekst, naj se ne spuščajo v take avanture in naj ne nasledajo neresnic in ne širijo dezinformacij izpostavljen osebe. Kot pravi pregovor, ima laž kratke noge.

Ob koncu bi rad vedel, kdo so njegovi ognjeni privrženci, ki so njegovega mišljenja. Če je tako »priljubljen« in »cenjen« kot poštnjak in dobitnik, naj se publiče pozanimajo za svoje sosedo in naj ne skrbi za naše bivanje v lastni hiši in na lastni zemlji. P. S.: S tem končujem vsakršno polemiko in zadevo prepuščam sodnim organom.

SVETISLAV NIKOLIČ
podpolkovnik JLA v pokojih,
novinar-publiscit

Pravila so pravila

Prodal sem trinajst let starega fička, skoraj zastoji. Prodajo pogodb sem poskušal overiti pri upravi za družbene prihodke. Srečal sem Nina Petrica, uslužbenca uprave.

— Še prej boš moral na vložišču SOB overiti svoj podpis na pogodbi.

— Kako »overiti«?

— Moraš dobiti potrdilo, da je podpis res tvoj.

— Pa saj vem, da je moj. Sam sem podpisal in nikogar iz vložišča SOB ni bilo zraven.

— Pravila so pravila.

Odhitel sem na vložišče SOB, da mi grafologi potrdijo, da je podpis resnično moj. Še nisem dobro vstopil v pisarno, že sem dobil v roke položnico.

— Kaj mi bo to?

— To moraš plačati na banki, pa ti bomo overili podpis, — mi je reklo prijazno bitje.

— Tega ne razumem. Plačati moram na banki, da mi boste vi na SOB potrdili, da sem jaz podpisal to pogodbo, za katero jaz že brez vaše potrditve vem, da sem jo podpisal, in mi tega vi nikakor ne morete potrditi, saj niste bili zraven. Potrdi mi lahko le Slanc Tonček, saj sem podpisal v njegovem lokalu.

— Pravila so pravila!
— Toda zakaj naj plačam na banki? Mar ne bi mogel preprosto plačati kar tukaj pri vas?

— Banka bo potem plačala nam.

Odhitel sem na banko. Ko sem plačeval položnico v višini 12.200 din, sem resnično že začel dvomiti, da sem tisto pogodbo podpisal jaz. Kaj pa, če jo je nekdo drug? Mogoče pa bodo strokovnjaki v SOB podvomili v moj podpis. Mar naj to pomeni, da fička ne bom mogel prodati? Pa saj ne more biti res. Tako kot sem sedaj tukaj, vem, da sem tisto pogodbo podpisal jaz. Še oblike svinčnika se spominjam. Ali pa so bile mogoče to le sanje? Država bo že vedela.

S strahom sem se vrnil v vložišče. Oddal sem potrdilo, da sem banki izročil 12.200 din. Vkopan sem čakal, kaj bo. Ali me lahko tudi zaprejo, če ugotovijo, da podpis ni moj? Mogoče sem bil pri podpisovanju površen in bodo ugotovili, da tistega »pildka« nisem jaz podpisal.

— V redu je, — je dejala z nasmehom prijazna tovarišica in mi izročila nekakšen listek.

Kamen mi je padel od srca. Torej je pravica spet zmagala. Ves vesel, da sem prodajo pogodbo resnično podpisal jaz, in tudi ponosen, da oblast tako lepo skrbi za svoje državljane, sem odhitel na upravo za družbene prihodke. Tudi tam so bili zelo zelo veseli, da sem pogodbo resnično podpisal jaz, in so mi tu-di hitro in širokosrčno overili. Hvala jim!

Ob silni prijaznosti vseh uslužbencev in sprčo veselja ob spoznanju, da sem tisto zadevo resnično podpisal jaz, sem povsem pozabil, da so me raziskave mojega podpisa stale 12.200 din. Kasneje sem se malo ohladil od silnega navdušenja in se zamislil. Zadnjič sem bil na nekem sestanku, ki ga je sklicala, recimo, oblast. Vsi prisotni smo se podpisovali na neki listek, ki je krožil po sejni sobi. Kako to, da ni tistih podpisov nihče overil? Je že tako. Ko te administracija (birokracija) potrebuje, določena preverjanja niso potrebna. Kadar pa jo potrebuješ ti, je še kako natančna in nezaupljiva!

Nekadaj sem zbiral avtograme. Naj jih overim pri SOB?

MATJAŽ RUS

P. S. Res sem se podpisal pod ta članek. Podpisa pa nisem overil. Če želi, lahko to stori uredništvo.

To so rezultati nacionalizacije

V 30 letih mi ni uspelo izzvati javnega dialoga o tem, pričakujem, da se mi bo to posrečilo zdaj, ko prihaja obdobje tržnega gospodarstva

Konferenca delegacij s področja trgovine je na seji obeh pristojnih zborov občinske skupščine Črnomelj 14. maja 1975 postavila naslednja pismena delegatska vprašanja:

— Koliko najemnine so podjetja najemniki plačali od nacionaliziranih poslovnih prostorov od leta 1958 do konca leta 1974?

— Koliko teh sredstev je bilo v istem času porabljenih za tekoče vzdrževanje in modernizacijo teh prostorov in koliko za gradnjo novih poslovnih prostorov?

— V kakšnem razmerju je bila od leta 1958 do konca 1974 upravna režija dodejanega Stanovanjskega podjetja do bru-

toprodukta (vnovčenih najemnin) podjetja?

Ker konferenca delegacij na ta vprašanja ni dobila nobenega odgovora, jih je na seji istih zborov dne 24. marca 1976 ponovno postavila ter ponovno zahtevala odgovor. Toda odgovora tudi to pot ni bilo in tako ta vprašanja po trinajstih letih še vedno čakajo na odgovor! Na vprašanja je bilo (in je očitno še danes) težko odgovoriti, ker so bila sredstva najemnin porabljena za stroške (tudi plače) pisarniškega »upravljanja« nacionaliziranih poslovnih prostorov, konkretno takratnega Stanovanjskega podjetja.

Da se stvari tudi do danes bistveno niso spremenile, dokazujem z naslednjim:

Streho moje hiše, v kateri sta tudi meni nacionalizirana poslovna prostora, bo v kratkem treba ponovno zamenjati. Zaradi pomanjkanja družbenih sredstev iz prej omenjenega razloga sem jo bil v 1969. letu (poleg ostalih skupnih del) prisiljen prekriti izključno na svoje stroške, brez vsake soudeležbe »solastnika«. Ker bi bil za kritje stroškov ponovnega prekritja strehe sedaj na vrsti on, sem pred nekaj dnevi vztrajal na tem, da se seznamim z višino sredstev, ki so po tridesetih letih v ta namen na razpolago. Pri tem sem prišel do presenetljivih podatkov, med njimi tudi do naslednjih:

a) Emona-Dolenjka je kot uporabnik najemnik teh prostorov plačala Samoupravni stanovanjski skupnosti za 1988. leto 1.278.030 novih ali povprečno mesečno nekaj več kot deset in pol milijona starih dinarjev. Javnosti prepuščam v presojo, ali je to simbolično najemnino za 68.40 m² poslovnih prostorov smatrati kot socialno podporo uporabniku prostorov. Uporabnik pa naj javnosti seznani, kakšnih koristi so bili zaradi tega deležni potrošniki in obliki nižjih cen.

JANKO VRANEŠIČ

Črnomelj

Kolodvorska cesta 49

Sreča Maraščeve mame

Kako malo je treba, da je svet lepši!

Krasinec. Na robu te vasi ce Kolpi se s prijateljico Vladko ustaviva. Namenjeni sva k njeni teti.

Pričaka naju nasmejani obraz 76-letne Starašiničeve mame, po domače Maraščeve, in kup hlebcev sveže pečene kruha.

»Le poskusita!« nama ponuja prijazna žena, »ravno kar sem ga vzel iz peči.«

Kaj tako dobrega že dolgo nisem jedla.

»Kako morete speči tako dober kruh?« pravim.

»O, ta kruh je zrasel doma! Žito pridelam sama, le orje mi sosed. Vse ostalo naredim sama. Tudi krompir sama pridelam in vso zelenjavo, vse, kar potrebujem, vse je domače.«

Stojimo ob hiši in gledamo na dve njivi poleg hleva. Iz te zemlje raste življenje za prebivalce Starašiničeve hiše.

»Med vojno nas je bilo osem,« pripoveduje Vladkina teta. »Požgali so nam hišo in hlev. Ostali smo brez vsega. Nisem imela več kaj nositi partizanom v hosto. Bratje in sestra so pred leti pošli. Sedaj sem sama.«

»Kako zmorete sami vse delo?«

»O, srečo imam, da lahko hodim!« veselo odgovori žena, se opre na palico in odraza proti hiši. Pred desetimi leti jo je zadela kap, zato težko hodi in težko govori. »V trgovino sploh ne hodim,« nadaljuje, »je predeleč. Pa saj trgovine sploh ne potrebujem. Saj še semena sama pridelam. Žito imam še od predlani.

Vsega imam dovolj. Kislo zelje sem naribala, kisle repe imam kar precej, jabolko je tudi dosti, ničesar mi ne manjka! govori z nasmehom.

Mnogo je na svetu ljudi, ki imajo veliko, a le malo je takih, da kljub temu z zadovoljstvom in nasmehom zrejo v svet tako kot Maraščeva mama.

»Naj bo dobro ali slabo, meni je vse lepo,« pravi.

Koliko trdga mora človek v življenju doživeti, da se dokopje do tako preproste mladosti!

»Škoda, da niste prišli teden dni kasneje. Bi videli mojega novega prašička!« poslušam navdušene besede kmetovalke, ki vsako leto od pomladi do jeseni redi prašička, nato pa je mesa pri hiši dovolj do naslednje jeseni. »Poglejte, kako lepe kokoši imam! Tudi dva petelina imam, enega bom morala zaklati!«

»Kar sama?«

»Kajpak! Pa bo spet pečenka pri hiši! Hiša še vedno ni ometana,« govori žena dalje, »a to ni mogoče. Tudi tako je dobra! Lepo je tu pri nas, kaj ne?«

Da, zelo lepo je v vasi ob tihi Kolpi, poleg starega mlina, ki še vedno vrti svoja stara kolesa, si mislim.

Skromna domačija, dve njivi, kos travnika — pa vendar neodvisno kraljestvo, ki se je pod vodstvom osamele stare žene sposobno samo preživljati.

DUŠICA KUNAVER

Ljubljana

Kdo se skriva za farso Jožeta Hozjana?

Nisem na nobeni strani, vendar ob tem, kar mi je znano, in po tistem, kar sem prebral v Dolenjskem listu 13. aprila v sestavku s podpisom Jožeta Hozjana, trdim, da avtor zapisa ni Hozjan, marveč so pisci drugi, ki se v resnici dalj časa v našem okolju skrivajo za Hozjanovo farso. Tisto, kar je poskusil pokazati, je lažnivo, to ni njegovo pisanje, ker vsak ve, da ni sposoben napisati kaj takega. Zaradi tega se v Ribnici in širšem okolju veliko ljudi sprašuje, kdo se skriva za takimi šovinističnimi dejanji in kdo v bistvu štiti in podpira take elemente. Če se Hozjan v Dolenjskem listu tako baha, da so vse ovadbe zoper njega propadle, iz je tega razvidno, kot da je kdo v ozadju, ki ni sprožil zakonskih ukrepov, čeprav naj bi jih po dolžnosti. Posebej je zanimivo, zakaj pristojni molčijo. Ta molk namreč daje podlago govoricam, da v Ribnici obstaja veriga podpore nacionalizmu. V našem okolju več

let živi in dela veliko družin drugih narodnosti, v mestu pa je tudi garnizija JLA. Takšne izjave, kot jih daje Hozjan, so precej vznemirjale krajanje. Iz njegovega prispevka v časopisu pa bi ga imel prej za mirnega krajana, a v resnici ta človek še zdaleč ni takšen.

Menim, da gnila ribniška »veriga« dobro premisli, zakaj in s kakšnimi nameni se skriva za Hozjanovo farso in se igra z razpihanjem ognja nacionalizma v naši občini.

ANTON ŠOBAR
Podgorska 3
Ribnica

Pripomba uredništva DL: V zvezi z omenjenim primerom je še nekaj občanov posredovalo pripombe uredništvu našega časopisa.

»Krajani Novega brega (Grič-Ribnica)« so telegramsko sporočili svojo izjavo, da se distancirajo od vsakih izjav J. Hozjana, objavljenih v DL 13. aprila 1989, ker so lažnive in neresnične. Skupina gasilcev obžaluje, da je v gasilskih vrstah tak človek. Krajani Brega in Dolenjih Lazov menijo, da je omenjeno Hozjanovo pisanje laž.

Sektaštvo v pravilniku in srcih

Še en prispevek k polemiki o pogrebi (DL 23. marca, 13. in 20. aprila)

Na članek, objavljen v Dolenjskem listu 23. marca 1989 pod tem naslovom, ki ga je napisal novinar Dolenjskega lista Marjan Bauer, sem napisal svoj prispevek, ker sem menil, da je vsebina članka preveč tendenciozna in potencira »probleme« le pri pogrebnih svečanostih članov ZB NOV v občini Novo mesto in na ta način vzbuja vtis, da hoče očrtniti organizacijo ZB ter nekatere njene tovarše, ki so vezani na sodelovanje pri pogrebi, in celo delate občinske skupščine, češ da je bil odlok o pogrebnih svečanostih sprejet zaradi zgodbe umrle ženske... Moj članek je bil objavljen v DL pod enakim naslovom 13. aprila in sklepam, da so ga bralci DL, zlasti pa člani ZB ocenili realno, saj mi je to potrdilo več oseb, nekaj celo po telefonu. Ugovor na ta članek je napisal Bauer v DL 20. aprila. Dolžan sem o njem povedati svoje mnenje.

Bauer omenja, da očitno ne vem ali sem pozabil, da ima odlok tudi uradno sporočilo, kjer so napisane besede, da odlok ne pozna več civilnih, mešanih in cerkvenih pogrebov. To poročilo sem v celoti dobro proučil in v svojem članku nisem zanikal, da to ne piše v poročilu, rekel sem le, da odlok ne uporablja teh besed, temveč enoten, načelni izraz »javna pogrebna svečanost«. Zame in za vsakogar, ki se malo razume na predpise, pa je pomembno to, kar piše v odloku, ne pa v poročilu, saj je odlok za občane predpis, ki ga je sprejela občinska skupščina in je bil objavljen v skupščinskem DL 10. februarja 1983, poročilo pa ni predpis niti ni bilo objavljeno v skupščinskem listu. Zato menim, da so moje navedbe o vsebini odloka tudi s pravne vidika jasne in nesporne.

Bauer meni, da tovaršev, ki jih omenja za neokusne izgovore, ker so odrekli sodelovanje s priporočil ali govorom na pogrebi, če je prisoten duhovnik, ni očrnil, kar ni navedel njihovih imen. Po njegovem bi

jih očrnil, če bi navedel njihova imena in izjave. Po mojem mnenju je tak zagovor jalov, saj so mišljenji tovaršji splošno znani vsem članom ZB in drugim krajanom v KS in tudi velikemu številu v Novem mestu, pa če so navedena njihova imena ali ne. Torej gre za splošno znane osebe v tej stvari, ki že vrsto let sodelujejo s praporom oz. govorom na pogrebnih svečanostih članov ZB.

Da je moja ocena, kot sem jo napisal, točna, se lahko Bauer prepriča pri prizadehtih in mu bodo v lastni KS povedali svoje občutke ob njegovem pisanju.

Bauer prepušča, naj jaz in tovarši presodimo, kako se počutijo svoji pokojnega bora, ko jim po telefonu sporočajo, da ta in ta ne bo hotel govoriti, oni pa ne nositi prapora, vendar da bodo kljub temu poskrbeli, da bo vse v redu. Če so take besede odgovora točne, soglašam, da niso v redu, in jih tudi nisem zagovarjal v prejšnjem članku, zato ne vem, zakaj Bauer dvomi o mojih čustvih ob takih nepravilnostih. No, upam, da so taki primeri osamljeni, in iskreno želim — verjetno tudi di moji tovarši — da bi tisti, ki dajejo taka neprimerna pojasnila svojcem, opustili besede »Ta in ta ne bo hotel govoriti, mi pa ne nositi prapora«. S tem bo odpadlo slabo počutje prizadetih svojcev.

Kar se tiče razlik pri pogrebnih svečanostih članov ZB v Trebnjem in pri Belokranjcih še trdim, da obstajajo razlike ne glede na vrsto pogreba. Konkretna pozornost udeležencev ZB na pogrebnih svečanostih in plačila godbe ali pevcev, venca itd. do aktivnega bora NOV je večja v primerjavi s tistim, ki je le sodeloval z NOB in je sicer tudi član ZB. Te navedbe navajam samo zaradi Bauerja, ki trdi, da ni nobenih razlik, in se sklicuje na osebe, ki so mu dale take informacije, te pa trdijo, da so le smiselno odgovarjale tako, kot je bilo zastavljeno telefonsko vprašanje.

Somrak pa mi osebno zatrjuje, da je Bauer njegove besede iz daljšega prostega razgovora spremenil v svoj prid.

Neverjetno, kako Bauer spreminja vsebino tega, kar je prvotno napisal (da je nastal v Novem mestu odlok zaradi zgodbe ženske...) in to, kar sem mu jaz odgovoril: da delegati občinske skupščine niso sprejeli odlok o pogrebnih svečanostih zaradi zgodbe ženske, temveč zaradi celotne organizacijske in vsebinske problematike v zvezi s pogrebnimi svečanostmi. Sedaj želi te moje jasne navedbe spremeniti, kot da bi jaz zanikal dogodek z ženo. Tega nisem napisal niti se zanj nisem zanimal. Moja trditev je jasna, in če ni tako, mi lahko oporekajo še vsi živeči člani občinske skupščine, ki so glasovali za odlok in ki so dobili tudi obrazložitev kot razloge za sprejem odloka, brez zgodbe o ženi.

Morda bo za Bauerja tudi kaj prepričljivega navedba o obrazložitvi odloka, ki govori, da je trajala javna razprava leto in pol, preden je bil odlok sprejet. Torej tudi to potrjuje potrebo po odloku. Prav bi bilo, da s svojo zgodbo o ženi ne odpiram izpred ne vem koliko let, saj je tudi to v nasprotju s tistim, kar navaja Bauer o tem, kako se počutijo svoji, če slišijo neprijetne informacije.

Bauer pravi, da mu posredno podatkom, da je hotel stroške za godbo ali pevce ob smrti očeta prevladati na plača ZB. Ob tem lahko le ugotovim, da Bauerja občutki varajo. Če bi tako mislil, bi direktno tudi povedal, ker nisem vajen igrati zakulisne vloge. Vsak bralec tega dela besedila prejšnjega članka lahko ugotovi vsebino in namen mojega prispevka, ki je bil izključno prikazati v celoti (ne samo članov ZB) vse različnosti pogrebnih svečanosti ne glede na to, ali so pogrebi civilni ali mešani, »lepi« ali »skromni«, kot pač nastajajo, in so zgodovinsko ter razvojno prilagojeni vsakdanjemu življenju.

RUDI HRVATIN

MESTO, KI SE DUŠI V ZELENJU

Ker smo videli, da je tako splošno prepričanje v Črni gori, smo jo potolažili, pač slaba tolažba zanjo in za nas, da to vendarle ne drži, saj je pri nas še veliko osebnih dohodkov, ki komaj presegajo milijon dinarjev.

Pozneje, ko smo bili na obisku v ladjedelnici in si ogledovali ladje na remontu v ogromnih dokih, delavci pa so imeli ravno dopoldansko malico in so mežikaje v toplo sonce postajali naokoli, me je ustavil starejši možakar in me tudi ogovoril v lepi slovenščini: »Hej, tovariš, od kod pa ste?« Bil je to strojni ključavničar Tomislav Banković, doma iz bližnje vasi Denovići. Začudil sem se, od kod mu slovensščina, pa je povedal: »Moj stric je bil oficir v Ljubljani, pa me je kot fantiča vzel k sebi v Ljubljano, da sem se pri obrtniku Hribarju na Viču izučil za strojnega ključavničarja. Tam in v Celju sem obiskoval tudi vajeniško šolo. V Sloveniji sem živel od leta 1955 od 1958, zadnje leto pa sem delal tudi v mladinski delovni brigadi, ki je gradila avto cesto bratstva in enotnosti pri Brežicah. Na Slovenijo imam lepe spomine in slovensčine ne bom nikoli pozabil.« Predno je Tomislav zopet odšel na svoje delovno mesto v skladišču orodja, kamor je bil invalidsko premeščen, je še povedal, da zasluži približno milijon in pol dinarjev mesečno, da pa imajo delavci, ki delajo na zahtevnih in težavnih strokovnih delih pri remontu tudi po nekajkrat večji osebni dohodek od njegovega.

ZAPISANA V ZGODOVINO HERCEGNOVEGA

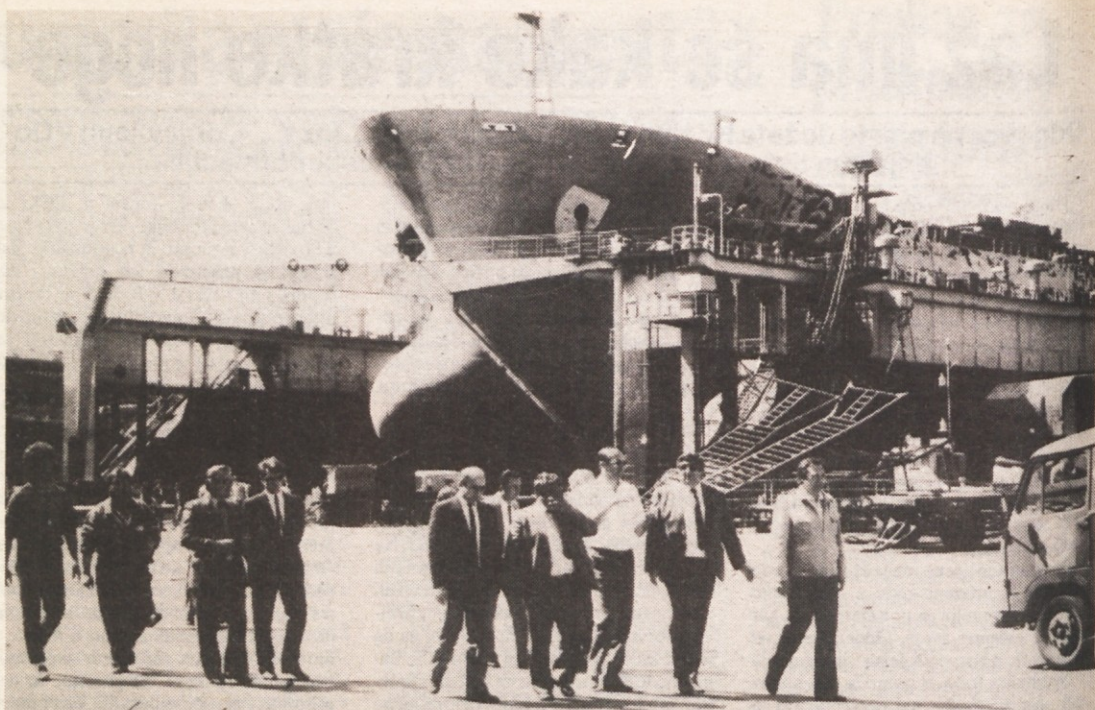
Nedaleč od mesta v vasi Baošiči stoji nenavadna stavba s še bolj nenavadno notranjostjo. Danes je spremenjena v muzej, ki ga Hercegovčani ponosno razkazujejo obiskovalcem. Do leta 1983 pa je tu še živel lastnik te stavbe, mornariški kapitan Miroslav Stumberger, po rodu Slovenec, doma iz Šmarja pri Celju. Življenje tega znamenitega človeka je prav tako nenavadno, kot je nenavaden okolje, ki ga je spremenil v svoj življenjski prostor.

Rodil se je leta 1892 kot Friderik, vendar je moral kot mornariški oficir v starojugoslovanski vojski, ker je njegovo ime zvenelo preveč nemško, prevzeti ime Miroslav. Postal je priznan strokovnjak za podmornice, vendar se njegova nemirna in ustvarjalna narava ni posebno dobro sklada z ostalim poveljniškim kadrom v vojski, zato je bil upokojen, star komaj sedemindeset let. Kupil si je nekaj zemlje in tedaj še sila majhnih in zaostalih Baošičih, vendar s prelepim pogledom na morje, in si sam pričel iz kamenja zidati hišo. Stavba je, zgrajena v več etapah, že na zunaj precej nenavadna, notranjost pa bolj kot na stanovanje spominja na podpalube starodavne ladje. Temu primerna je tudi oprema s skromnim ležiščem vred, ki jo je povečini izdelal upokojeni kapitan sam, posebno občudovanje pa obiskovalcem zbujata bogata zbirka stare ladijske opreme, orožja, strelnega in hladnega, z vseh koncev sveta in iz vseh dob, zlasti pa še številne slike, kipci, modeli ladij in drugi predmeti, ki jih je ustvaril v svoji osamljenosti in z obilico umetniške nadarjenosti. Miroslav Stumberger je v okolici veljal za posebnega, vendar so ga zaradi njegove razgledanosti ljudje vedno spoštovali in ga radi obiskovali, zlasti pa mu je zrasel ugled med drugo svetovno vojno, ko ga je okupator zaradi njegovih sposobnosti večkrat vabil na svojo stran, on pa je vsako sodelovanje vzvišeno zavrnil in raje pomagal domačinom v njihovi borbi proti sovražniku. Zato je občina tudi lepo poskrbela zanj, ko si v visoki starosti ni mogel več pomagati, izpolnila pa je tudi njegovo zadnjo željo, naj bi ga po smrti v Beogradu upepelili, žaro z njegovim pepelom pa vzdali v zid pri vhodu v njegovo bivališče. Vrednost zbirk, ki jih je Stumberger volil mestu, bližnjih sorodnikov ni imel, je neprecenljiva. Na njegovo pokoplo pa spominja slovenska krušna peč, ki je tudi dobila prostor v tej nenavadni domačiji.

Nedaleč od tega kraja je preminil še en Slovenec, ki bo za vedno zapisan v zgodovino jugoslovanskega pomorstva. To je ladijski poročnik Sergej Mašera, ki je skupaj s kolegom Milanom Spasićem poginjal v zrak rušilec Zagreb, namesto da bi ga predal italijanskim okupacijskim silam. Truplo Milana Spasića so pozneje našli in so ga Italijani z vsemi vojaškimi častmi pokopali na pokopališču v Hercegovnem, leta 1973 pa je bil proglašen za narodnega heroja. Glavo Sergeja Mašere pa je eksplozija na rušilcu vrgla na obalo, kjer jo je našla neka ženska in jo zakopala. Šele pred nekaj leti je za to povedala. Glavo so našli in jo izročili njegovi družini.

POMLAD RAZLIČNIH CVETOV

Toliko o dogodkih in o ljudeh, ki so najbolj živa vez med Slovenci in tem pobratimskim mestom v Črni gori. Seveda pa današnje vezi in stike pišejo današnji dogodki in današnji stiki. Tako je v razgovorih z Novomeščani dejal tudi predsednik skupščine občine Hercegovni in član CK ZKJ Tomo Čeprić: »To srečanje smo imeli za potrebno, saj so zaradi zapletene politične in ekonomske situacije v Jugoslaviji in različnega razumevanja stvari komuniciranja še toliko bolj potrebna. Vidimo, da bi se lahko spremenilo v kvaliteto in tako na osnovnih principih naše revolucije, avnojske politike in drugega

Novomeščani so si na obisku v pobratnem Hercegovnem z zanimanjem ogledali tudi ladjedelnico, v kateri sedaj v glavnem le obnavljajo ladje. Dela in zaslužka ima ladjedelnica dovolj, vse večje skrbi pa imajo z delovno silo, saj je treba delo hitro, natančno, strokovno in v zelo težkih pogojih opraviti. Kvalificirani delavci tukaj dobro zaslužijo, vendar, kot priznavajo Hercegovčani, to ni pravi posel za domačine, ki se raje zaposlujejo v turizmu, trgovini in pomorstvu.

privedlo na dimenzije skupnega mišljenja in medsebojnega razumevanja.

Spregovoril pa je tudi o aktualnih dogajanjih v Črni gori: »Verjetno poznate dogodke, ki so se pričeli poleti, potem dobili poseben razvoj jeseni in pozimi ter marca letos. Glede na različne interpretacije teh dogajanj v različnih okoljih naj povem, da so spremembe med seboj povezane in so na splošno v Črni gori pozitivno ocenjene. Spremembe v celoti smatramo za demokratske, tako v odnosu na kadrovske spremembe kot tudi v odnosu do novega socializma in socialistično politično in ekonomsko reformo. Zato ugibanja o tem, ali je imel narod Črne gore do sprememb demokratski pristop, za nas ni sporno. Smatramo, da je bilo to absolutno demokratsko in da je bilo treba s temi prijemi vzpostaviti temelje za spremembe, ki so potrebne za prehod v demokracijo. Razlike v ocenah v nekaterih okoljih temelje na nerazumevanju dejstva, da smo v Črni gori bolj potrebni teh demokratskih procesov in da smo se na ta način razbremenili in osvobodili nekega dogmatskega kadrovskega pristopa, ki je temeljil na birokraciji.«

Novomeščani so se strinjali, da so pač Črnogorci popolnoma upravičeni poiskati svoje poti in bližnjice v demokracijo, če menijo, da je to zanje bolje, hkrati pa poudarili, da obstajajo tudi v nekaterih okoljih zunaj Slovenije različna tolmačenja in mnenja o dogajanjih v Sloveniji, ki prav tako temeljijo na pomanjkanju pravih informacij in pripravljenosti razumevanja različnih izhodišč in zgodovinskih in kulturnih posebnosti. Ker so se želeli hercegovski funkcionarji posebej pogovoriti tudi o Cankarjevem domu, so jim razložili, kako različne interpretacije je dogajanje v njem doživelo v posameznih medijih javnega obveščanja, kjer so poudarjali le odlomke iz posameznih govorov, ne pa sporočila skupne izjave, ki pa je bila oblikovana že pred skupnim zborovanjem in je edini pristojni dokument, za katerim stoji večina Slovencev. To je bilo za marsikaterega sobesednika dokaj novo.

Ko so se pogovarjali o možnostih za skupno sodelovanje, so Hercegovčani predstavili svoje osnove, ki jih nudi njihova, po potresu dokaj dobro obnovljena občina z lepo urejenimi infrastrukturami, za skupna vlaganja v turistične objekte pa tudi nekatere odvečne kapacitete, zlasti v gradbeništvu. Dokaj rožnate predstave o položaju slovenskega gospodarstva in njegovi investicijski zmožnosti, ki jih imajo ponekod, je postavil na realna tla predsednik novomeškega izvršnega sveta Adolf Zupan, ko je povedal o težavah, s katerimi se trenutno ubada naša industrija, in o težavah v novomeški infrastrukturi, ki se nam trenutno zdijo skoraj nerešljive.

Po obisku v delovni organizaciji Brodogradilište Veljko Vlahović in v Institutu Dr. Simo Milošević je sklepno besedo povzel predsednik novomeške ZB Ivan Somrak in poudaril, da je bil sestanek zelo konstruktiven, še posebej, kar se tiče razgovorov s hercegovskimi borci, na katerih so razčistili marsikatera nejasna vprašanja, ter izrazil upanje, da se bodo srečanja, seveda na drugih področjih, kjer bo prišlo do pravega sodelovanja in medsebojne menjave, naprej bolj intenzivno nadaljevala.

Pomladanska slana na medsebojne odnose pobratenih občin torej le ni vplivala, potrebni pa so vrtnarji, ki bodo sproti skrbeli za vrt medsebojnega razumevanja, odstranjevali plevel in skrbeli za to, da bo lahko nemoteno cvetelo čimveč različnih cvetov.

TONE JAKŠE

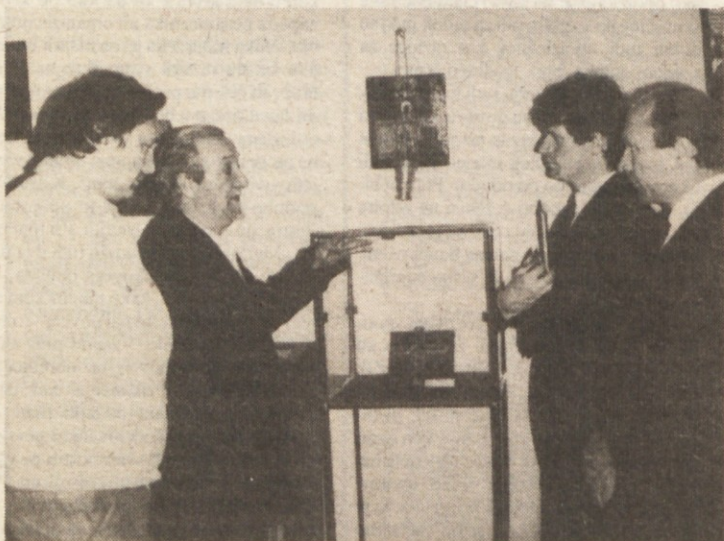
Predsednik občinske skupščine Tomo Čeprić ne bo več dolgo na tej funkciji. V kratkem bodo v vsej Črni gori volitve, v katerih bodo skoraj vsa politična vodstva zamenjali z novimi. Novemu vetru se podreajo vsi.

Prijazna receptorka v hotelu Igalo Vesna Šiak je le ena od Slovencev, ki jih je življenjska pot združila s tem mestom ob vhodu v Boko kotorsko. Precej slovenskih imen smo videli tudi na nagrobnikih ob sprehodu po hercegovskem pokopališču.

Generalni direktor Brodogradilišta »Veljko Vlahović«, magister Vasko Ilić, ob sliki, ki prikazuje obisk predsednika Tita v ladjedelnici takoj po katastrofalnem potresu, ki je skoraj popolnoma uničil vse objekte te delovne organizacije.

Kulturno izročilo Hercegovnega, ki je le nekaj desetletij mlajše od Novega mesta, je bogato. Prota Marić, kakor tukaj popularno imenujejo pravoslavnega popa, kaže obiskovalcem kristalni križ svetega Save, ki je spremljal Srbe na begu pred Turki.

Miroslav Stumberger je zapustil mestu bogato zbirko najrazličnejših predmetov, ki jih je zbiral v svojem dolgem in nenavadnem življenju. Precej umetnin je ustvaril tudi sam, zanimal pa se je za pomorstvo in orientalsko religijo ter filozofijo.

Samo milijon nas bo

Neki karikaturist je naš planet narisal kot revno žensko z nabrekli trebuhom, nosečo torej, okoli nje pa množico shušajšnih, na pol golih otrok. Pretresljiva in v mnogočem resnična podoba sveta, v katerem danes živimo. Le da tako prikazana demografska in socialna slika sicer res velja za veliko večino človeštva, ne velja pa za vse predele Zemlje. Medtem ko se človeštvo, gledano v celoti, silovito hitro množi, saj bo v prihodnje tisočletje stopilo s 7 milijardami ljudi in seveda z vsemi problemi, ki tako hitro naraščanje prebivalstva spremljajo, pa se del človeštva otepa prav z nasprotnimi težavami. Nekateri narodi ugašajo, njihova rodnost pada, prebivalstvo se stara.

Kje je v tej podobi Jugoslavija? Pogled v jugoslovanska demografska gibanja razkriva staro resnico, da so jugoslovanski narodi in narodnosti ustanovili svojo državo na pravi tektonski prelomnici, ki se preko Jugoslavije vleče ne samo kot zgodovinska, kulturna, ekonomska, sociološka, zadnje čase tudi kot politična, marveč tudi kot izrazita demografska prelomnica. V delu Jugoslavije je beležimo strahovit prebivalstveni bum, na drugi strani prelomnice pa se že zastavljajo vprašanja o preživetju nekaterih skupnosti. Napetosti, ki jih v svetu sprožajo demografske razlike, seveda nas ne bodo obšle. Še nič nas ni, pa če se pred temi vprašanji še tako nojevsko obnašamo in resničnost lepimo s parolami, namesto da bi jo pogledali z odprtimi očmi in dogajanja, kolikor je mogoče, uravnavali.

In kje smo Slovenci? Nekaj odgovorov je dala okrogla miza o demografskih gibanjih v Sloveniji, ki jo je pred kratkim pripravila Slovenska matica. Strokovnjaki, ki se pri nas ukvarjajo s temi vprašanji, direktor Zavoda SRS za statistiko dipl. inž. Tomaž Banovec, profesor na

ekonomski fakulteti ur. Janez Malačič in znanstveni svetnik na Inštitutu za sociologijo in filozofijo dr. Veljko Rus, so v sodelovanju z drugimi razpravljalci s statističnimi številkami, izsledki analiz in drugimi spoznanji razgrnili demografsko sliko, značilno za našo republiko.

PRESEGLI 2 MILIJONA

Prebivalstvo Slovenije je v drugi polovici lanskega leta številčno preseglo 2 milijona in stopilo, če se sme tako reči, v tretji milijon. Vendar pa to strahu, ki ga čutimo Slovenci v globini svojih duš in ga izražajo pesnikove besede »samo milijon nas je«, nikakor ne zanika. In tudi ne pomeni, da je stanje v demografskem pogledu dobro. V prebivalstvenih gibanjih v Sloveniji se vse jasneje kažejo nekatere negativnosti.

V naši republiki se je pred približno dvema desetletjema dokončal proces demografskega prehoda iz tradicionalnega tipa obnavljanja prebivalstva v sodoben tip. Če je bil za pretekla obdobja, od začetka 19. stoletja pa do konca petdesetih let tega stoletja, za prebivalstvo na Slovenskem značilen tradicionalen način obnavljanja, ki ga opredeljuje visoka rodnost in visoka smrtnost, pa je za sedanje obdobje značilen sodoben tip z nizko rodnostjo in nizko smrtnostjo. Prehod se je najprej nakazal z upadanjem smrtnosti, sledilo pa mu je žal tudi zmanjševanje rodnosti.

Naravni priprast je sicer še vedno pozitiven, kar pomeni, da se rodi več živih otrok, kot ljudi umre, čeprav je opaziti, da prirast upada. Natančnejši kazalec, kakšni so celovitejši tokovi v obnovitveni moči prebivalstva, kot naravni prirast je rodnost, ki jo strokovnjaki merijo s povprečnim številom otrok, ki jih ženska rodi v svojem življenju. Za obnavljanje prebivalstva Slovenije pri dveh milijonih je potrebna stopnja

rodnosti 2,1. To pomeni, da bi morala vsaka ženska roditi najmanj dva otroka. A ker nekaj žensk nikoli ne rodi, bi družina na Slovenskem morala šteti pravzaprav vsaj tri otroke, da bi se prebivalstvo obnavljalo pri sedanjem številu.

A če v ta model vnesemo nova tveganja in z njimi povečanje smrtnosti (nekaj takega bi bil lahko aids), potem seveda tudi družine s tremi otroki ne bi zagotavljale naravnega obnavljanja prebivalstva Slovenije.

Stopnja rodnosti v Sloveniji pa je samo 1,8!

POGLED V PRIHODNOST NI RAZVESELJIV

To seveda sliko, ki jo daje povečanje števila prebivalstva Slovenije, popravlja in spreminja na slabše. Rodnost se je dejansko že spustila pod raven, ki zagotavlja naravno obnavljanje.

Pogled v prihodnost ni razveseljiv. Z uveljavljanjem sedanjih smeri razvoja prebivalstvenega gibanja bo prišlo do pojave depopulacije, kot pravijo demografi. Gre za zmanjševanje števila in staranje prebivalstva, kar vse prinaša celo kopico problemov gospodarske, politične, kulturne in še druge narave. Podobno črne projekcije ugotavljajo demografi v razvitem svetu. Naša soseda Italija je morda še posebno izrazita. Rodnost je padla tako nizko, da zagotavlja le 50-odstotno

obnavljanje prebivalstva. V ZR Nemčiji pa se rodnost giblje okrog 60 odstotkov. To pa vse te dežele potencialno ustvarja v prebivalstveno izpraznjen prostor, kamor bo po sili razmer začel dotekati demografski presežek od drugod.

Statistiki ves čas operirajo s podatki, ki govorijo o prebivalstvu SR Slovenije. To pa seveda ne pomeni, da so podatki enostavno prenosljivi na slovenski narod. Sestava prebivalstva Slovenije, ki je bila precej časa nacionalno zelo homogena, se spreminja z migracijskimi tokovi, ki v ta del Jugoslavije prinašajo delovno silo iz nerazvityh predelov. Slovenija je že od začetka šestdesetih let imigracijsko območje, kar pomeni, da se vanjo več ljudi priseli, kot se jih odseli.

Sevniška inovatorja hmeljarstva

V temeljni organizaciji Proizvodnja sevniškega Mercator-Kmetijskega kombinata so v tehnologijo proizvodnje hmelja vnesli že veliko tehničnih izboljšav, ki so jih čez čas prevzeli še drugi pridelovalci hmelja v Sloveniji. Kot pravi direktorica tozda Proizvodnja inž. Martina Koritnik je večino teh izboljšav predlagal delovodja hmeljarskega obrata v Loki pri Zidanem mostu Ivan Možic.

Lani je popoldanski obrtnik Franc Cep iz Račice pri Loki s pomočjo kmetijskega tehnika Ivana Možica konstruiral nov stroj za spomladansko obdelavo hmeljišča. Zaradi boljšega razumevanja novosti moramo na kratko opisati tehnologijo pridelave hmelja.

Hmelj je trajnica, ki ima v zemlji koreniko. Ta vsako leto odžene poganjke; ti se napeljejo na vrhove, in ko avgusta obrodijo, jih porežejo. Do zime preostali nadzemni del dozorijo in odmore. Da zadržijo koreniko v zemlji na enaki globini in da imajo hmeljarji vsako leto nove rodne poganjke, ki rastejo iz dveletnih poganjkov, morajo to koreniko obrezati. Da pajo sploh lahko obrežejo, jo morajo najprej s plugom odkriti oziroma odorati. Včasih so odkrivanje in rez opravljali ročno. Zdaj pa hmelj odorirajo s posebnim plugom, imenovanim »ČEH«. Ta je priključen na traktor. Za delo sta potrebna dva delavca. Po končanem odoriranju hmeljske korenike porežejo z rezalnikom (tega izdeluje Strojna Žalec), ki je priključen na traktor in ga žene traktorska pogonska gred. V tretjem hodu čez njivo pa odorane korenike poškrapijo s fungicidom.

Diskovni agregatni plug (DAP), stroj, ki sta ga zasnovala Cep in Možic — za to inovacijo ju je občinska raziskovalna skupnost v Sevnici razglasila za inovatorja le-

Vendar številke o priseljenem presežku ne smejo prikriti dogajanja, ki govori, da Slovenija v nečem le je emigracijsko območje. Opazen je namreč beg možganov. Demografi celo govorijo o njihovem odlivu prebivalstva. Predvsem so to ljudje, ki začasno delajo na tujem, med njimi pa je veliko tehnične in druge inteligence ter seveda tudi precej drugih delavcev. Začasnost je samo papirnata, dejansko ti ljudje žive drugje, vendar jih statistika ne beleži kot izseljenice.

PRISeljenci ALI VEČJA RODNOST

Selitveni prirast se v obdobju od 1983 do lani giblje približno okrog dveh promilov. Največji priliv priseljenec v Slovenijo je bil v drugi polovici sedemdesetih let.

Gre povečanje števila prebivalcev Slovenije pripisati priseljenecem in ali je njihova rodnost večja od rodnosti žensk slovenske narodnosti?

Odgovori na ta vprašanja bi pravzaprav pokazali dejansko prebivalstveno sliko slovenskega naroda. Vprašanja so razumljiva, saj so priseljenici v Slovenijo iz krajev, za katere je značilna visoka rodnost in bi potemtakem bila rodnost Slovencev dejansko celo še nižja, kot že sicer je, narod pa v svojih bioloških temeljih še bolj ogrožen.

Demografi pravijo, da je vpliv priseljenec na osnovna prebivalstvena gibanja v Sloveniji majhen. Še več. Opažajo, da priseljenici prevzemajo slovenske navade tudi pri načrtovanju družine.

Prebivalstveno stanje in negativne smeri razvoja kličejo po ukrepanju. Kaj storiti? Države z negativnimi prebivalstvenimi tokovi imajo pred seboj predvsem dva izhoda: priseljevanje ali tako prebivalstveno politiko, ki bi spodbudila povečanje rodnosti. Za velike narode je politika priseljevanja svežih prebivalstvenih moči s predelov, kjer je prebivalstveni presežek, morda sprejemljiva, saj narod svojih osnovnih opredelitev ne izgublja, le biološko se osveži. Pri malih narodih pa močno priseljeva-

nje prav lahko pomeni izgubo nacionalne identitete. Najbrž je za Slovence in podobne manjše narode sprejemljivejša iskanje rešitev v ustrezni prebivalstveni politiki, ki spodbuja večje družine poseljevanje nacionalnega prostora.

Vendar je to izredno težak problem, kar dobro vedo Francozi, če jih vzamemo za primer. Že nekaj desetletij se trudijo spodbuditi rodnost, vendar jim to ne gre in ne gre od rok. Silnice, ki moderno razvito družbo nagibljejo k negativnemu prebivalstvenemu gibanju, so premočne, morda pa jih celo ne poznamo dovolj, da bi jim lahko zoperstavili ustrezne ukrepe.

Slovenci bi morali oblikovati prebivalstveno politiko, ne glede na to, da bo ta nujno odstopala od jugoslovanske, saj je prav na tem področju različnost toliko bolj občutna. Vendar bo mogoče o takih usmeritvah govoriti le, ko bomo oblikovali celotno slovenski nacionalni program, katerega del je lahko prebivalstvena politika. Zakaj se tega nismo lotili pravi čas, zakaj demografske raziskave in ugotovitve niso rojevale ustreznih ukrepov, oblikovanja poselitvene, migracijske, ekonomske politike, zakaj vsako razglabljanje o narodnostnih vprašanjih naleteva na zid političnega zavračanja pod težo predsodkov o nacionalizmu? Na ta vprašanja bi morali odgovoriti najbrž politiki. Predvsem seveda slovenski.

Če se stanje ne bo spreminilo, če nam ne bo uspelo kakorkoli spodbuditi povečanja rodnosti slovenskega naroda, potem bomo morali pristati na priseljevanje z vsemi posledicami. Razmere v državi so take, da bi morda bila takšna rešitev sprejemljiva za Jugoslavijo v celoti. Ali pa je sprejemljiva za Slovence, je drugo vprašanje.

Razveseljivo je vsaj to, da je bila pred nekaj tedni ustanovljena delovna skupina, ki bo do konca tega leta pripravila za poskus nekaj elementov demografske politike v SR Sloveniji. Če le ne bo ostalo pri poskusu.

M. MARKELJ

ta — združuje hkrati vse omenjene tri faze dela: odore hmelj, ga obreže in poškrpi. DAP je sestavljen iz diskovnega pluga, ki ga je konstruiral Franc Cep, in rezalnika Strojne Žalec. Na sprednjem delu traktorja je pripeta še škropilnica za razkužitev korenike po rezu.

»Zelo pomemben je prihranek na času obdelave zato, ker je treba spomladi vsa dela opraviti v čim krajšem času, sicer nas rast prehitijo. Namesto 5 do 7 delavcev zdaj isto delo bolje opravi en traktorist. Povedati pa je treba, da je bilo za delavca, ki je moral pri starem načinu obdelave sedeti zadaj na plugu, to pravo trpinčenje. Traktorist mora biti res dobro izurjen in zbran. Naš glavni strojnik in traktorist Franc Zgonec pa je prav tak delavec, ki mu lahko zaupamo nemški traktor Fendt s 64 konjskimi močmi in vso to mehanizacijo!

Prednost odoravanja hmelja z diskovnim plugom v primerjavi s klasičnim je tudi v tem, ker zdaj ni nevarnosti, da bi ob zanašanju traktorja priključek izoral celo koreniko, kar se je prej dostikrat pripetilo. Diskovni plug koreniko kvečjemu delno odreže, kar pa ne vpliva bistveno na rodnost sadik. Diskovni plug gladko odreže stranske poganjke, ki niso rodni in bi jih morali ob napeljavi vodil odstraniti ročno. Zaradi zmanjšanja števila hodov mehanizacije po njivi je manj tlačenja zemlje, ohranjanje pa se ugodna struk-

tura in plodnost tal,« pojasnjuje Možic.

Omenimo naj, da smo se na hmeljišču v Loki lahko sami prepričali, kako gladek greben oblikuje diskovni plug z rezalnikom. Odrezani poganjki niso bili zasuti z zemljo, kar pa je bistvenega pomena pri škropljenju — razkužitvi korenike, saj pride fungicid neposredno na svežo odrezano koreniko. Zavaljo dobro vidne korenike je tudi olajšano, pospešeno zatikanje vodil. Sevniški hmeljarji so ugotovili, da je bil hmelj v času vegetacije na parcelah, obdelanih z DAP, bolj enakomerno rasti in je tudi enakomerno dozorel, kar vpliva na kakovost obiranja.

Ekonomske učinke inovacije Cepa in Možica se kaže zlasti v zmanjšanju porabe delovnih ur na hektar. Glede na klasično metodo se pri uporabi DAP zmanjša poraba delovnih ur od 5,49 na 2,80 ure na hektar, delovnih ur strojnika in pomožnih delavcev pa od 87,49 na 2,80 ur na hektar. Posredne ekonomske učinke inovacije je težko finančno ovrednotiti, se pa, kot rečeno, kažejo v ohranjanju sestave in plodnosti tal, v manjših poškodbah korenike, s tem pa tudi v ohranjanju strnjene nasade in konstantnega pridelka, v kakovostnejši obdelavi same korenike in lažjem delu pri zatikanju vodil. Možic pravi, da novi stroj lahko s pridom uporabijo tudi pri osipavanju hmelja.

P. PERC

V drugem delu sporočila je po že znani navadi v Sloveniji na tapeti take:

Četnikovi, Beograd, 1941.
 Napisi o činu i kontrahu
 u Sloveniji, Slovenija, 1941.

In v takih razmerah, ko naglo prodira »jugoslovencarstvo«, ko so zvezni organi, uradna politika očitno v službi agresivne (in zase uspešne) politike politikov večinskega naroda; ko celo srbski pisatelji, ki naj bi vendar bili razumniki, razglashajo kot vrhunski dosežek ali cilj demokracije načelo ena glava – en glas, ki v federativni ureditvi ne more zagotoviti narodne enakopravnosti, ki pa je pogoj marsičesa – v takih razmerah slovensko vodstvo spet zavrača svojo »opozicijo, ki ti sploh ni, še manj pa bi bila, če bi to vodstvo malo bolj in bolj stalno prislubilo svojemu narodu in njegovim zahtevam. To kar je že v očividni storil, pa ne le napreduje vodstvo in politika, ampak tudi delegati, po takizmanju poskušajo s svojo pozicijo do federacije, kar pa dusiki in duši pri neslovenskem narodu ne njegovi občuti, kaj bi po vsej verjetnosti narečevala zvezo odvisna, alternavna nasproti federaciji, je seveda vprašanje, kot po vsaki stvari v kakoli državi bomo živeli po schiedlinskih predstavitelstvih.

ZDENEK MURŠIČ

Kaj je bilo tisto, kar je privezalo Toneta Zakoška na takrat ravnno, blatno vasico, nekaj kilometrov oddaljeno od Semiča? Če bi kot mlad fant leta 1947 lahko sam izbral, kje se bo zaposlil, bi najbrž izbral podeželje, ki ga je vedno ljubil bolj kot mesto, malo verjetno pa je, da bi se odločil za Strekljevec. Ker pa se takrat službovanje učiteljev odrejalo še z dekreti ni imel izbire. Iz šole

M. BEZDEK-JAKŠE

Jesení leta 1951 je Boris Kidrič uvajal nov sistem obdavitve delovnih organizacij. Kot svoboden državlján, ki je pomagal pri osvobodjanju naše domovine, sem kritiziral ta sistem. Na mojo kritiko je odgovoril Kidrič v Komunistu na začetku leta 1952. Od tistega dne dalje se je moja pot spremenila. Pod pretezo, da je treba razviti enega najbolj zaostalih okrajev Slovenije, sem bil poslan v Kočevje za podpredsednika okraja. Odgovoren naj bi bil za dvig gospodarstva. To je bila izredno težka naloga. V okraju sploh ni bilo strokovnih kadrov. Tistih nekaj strokovnjakov, ki so prišli na Kočevsko po vojni, so primitivni politiki razgnali, češ da nimajo moralno-političnih kvalifikacij. Ko sem prišel na svoje določeno mesto, sem videl, da živijo tamkajšnji

sko-akademicko-vojno-keľnno

MILOŠ LIKAR

Konrad is about 1000

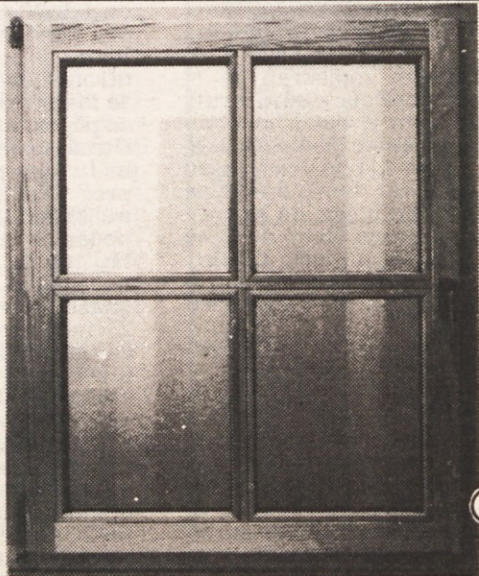
na teorijo in prakso obrambnega (razvojnega) planiranja v Jugoslaviji. Obdelal sem še druga vprašanja, ki se nanašajo na omenjeni temeljni predmet preučevanja. V mislih imam predvsem strokovnost pristopa k (obrambnemu) planiranju, predvidevanje razvoja ter vlogo znanja in znanosti na eni in usposabljanja za opravljanje obrambnosamozaščitnih nalog, prostorske in strukturne vidike obrambe in zaščite pa podružbljanja obrambnega planiranja na drugi strani. Naloga je zasnovana teoretično, vendar je v poglavitnih vsebinskih točkah tudi podpreljena z raziskovalnimi rezultati. Tak pristop je po mojem mnenju, saj z njim teorija prek raziskav prihaja v stik z "obrambno prakso". Temeljni problem pisanja na nage je bil

A black and white portrait of a man with dark hair and a prominent mustache, looking slightly to his left. He is wearing a light-colored shirt under a patterned jacket or sweater. The background is dark and out of focus.

M. LUZA

GRADITE HIŠO, OBNAVLJATE STANOVANJE, SE ZANIMATE ZA NAKUP STAVBNEGA POHIŠTVA?

ŽELITE NASVET, PRVO KAKOVOST, MORDA ŠE KAJ?

KLIOKNA LOGATEC

**PREPRIČANI SMO, DA BOMO LAHKO USTREGLI VAŠI ŽELJI, SAJ ŽE
DESETLETJA OPREMLJAMO OBJEKTE S STAVBNIM POHIŠTVOM
DOMA IN V TUJINI.**

IZDELUJEMO: – OKNA, BALKONSKA IN PANORAMSKA VRATA
– VHODNA IN GARAŽNA VRATA
– OKNA PO NAROČILU
– OKNA IN VRATA OPREMLJAMO Z ROLETAMI,
POLKNI ALI ŽALUZIJAMI

NUDIMO: – 20% POPUST PRI GOTOVINSKEM PLAČILU
– 5-MESEČNI BREZOBRESTNI KREDIT
– BREZPLAČNO DOSTAVO do 100 km PRI NAKUPU NAD
20.000.000 din ZA PLAČILO V MESECU MAJU IN JUNIJU
– BREZPLAČNO MONTAŽO

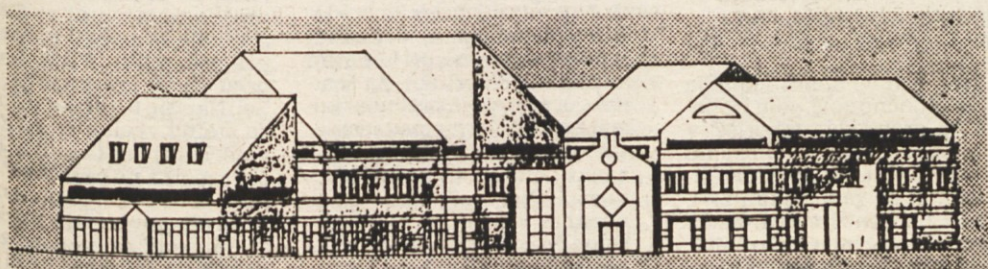

INFORMACIJE IN PRODAJA:
KOMBINAT LESNE INDUSTRIJE LOGATEC
61370 LOGATEC, TELEFON: (061) 741-711 h.c. TELEKS 31656 YU KLI

PIONIR

GRADBENO INDUSTRIJSKO PODJETJE NOVO MESTO

prodaja

poslovno-trgovski center v Metliki

lociran na križišču cest Metlika—Karlovac in Metlika—Črnomelj

1. POSLOVNI DEL (449,45 m²)

uradi in pisarne

2. TRGOVSKI DEL

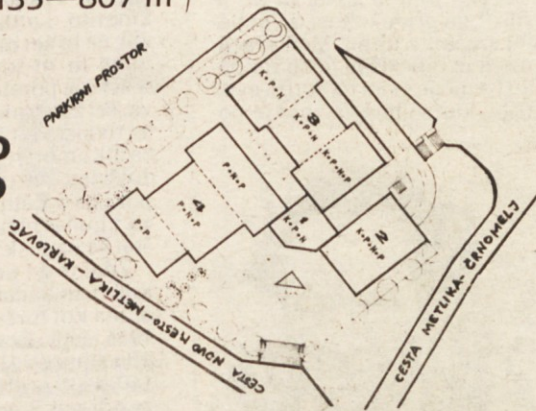
samopostrežna trgovina, moška, ženska, otroška konfekcija in tekstil,
obutev usnjena galanterija, kristal, porcelan, bela tehnika in akustika,
salon pohištva, športna oprema, avtomobilski deli, barve in laki, ko-
vinska galanterija... (velikost: od 135—807 m²)

3. GOSTINSKI DEL (218 m²)

(bife, restavracija)

**4. LOKALI ZA STORITVENO
IN MANJŠO TRGOVSKO
DEJAVNOST**

prodajalna spominkov,
frizerstvo, tobak in
drobna galanterija

**Naprodaj so tudi stanovanja v stanovanjskem bloku v iz-
meri 27,50 in 80 m².**

Vse informacije o poslovno-trgovskem centru v Metliki dobite v GIP PIONIR, pred-
stavništvo v Metliki, Cesta XV. brigade 2, Metlika, telefon (068) 58-353.

obzorja

INDIJANSKA ZIMA

Rožanc je pisateljsko ob-
sedan z ljubeznijo. V vse dal-
jši vrsti njegovih romanov je
ta tema zdaj že zelo pestro in
bogato definirana in obdela-
na, a je kljub temu uspel
začrtati nove obrise svoji
večni temi, in sicer z najno-
vejšim romanom Indijanska
zima, ki je pred kratkim
izšel pri Slovenski matici.

Roman je napisal na osno-
vi življenjskih podatkov
o našem slovitem misijonar-
ju Frideriku Baragi, ki se je
podal med ameriške Indijan-
ce in jim med drugim poleg
nebeških vrat odpiral tudi
vsakdanjše, a nedvomno
prav tako potrebna vrata v
pismenost, saj slovi kot pisec
prve indijanske slovnice. Ro-
žančeve pozornosti pa ni
pritegnila ta plast Baragove-
ga delovanja, v njegovem
življenju je našel primerno
pisateljsko snov, da je izpo-
vedal in čutno nazorno, kot
bi lahko v duhu romana de-
jali, razgrnil ter odprl pro-
blem ljubezni.

To je seveda slišati neko-
liko čudno, saj je Baraga v
naši zavesti zapisan kot svet
mož, človek, za katerega be-
atifikacija in morda nekega
dne tudi svetništvo se slo-
venski verniki prav zavzeto
trudijo, torej naj bi ne bil
najbolj primeren za ljube-
zenski roman. Seveda ne za
ljubezenski roman v običaj-
nem pomenu besede, a za
Rožančev vsekakor.

Pisatelju je prav Baragov
lik omogočil, da je razprl
problem ljubezni v njeni
nadčutni in čutni sestavlje-
nosti, njeno bivanjsko res-
nico, da je hotenje po dose-
ganju nadzemjskega v ze-
meljskem, svetega v nesve-
tem, duše v telesnem.

Goreči misijonar, ki že do-
ma na Kranjskem pokaže
plameneče hotenje po lju-
bezni, a zapusti ljubljeno
dekle, da bi dosegel bistvo
ljubezni, ki ga vidi v bogu,
mora nato med Indijanci, ki
so kot primitivno ljudstvo še
»brezgrešni« in stopljeni z
naravo kot manifestacijo bo-
žjega, nazadnje le priznati,
da je bog in bistvo ljubezni le
tu, na tem svetu in v tem
telesu.

Roman je, kot vsaka dobra
stvar v literaturi, odprt za
nadaljnja razglabljanja in
omogoča odkrivanje še mno-
gih drugih sporočil. Zapiso-
no je najbrž v tem okviru
dovolj za priporočilo k bra-
nju.

M. MARKELJ

O OBLASTI IN VLADANJU

Miloš Mikeln, novinar,
urednik, dramatik in satirik,
je nedolgo tega v samoza-
ložbi izdal dokaj nenavadno
knjigo z dolgim naslovom
»Poročilo delovne skupine
za razmišljanje države in kra-
tki kurz Vladanje za srednjo
(usmerjeno) stopnjo«. Pod
tem prav samoupravnosocia-
listično zapletenim in raz-
vlečenim naslovom je zbral
satirične prozne zapise o
naši stvarnosti, ne polpretek-
ni ali kako drugače odmak-
njeni, marveč o točasnih stvar-
nostih, v katere vrtinec nas
neusmiljeno premetava in
ki jo določajo mitingi, ljublj-
janski proces, borba za de-
mokracijo in proti njej, pro-
diranje in umikanje represije,
inflacija, kriza na vseh
ravneh. Zapletene razmere,
ni kaj. Vsakdo jih po svoje
vidi in razume, temu so glo-

binske silnice bolj, onemu
manj očitne, mnogi jih sploh
ne vidijo, in tako vse skupaj
kar kliče k ostremu satirič-
nemu peresu, ki bi vse sku-
paj naslikalo s tisto kritično
prepričljivostjo in jasnostjo,
ki jo je sposobna satira, ne-
mara bolj kot kaj drugega.

Mikeln se je lotil te težav-
ne naloge. Povedati je želel
veliko. Od tod nemara izvira
tudi dvojnost v zasnovi nje-
gove knjige: napisana je kot
poročilo in kot kurz, kot li-
terarna pripoved in kot teo-
retično esejističen tekst, obo-
je pa seveda prežeto s hu-
morjem, satiro in ironijo. Na
ta način je podoba naše druž-
be zajel v njeni nemara naj-
bolj usodni dvojnosti: v nes-
rečni razklanosti med na
vso moč razglašano teorijo
in nji pogosto povsem nas-
protno resničnostjo.

Toliko pikrih resnic o ob-
lasti in vladanju, kot se je
nabrlo v tej knjigi, zlepa ni
najti. Zato se bo bralec ob nji
kislo nasmejal in večkrat
moral prikimati trpki resni-
ci v nji. Njena nedvomna
kvaliteta je aktualnost. Na-
pisana je iz tega in za ta
trenutek.

M. MARKELJ

BREZ KOROŠKEGA PRIZVOKA

Cvetka Lipuš je novo pes-
niško ime skupnega sloven-
skega kulturnega prostora
oziroma tistega dela na se-
veru domovine slovenstva,
ki ga je državna meja odre-
zala od matice Slovenije. Ta
del slovenstva —seveda go-
vorimo o Koroški onkraj Ka-
ravank — je kulturno zelo
dejaven in ustvarjalno plo-
donosen, saj lahko le na ta
način ohranja svojo samo-
bitnost in avtohtonost. Kul-

Zabeleženo

HISTORIZEM V KIPARSTVU

Umetnostna zgodovina se
doslej s historičnim kipar-
stvom 19. stoletja na Slove-
nskem in sploh s pojavom hi-
storizma pri nas ni kaj dosti
ukvarjala, zato je bila ustvar-
jalnost tega obdobja in usme-
ritve zapostavljena, čeprav ne-
dovomno le predstavlja del naše
kulturne dediščine, ki ga ne
gre prezreti. S knjigo Histori-
zem v kiparstvu 19. stoletja na
Slovenskem, ki je nedolgo te-
ga izšla pri Slovenski matici
(naj omenimo, da je izdajo po-
leg nekaterih ustanov podprl
tudi ribniški Riko), dobivamo
torej že dlje časa potrebni
prikaz in hkrati poskus opre-
delitve našega kiparstva v ča-
su historizma.

Avtorica Sonja Žitko je knji-
go zasnovala na svoji doktor-
ski disertaciji. Vsebinsko je
razdeljena na uvod in prikaz
značilnosti historičnega kipa-
rstva na Slovenskem ter nato
na predstavitev spomenikov,
profane arhitekturne in na-
grobnice plastike ter sakralne-
ga kiparstva. Dodani so sez-
nam izbrane literature, gene-
racijska preglednica umetni-
kov, osebno in krajevno kaza-
ljo ter tujejezični izvlečki.

tura je sploh najmočnejši
nacionalnoobrambni meha-
nizem v boju za samoohra-
nitev, preživetje in nadaljnji
razvoj slovenstva v koroški
deželi. Razumljivo je, da je
bila in je še izraz tega boja
tudi literatura, ki tam nasta-
ja. Vsaj za večji del te litera-
ture bi lahko rekli, da nastaja
po nekem idejnemu modelu,
v katerem je močno poudar-
jen narodnoobrambni čut.
Toda ob takem modelu se je
že pred leti pojavila literatu-
ra na drugačnih osnovah, ki
narodnoobrambni element
razkrajajo oziroma ga presega
v tem smislu, da se bolj
ukvarja s človekom kot po-
sameznikom, kot delom na-
rave. Najvidnejša predstava-
nika smeri, ki je pretrgala
intimno navezanost na »sia-

ri« model, sta pisatelj Flor-
jan Lipuš in pesnica Majda
Haderlap. Najmlajša pred-
stavnikova nove smeri, ki je vse
še bolj radikalizirala in pre-
trgala še zadnjo nit z narod-
noobrambnostjo, sta Cvetka
Lipuš in Fabjan Hafner.

Svojo drugačno, k človeku
kot bitju narave obrnjeno
intimo je Cvetka Lipuš iz-
pričala v pesniški zbirki Pra-
govi dneva, knjižnem prven-
cu, ki ji ga je izdala Založba
Wieser v Celovcu. Ta zbirka
pa tudi pove, da ime njene
avtorice v sodobni koroški
oziroma slovenski literaturi
ni le novo, temveč je zaradi
odlik, ki jih imajo Pragovi
dneva, tudi na moč obetav-
no. Osrednji motiv teh kra-
tkih motivno jasnih, preči-
ščenih in redkobesednih lir-
skih pesmi je ljubezen, ven-
dar ne običajna, temveč sple-
tena in napojena iz tistega,
kar je najgloblje skrito v
človeku in čemur pravimo
intima, na eni in doživljanju
— občutenju narave (morja),
na drugi strani, pri čemer je
povezovalni element spom-
in: »Med mano / in spomi-
nom / nastaja / pesem«,
pravi avtorica Pragovov dne-
va. In spet drugje: »Po glas-
nih večerih / živim v pretek-
lih besedah«. Ko zbirko od-
ložite, vas zajame neka topla
razpoloženjskost, prebrane
besede še dolgo odzvanjajo v
vas.

I. ZORAN

BITI ČLOVEK

Obsežni seznam knjig, ki so
že prišle izpod peresa našega
priznanega strokovnjaka in
plodovitega pisca dr. Antona
Trstenjaka, se je v zadnjem
mesecu dni še povečal. Prejš-
nji mesec sta izšli dve novi nje-
govi knjigi: ena pri Slovenski
matici (o nji nekaj besed pri-
hodnjič), druga, z naslovom
Biti človek, pa je izšla pri Ca-
nkarjevi založbi.

Avtor sam je v kratkem
predgovoru h knjigi Biti člo-
vek jedrnatno opredelil svoje
novo delo, ki se je po petna-
stletnem dozorevanju in stal-
nem postavljanju v stran za-
radi drugih znanstvenih nalog

končno le porodilo, kot feno-
menologijo človekovih čustev,
kreposti in slabosti. Urednik
Tone Pavček, ki ima precej
zaslug, da je Trstenjak knjigo
končno napisal, pa jo je oz-
načil kot »praktično psiholo-
gijo o hoji za človekom in k
človeku, o sožitju človeka s
samim seboj, z ljudmi in stvar-
stvom v sebi in okrog sebe«. Ker je napisana za širok krog
ljudi, avtor pa prijubljen, bra-
lec gotovo ne bo manjkalo.

Pričujoči zapisi temeljijo na resničnih dogodkih, ki so pred tremi in več desetletji razburjali dolga leta javnost, le osebe in kraji v njih so, ker so glavni junaki povečini že pošteno odslužili svojo kazen, izmišljeni.

Ustrelil priležnico

Branko je bil Rom in vojna sirota. Starša sta mu umrla med vojno v taborišču v Nemčiji, sam pa je nekaj časa preživel najprej v taborišču v Italiji, nato pa je stopil med partizane. V šolo ni nikoli hodil, zato ni znal pisati. Nič čudnega, če so bile z njegovo zaposlitvijo težave: nekaj časa je delal v gozdu, nato pri Komunalni, skupaj je vendarle nabral 13 let delovne dobe. Zadnje čase je bil brezposeln, živela ga je, kot je sam izjavil, »baba, ki je fehtala okoli«. Z njo je tudi živel v ciganskem naselju v baraki iz pločevine. Prva žena, s katero je imel Branko 5 otrok, mu je že pred leti umrla, z drugo ni bil poročen.

Med ostalimi Romi Branko ni bil priljubljen. Zaradi agresivnega in nepredvidljivega značaja so se ga bali, v nenehnem strahu pa je bila tudi Ana, s katero je živel. V dvanajstih letih družjenja z njim je preživel malo lepega: večkrat

je bila tepena, Branko ji je grozil tudi z nožem. Nekajkrat je morala zaradi poskoda celo iskati pomoč pri zdravnikih. Tistega aprila ji je očitno prekipelo, pobrala je cunje in zbežala k znanecem v Kočevsko Reko. Še bolj pa je bil ob tej njeni odločitvi razjarjen Branko. Odšel je po Ano in jo privlekel nazaj, življenje pa se je zanj po vsem tem še poslabšalo: udarcev in groženj je bilo vse več.

Tretjega maja popoldne je bilo, ko se je v romskem naselju zbrala četverica, ob Branku in Ani še njuna znanca. Eden med njima je tega dne dobil pokojnino. Odšel je na pošto po denar in vmes kupil za domov še tri litre žganja, s katerim so se potem v njegovi baraki pridno nacejali. Ani je bilo pijančevanje očitno dovolj, zato je odšla na zrak in pred barako sedla na star akumulator. Prav nikakršnega prepira ni bilo med praznjenjem kozarcev, zato se tudi nikomur ni zdelo prav nič sumljivega, ko je Branko po Aninem odhodu nekje izpod postelje privlekel predelano italijansko vojaško puško in vanjo dal naboj. Z orožjem v roki je stopil iz barake, prislone puško Ani na prsi in brez besed pritisnil na petelina. Šele strel je zdramil navzoče, toda bili so prepozni. Ana je mrtva ležala na tleh v mlaki krvi. Strel ji je, kot je kasneje pokazala obdukcija, prebil tretje rebro, raztrgal gornji režanj pljuč, prebil srce, trebuh in prepono ter raztrgal črevesje.

Branko je po dejanju ostal v naselju, kjer ga je prišla miličniška patrulja. Dejanja ni zanimal, povedal je, da je bil besen zavoljo tega, ker je Ana pred tedni zbežala od njega. Kesal se ni kaj prida, le barvo obraza je očitno spreminjal, nekaj časa je bil mrtvaško blede, nato spet rdeč kot kuhan rak. Tudi pretirane vinjenosti ni kazal, čeprav je kasnejši odvzem krvi pokazal, da je imel v sebi vsaj 1,31 promila alkohola.

Prvotnega priznanja se Branko kasneje na glavni obravnavi pred senatom novomeškega okrožnega

sodišča ni spomnil. Čeprav je od dogodka do sojenja minilo le pet mesecev, je sodnikom zatrjeval: »Menim, da Ane nisem ubil, bil sem sicer močno vinjen, toda za kaj takega nisem imel vzroka. Če bi ji že hotel vzeti življenje, bi to storil kje na samem, navsezadnje sva dolga leta živela skupaj sama v baraki.« Toda dokazov o Brankovi krivdi je bilo več kot dovolj, vse bolj pa je postajalo jasno tudi, da je dejanje zakrivila njegova duševna motenost. Takšno je bilo tudi mnenje sodnega izvedenca psihiatra, ki je obdolženca označil kot osebnostno nedozorelo, mentalno in inteligentno podpoprečno osebnost z znaki psihoorganskega sindroma. Prav tako gre za človeka z večkratnimi poskodbami glave in srčnega bolnika. Obupoštevaju dejstva, da je bil Branko usodnega dne še vinjen, je izvedenec menil, da ob zločinu ni mogel imeti v oblasti svojega ravnanja, prav tako pa se ni mogel zavedati pomena svoje odločitve. Ob takšnih ugotovitvah je že javni tožilec namesto kazni predlagal varnostni ukrep oddaje v zdravilnico, kar je sodišče sprejelo.

Branko se je v času zdravljenja lepo vedel, vključil se je v terapijo in bil lahko vodljiv, zato sta dva psihiatra že po kratkem času predlagala ukinitve varnostnega ukrepa. No, sodišče takšni dobrodušnosti ni ugodilo. Navsezadnje je imelo pred seboj novo izvedensko mnenje, ki je kazalo, da se Branko rad opija, zaradi česar je »verjetnost ponovnega, družbi nevarnega reagiranja precejšnja, po drugi strani pa inteligentne podpoprečnosti, psihoorganskega sindroma in slabše osebnostne diferenciranosti pri Brankovi starosti ni moč spreminjati. Brez prevzgoje je moč pričakovati še slabše obnašanje,« sta v svoje mnenje zapisala izvedenca psihiatra, ki sta tako odločno prispevala k odločitvi sodišča, da za Brankovo izpustitev še ni pogojev.

OBRAZI

Iz časov velikih besed

Prijazne majske sapice pihljajo od Ljubna preko njiv in travnikov Gorenjega Mraševca. Polne pomladnih vonjav se sučejo v krošnjah pravkar odcvetellega sadnega drevja in se zaganjajo v krila ženic, ki v bližini doma urejajo svoje vrtove, sadijo fižol in okopavajo zgodnji krompir. Na polju je videti predvsem starejše ljudi, kajti zgodnja popoldanska ura je še in mladi se še niso vrnili z dela v Novem mestu in Straži. Med javnimi programi pravkar posejanih koruznih njiv pa že valovi visokorasla pšenica, poleg pa v vetru grivasto upogibajo svoje klasje živo zeleni prameni ječmena.

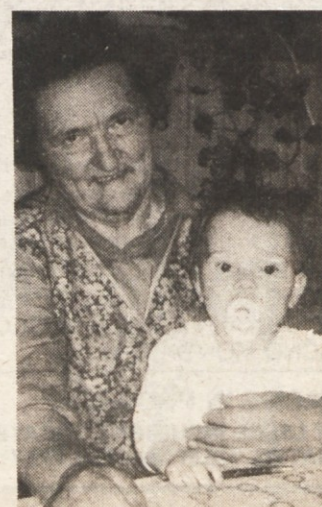
Pirčeva Justa to popoldne še ni utegnila prijeti za motiko. Na pragu domače hiše pere za svoje vnučke plečnice, da jih bo čimprej kot bele zastave obesila na sušni veter. Mladina je pri hiši, oznanjajo te bele zastave, in to Justino prav veseli.

»Včasih je bilo tukaj v vasi prav živahno,« pripoveduje šestdesetletna vdova. »Saj je res, da se imajo mladi verjetno kar dobro tudi v današnjem času, vendar smo mi živeli drugače, bolj smo se družili med sabo, imeli drugačen, bolj neposreden način življenja. Nikoli ne bom pozabila tistih večerov v mladosti, ko so se fantje zbirali sredi vasi in ubrano peli dolgo v noč. Prišli so tudi iz drugih vasi. Skupaj so zapeli in ne spomnim se, da bi

se kdaj stepli med sabo. Skupaj smo hodili tudi na razna žegnanja, ki so bila v tistih časih za nas otroke pravo doživetje. Peš smo šli od tukaj na Trško goro, k Sv. Roku nad Regrčjo vasjo pa k Sv. Vidu na Ljubnu in Sv. Roku na Gorenjih Sušicah. Seveda so nas najbolj vlekli bogati štanti, ki so bili ob teh priložnostih postavljeni okoli cerkva.«

Justina se je rodila pri Klobučarjevih kot drugi otrok od desetih. Osem jih je odraslo, dva pa sta še majhna umrla. Preživljati tako veliko družino na kmetiji seveda ni bilo enostavno, zato se je Justina kaj hitro naučila šivati pri domačih mojstrah in si sama pričela služiti kruh. Delo jim je dajal novomeški tekstilec Medic. Zaslužki sicer ni bilo dosti, saj so šivale kar doma, dobile pa so toliko blaga, da so zase in za druge člane družine sešile najnujnejšo obleko. Šivilska spretnost pa je Justini prišla prav tudi med vojno.

»Naša vas je toliko oddaljena od Novega mesta, da so k nam stalno prihajali partizani in ostajali tudi dlje časa. Ženske smo prale in kuhale zanje. Bilo je naporno, saj je bilo v tistih časih vse polno uši, ki smo se jih z veliko muko otepali. Jaz sem tudi krpa obleke in šivala nove, pa partizanske kape, na katere sem potem prišla rdeče

zvezde, ki so jih iz posebnega blaga izrezali partizani sami. Ko sem jim tako prišla zvezdo, so mi partizani večkrat zraven zapeli: Prišij mi, dekle, zvezdico... Spominjam se, kako je bil svoje prve partizanske kape in zvezde vesel komaj štirinajstleten deček, ki smo ga klicali Slavček. Nekaj let po vojni me je v Ljubljani ustavil postaven fant. 'Kaj me ne poznaš, Justa?' me je ogovoril, jaz pa kar nisem mogla verjeti, da je to tisti nekdanji drobnik in plašni fantič Slavček.

Medvojnih spominov in dogodivščin ima Justina precej. Vendar ni časa za obujanje. V kamri se oglasi otroški jok in snaha prinese malo vnučko Tadejo, da se pocrklja pri stari mami. Otroški jok takoj potihne in Justina pripoveduje naprej: »Najstarejši brat Tone, ki naj bi bil doma gospodar, je odšel z Gubčevovo brigado. Pri poganskem milicinu je padel. Po vojni smo se znašli skoraj brez vsega. Živino in večino hrane smo dali partizanom. Takrat so bile v rabi velike besede, veliko je bilo obljub o tem, kako bo po vojski. Vendar iz tega ni bilo nič. Nekaj let sem bila zaposlena kot šivilja v Labodu, ki je delal v nekdanjih Medicovih prostorih, potem pa sem se poročila. Vzela sem sosedo Pirčevega Franca. Služba v dom pa nista šla skupaj. Imela sva majhno kmetijo, mož je tesaril v gozdovih, potem pa se je zaposlil pri Gozdni. Prišli so prvi otroci in nisem mogla več v mestu v službo, saj smo takrat v mesto hodili še peš, ker ni bilo avtobusov. Rodila sem šest otrok. Mož je zgodaj umrl in ostala sem z njimi sama, ko je bilo najmlajša hčerka dvanajst let. To je bilo najhujše obdobje v mojem življenju. Sedaj so vsi pri kruhu. Imam tudi osem vnučkov, ki mi na starost krajšajo čas.«

Ko se poslavljam, plenice že veselo vihrajo v topli pomladnih sapah, vnučka Tadeja pa brazda po vodi za perilo in brbra s svojimi nerazumljivo, toda zadovoljno otroško govoricco.

T. JAKŠIČ

Odisejada Franca Zemliaka

Piščeki rojak Franc Zemliak (prej Zemljak) iz Halifaxa se sprehaja med Kanado in Evropo kot tukajšnji domačin med Brežicami in Ljubljano. Že nekaj let zapored prebije po dva meseca v letu na starem kontinentu. Najdlje se zadržuje pri prijateljih v Brežicah. Medtem redno obiskuje Čateške Toplice, da si nabere zdravja do naslednjega potovanja v domovino.

Veliko razmišlja o vrnitvi, vendar okleva, ker Jugoslavija ni več tista mirna oaza, kakršno je poznal. Toda kraji njegove mladosti ga čedalje močneje vežejo nanjo, čeprav je zelo zgodaj izgubil varno zavetje doma in je moral s trebihom za kruhom. Domovina je še vedno gostoljubnejša kot mrzla Kanada, kjer sosed zlepa ne pride k sosedu na prijateljski klepet. Po tem, kar je izkusil, ve, da Evropejcev tam nimajo radi, čeprav svoje sodbe ne posplošuje. Vrnitev ga mika tudi zaradi prijaznejšega podnebnja.

Zemljak se je rodil v Pavlovi vasi pri Piščekem. V družini so bili trije otroci. Starejša sestra Marija živi na Bizeljškem, mlajša, Rozika, v Sromljah. On sam je bil že z dvanajstimi leti pri tujih ljudeh. Jeseni 1940 so ga kot dvajsetletnega mladeniča vpoklicali k vojakom. Pri vojaki je dočkal vojno in ob nemškem vdoru v Jugoslavijo se je pri Dravogradu še branil z artilerijci. V Sevnici so jih okupatorji zajeli in poslali v ujetništvo blizu Chemnitz, ki je zdaj na ozemlju Vzhodne Nemčije.

Zadnjega junija istega leta je Franc pobegnil in se peš odpravil proti domu skozi Nemčijo, Češko in Avstrijo. Blizu Gradca se mu je sreča iznevrila. Tam so ga ujeli in ga poslali v taborišče kot Miha Preskarja, za katerega se je izdajal. Ko so odkrili, kdo je v resnici, so ga obsodili na smrt. Štiri ure pred izvršitvijo smrtni kazni se mu je posrečilo pobegeti. Usmrtitev je bila

napovedana ob enajstih popoldne. Bilo je sredi avgusta. Rešil ga je soujetelec, francoski oficir. Posodil mu je uniformo, ko so šli zjutraj na delo. Franc jo je naskrivaj oblekel in ušel, v bližnjem gozdu pa si je nataknil kratke hlače in srajco ter jo peš mahnil proti domu. Spotoma je tu in tam ukradel kako motiko ali drugo delovno orodje, da ni bil videti sumljiv.

Tokrat se je srečno izmaknil vsem nevarnostim. Živ in zdrav je prišel v Brežice, vendar tam ni mogel ostati, ker so ga že iskali gestapovci. Vzel je pot pod noge in jo ubral v smeri proti Bučki. Tam je naskrivaj prestopil mejo in nadaljeval pot po italijanskem zasedbenem ozemlju do Ljubljane. V mestu je prispel 4. septembra. Bil je brez dela in brez denarja. Rdeči križ je poslal vse prišleke delat na kmete v Dobropolje. Franc je takoj vzpostavil zvezo s partizani in vsak tretji dan prenašal pošto v Ljubljano.

Sam se je pridružil borcev za svobodo 1942. leta. Imel je smolo, da so ga ravno pri Dobropolju septembra istega leta ujeli belogardisti. Štiri ure so ga strahotno mučili, da je bil ves v krvi, in še njihov kaplan je držal pištolo nad njim, rekoč: »Zdaj se spovej, rdeča svinja!«

Rešili so ga italijanski karabinjerji. Eden od njih ga je poznal, in ko je rekel, »ta je naš«, so Franca odpeljali in ga izročili vojaškemu sodišču. Tokrat so ga Italijani obsodili na do smrti ječo in dodatnih pet let zapor. Take obsodbe za tiste čase niso bile nič izjemnega. Zemljak je bil najprej zaprt v Ljubljani, od koder so ga decembra odpeljali v Mastio di Volterra blizu Livorna. Kazen je prestajal v grajskih zaporih vrh hriba nad mestecem. Januarja 1944 so izpustili na svobodo vse politične zapornike.

Zemljak je tako spet prišel v Ljubljano, varen pa ni bil, ker

so mu bili beli stalno za petami. V Šiški je delal kot vojni referent za mladino in takrat je spoznal Mirka Birso, ki mu je pozneje v taborišču rešil življenje. Maja 1944 je Franc znova padel v roke beli gardi. Izdal ga je njihov pristaša, s katerim sta bila v Italiji skupaj zaprta. Za Zemliaka se je spet odprl pekel. Mučili so ga od petih popoldne do enajstih zvečer. Raje bi bil mrtev, kot da bi moral vnovič prestajati te grozote.

Beli so ga še isto noč izročili Nemcem, ti pa so ga kmalu zatem poslali v Dachau. Tam je prebil mesec dni, nakar je moral s skupino sotrpinov v še hujše taborišče Litomežice na Češkem. Zlagal se je, da je pek, in imel je srečo: dali so ga v pekarno. Marsikaterega taboriščnika je rešil smrti zaradi lakote, ko ga je izbral za pomoč pri peki. Med njimi je bil neki Žid, ki bi zagotovo umrl, če mu ne bi omogočil dela v pekarni. O njem ni več slišal nobene vesti in lani ga je zaman iskal po časopisih v Izraelu.

V pekarni je Zemljak vsak večer ukradel po osem kilogramov kruha. Štiri hlebece je prerezal kot sendviče in si jih podložil pod obleko, čez katero si je ogrnil plašč. Ko je prišel v barako, je narezal iz njih 26 kosov kruha. Dajal ga je izmenoma najbolj izčrpanim Slovencev, da bi preživel. Edini, ki je dobival kruh vsak večer, je bil tuberkulozni bolnik Mirko Birsa, zdaj zdravnik na Pohorju. Dr. Birsa je to potrdil s pisno izjavo, uradno overjeno na občini v Mariboru. S Francem sta bila prijatelja še iz Ljubljane in skupaj sta preživljala kalvarijo taboriščnikov.

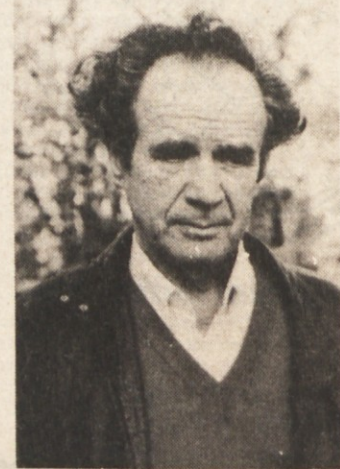
Odnašanje kruha iz pekarni ni ostalo skrito nepoklicanim očem. Grešnika so odkrili in tokrat se ni mogel izveliči z nobenim izgovorom. Zasliševali so ga in mučili. Za kazen so ga poslali na delo pod zemljo kopat tunele. Postal je kost in koža.

V kuhinji so do takrat delali poljski ujetniki. Nemci so jih kdove zakaj poglali ven in namesto njih vzeli Slovence. Zemljak se je brž izdal za kuharja. Prepoznal ga je nemški oficir, ga brenil in zak-

ričal: »Nisi kuhar!« Toda Franc ni odnehal, pobral se je, se izmuznil in se zadaj vnovič postavil v vrsto. Sprejeli so ga in potem je s štirimi drugimi Slovenci vodil kuhinjo. Vsak dan je dal na stran kmetu s 50 litri juhe in kotel je mimogrede izginil. Juho so dobivali naši ljudje, Slovenci. Tiste rojake, ki so komaj še stali na nogah, je Zemljak vzel v kuhinjo za lupljenje krompirja, da so lahko kaj malega pojedli in ušli smrti.

Vsak dan do konca vojne je bil neskončno dolg, poln trpljenja za prebivalce taborišča, v katerih so ljudje množično umirali od lakote. Srečni so bili tisti, ki so ga dočakali živi, četudi na koncu svojih moči. Zemljak ne bo nikoli pozabil 7. maja 1945, ko sta ga dva stražarja, stara vojaka, skupaj s tremi drugimi Slovenci odpeljala v Eisenstadt in jih spustila na svobodo. Skupaj so pešali do Prage, Dunaja, Gradca, Maribora in naprej v domače kraje. Zemljaka je vlekle v Pišce, čeprav ni imel več doma. Posestvo je šlo na boben še v času njegovega otroštva, ker se je oče preveč predal pijaci. Franc je dobil zaposlitev v Brežicah in postal je ekonom komande mesta. Tudi pozneje je imel za zaposlitev več možnosti, vendar je bil brez stanovanja.

Prišlo je leto 1948, in ko je slišal, da pridejo Rusi, se ni hotel srečati z njimi. Med vračanjem iz taborišča je ob razpadu Nemčije videl na poti preveč tega, kar so počeli, zato je po-

begnil v Italijo. Prišel je iz Neaplja in se tam vkrcal na ladjo, namenjeno v Kanado. Tako ga je pot zanesla v državo Alberto, blizu Calgaryja. Bilo je strahotno mrzlo, 40° pod ničlo, in dal bi vse na svetu, če bi se lahko vrnil. Bil je slabo oblečen, brez denarja in tudi angleško ni znal. Toda poti nazaj ni bilo več. Imel je smolo, da so ga v sprejemnem centru poslali na kmetijo k slabemu delodajalcu, v Kanadi rojenemu Nemcu, pri katerem je zelo malo zaslužil. Za šestnajsturno delo je prejemal komaj po 45 dolarjev na mesec.

Franc je še vedno govoril samo nemško in se je težko znašel. Neki možakar ga je odpeljal v pisarno za breposelne priseljenke in takoj so ga poslali delat k nekemu Švedu. Tudi ta je bil kmet, vendar po srcu dober človek. Pri njem je bolje zaslužil in manj garal. Delal je samo po osem ur na dan. Zjutraj je pomolzel eno samo kravo, čeprav jih je imel okoli sto. Pri drugih so mleko popila teleta. Njihove krave so dolgo dolake in nasploh drugačne od naših. Krmili so jih z zmlito slamo in pšenico. Naše krave bi v takem mrazu vse poginile, je prepričan Zemljak.

Od Šveda je odšel delat k železnici. Sicer ga je Šved prosil, naj se vrne, in mu obljubil 150 dolarjev mesečne plače, vendar Franc ni več želel na kmetijo. Lahko bi jo podedoval, če bi šel nazaj, ker je Šved umrl in ni imel dedičev. Posestvo je potem prevzela država. Pri železnici je Zemljak delal dvajset let in kot inšpektor za lokomotive je zaslužil po 15 dolarjev na uro. Imel je dva poklica: v Kaliforniji se je izučil za ključavničarja in v večerni šoli še za elektrotehniko.

Zdaj je že precej dolgo upokojen, in kadar ne potuje, dela doma kot mizar. Poročen je od 1954. leta. Žena je Nemka in živi z njim v Halifaxu, mestu s 140 tisoč prebivalci. Otroci so že odrasli. Starejši sin Franc je v državni službi in hodi na ekspedicije, ki raziskujejo severni tečaj. Mlajši, Luke, vozi taksi, a hčerka Sonja še študira v državi Washington. Postala bo medicinska sekretarka. Žena je bila bolničarka, vendar se po poroki ni zaposlila, ker bi delala samo za takso, za

davek.

Zemljak dobiva 1550 dolarjev pokojnine, ima hišo in dve avtomobila. Pravi, da si je gospodaril več kot marsikaj pri kanadski domačini. Ti nujni varčevati in tudi pije preveč. Franc ne pije in kadi, zato pa od nekdanjih velj potuje. Prekrižaril je vso Karibiko in Združene države Amerike do Mehike. Vsako leto pride za dva meseca v Evropo. Najbolje se počuti v Brežicah pri prijateljih. Tudi ženo pred tremi leti pripeljal je boj. Najraje bi prodal hišo in obel za stalno vrnil v staro domovino. Tudi hčerka sanja o Evropi, pi, le jezika ne razume in mli, da bi se tukaj težko znašel. Toda oče govori štiri jezike, če ima količjak njegovega jezika, ji jezik zagotovo ne bi delal prehudih preglavic.

Zemljak bi se najraje naseljeval na Gorenjskem, v Selški dolini ali v radovljiški okolici. Tudi kraje pozna iz predvojnih kot planinec. Na tistem upa, da se bo še povzpela Triglav. Zakaj ne, saj je Matterhorn premagal brez žav?

V Halifaxu mu ne ugaja podnebje. Preveč vlažno je, premrzlo. Kadar je vetrovno, se živo srebro spusti do 50° pod ničlo. Zadnjo zimo so imeli srečo in v najbolj mrzlih dneh so zabeležili največ 28 stopinj minusa. Proti posledicam mraza Zemljaku najbolj pomaga zdravlilišče Čateške Toplice, zato se redno vrača tja. Življenje je zanj najidealnejše v Evropi. Letos jeseni se bo pravil v Izrael, kjer bodo izdali knjigo o njegovih medvojnih doživetjih. Po zapiskih in ušnih izjavah jo piše izraelski novinar, ki ga je lani intervjuval v Kanadi.

Rojak Franc Zemljak je izživel toliko gorja, da nikoli ne pozabi na pomoč ljudem v stiski. V Halifaxu je edini Jugoslovčan, ki vodi eno od osmih dobrodelnih postaj v mestu, kemičnih čistilnicah poceni nakupi obleko, po katero lastniki ne oglasijo, da jo tem podarja revnim, slabotnim in čenim ljudem. Njegove pomoči so deležni celo invalidi in Piščekem. Tudi to je vez, ki zblizuje z ljudmi v rojstnem kraju.

JOŽICA TEPIŠ

Smisel filozofije je začeti s tim tako preprostim, kar se sploh ne zdi vredno navajanja, in končati s čim tako paradoksnim, česar nihče ne verjame.

B. A. W. RUSSELL

Politik želi, naj človek pogumno umre, pesnik pa, naj pogumno živi, zato se je pesnik spremenil v zagriženega sovražnika vsakega institucionaliziranega reda.

S. QUASIMODO

Reševanje zgolj ene razsežnosti razvoja vedno pomeni kopičenje problemov drugih razsežnosti in to praviloma onemogoči trajnejšo rešitev.

E. M. PINTAR

Le v samoti je svoboda.

I. CANKAR

Kake politične smeri nikdar ne smemo presojati po ciljih, katere na glas oznanja in si zanje morda res prizadeva, temveč samo po pripomočkih, katere uporablja za uresničitev teh ciljev.

W. HEISENBERG

Odkril grob zadnjega ruskega carja?

Sovjetski publicist in pisatelj Rjabov zatrjuje, da je pred 10 leti odkril, kje so pokopali umorjene Romanove — Zveplena kislina

Tragična smrt Romanovih, članov ruske carske družine, je ponovno pritegnila pozornost javnosti, kot se to imenoma vsake toliko časa, ko pride na ta ali ona področje o poboju carja Nikolaja II. in njegove družine. Odkritje je za presenečenje poskrbel sovjetski kriminalistični pisatelj, novinar in nekdanji policaj Geli Rjabov, ki je v svojem prispevku, objavljenem v reviji Rodina, zatrnil, da je odkril skrivno mesto pokopa posmrtnih ostankov Romanovih že pred desetimi leti. Zaenkrat ne izdaja, da je v svojem opusnem poslednjem Romanu, pripravljen pa je za skrivnostno razkriti skrinjo strokovnjakov, če se mu poprej gotovi, da bo poskrbljeno za pošten pokop.

Njegovo priznanje je seveda zbudilo veliko zanimanje ne samo med ruski v Sovjetski zvezi, marveč tudi med strokovnjaki v svetu. Ameriški strokovnjaki so že predlagali, da bi neodvisna mednarodna ekipa raziskovalcev, patologov in zgodovinarjev pregledala posmrtno ostanke, za katere trdi Rjabov, da so posmrtni ostanki Nikolaja II., njegove žene, Katrine in služabnikov. Za potrditev identitete pa bi najprej pomenilo, če bi strokovnjakom kako uspelo priti do posmrtnih ostankov. Ve se, da so bili posmrtni ostanki izginili. Carski zobozdravnik dr. Sergej Kostriški, ki je iz Rusije obegnil v času revolucije, je zapisal, da je posnetke pustil v tedanjem Peterburgu, danes Leningradu. Vendar jih ni uradno ni.

Poboj Romanovih, med katerimi je bilo šest žensk in 14-letni otrok, je v sovjetskem zgodovinsko-pisateljskem skrivnostni zadevi. Zanesljivo ve, da je bila eksekucija izvršena eno jutraj 17. julija 1918 v kleti hiše patijevskih v Jekaterinburgu, sedanem Sverdlovskem. Hišo so kasneje, leta 1977, porušili, da bi ne postala

zbirališče monarhističnih privržencev, čeprav je bila stavba zaščitena kot arhitektonski spomenik.

Geli Rjabov se je pred več kot desetimi leti odločil, da bo raziskal, kaj se je po uboju dogajalo. Dobil je dostop do arhivov in specialnih dosjejev, obiskal je tudi hišo, kjer je bila izvršena eksekucija. In ko je stal v slovit kleti, se je zavedel, da je tudi on odgovoren za okrutnost, ki se ne more, kot je letos izjavil v intervjuju za Moscov News, »izbrisati iz zgodovine moje domovine. Sklenil sem, da posičem resnico o uničenju in pokopu Romanovih in da jo povem ljudem. Zgodovina ne sme imeti belih in črnih peg, njihovo osvetljevanje je naše kesanje zaradi preteklosti.«

Rjabov se je lotil raziskovanja leta 1977. Prebral je vse, kar je bilo mogoče dobiti o tej temi, seznanil se je s potomcem Jakova Jurovskega, ki je nadzoroval eksekucijo, govoril je z veliko drugimi ljudmi in tako zbral precej gradiva. Se posebno temeljito je preučil poročilo Sokolova. Sokolov je prvi raziskoval pobjo, in sicer v času, ko so Jekaterinburg zavzele Kolčakove čete. Šest mesecev je imel časa, potem pa so kraj ponovno zavzele čete Rdeče armade. V tem času je Sokolov izprašal na stotine ljudi, priče in v pomor tako ali drugače vmešane posameznike. Prekopal je območje, kjer naj bi pokopali trupla pobitih. Našel je tudi nekaj dokazov, kot je bil trdno prepričan: nekaj nakita, gumbov, človeški prst in ostanke psa, domačega ljubljena ene od princes. Na osnovi vsega je sklepal, da so po ustrelitvi trupla pobitih prepeljali s kamionom iz Jekaterinburga v Odprti rudnik, kjer so jih razsekali s sekuro, polili z žvepleno kislino in ostanke zmetali v jamo.

Kot so pokazala raziskovanja Rjabova, je Sokolov sicer zelo natančno opravil svoje delo, ni pa zares odkril mesta pokopa. Kar je Sokolov izko-

pal, niso bili ostanki Romanovih, saj so trupla pobitih eksekutorji zakopali čisto na drugem kraju.

»Mojo pozornost je pritegnil podatek v beležkah Sokolova in v pismu Jurovskega, in sicer, da je kamion na poti zabredel v močvirje,« je povedal Geli Rjabov. Po njegovem prepričanju so na kraju, kjer je kamion obstal, tudi opravili dejanski pokop trupel. Po teoriji Rjabova naj bi v Odprtem rudniku krvniki ugotovili, da kraj ni primeren za pokop. Trupla so slekli, obleke zmetali v jamo, nato pa gola trupla naložili nazaj na kamionček. Odsekan prst je najbrž le znamenje ropa. Na poti je tovornjak zabredel v močvirje in obstal. Tu so opravili, kot so menili, dokončno uničenje. Trupla so položili v jamo, z bajoneti zdrobili lobanje in na truplih zdrobili keramične posode z žvepleno kislino, ki naj bi razžarila posmrtno ostanke in onemogočila skupaj z zmrcvarjenjem lobanj morebitne poskušne kasnejše identifikacije. Toda eksekutorji so se prevarali: kislina je otekla v tla in ni opravila uničevalskega dela. Ko je Rjabov, kot zatrjuje, našel grob in ga odprl, je našel dovolj kosti in lobanje, da bo mogoče opraviti identifikacijo.

Rjabov je s svojim pisanjem in odkritji vsekakor hudo presenetil. Veliko je strokovnjakov, ki mu ne verjamejo. Le kje naj bi neki publicist imel priložnost, da bi prekopaval zemljo in raziskoval gradiva, ki so v Sovjetski zvezi nedvomno zelo zaupna? Nekateri poznavalci pa menijo, da Kremelj sam ne ve, kakšna je bila usoda posmrtnih ostankov Romanovih, in na ta način ponuja svetu eno od možnih zgodb.

Kakšna je resnica, pa bi odkrili zares samo strokovnjaki.

Zloraba otrok

Spolno zlorabljanje otrok je vse večji problem

Spolna zloraba otrok je svetovni problem. Po najnovejših podatkih tovrstno trpinčenje in zlorabljanje otrok narašča po vsem svetu. Uradno prijavljeni primeri predstavljajo, kot trdijo strokovnjaki, sicer samo za odstotek vseh spolnih zlorab otrok, vendar tudi to število hitro narašča, kar samo še povečuje temnost slike. In ker se o tem problemu vse več govori in piše, se počasi dviga iz tabujskih temin na svetlo.

Spolna zloraba otrok ni novost in značilnost sedanjih časov, vendar se je o nji malo govorilo, še posebno v obdobjih, ko je bilo govorjenje o spolnosti sploh problematično. Zlorabe so ostale skrivnostne posameznikov ali kvečjemu družinska skrivnost, na katero je bilo najbolj čimprej pozabiti in jo skriti pred javnostjo.

Ko so s spolno revolucijo padli okovi s teh tabujev, se je osvetlilo nekoliko tudi ta tema kotiček človekovega ravnanja. Vse več posameznikov odpira stare rane, govori o svojih nekdanjih doživljajih, vse več je primerov prijav, skrivnost je vse manj potisnjena pod težo molka po vsaki sili.

Psihologi in socialni delavci opozarjajo, da je problem spolnega zlorabljanja otrok tako velik, da v takih primerih nedotakljivost zasebnosti posameznika in pravice staršev do otrok ne smejo biti neprestopljivi prag.

Vse kaže, da bomo morali čez nekaj let k ogroženim živalskim vrstam na Slovenskem pristeti še eno — polža. Slovenski slinarji, ki jih je bilo doslej dovolj po travnikih, gozdovih in kljub zatiranju tudi na vrto-
vih, so postali plen nenasitnih nabiralcev, ki ropajo naravo v želji po hitrem zaslužku. V tem jih pridno podpirajo nabiralniške organizacije

Svatbeni objem polžev. Še tako navdušeno razmnoževanje ni dovolj hitro, da bi zagotovilo dovolj številno potomstvo za množino pohlepnih rok. (Foto: MiM)

in tujci, ki prihajajo v naše kraje po nabrane sadeže narave, od borovnic, gob in žab do polžev. Nekajletno veliko nabiranje polžev je že rodilo posledice. Polžev, godnih za odkup in za v lonce, je vse manj, nabiralci pa se morajo za enko količino, kot so jo pred leti nabrali v enem dnevu, zdaj truditi več dni.

Še posebno hudo je v naravni red poseglo nabiralništvo na Dolenjskem in najhuje na Ljubljanskem barju. Kot piše Nedeljski dnevnik prihaja v okolici Ljubljane vsako leto do pravega ropanja narave. Škode pa ne trpi le polžji rod. V času nabiranja polžev gnezdi tudi številne ptice, od rac, jebeč, fazanov do mnogih ptic pevk.

Naftožeri

Prvi preskus mikroorganizmov, ki presnavljajo nafto

Strokovnjaki bodo v kratkem preskusili najnovejši način odstranjevanja razlize nafte s pomočjo mikroorganizmov, ki surovo nafto razkrajajo v neškodljive sestavine. Na nesrečo imajo zares lepo priložnost novi način preskusiti na katastrofalnem razlizu nafte, do katerega je prišlo pred tedni ob obalah Aljaske, ko je iz tankerja Exxon Valdez izteklo na tisoče ton zemeljskega olja in povzročilo hudo uničenje tamkajšnjega okolja.

Znanstveniki so v laboratorijih že prej »izdelali« bakterijo, ki se hrani s snovmi, ki so poglavne sestavine nafte. Bakterija jih presnavlja v neškodljive snovi, ogljikov dvokis in vodo. Laboratorijski testi so bili uspešni. Pokazala se je možnost, da s temi mikroorganizmi dobimo učinkovit in naraven detergent za čiščenje onesnaženih okolij.

Zdaj je prišel čas, da laboratorijske preskuse prenesejo v naravno okolje. Strokovnjaki Agencije za zaščito okolja (EPA) se pripravljajo, da bodo bakterije vsadili v pol kvadratnega kilometra veliko območje morja ob Aljaski, ki je hudo onesnaženo z razlito nafto. Če se bo poskus obnesel, potem so na vrsti še druga območja. Žal jih ta čas ob Aljaski ne manjka.

Nabiralci jih vznemirjajo in ptice zapuščajo gnezda, zarod pa brez nege pogine. V sklenjeni verigi življenja pomeni to manj naravnih uničevalcev škodljivcev, kar posredno ogroža tudi poljščine in sadje. Če se bomo poskušali škodljivcev znebiti z novimi in novimi kemičnimi sredstvi, pa bomo nazadnje plodove takšnega ravnanja pobrali sami z ogroženim zdravjem. Polži pa niso pomembni samo kot prehrana ptic in drugih živali, marveč tudi kot veliki prebavljalci celuloze in predstavlja v tem pogledu v kroženju snovi člen, katerega vpliv ni zanemarljiv.

Kaj storiti? Ljudi prepričevati, da prehudo nabiranje polžev škodi naravi in ogroža okolje? Lepa beseda res lepo mesto najde, a drugod po svetu so ugotovili, da je še najbolje, če jo podkrepijo z ustreznimi zakoni. Nabiralništvo bo pač treba spraviti v red in sadeže narave zaščititi z zakoni. To pomeni omejeno nabiranje v omejenem času, morda tudi prepoved nabiralništva v nekaterih območjih. Vsekakor bo treba naravno okolje tako ali drugače zaščititi pred brezobzirnim uničevanjem. In če pohlep ogroža polže, potem bo treba zaščititi tudi polže, pa naj je slišati ta čas to še tako smešno.

Le malo ljudi je povsem nedovzetnih za vraževerje in usodnost.

R. CAVENDISH

Skrivna zavest mogočne moči je neizrečeno prijetnejša od očitnega gospostva.

F. M. DOSTOJEVSKI

Večno ostaja ena izmed najglobljih skrivnosti narave, da se poli skrajnisi občutij dotikajo med seboj.

S. ZWEIF

Oljni tuši

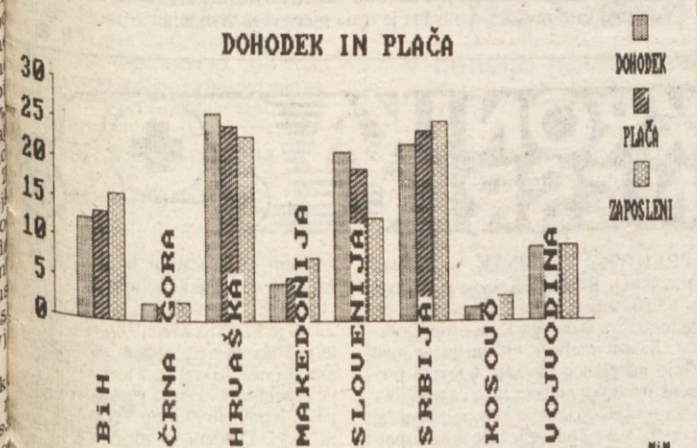
Za varnejše sončenje so na voljo novi, posebni tuši

Poletje prihaja s krepkimi koraki in z njim seveda čas, ko se bo na milijone ljudi razgaljenih obračalo na soncu, da bi dobili »zdravo« rjavo barvo kože. Na stotine tisočev litrov olja in krem za sončenje se bo potočilo po koži milijonov, da bi željeno rjavenje bilo hitro in neškodljivo. Medicina je namreč odkrila, da je sončenje lahko nevarno početje, če se človek pred škodljivimi žarki primerno ne zaščiti.

S tem v mislih so se ameriški poslovneži lotili izdelave oljnih tušev, kot bi naprave lahko imenovali. Gre za prenosne avtomatske naprave, podobne kioskom, v katerih se uporabnik lahko zaščiti pred sončnimi žarki. Naprava uporabnika naolji po vseh delih telesa, podobno, kot bi ga oprhalo več tušev. Potem, ko v napravo vrže žeton ali kovanec, si izbere željeno sredstvo za sončenje, določi zaščitni faktor in stopi v kiosk, kjer te naprava enakomerno naolji.

Oljni tuš sicer ni novost, patentirali so ga že pred petimi leti, vendar so ga šele letos pripravili za široko uporabo. Letos poleti bo na voljo na vseh ameriških plažah. Zanimanje zanj pa kažejo tudi v drugih državah: v Mehiki, Španiji in na Japonskem. Morda se bo kaj takšnega pokazalo tudi na kateri od naših plaž.

Svet v številkah

V medijski vojni, ki se že nekaj časa razvema po naši ljubi domovini, igrajo precejšnjo vlogo tudi osebni dohodki, češ da so ponekod tako zelo visoki, ker se izkoriščevalski razviti deli Jugoslavije nesramno izživljajo z izkoriščanjem manj razvitih. Plače pa so seveda nezasluženo izplačane, take, kot so. Predno bo koga začel gristi črv slabe vesti, naj si ogleda današnji graf, ki kaže indekse deleže (SFRJ = 100) posameznih republik in pokrajin v ustvarjenem dohodku, osebnem dohodku in po številu zaposlenih. Značilno je, da se v razvitih republikah, Sloveniji in Hrvaški, stolpci nižajo na desno, kar pomeni, da manj zaposlenih ustvari večji dohodek in si izplača ustrezno manj osebnega dohodka, medtem ko je pri »izkoriščenih« obratno.

BORUT KOS: V DEŽELI ISLAMSKKE REVOLUCIJE

Bogato so dekorirane, motivi se le redko ponavljajo ter so res prava paša za oči. Ker sem zvedel, da so najbolj cenjene preproge, izdelane v Širazu, mestu v osrednjem delu dežele, sem se odločil, da bom raje tam kupil kakšno manjšo zidno preprogo. Cene so, tudi če menjaš denar na črno, zelo visoke, kar je razumljivo, saj so vse preproge ročno narejene, za izdelavo srednje velike preproge pa je potrebno nekaj mesečno delo.

Na žalost so bile preproge v Širazu prav tako drage, kot sem kasneje ugotovil, ko sem si kupil manjšo preprogo srednje kvalitete. Plačal sem samo 10 dolarjev, kar mi je uspelo le zaradi vztrajnosti in ob pomoči drugih trgovcev. Drugi prodajalci so mi potem zaupali, da sem z barantanjem dobil preprogo najmanj za 15 dolarjev ceneje. Trgovci, pri katerem sem jo kupil, me je po dveh urah dobesedno vrgel iz prodajalne, s tarnanjem o prazni denarnici sem ga pripeljal na rob živčnega zloma.

Po ogledu bazarja sem se

napotil na avtobusno postajo in se postavil v vrsto pred eno izmed agencij, katerih avtobusi vozijo v Teheran. Ko sem čakal, me je po rami potepel mlajši bradat fant v črni srcaji in mi v angleščini dejal, naj mu sledim, da mi bo on priskrbel vozovnico. Večkrat se zgodi, da te konkurenčne agencije »ukradejo« drugi, in ker je bila vrsta precej dolga, sem mu brez pomisleka sledil. Pokazal mi je na stol in dejal, naj počakam, da pridem na vrsto. Kmalu mi je pomignil, naj pridem k njegovi mizi, in me vprašal za potni list. Opravičil se je, da angleščine ne obvlada najbolje, zato sva se raje pogovarjala v italijanščini. Mislim sem, da potrebuje potni list za vpis podatkov, vendar ga je začel podrobno pregledovati ter mi postavljati vprašanja, zakaj sem v Iranu, kaj mislim o deželi in režimu, če poznam kakšne ljudi in podobno.

Vse skupaj mi je postalo precej sumljivo, zato sem nehal odgovarjati ter zahteval vozovnico in potni list. Toda namesto meni, ga je dal ne-

kemu enako oblečenemu možaku, kateremu je prevajal moje odgovore. Nato mi je dejal, da moram na policijsko postajo.

Z dvema možakoma sem se peš odpravil proti hotelu. Rekli so mi namreč, da bi radi pregledali moj nahrbtnik. Šele ob teh besedah se mi je razkrilo, da sem v rokah posebne Homeinijeve policije, pred katero me je svaril Ali.

Homeinista sta me vzela v sredo, da jima ne bi pobegnil, vendar mi kaj takega še na misel ni prišlo. Imela sta moj potni list, brez potnega lista pa si brez vsake možnosti, saj te v Iranu vsak dan nekajkrat ligitimirajo.

Spomnil sem se na sporočilo in naslov, ki mi jih je dal Ali. Začel sem premišljati, kako bi se jih neopazno znebil. Če jih bodo našli, mi bodo naslovi nakopali veliko neprijetnosti, če ne celo nekaj mesecev zapora, predno bi raziskali, kakšne zveze imam s temi ljudmi.

Ko smo prispeli v hotel, sem iz nahrbtnika skrivaj vzel beležko z naslovi ter jo vtaknil v

torbico, ki sem jo vedno nosil s seboj.

Iz hotela smo se napotili proti vojaškemu džipu, s katerim naj bi me odpeljali. Skrivoma sem iz beležke potegnil sporočilo, ga zmečkal in čakal na priložnost, da ga odvržem. Ko so odprli vrata vozila, sem iz žepa vzel vžigalico in cigareto, jo prižgal, skupaj z vžigalico pa sem pod avto odvrgl tudi zmečkano pismo. Uspelo mi je. Znebil sem se nevarnega pisanja, žal pa sem v beležki imel še vedno nekaj naslovov, ki bi se jih najraje znebil. Med vožnjo, ki je trajala kakšnih deset minut, sem sedel med dvema vojakoma, zato nisem mogel storiti ničesar.

Pripeljali smo se do zgradbe z zapornico in vojakom ob njej. Ko smo vstopili na dvorišče, sta mi spremljevalca s kretnjami pokazala, da moram z enim od njiju počakati, medtem ko je drugi stopil v zgradbo. Ostala sva sama. Moj čuvaj je stal neprestano ob meni, vendar ni kazal posebne budnosti.

KRŠKO — Tudi če bo nadaljnji postopek potrdil le del tega, kar je zapisano v te dni izdanem zahtevku za preiskavo zoper 56-letno bivšo vodjo računovodstva v OŠ Leskovec A. P. in njenega 63-letnega moža, bivšega ravnatelja te ustanove, C. P. smo brez dvoma priče eni najbolj drznih in širokopoteznih tatvin družbenega premoženja v zadnjih letih pri nas. V Posavju je bilo lansko jesen, ko je vsa zadeva prihajala na dan, o dogajanjih na leskovski osnovni šoli herojinje Milke Kerin slišati veliko tega, mnogim so se govorice zdele neverjetne, toda če je soditi po vsebini zahtevka, ki ga je pred dnevi podpisal novomeški temeljni javni tožilec, je bila ulica tokrat izjemno dobro obveščena.

Preveč prostora bi vzelo naštevaje vseh dejanj, ki jih je osumljena A. P., navsezadnje je tudi postopek šele nekeje na sredi poti, zato jih omenimo le nekaj najznačilnejših. A. P. naj bi namreč kot računovodkinja v šoli z naročilnicami in tudi kar z ustinimi naročili nabavljala blago in živila po posavskih trgovinah,

vendar teh šoli ni izročila, pač pa naj bi si jih prisvojila. Plačala jih je seveda šola. Tako naj bi si A. P. že davnega leta 1984 iz sredstev šole prilastila kotno brusilko in električno žago, leto kasneje pa že kar pralni stroj, nekaj torbic, fon-di, krožnike in blazine, spet drugič salo-nit plošče in slemenjake, na neko na-ročilnico naj bi zase vzela tudi 1.630 kilogramov betonskega železa, 300 vreč cementa in nekaj betonskih cevi, pa za-tem še 338 kvadratnih metrov stenskih oblog, ob koncu leta pa še novih 160 vreč cementa in 70 vreč lepila. Nekaj manjši je spisek iz leta 1986, ko naj bi v hiši A. P. končali gugalnik, žaga, igrala in novih 15 kvadratnih metrov stenskih oblog, tokrat iz hrastovega furnirja. Le-to kasneje naj bi si A. P. s šolskim denar-jem kupila dva jedilna pribora in dve povratni žagi, lani pa dva mešalca, sti-ropor, bakrene cevi, purpen, čopiče, belton, kit, 12 armaturnih mrež, PVC posodo, bakreno pločevino, jupol, izvi-jače, žičnike, električni kabel in vtičnice.

Zdelo bi se, da je kaj takega neopaz-no odjutili šoli nemogoče, toda kaj po-reči ob nadaljevanju, ki meji kar na domišljjsko zgodbo. Vsaj dvojje vpraš-anje se postavlja ob tem: do kod bi segla predrznost A. P., če ji lani ne bi stopili na prste, in drugo, kako, da njeno počet-je ni bilo odkrito poprej? Kajti skoroda nemogoče je, da se ob račune — videli bomo, kakšne — ne bi nihče spotalnil. Našteli bomo le nekaj primerov. 9. juli-ja 1987 naj bi za šolski denar A. P. od-nesla domov le 10,5 kilograma kokoši, 29,8 kg junčjega stegna, 31,1 kilograma svinjskega stegna, 4 kilograma mletega mesa in 15 kg prekajenih svinjskih re-ber. Tako je šlo potem iz dneva v dan, iz meseca v mesec. 14. julija 1987 naj bi na račun šole odnesla domov 8,7 kg svinine, 10 kg mletega mesa in 10 kg govedine, 14. avgusta kar 55 kg juneti-ne in 38 kilogramov svinine, 10. avgu-sta pa 10 kg junčjega mesa, 8 kg mletega, 10 kg svinine in 12,5 kg piščarcev. A. P. pa ni ostala le pri mesu in mesnih izde-lkih, domov naj bi nosila vse, kar je za gospodinjstvo in dobro življenje potrebovala.

V lanskem aprilu naj bi si s šolskim denarjem plačala večje količine slanine, vratine, sira, viljamovke, slivovke, sa-lame, kave, mleka in pralnih praškov, maja istega leta pa naj bi domov prin-ešla 200 jajc ter poleg masla, moke, zdro-ba in ceta še 20 kg soli, 24 litrov jedilne-ga olja, 36 l alpskega mleka in kar 46 kompotov. In tako potem iz meseca v mesec, le da naj bi v juniju in juliju že običajen seznam gospodinjstvih potre-bščin in živil razširila še s pašeto, več kilogrami hrenovk, rozinami, evrokre-mo, sokovi in smetano. Podobno je bilo tudi avgusta, septembra in oktobra. Vsakič naj bi se na njenem seznamu našlo kaj novega, tako v avgustu poleg naštetih živil še vratina, 40 zavitkov re-zancev, 11,7 kilograma pariške salme in kar 60 kilogramov sladkorja, septem-bra naj bi domov namesto v šolo prin-ešla 50 kilogramov sladkorja, 24 l olja, 190 zavitkov toaletnega papirja in 100

PRIZNANJA ZA VESTNO IN POŽRTVOVALNO DELO — V slavnostnem delu praznovanja uslužbencev novomeške UNZ na Vinomeru pri Metliki so v petek podelili tudi številna priznanja. Na posnetku vidimo, kako Julijan Kren, miličnik oddelka milice iz Šentjerneja (levo), iz rok Vinka Pavlina, načelnika novomeške UNZ, in Jožeta Čopiča (desno), načelnika centra SDV Novo mesto, prejema znak »hrabro dejanje«. (Foto: B. B.)

Priznanja za dan varnosti

Proslava uslužbencev novomeške UNZ je bila na Vinomeru, krške pa v Domu Edvarda Kardelja

NOVO MESTO, KRŠKO — 13. maj, dan varnosti, so slovesno proslavili tako uslužbenci novo-meške kot tudi krške UNZ. Novo-meščani so bili letos gostje metliške občine; vsakoletno praznovanje je bilo tokrat v petek na Vinomeru, kjer je zbrane pozdravil predsednik skupščine občine Metlike Stane Ba-juk, za vedrejši del popoldneva pa sta ob kulturnem programu mladih iz metliške osnovne šole poskrbela še kandidat za metliškega župana Janez Vraničar-Luigi in Toni Gaš-perič. Osrednji del praznovanja je bil seveda namenjen slavnostni po-delitvi priznanj.

Tako so medalje zaslug za narod prejeli Bogomir Gasior, Stefan Mi-sja in Zdravko Červ, medalji dela pa Srečko Hudovnik in Jože Grego-ričič. Dobitnica plakete UNZ je bila Anica Koprivec, medtem ko so zla-ti znak prejeli: Jože Blatnik, Alojzija Janežič, Boris Jurajevič, Franc Umek, Viljem Fortun, SDK Novo mesto in Zavarovalna skupnost Triglav — DO Novo mesto. Srebrni znak sta prejela Janez Horvat in Srečko Hudovnik, bronastega pa Ri-hard Andrejašič, Pavle Balaban-ič, Edvard Doljak, Stanko Masilo, Stanislav Smolič, Janez Šafar, Jože Šeničar, Janez Šercelj, Jože Veselič, Jože Jerman in Vladimir Škof. Dobitniki pismenih pohval so Mi-rko Blatnik, Jože Janež, Janko Je-

riček, Fanika Kovač, Stanislav Krapež, Janez Ogulin, Anton No-vak, Franc Medle, Ivica Povše, Jože Tomič in Andrej Sušterič, medtem ko sta znak za hrabro de-janje prejela Julijan Kren in Janez Polak.

Podobno slavnostno je bilo tudi v Krškem, kjer so prav tako v petek v Domu Edvarda Kardelja podelili skupaj 38 priznanj. Medaljo zaslug za narod je prejel Rajmund Veber, plaketo varnosti pa Nuklearna elek-trarna Krško. Dobitnik zlatega znaka so bile Terme Čatež, srebrne-ga pa Danijel Dobršek, Zmago Grabrijan, Zorka Langer, Franc Rupret in OŠ Savo Kladič iz Se-vnice. Bronasti znak so prejeli Lju-bomir Božović, Branko Drstve-nšek, Slavko Frece, Janez Hribe-ršek, Ana Jankovič, Zvone Jurišič, Janez Košar, Andrej Kozmus, Dra-go Kurinčič, Helena Omrzel, Nata-lija Ostrelj, Franc Pavlovič, Zvo-nko Prosenik in Vladimir Zalokar. In za konec še imena dobitnikov pismenih pohval: Zdenko Antolinc, Marjana Derstvenšek, Anton Gaš-parič, Darko Gerjevič, Rade Ivko-vič, Bojan Klakočar, Damjan Knavs, Romana Kump, Antonija Malus, Stanko Oštr, Igor Petelin, Branka Eržen, Bogdan Slak, Martin Škrlec, Andrej Zbašnik in Anton Jermančič.

MOTORIST HUDO RANJEN

NOVO MESTO — 28-letni Ladislav Bobnar iz Novega mesta se je 11. maja ob 22.10 peljal z osebnim avtom po Zagre-bški cesti proti Žabji vasi. V bližini odcepa za bife Vrbečič je vključil levi smerni kaza-lec in zapeljal na levo polovico vozišča, takrat pa ga je po levi pričel prehitovati 19-letni Aleksander Udovč z Zajčjega Vrha. Trčil je v bočni del avtomobila in se pri tem hujše ranil.

»Zelo mi je žak«

Sedem mesecev zapora za prometno nesrečo s smrtnim izidom

KOČEVJE — 22-letni Jože Žagar iz Mozlja je bil 11. maja pred sodiščem v Kočevju zaradi prometne nesreče s smrtnim izidom obsojen na 7 mesecev zapora, odvzem vozniškega dovoljenja za dobo 5 mesecev in plačilo stroškov kazenskega postopka. Sodba še ni pravomočna.

Obtožnica je Žagarja bremenila, da je 20. januarja lani ob 5.45 s svojim avtom na magistralni cesti v Dolgi vasi prehitel drug avto in pri tem podrl pešca Tomisla-va Bana, strugarja v Itasu, ki je dobil tako hude poškodbe, da je na kraju nesreče po-delel. Iz malomarnosti naj bi bil torej za-grešil hudo kaznivo dejanje zoper varnost javnega prometa.

Obdolženi je dejanje skesano priznal. Pešča ni videl. Vozil je v službo, prehitel drug avto in takrat je počilo. Dejanje je obžaloval.

J. PRIMC

Tajnik sklepal posle pod roko

J. N. odobril privatniku trinajstkrat višje plačilo od resničnega — Zahteva za preiskavo — Sklepal posle brez pooblastila

METLIKA — Uradna vsebina pred dnevi vloženega zahtevka za preiskavo zo-per 37-letnega tajnika kmetijske-zemljiške skupnosti v Metliki J. N. in ozielskega zasebnega obrtnika M. L. ima tudi svoj neuradni del. In šele poznavanje tega daje zgodbi popolno podobo. Poglejmo najprej, kaj stoji v zahtevku za preiskavo, ki ga je izdal novomeški javni tožilec.

J. N. naj bi konec leta 1987, potem ko je kmetijsko-zemljiška skupnost spomladaj sprejela sklep, da bo namenila sredstva za agromelioracije in ureditev poti na komasiranem območju Mali Vrh, sklenil z obrtnikom M. L. dogovor za ureditev 179 metrov poti izven tega

ZMAGA ŠENTJERNEJU

TREBNJE — Na nedavnem regijskem osnovnošolskem tekmovanju v poznavan-ju prometnih predpisov in spretnosti vozniki s kolesi z motorjem, ki je potekalo pod geslom »Tomas za varnejšo vožnjo«, so zmagali predstavniki OŠ Šentjernej med vrstniki iz OŠ Loka, Črnomelj, in učenci iz OŠ Mirna. Prvovrščena ekipa je prejela posebno nagrado, moped in čelado, kar je prispeval Tomas. Ta kopr-ska tovarnika, ki je ob tekmovališču pred-stavila paleto svojih izdelkov, se s tekmo-vanji, ki so jih pripravili širom po Sloveniji, vključuje v akcijo »Minus de-set«. Tekmovanja, kot je bilo nedavno trebanjsko, soorganizirajo sveti za preven-tivo in vzgojo v cestnem prometu.

POPRAVEK

V prejšnji številki Dolenjskega lista smo v zapisu Usodno prehiteneje v škar-je poročali, da je bila 23-letna Julijana Kos sopotnica v Radoničevem avtomobi-lu, kar pa ne drži. Pravilno je, da je bila Ju-lijana Kos sopotnica v avtomobilu Janeza Gričarja. Svojem ce za neljubo napako iskreno opravičujemo.

Uredništvo DL

območja na Lokvici. Prav tako naj bi J. N. lansko spomlad naročil obrtniku, naj v ceno opravljenih del napiše znesek 7.197.000 din, čeprav je resnična vred-nost znašala vsega 554.915 din. J. N. naj bi takšno izplačilo odobril in tako M. L. pridobil kar 6.642.085 din proti-pravne premoženjske koristi. A to še ni vse. J. N. naj bi prav tako lanskega av-gusta, čeprav za to ni bil pristojen, za kmetijsko-zemljiško skupnost Metlika sklenil pogodbo s tamkajšnjo obrtno zadrugo za melioracijska dela na kme-tijskih površinah v vrednosti 15.742.000 din in z obvezo plačila avansa v višini 25 odstotkov od dogovorjene cene. Po-godbo naj bi J. N. podpisal kar v imenu P. G., ki je takrat zastopal omenjeno skupnost.

Približno takšna je vsebina vloženega zahtevka za preiskavo, njeno neuradno nadaljevanje pa govori o tem, zakaj naj bi J. N. obe dejanji sploh storil. Omen-jenemu zasebniku naj bi J. N. namreč prodal kompresor, vendar M. L. ni imel denarja za plačilo. J. N. naj bi mu prav zaradi tega priskrbel omenjeno delo in odobril plačilo računa v tako visokem znesku. Zataknilo pa se je, ko Obrtna zadruga Metlika, preko katere je bil račun izdan, nakazanega denarja ni ho-tela posredovati naprej do M. L., saj je bil ta tudi njen dolжник. J. N. bi se tako vnovič obrnil za denar, ki mu ga je bil dolžan M. L. za kompresor, zato mu ni preostalo drugega, kot da je sam stopil v obrtno zadrugo. Tam naj bi se dogovo-

rili, da M. L. vendarle nakažejo nekaj denarja, v zameno pa naj bi J. N. obrtni zadrugi obljubil delo. In tega jim je očitno priskrbel v obliki sklenitve po-godbe, za katero pa ni bil pristojen.

PO DOLENJSKI DEZELI

- Minule dni je nekdo ukradel leseni čoln, ki ga je imel Topličan Rajko Du-lar pripetega za večje drevo v Krki pri Otočcu. Miličniška poročila ne omen-jajo, ali je storilec nemara prežagal le verigo ali je moral požagati kar celo drevo, da je prišel do plovila.
- Za dolenske kokeši nadvse žalost-na novica. Nekdo je namreč med 6. in 8. majem vlomil v hlev novomeške KZ Krka, tozdr Brazda, pri Zalogu, v katerem se nahaja pravi moški harem. Kar 3.800 plemenskih petelinov je še do nedavnega veselo kikirikalo v hle-vu, njihovo število pa je nekdo zman-jšal za 93. Krka je prikrajšana za blizu 7 milijonov din, kokeši pa za užitek.
- Te dni se je pričela lovška sezona, zelena bratovščina iz Trebnjega pa ni pričetka sezone pričakala nič kaj vese-la. Nekdo je namreč prav te dni vlo-mil v lovsko kočjo na Vrhtrebnjem in pobral domala vsi zimski zalogo: vi-no, radensko, ajvar, kumarice in go-rčico. Sicer pa bo pravih jedcem srnjak tehnil tudi brez vsega naštetega.

NEPREVIDNOST OTROKA

BREŽICE — 12. maja nekaj po 18. uri je prišlo v Brežicah na križišču Grego-ričeve ulice in Hrastinske poti do hude prometne nezgode. 6-letni B. K. se je na kolesu pripeljal z neprednostne Hrastin-ske poti na prednostno Gregoričovo uli-co, po njej pa je prav takrat z osebnim av-tom pripeljal Bojan Perko iz Brežic. Ta je otroka zadel in zbil po tleh. Hudo ranje-ne-ga B. K. so prepeljali na zdravljenje v brežiško bolnišnico.

NOV VLOM V CERKEV

ŠMAVER — V času med 1. in 9. ma-jem so bili vnovič na delu vlomilci v cerk-ve. Tokrat so obiskali cerkev sv. Mavricija v Šmavru pri Dobriču in iz nje odnesli kipa dveh svetnikov v velikosti meter in pol metra, poleg tega še kipa angelov v velikosti pol metra ter šest angelskih po-dob. Škoda še ni ugotovljena, je pa zanesl-ivo ogromna, saj gre za pomembne kulturnozgodovinske pomnike. Dodajmo še, da je cerkev last župniškega urada Dobrič.

GOREL KOZOLEC

ŠENTRUPERT — 11. maja ob 1.55 je prišlo do požara na kozolcu Romana Pri-jateljia iz Ljubljane. Kozolec, ki stoji kakih 200 metrov iz Šentrupertja, je uničen. Na njem je zgorelo ostriže, z njim pa še kakih 200 kilogramov sena. Ogenj so pogasili vaščani in prostovoljni gasilci iz Šentru-perta, škode pa je za okoli 7 milijonov din. Vzrok požara zaenkrat še ni znan in ga raziskujejo.

Obnova brez soglasij in projektov

Novomeška Partizan-ska cesta še buri duhove

NOVO MESTO — Nemara ima danes, ko prebirate te vrstice, Parti-zanska cesta v Novem mestu že no-vo asfaltno obleko in nasploh novo, dokončno podobo. A navzlic temu ne gre, obnovi ene najbolj promet-nih novomeških vpadnic ne pose-vitimo še nekaj besed. Vzrokov je več kot dovolj.

Ne le da obnova poteka brez po-trebnih soglasij, delavci novomeške-ga Cestnega podjetja in vsi drugi so svoj posel opravljali celo brez vsak-ršnega načrta ali projekta. Odločit-ve so se sprejemale na mestu dela samem, sadovi takšnih improvizacij se kažejo tudi v za mnoge nesmisel-nem zoževanju kandijskega križi-šča, ki je že tako, kot je bilo poprej (beri širše), predstavljalo prometni zamašek. Čeprav je vprašanje po odgovornosti postalo v naši družbi že fraza, za katero se nihče ne zme-ni, pričakujemo, da v tem primeru ne bo tako. Če drugega ne, javnost, ki je tudi o zaporu in obnovi ceste ni nihče obvestil (izjema je le lokalni radio), pričakuje in zahteva odgo-vore vsaj na nekaj vprašanj.

Cemu takšna naglica, da je ob-nova potekala na vrat na nos brez soglasij, projektov in načrtov? Če je argument avtobusna postaja in z njo pričakovani povečani avtobusni pro-met, dodajmo, da je ta izgovor na si-la trhljih nogah, kajti gradnja posta-je, v ljudskem žargonu povedano, še visi. Zanj namreč manjka še kar lep kupček denarja. Če je izgovor nemara v tem, da je republiška skupnost za ceste Novomeščanom namenila nekaj sredstev, ki jih je kazalo kar najhitreje porabiti, smo si lahko enotni edinole v slednjem. Mar ne bi bilo bolje dokončati lani pričeta dela na makadamski (!) re-gionalni cesti med Dvorom in Jamo, da ovinkov do Lašče ne omenjamo? Tako nepravilni s Partizansko cesto resnično nismo smeli burtiti javnosti. Kaj pa bi bilo narobe, če bi se je lotili šele takrat, ko bi imeli tudi že nov most? Vsaj pošten obvoz bi bil zagotovljen, ne pa takšen, ki pos-tavlja tudi vprašanje odgovornosti tistega, ki je zanj izdal soglasje.

B. B.

Zakon zahteva čelado

Vozniki in sopotniki na motorjih ter motornih kolesih bodo morali od 1. julija naprej obvezno nositi varnostne čelade

Prvega julija letos bo končno pričela veljati določba zakona o temeljnih varnostnih cestnega prometa, po kateri bodo morali vozniki motorjev in koles z motorjem med vožnjo uporabljati varnostno čelado. Razumljivo, da to velja tudi za sopotnike.

Danes varnostno čelado bolj ali manj redno uporabljajo predvsem last-niki težjih motornih koles, medtem ko so, denimo, vozniki poni ekspresov precej bolj lahkomišelnji, čeprav statistika kaže, da niso prav nič manj ogroženi. Še posebej mladoletniki med 14. in 18. letom starosti, saj je žrtve in poškodovanih med njimi največ. Pri hitrostih od 30 do 50 kilometrov na uro je udarec z glavo približno tak, kot če nekdo kokeši jajce brez kakršne koli nežnosti vrže v nakupovalno košarico. Nič čudnega potemtakem, če je bilo v letih 1983 do 1988 na slovenskih cestah kar 7.155 prometnih nezgod, v katerih so bili udeleženi vozniki z motorjem; pri tem je bilo mrtvih 255, huje ali lažje ranjenih pa kar 6.278. V ljubljanskem Kliničnem centru so ob teh posledicah ugotovili še, da je bila kar v 60 do 70 odstotkih nesreč najhu-je prizadeta prav glava, sledijo pa poškodbe prsnega koša in nato okončin.

Proizvajalci varnostnih čelad v Sloveniji — to sta velenjski Vepas in koprski Iplas — pravijo, da so na 1. julij dobro pripravljeni, na zalogi je dovolj čelad. In cena? Domača čelada naj bi veljala ena do dva milijona dinarjev, odvisno seveda od modela, na vseh 200 bencinskih črpalkah Pe-trola pa bodo na voljo še uvožene nemške čelade firme Uvex. Cena torej ni majhna, vendar krivda tokrat le ni povsem na strani proizvajalcev, kajti kar tretjina zneska gre za republiške in zvezne davke. Sicer pa o tem, kako naša davčna politika gleda na prometno varnost, zgornjo pričo podatek, da so usnjeni kombizeni za motoriste obdavčeni enako kot krzneni plašči.

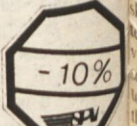
Poglavje zase so tudi kazni. Pripravljalci zakona so sicer predlagali, naj bi kazen veljala polovico cene nove čelade in tega so se tudi držali. Le da je bilo takrat za novo čelado potrebno odšteti 40.000 din, tako da bo za ne nošenje varnostne čelade po 1. juliju potrebno odšteti 20 tisočakov. Veliko ali malo? Vsak naj sam presodi, kolikšna je cena njegovega življenja!

B. B.

PREHITRO V OVINEK — 20-letna Anica Kek z Rdečega Kala se je 8. maja ob 13.10 peljala z osebnim avtom po lokalni cesti z Rdečega Kala proti Dobri-ču. Zaradi prehitre vožnje jo je med vožnjo po klancu navzdol v levem pre-glednem ovinku zaneslo, tako da je trčila v kamniti vsek, od tam pa jo je odbilo nazaj na cesto. V nezgodi se je laže ranil sopot-nik, 16-letni Anton Kek.

VOZIL PO LEVI — 14. maja ob 17.30 se je 31-letni Slavko Mlakar iz Dolenje Nemške vasi peljal na kolesu z motorjem po cesti iz Trebnjega proti Petrolovemu bencinskemu servisu. Na priključek za magistralno cesto Ljubljana—Zagreb je zapeljal po levi, takrat pa mu je nasproti pravilno po svoji desni strani z osebnim avtom pripeljala 45-letna ljubljanka Lcopoldina Bučar. Prišlo je do trčenja, v

NISO JIH POZABILI — Ob zgodovinskem uspehu novomeške odbojke organizatorji petkove slovesnosti v športni dvorani pod Marofom niso pozabili na tiste, ki so dolenjski odbojki tako ali drugače orali ledino in pomagali na noge postaviti klub, ki je danes novomeškemu športu v ponos. Najnovič omenimo imena Pionirja, Janka Goleša, Petra Štira, Vladimirja Jankoviča, Alojza Babnika in seveda Franca Pučka (na posnetku), verjetno najzaslužnejšega za povojni razcvet odbojke v Novem mestu.

NOVO MESTO — Dostojno je bil v petek zvečer v športni dvorani pod Marofom proslavljen največji uspeh dolenjske odbojke doslej. Resda so bili pred tremi desetletji odbojkarji že v prvi zvezni ligi, vendar v precej bolj okrnjeni konkurenci. Tokrat jim je veliki meč uspel v družbi bivših prvotigašev in ekip, katerih ambicije niso prav nič zaostajale za novomeškimi.

Žal, še zmeraj ne moremo z zanesljivo zapisati, ali osvojeno 1. mesto v zahodni skupini II. zvezne lige odbojkarjem Pionirja pomeni vstopnico za doseganje eno leto prvo zvezno ligo ali nemara za novoustanovljeno I. B ligo. Dokončnega sklepa namreč še ni, odgovor naj bi bil znan jutri. A ne glede na to uganko petkove slavlje ni bilo nič manj veselo, škoda le, da mu ni bilo priča več ljubiteljev odbojke. Organizatorji prireditve, na kateri je bil Pionir predan pokal za naslov drugoligaških prvakov, so se ob tej priložnosti spomnili tudi starejših generacij igralcev in trenerjev, ki so novomeški odbojki tlakovali pot k uspehu, ki je hkrati eden največjih v zgodovini novomeškega športa. Ob tej priložnosti sta se hkrati od aktivnega igranja poslovila Bojan Vernig, dolgoletni igralec, kapetan in tudi trener v Pionirju, ter Branko Pešinič. Oba sta na petkovi prijateljski tekmi s prvotigašem Krajinaletom dokazala, da še nista za v staro šaro, vendar mesti v ekipi odstopata mlajšim, ti pa so hkrati ob nekaterih izkušenejših igralcih porok, da prvotigaške odbojke v Novem mestu ne bomo gledali le eno sezono. Navsezadnje tudi rezultat petkove tekme 2:1 v korist Novomeščanov kaže, da imajo ekipo, sposobno kosati se v najvišjem tekmovalnem razredu.

Zgodovinski uspeh dolenjske odbojke pa so zaokrožila še dekleta Pionirja, ki jim je letos uspelo uvrstiti se v I. republiko ligo, del petkovega slavlja v novomeški športni dvorani je bil zato-rej namenjen tudi njim.

B. B.

SLOVO PO DOLGIH LETIH — Takole se je v petek zvečer ob koncu prvega seta prijateljskega srečanja proti Krajinaletu od Pionirjevega dresa poslovil dolgoletni igralec in kapetan ekipe Bojan Vernig. Vering je zagotovo ime, kateremu novomeška odbojka veliko dolguje.

KONEC IGRALSKE POTI — Ob Bojanu Vernigu se je v petek od aktivnega igranja poslovil tudi Branko Pešinič. Svoje mesto je odstopil mlajšim, ki vse močnejše trkajo na vrata prve ekipe.

Prireditelji nagrajeni z zmago

Tudi dež ni preprečil imenitne konjeniške prireditve v Krškem — 5 tisoč gledalcev — Zmaga Fidasa in Humka — Najhitrejša dirka Neni II

KRŠKO — Če bi tudi vreme v nedeljo ustreglo prirediteljem, bi lahko kasaške dirke, ki jih je KK Posavje — Krško pripravil na svojem novem, lani odprtem hipodromu, označili za enkratni dogodek, ki bi mu stekla naši primerjavo. Navzlic slabemu in deževnemu vremenu pa se je ob progi zbralo kakih 5.000 ljubiteljev konjeniškega športa, ki so lahko uživali v mikavnih in negotovih bojih najboljših slovenskih kasačev ter konj iz Zagreba in Ade.

Največja pozornost je vsekakor veljala najhitrejši dirki dneva, v kateri so se pomerili kasači s kilometrskim časom 1:24 in boljšim, zmaga pa je na 1.800 dolgi progi pripadla Neni II. na vajetih Mariborčana Mira Cvetka. Ob tem velja v tej dirki omeniti še spodobno četrto mesto Ikarja z Dragom Lesom iz Sentjerneja; nasploš za Posavci in Sentjerneji na teh dirkah posegli po še nekaj vidnih mestih in rezultatih.

Sicer pa pogledimo rezultate — najhitrejša dirka, 1.800 metrov: 1. Nena II. (Cvetko, Maribor), 2. Adria (Lučič, Zagreb), 3. Talbot (Koprivnik, Maribor), 4. Ikar (Les, Sentjernej) itd.; dirka dvoletnikov,

Preloženi prvomajski tek bo v nedeljo

Start bo ob 10. uri v Straži — 17 kategorij

STRAŽA — Potem, ko je vreme pošteno zagodilo organizatorjem tradicionalnih prvomajskih tekov v Straži, ti še zdaleč niso vrgli puške v koruzo. Tradicionalna, letos že deveta tekaška prireditev, bo tako na sporedu to nedeljo, 21. maja, s pričetkom ob 10. uri.

Stražani in ostali ljubitelji rekreacijskih tekov tako vendarle ne bodo ostali prikrašeni, še posebej, ker so prvomajski teki postali pravi krajevni praznik. Udeleženci nedeljske prireditve, katere pokrovitelj je straški Novoles, bodo razdeljeni kar v 17 tekmovalnih kategorij, od cicibanov do veteranov, proge pa bodo dolge od 400 metrov za najmlajše do 21 kilometrov za mladince, člane, članice, veterane in veteranke. Kot že rečeno, bo start prve kategorije v nedeljo ob 10. uri v Straži, maratonce pa bo proga vodila do Zaloga in nazaj. Prijave sprejema straški TVD Partizan, ki je ob tamkajšnjem turističnem društvu tudi organizator tekov, zamudniki pa se bodo lahko prijavili še na dan prireditve med 7. in 9. uro. Vse morebitne dodatne informacije je moč dobiti pri Gorazdu Kosmini v Novolesu, telefon 84-530.

ŠESTANEK KOŠARKARSKIH SODNIKOV

NOVO MESTO — Jutri, 19. maja, bo ob 17. uri v domu športov na Loki zaključni sestanek košarkarskih sodnikov Dolenjske v tej sezoni! Vabljeni!

po so minuli vikend odigrale tudi zaostalo srečanje 18. kola z ekipo Burje Centrocoop in ga v razburjivi končnici odločile sebi v prid z izidom 25:24 (11:11). Nič manj zanimiv ni bil v soboto tudi derbi v Mariboru med Branikom in Iskro, ki so ga šele v zadnjih minutah dobile gostiteljice z 19:17 (11:9). Strelke za Sentjernečanke so bile: Gorenc 2, Dolar 5, Kegljevič 3, Vide 4, Martinčič 1, Lužar 2.

Poglejmo za konec še lestvico. Pri moških je na čelu Šostanj s 33 točkami, Krško jih ima 22 in je četrto, Inles Rio je tretji.

jih imajo Črnomalci na predzadnjem mestu vsega osem. Pri ženskah je pripril prvi Mlinotest z 38 točkami, Iskra je druga in jih ima 30, Itas Kočevje je na tretjem mestu 28, IMV Novo mesto na devetem pa 17. V zadnjem kolu bodo pri moških igrali Krško — Ajdovščina, Črnomelj — Inles Riko itd., pri ženskah pa Ferrotehna — Itas, IMV Novo mesto — Branik, Iskra — Cerkno itd.

Tretja dirka bo za kasače s temeljem 1:29 in boljšim, nastopilo bo 13 konj, med domačini Pilota in Briška ter Lea II iz kluba Krško-Posavje. Le v četrti nedeljski preizkušnji za kasače s kilometrskim časom 1:33 in boljšim ne bo na startu konj iz Sentjerneja in Posavja, zato pa bosta med sedmimi, ki se bodo pomerili v peti preizkušnji s temeljem 1:38, pomerila Dagreja in Mikana. Šesta dirka bo minila v znamenju dvoletnikov, med trinajstimi na startu bosta tudi Pegon in Fabio iz Sentjerneja.

Toliko o tekmovalnem delu prireditve, verjetno pa ni odveč omeniti, da bo po končanju dirkah še veselica, na kateri bo igral ansambel Objem, za tiste, ki bi se radi poskusili v poznavanju kasaškega športa, pa bodo seveda organizirane tudi že tradicionalne stave.

PRVI TURNIR DOBIL LEVIČAR

KRŠKO — Pod pokroviteljstvom prodajalne Nika je TK Krško pripravil prvi letošnji turnir svojih članov. Udeležilo se ga je 35 tenisarjev, čeprav jih je bilo prijavljenih kar 48. V finalnem obračunu je Levičar ugnal Pipana s 7:6 in 6:2, v boju za tretje mesto pa Ašič Kuntarič s 5:7, 6:3 in 6:2. TK Krško razpisuje tudi tečaje za odrasle in mladino, cena je za prve 170.000 din, za mlade pa 100 tisočakov. Prijaviti se je moč oskrbniku na igriščih.

KREGARJEV HRIB PRVI

STRAŽA — Zaradi slabega vremena odpadli prvomajski turnir v malem nogometu, ki ga je organiziral straški Partizan, je bil odigran minulo nedeljo, na njem pa je nastopilo precejšnje število ekip. Zmagala je vrsta Kregarjevega hriba, ki je v finalu premagala ekipo Paradiža z 2:1, v tekmi za tretje mesto pa je moštvo KZ Trgovina Straža z rezultatom 6:2 premagalo ekipo Vavte vasi. Vse tri prvovrščene ekipe so prejele pokale, zmagovalci pa še prehodni pokal turnirja.

Ada), 2. Lameto (Puhar, Ljutomer), 3. Astro (Petranič, Zagreb), 5. Lear II. (Sepetavc, Krško — Posavje); dirka s temeljem 1:32, 1.800 metrov: 1. Anjla (Sagaj, Ljutomer), 2. Pilota (Franko, Sentjernej), 3. Linca II (Benkovič, Ljubljana); dirka s temeljem 1:26, 1.800 metrov: 1. Fidas (Humek, Posavje-Krško), 2. Dominant (Mikša, Maribor), 3. Askan B (Crnkovič, Brdo), 4. Prakas (Sepetavc, Posavje-Krško) itd. Kot zanimivost naj omenimo še, da so organizatorji pripravili tudi kmečko dirko na 1.000 metrov dolgi progi, ki jo je dobil Franc Lajkovič iz Črešnjic, zmagovalac nad Antonom Miljerjem iz Mrtvic in Jožetom Zoričem iz Sutne.

SAVA — ELAN 1:2 (1:0)

KRANJ — V 17. kolu območne nogometne lige so igralci novomeškega Elana dosegli pomembno zmago v Kranju in se tako gostiteljem, ki so bržkone s tem porazom izgubili vse možnosti za obstanek v ligi, oddolžili za izgubo točk v Novem mestu. Strelca za Novomeščane sta bila Gabrič in Stojan Mesojedec, v prihodnjem kolu pa bodo imeli elanovci v gosteh ekipo Postojne.

M. G.

TRIGLAV — BELA KRAJINA 1:1 (1:0)

KRANJ — Črnomalci so v 17. kolu prvenstva območne nogometne lige presenetili gostitelje in jim oddolžili dragoceno točko v boju za vrh. Belokranjci so se tako vsaj delno oddolžili Triglavu za poraz, ki jo jim ga Gorenjci prizadejali v Črnomlju. Strelec za goste je bil Bukva. V prihodnjem kolu bodo Črnomalci imeli v gosteh ekipo Bilj.

M. G.

Šport

TEK MLADOSTI OD ŠENTLOVRENCA DO TREBNJEGA

TREBNJE — 26. maja bo tradicionalni 8. tek mladosti od Šentlovenca do Trebnjega, na katerem se bodo udeleženci lahko pomerili na 4 progah. Poleg 21-kilometrskega malega maratona in trimskega teka na 10 km bodo organizatorji pripravili še tek cicibanov na 500 m in tek paralegikov na 7,5 in na 2 km. O rokkih prijav je časopis poročal na športni strani prejšnje številke, z vsemi dodatnimi informacijami pa bodo rade volje tekmovalcem postregli na OK ZSMS Trebnje na tel. št. (068) 44-103 in na ZTKO Trebnje na tel. št. (068) 44-157 ali 44-102.

Trebnje, 26. maja 1989

Prvi popravni izpit opravljen

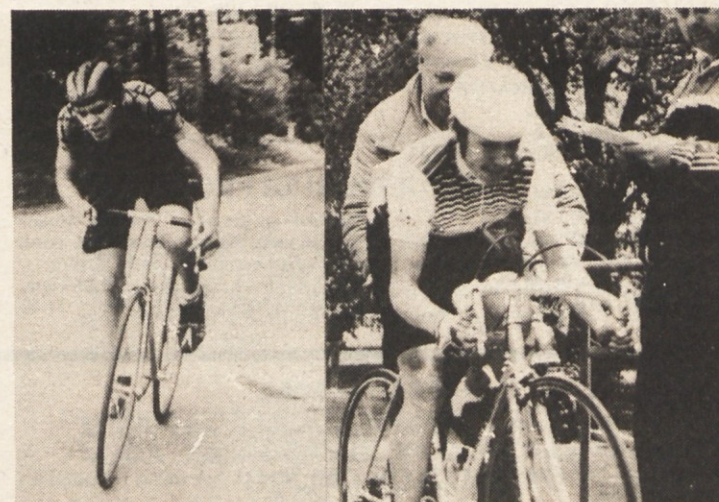
Po neuspešnem nastopu na dirki Alpe-Adria precej boljše vesti iz Maribora — Mlajši mladinci uspešni na Dirki miru v češkoslovaškem Jevičku

Po neuspešnem nastopu na mednarodni kolesarski dirki Alpe-Adria je v novomeškem KD Krka očitno zaropotalo. Razumljivo, kajti od ekipe, ki jo sestavljajo domala sami reprezentanti, je bilo pričakovati precej več. Kaže, da so si fantje kritiko vzeli k srcu, tako vsaj je moč soditi po njihovem sobotnem in nedeljskem nastopu v Mariboru za 16. kriterij slovenskih mest za lovriko Talisa in na 26. spominski cestni dirki Pohorskega bataljona, ki je veljalo tudi za točke republiškega prvenstva in lovriko Zlato kolo.

Tako si je v konkurenci vseh najboljših jugoslovanskih kolesarjev v soboto na kriteriju svojo prvo zmago v zelenem Krkinem dresu prikošljal Robi Šebenik, drugi je bil Robič in tretji Božič (oba prav tako Krka). Pri starejših mladincih je zmaga po Erzenovi zaslugi prav tako odšla v Novo mesto, medtem ko je med mlajšimi zmagal Avstrijec Pasti, tretji pa je bil Jordan iz krškega Vidma. Dodajmo še, da je njegov klubski kolega Dremelj med pionirji A celo zmagal. Še veliko bolj razburljivo pa je bilo v nedeljo na cestni dirki. Člani so morali prevoziti 123 kilometrov, zmagal pa je Sandi Papež, drugi je bil Penko (Rog), tretji Robič (Krka), četrti Pintarič (Rog) in peti Šebenik (Krka). Članski uspeh so dopolnili še mladinci. Med starejšimi je na 68 kilometrov dolgi progi zmagal Šturm, tretji je bil Fink (oba Krka), pri mlajših pa je 54 kilometrov dolgo progo najhitreje prevozil Majde, medtem ko je bil Mervar (oba Krka) prav tako tretji.

Novomeški in metliški pa so v soboto nastopili še na kriterijski dirki v Karlovcu, kjer so pobrali vsa prva mesta. Med mlajšimi je na 22 kilometrov dolgi progi zmagal Mervar pred Majdetom in Gimpljem (vsi Krka), četrti je bil Težak (Metlika), peti Štangelj (Krka) šesti Vergot in sedmi Janjac (oba Metlika). Med starejšimi mladinci — ti so vozili 28 kilometrov — je slavil Metličan Puš, ki se razvija v odličnega kolesarja, njegov klubski kolega Omerzel je bil drugi, krkaš Šturm pa tretji.

Sredi minulega tedna pa je z največje in najtežje mladinske etapne dirke v češkoslovaškem Jevičku, imenovane »Dirka miru«, vrnilo zastopstvo novomeške Krke. V konkurenci kar 330 kolesarjev iz Finske, Vzhodne Nemčije, Poljske, Madžarske, Sovjetske zveze in ČSSR je jugoslovansko zastopstvo doseglo dobre rezultate, ob tem pa je treba dodati, da je bil Majde sploh najbolj uvrščen tudi tekmovalcev v skupnem seštevku po štirih etapah. Zanj, Štangelja, ki je na tej dirki nastopil že lani, Mervarja in Gimplja, je bila to zagotovo dragocena izkušnja, kajti prav mlajši mladinci imajo sorazmerno malo možnosti, da v merjenjih ločnim vrstniškim iz drugih držav vidijo svoje mesto in pripravljenost. Sicer pa povejmo, da je vsa četverica končala v prvi polovici tekmovalcev, Majde je bil v skupnem seštevku 26., najde mest za njim je bil Štangelj, Mervar je bil 38., medtem ko je Gimpelj zaradi okvare in zaostanka v drugi etapi

USPEŠNO ZASTOPALI JUGOSLOVANSKO KOLESARSTVO — Posnetka sta z mednarodne etapne dirke mlajših mladincev v češkoslovaškem Jevičku, kjer so kolesarji novomeške Krke v konkurenci kar 330 vrstnikov iz sedmih držav uspešno zastopali jugoslovansko kolesarstvo. Levi posnetek kaže Štanglja nekaj metrov pred ciljem gorskega kronometra v torek, ko je za zmagovalcem zaostal dobro minuto, levo pa je Mervar na startu uvodne etape cestnega kronometra na 16 kilometrov dolgi progi, na katerem so se Novomeščani po pričakovanju nekoliko slabše odrezali. (Foto: B. Budja)

Rovan republiški prvak

Republiški članski prvak v troskoku je Brežičan Rovani — Štiri zmage v kvalifikacijah

Minuli vikend je prinesel vrsto atletskih tekmovalj. Tako so bile v Ljubljani, Mariboru in Novi Gorici kvalifikacije za atletski pokal Slovenije, v Kranju pa je bilo letošnje republiško prvenstvo v mnogobojnih za člane in starejše mladince. Naj začenmo prav s tem prvenstvom.

Resda se je na tekmovalju v obeh kategorijah zbralo vsega 10 tekmovalcev, vendar zategadelj uspeh Brežičana Rovana ni prav nič manjši. V članski konkurenci je namreč prepričljivo opravil z vsemi nasprotniki, zbral je 6.090 točk in zmagal. Uspeh brežiške atletike je z drugim mestom dopolnil Milat, ki je zbral 5.507 točk, tretji pa je bil Zupančič iz Kočevja s 4.234 točkami. V mladinski konkurenci je zmaga pripadla Trboveljčanu Polaku, medtem ko je Brežičan Matijević zbral 5.208 točk in pristal na tretjem mestu.

Dokaj poprečni pa so bili tudi rezultati, dosegjeni na kvalifikacijah za atletski pokal Slovenije. Dolenjski atleti in atletinje so nastopili v Šiški, med njihovimi rezultati pa velja na prvem mestu omeniti Brežičanko Vladko Lopatič, sicer sedmerbojko. Priporila si je namreč kar dve zmagi: v teku na 400 metrov z ovirami je

VABILO NA TEKMOVANJE V KOŠARKI

SEMIČ — Košarkarska sekcija TVD Semič pripravlja za petek, 26. maja, ob 18.30 na igrišču TVD v Semiču odprto tekmovalje trojic v košarki na en kos za tekmovalce iz vse Bele krajine. Vodja trojice lahko prijavi ekipo pri Matiji Jakši. Kot 46. ali dopolne po telefonu 56-230 mt. 428, vendar najkasneje do 25. maja. Prispevina je 50.000 din, zmagovalna ekipa pa bo dobila nagrado 500 tisočakov. Podeljeni bosta tudi nagradi za 2. in 3. mesto. Vsaka ekipa, katere vsota let tekmovalcev bo več kot 108 let, bo začela vsako tekmo z 8 točkami prednosti.

V soboto zadnje rokometno kolo

Sobotna srečanja v moški in ženski rokometni ligi minila brez presenečenj — Dolenjski predstavniki po pričakovanjih — Še kolo do konca prvenstva

Še vsega kolo je do konca prvenstva v moški in ženski republiški rokometni ligi, ganke pa nobene več. Prvaka sta Šostanj pri moških in Mlinotest pri ženskah, med ekipami, ki zapuščajo društvo najboljših republiških ligašev, pa je tudi Črnomelj. Sicer pa je letošnji učinek dolenjskih ekip bolj ali manj enak pričakovanju.

Sobotno 21. kolo ni prineslo nikakršnih novosti. V moški konkurenci je med tremi ekipami le Kibničanom uspelo osvojiti točko, na igrišču v Delnicah — kot je znano, Inles Riko zaradi tekem ne sme igrati v svoji dvorani — so z Bakovci igrali 22:22 (11:11). Poročila govore, da so bili gostje celo bližje uspehu, v prvem polčasu so nekajkrat vodili kar s tremi do štiriimi točkami, prednosti pa so imeli tudi v

finišu srečanja: vodili so z 20:18 in sekundno pred koncem še z 22:21. Takrat pa sta sodnika dosodila upravičeno sedemdesetovsko, s katero je Mate gostiteljcem vendarle zagotovil točko. Strelci za Inles: Mohar 1, Šilc 1, S. Mihelič 2, Lesar 3, Lomšič 3, Mate 9, Fajdiga 1, Jurič 4, Dejak 1. Praznih rok pa so ostali Krčani in Črnomalci. Prvi so gladko klonili v Škofjo

Loki pred Termopolom z 18:24 (11:11), drugi pa v Ajdovščini s 27:37 (11:27). Poraz Krčanov je bil pričakovan; med drugim so nastopili tudi brez najboljšega igralca Šerba, zadetke zanje pa so v soboto dosegli: Bernardič 2, Iskra 4, Bogovič 8, Novak 2, Voglar. Tudi Črnomalci v Ajdovščini niso mogli upati na kaj več kot poraz, v prvem polčasu so bili povsem nadigrani in so šele v nadaljevanju visoko

SEVNJSKI PIONIRJI 3.

SEVNICA — Na nedeljskem republiškem klubskem prvenstvu v rokometu sta starejši pionirje (letnik 1974) v Titovem Velenju so se Sevnici odrezali tako kot se nikoli doslej. Sevnjske rokometne so premagali le novi slovenski prvaki — ekipa igralci Kolinske-Slovana iz Ljubljane.

KOLESARSKI IZLET

METLIKA — Običaj je že, da vsako leto tradicionalno metliško Vigned potestirajo tudi kolesarji, rekreativci ljubljanskega kluba Rog-Franek. Tako bo tudi tokrat, ko bodo kolesarji odšli na pot že kmalu po 7. uri z Rakovnika, koli 13. ure pa je predviden njihov prihod v Metliko. Organizatorji tega vsakoletnega kolesarskega izleta vabijo tudi vse dolenjske ljubitelje rekreativnega kolesarjenja, da se jim v soboto pridružijo. Vsi takšni naj bi se v soboto okoli 9.30 zbrali v Postrnem in nato skupaj z ostalimi nadaljevali pot do Metlike. Vabljeni!

Na startu 69 kasačev

V nedeljo nova kasaška prireditev na šentjernejskem hipodromu — Šest dirk, stave in veselica

ŠENTJERNEJ — Po Krškem bodo na svoj račun prišli tudi šentjernejski in novomeški ljubitelji konjeniškega športa. Že po tradiciji je tretja majska nedelja rezervirana za veliko kasaško prireditev na šentjernejskem hipodromu. Tako bo tudi letos, prireditve se bo pričela v nedeljo, 21. maja, ob 14.30.

Na sporedu so šest kasaških preizkušenj, osrednja med njimi bo dirka s temeljem 1:23 in boljšim, v katerem bodo nastopilo devet konj, med njimi tudi Amur iz Sentjerneja z voznikom Jožetom Darovcem. V drugi preizkušnji se bodo pomerili kasači s kilometrskim časom 1:26 in boljšim, na startu bo kar 14 konj, med njimi pa iz Sentjernejskega hleva Ikar z Dragom Lesom, Rebus pod vajetmi Goveka in Panto s Križmančičem ter iz posavskega kluba Lear, Prakas in Fi-

TELEVIZIJSKI SPORED

TELEVIZIJA SI PRIDRUŽUJE VSE PRAVICE DO MOREBITNIH SPREMENB PROGRAMA

PETEK, 19. V.

9.45 — 12.35 in 16.05 — 23.40
TELETEKST
10.00 VIDEO STRANI
10.10 TV MOZAIK
10.10 TEDNIK
11.00 ALPE JADRAN
11.30 OB NJEMNU, 1. del nadaljevanke
12.25 VIDEO STRANI
16.20 VIDEO STRANI
16.30 DNEVNIK 1
16.45 MOZAIK, ponovitev
17.35 ALPE JADRAN
18.05 VIDEO STRANI
18.10 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.00 RISANKA

SOBOTA, 20. V.

7.45 — 11.55 in 15.15 — 0.15 TELE-
TEKST
8.00 VIDEO STRANI
8.10 OTROŠKA MATINEJA
10.35 NAŠA PESEM
11.05 IZBOR TEDENSKE PROGRAM-
SKE TVORNOSTI
15.30 VIDEO STRANI
15.40 VIDEO GODBA, ponovitev
16.25 VIDEO STRANI
16.30 DNEVNIK 1
16.45 ZBIS: ROŽA ČUDOTVORNA,
poezija jugoslovanskih avtorjev
18.05 MOČAN ČLOVEK, ameriški film
18.25 VIDEO STRANI
18.30 NAŠ EDINI SVET: MESTO V
PESKU, angleška dok. serija

NEDELJA, 21. V.

9.05 — 13.10 in 14.25 — 23.20
TELETEKST
9.20 VIDEO STRANI
9.30 OTROŠKA MATINEJA
10.45 DOLINA LUTK, 2. del nada-
ljevanke
11.30 VIDEOMEH, 20. oddaja
12.00 KMETIJSKA ODDAJA
13.00 VIDEO STRANI
14.40 RDEČA ČRTA 7000, ameriški
film
16.30 DNEVNIK 1
16.45 KVARTET, ameriški film
18.20 RADOVAN GORIC: PASTIR-

PONEDELJEK, 22. V.

9.45 — 13.00 in 16.00 — 23.15
TELETEKST
10.00 VIDEO STRANI
10.10 MOZAIK
10.10 UTRIP
10.25 ZRCALO TEDNA
10.40 TV MERNIK
10.55 OČI KRITIKE
11.25 NIKOLI NISEM PEL OČETU,
ameriški film
12.50 VIDEO STRANI
16.15 VIDEO STRANI
16.30 DNEVNIK 1
16.45 MOZAIK, ponovitev
17.45 KOROŠKA POJE 86
18.15 VIDEO STRANI

TOREK, 23. V.

9.45 — 11.50 in 16.00 — 23.20
TELETEKST
10.00 VIDEO STRANI
10.10 MOZAIK
10.10 ČUSTVA
10.35 POLETNA ŠOLA V NARAVI
20.55 PAMET JE BOLJŠA KOT
ŽAMET
11.05 ŠOLA TENISA, 2. oddaja
11.15 ANGLEŠČINA, 11. lekcija
11.40 VIDEO STRANI
16.15 VIDEO STRANI
16.30 DNEVNIK 1
16.45 MOZAIK, ponovitev
17.55 VIDEO STRANI
18.00 SPORED ZA OTROKE IN

SREDA, 24. V.

9.45 — 11.40 in 16.00 — 24.00
TELETEKST
10.00 VIDEO STRANI
10.10 MOZAIK
11.30 VIDEO STRANI
16.15 VIDEO STRANI
16.30 DNEVNIK 1
16.45 MOZAIK, ponovitev
18.15 VIDEO STRANI
18.20 SPORED ZA OTROKE IN
MLADE
19.05 RISANKA
19.20 DOBRO JE VEDETI
19.30 DNEVNIK 2
20.05 FILM TEDNA: PROPAD AME-
RIŠKEGA IMPERIJA, kanadski film

ČETRTEK, 25. V.

9.45 — 11.55 in 16.00 — 23.55
TELETEKST
10.00 VIDEO STRANI
10.10 MOZAIK
10.10 SLOVENSKE MUZEJE IN GALE-
RIJE
10.45 ARHITEKTURA SLOVENSKE
POKRAJIN
11.15 PO SLEDEH NAPREDKA
11.45 VIDEO STRANI
16.15 VIDEO STRANI
16.30 DNEVNIK 1
16.45 MOZAIK, ponovitev
18.15 VIDEO STRANI

19.14 NAŠE AKCIJE
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 V HRIBIH SE DELA DAN...
POPREK ČEZ POHORJE, 1. del
dok. serije
20.35 DRUGA GODBA 88: MADŽAR-
SKA FOLKLORNA SKUPINA MUS-
ZIKAS
21.00 DETEKTIVA IZ MIAMIJA, 20.
del nanizanke
21.50 DNEVNIK 3
22.00 LADJA SVETILNIK, ameriški
film
Film, posnet po noveli Siegfrieda Len-
za, je pripoved o dobrem in zlu, o pogumu
in vdanosti, o ljubezni očeta in sina.
23.30 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

16.45 Festival JRT v Neumu — 16.45
Starčki (oddaja za otroke) — 17.15 Profe-

19.05 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
19.59 UTRIP
20.20 ŽREBANJE 3x3
20.30 DOLINA LUTK, 2. del nada-
ljevanke
21.20 EX LIBRIS — O KABARETU
22.20 DNEVNIK 3
22.30 OGLEDALA, ameriški film
To je film o nedolžnem dekletu, ki mo-
ra izbrati med baletno kariero in moškim,
ki jo ljubi. Film je poln dinamike in čust-
venih prepletov.
0.05 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

15.15 Kako biti skupaj — 15.45 Narodna
glasba — 17.15 Liga mladih lingvistov —

CEK

18.45 RISANKA
18.55 VIDEO STRANI
19.00 TV MERNIK
19.30 DNEVNIK 2
19.59 ZRCALO TEDNA
20.20 PTICE POD NEBOM, 2. del
nadaljevanke
21.40 ZDRAVO
21.30 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

10.10 Danes za jutri — 13.00 Športno
popoldne — 19.30 Dnevnik — 20.05 Pri-
ce na Kosovu: Posiljevalci in posljeni

18.25 SPORED ZA OTROKE IN
MLADE
19.05 RISANKA
19.30 DNEVNIK
20.05 BEG V ŠPANJO, danska drama
21.10 OSMI DAN
21.50 DNEVNIK 3
22.05 ANTOLOGIJA SLOVENSKE
VIOLINSKE GLASBE
23.05 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

Satelitski programi — 17.45 Po brezko-
nčnosti sveta: Azija — 18.15 Svet športa
— 19.30 Dnevnik — 20.05 Žarišče
— 20.35 Po sledeh napredka — 21.05 Tigr,
rockovska nagrada v ZRN 88 — 21.40

MLADE

19.05 RISANKA
19.20 DOBRO JE VEDETI
19.30 DNEVNIK
20.05 SENČA NA SONCU, zadnji del
nadaljevanke
21.00 OMIZJE
23.00 DNEVNIK 3
23.10 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

17.00 Satelitski programi — 18.15 Ropot
(ponovitev) — 19.00 Canski festival 89
— 20.00 Zrebanje lota — 20.05 Žarišče
— 20.35 Francoski dok. film o Bourvillu
Ko ti gre na smeh ter Pri dobri kapljici

Junaki tega filma, ki je bil nominiran za

oskarja, so predstavniki srednjega sloja,
profesorji v najboljših srednjih letih, ki so
dosegli vse, kar so lahko. Preostane jim
edino uživanje dobrot življenja, ki jim
jih omogoča njihov socialni položaj. So
poraženci quebeškega gibanja za samos-
točnost in prav ta poraz jim je vzel prihod-
nost. Vključili so se v ameriški imperij in
pričeli sterilno uživati njegove dobrine. V
tej družini sta precej drugačni le dve žens-
ki. Po noči resnice, ki so jo vsi poznali, ni-
so se pa hoteli z njo soočiti, bodo nadalje-
vali svoje prazno življenje.
21.50 DNEVNIK 3
22.00 SVET POROČA
23.00 VIDEO NOČ

18.20 SPORED ZA OTROKE IN
MLADE
19.05 RISANKA
19.20 DOBRO JE VEDETI
19.30 DNEVNIK 2
20.05 OB NJEMNU, 2. del nadaljevanke
21.05 TEDNIK
21.55 DNEVNIK 3
22.05 KONCERT ZA HARFO IN
ORKESTER
22.35 SKRIVNOST NIKOLE TESLE,
jugos. film

DRUGI PROGRAM

17.00 Satelitski programi — 18.00 Beo-

sionalec (dok. oddaja) — 17.50 Znanost
in mi — 18.35 Pisanica — 19.00 Ded
(dok. oddaja) — 19.30 Dnevnik — 20.05
Žarišče — 20.45 Festival JRT v Neumu
— 20.50 Spor (TV drama) — 22.05 Po-
ročila — 22.10 Festival JRT v Neumu —
22.15 Ponosna bol (TV drama) — 23.45
Alternacije (zabavna oddaja)

TV ZAGREB

8.20 TV koledar — 8.30 Dom brez doma
— 9.00 TV v Soli — 12.40 Poročila —
12.50 Prezrli ste, pogledajte — 14.40 Nočni
program (ponovitev) — 16.40 Prezrli ste,
pogledajte — 17.15 Dnevnik 1 — 17.35
Dom brez doma — 18.05 Številke in črke
— 18.25 Nraodna glasba — 19.10 Vreme
19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Detektivka iz
Miamija — 20.55 Večer v klubu z Reljo
Bašićem — 21.40 Dnevnik 3 — 22.00 Ob-
petih ob desetih (oddaja o kulturi) —
23.00 Nočni program — 1.00 Poročila

18.30 Odbojka Jugoslavija: Bolgarija —
19.00 Odbojka (2) Švica: Jugoslavija —
19.30 Dnevnik — 20.25 Festival JRT v
Neumu — 21.10 Filmske uspešnice:
Rdeča črta 7000 (ameriški film) — 23.00
Satelitski programi

TV ZAGREB

8.50 TV koledar — 9.00 Izobraževalni
program — 10.30 Prezrli ste, pogledajte —
14.30 Narodna glasba — 15.00 Sedem
TV dni — 15.45 Dnevnik 1 — 16.00
Princeska in letični čevljar (mladinski film)
— 17.30 Volčja koža (nadaljevanka) —
18.30 Skupaj: Meje, kijih ni (dok. oddaja)
19.15 Risanka — 19.30 Dnevnik 2 —
20.15 Festival JRT — 21.10 Annie Hall
(ameriški film) — 22.50 Dnevnik 3 —
23.05 Nočni program — 1.05 Poročila

(dok. oddaja) — 20.55 Poročila — 21.10
Skica za portret — 21.45 Športni pregled

TV ZAGREB

9.20 Poročila — 9.30 Otroška matineja
11.00 Kmetijska oddaja — 12.00 Izob-
raževalna oddaja — 13.00 Veliko sedlo
(serijski film) — 13.50 Nedeljsko po-
poldne — 16.30 Potopis — 17.00 Igrani
film — 18.45 Risana serija — 19.10 Igre
na srečo — 19.30 Dnevnik — 20.00 Duša
in telo — 21.00 Igrani film — 22.30
Dnevnik — 22.50 Nočni program —
0.50 Poročila

Svet na zaslonu — 22.20 Satelitski
programi

TV ZAGREB

8.15 Poročila — 8.20 TV koledar — 8.30
Otroci, pojte z nami — 8.45 Sedmi veter
9.00 TV v Soli — 12.30 Poročila —
12.40 Prezrli ste, pogledajte — 15.00 Sedmi
veter — 15.15 Nočni program (ponovi-
tev) — 17.15 Dnevnik 1 — 17.35 Izob-
raževalna oddaja — 18.05 Številke in
črke — 18.25 Dokumentarna oddaja —
19.15 Risanka — 19.30 Dnevnik 2 —
20.00 TV drama — 21.05 Resna glasba
— 21.50 Dnevnik 3 — 22.10 Nočni pro-
gram — 0.10 Poročila

(francoski film) — 22.35 Satelitski pro-
grami

TV ZAGREB

8.15 Poročila — 8.20 TV koledar — 8.30
Otroški spored — 9.00 TV v Soli — 12.30
Poročila — 12.40 Prezrli ste, pogledajte
15.15 Nočni program (ponovitev) —
16.45 Izobraževalna oddaja — 17.15
Dnevnik — 17.35 Otroški spored —
18.05 Številke in črke — 18.30 Znanost
— 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Zrebanje lota
— 20.05 Edwin (ameriški film)
21.40 Dnevnik 3 — 22.00 Teme in dile-
me (kontaktni magazin) — 23.30 Poroči-
la — 23.35 Satelitski program

DRUGI PROGRAM

17.00 Satelitski programi — 18.30 Studio
Maribor — 19.00 Gvineja: afriški balet —
19.30 Dnevnik — 20.05 Žarišče — 20.35
Športna sreda — 22.40 Satelitski programi

TV ZAGREB

8.15 Poročila — 8.20 TV koledar — 8.30
Otroški program — 9.00 TV v Soli —
12.30 Poročila — 12.40 Prezrli ste, po-
glejte — 16.00 Serijski film (ponovitev)
— 16.45 Izobraževalna oddaja — 17.15
Dnevnik 1 — 17.35 Otroški program —
18.05 Številke in črke — 18.25 Doku-
mentarni program — 19.30 Dnevnik 2 —
20.00 Filmski večer — 22.30 Dnevnik 3
— 22.50 Nočni program — 0.50 Poročila

grajski TV program — 19.00 Čas, ki živi
19.30 Dnevnik — 20.05 Žarišče —
20.45 Prisluhnimo tišini — 21.25 Oči kri-
tike — 22.15 Izbor iz JRT 2

TV ZAGREB

8.15 Poročila — 8.20 TV koledar — 8.30
Ničče kot jaz — 9.00 TV v Soli — 12.30
Poročila — 12.40 Prezrli ste, pogledajte
14.45 Izobraževalna oddaja — 15.15
Nočni program (ponovitev) — 17.15
Dnevnik — 17.35 Otroška oddaja —
18.05 Številke in črke — 18.25 Risanka
— 18.30 Serijski film — 19.30 Dnevnik 2
— 20.00 Politični magazin — 21.05 Za-
bavna oddaja — 22.05 Dnevnik 3

ČETRTEK:
8.00 Marketing program Studia D, 10.00
Redni program Studia D, Pesem tedna,
10.30 Novice, 11.00 Studio D večeraj, dan-
es, jutri, 12.00 Predstavitel Dolenjskega
lista, 12.30 Novice, 14.30 Novice, 15.15
Pesem tedna, 16.30 Novice, 17.00 Vse
manj je dobrih gostiln, 18.00 Kronika,
18.30 Biba, TV spored danes.

PETEK:
8.00 Marketing program Studia D, 10.00
Redni program Studia D, Pesem tedna,
10.30 Novice, 11.00 Železi ste, poslušajte,
12.30 Novice, 13.30 Športna oddaja,
14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30
Novice, Minute s klasiko, 17.00 Tema,
17.30 Železi ste, poslušajte! 18.00 Kro-
nika, 18.30 Biba, TV spored danes.

SOBOTA:
8.00 Marketing program Studia D, 10.00
Redni program Studia D, Izbor pesmi
tedna, 10.30 Novice, 10.45 Na sončni in

Republiško tekmovanje fizikov

Na zvezno tekmovanje gre tudi Matjaž Pavlišič iz Črnomlja

ČRNOMELJ — Preteklo soboto je bi-
lo v srednji Soli Edvarda Kardelja v Čr-
nomlju 27. republiško tekmovanje iz fi-
zike za srednje šole, na katerem se je v
štirih skupinah pomerilo 180 učencev iz
21 šol. Tekmovali so v mehaniki, energiji,
elektromagnetizmu ter delcih in valovan-
ju. Nagrade za 1. mesto so bile podeljene
le v skupini C, torej za elektromagnetiz-
em. Sicer pa so se dobro odrezali tudi
učenci gostiteljske šole, saj sta Sašo Blažič
in Marko Pavlišič zasedla s še petimi
učenci 3. mesto v skupini A, Matjaž Pa-
vlišič pa je s tremi učenci delil 3. mesto v
skupini C. Podelili so še 14 pohval, prejel
pa jo je tudi Marko Škala iz črnomaljske
šole. Na zvezno tekmovanje v Črno goro
bo odšlo 12 tekmovalcev, med njimi Ma-
tjaž Pavlišič iz Črnomlja.

Učitelji črnomaljske srednje šole so v
pripravo tekmovanja vložili veliko truda.
Posebna pohvala velja podjetjem in obrt-
nikom, ki so prispevali denar ali praktična
darila za najboljši tekmovalce. Generalni
pokrovitelj tekmovanja je bila semiška Is-
kra, med sponzorji pa kar 31 ustanov, pod-
jetij in obrtnikov z Dolenjske.

Gostom, ki so prenočevali v tukajšnjem
dijaškem domu, so na predvečer tekmo-
vanja pripravili igro »Goli kralji«, s katero
so se predstavili člani srednješolskega
KUD Jase. V soboto popoldne pa so
učencem, ki so se odločili, da počakajo na
razglasitev rezultatov, organizatorji pri-
pravili krajši izlet po Belih krajih.

TEKMOVANJE ZA CANKARJEVO PRIZNANJE — Letošnjega regijskega
tekmovanja iz znanja materinščine za Cankarjevo priznanje, ki je bilo 13. maja
na osnovni šoli Grm v Novem mestu, se je udeležilo 44 osnovnošolcev in 21
srednješolcev. Gost kulturnega programa je bil Lado Smrekar iz Kostanjevice,
ki je tekmovalcem za Cankarjevo priznanje pripovedoval o svojih stikih z zna-
nimi slovenskimi kulturnimi delavci. (Foto: Jasna Simčič, OŠ Grm Novo
mesto)

KDO ZNA HITREJE IN BOLJE — Na občinskem tekmovanju brežiških os-
novnošolcev iz obrambe in zaštite, ki je bilo pretekli petek na Bizelskem, se je
pomerilo 18 ekip. Najboljše med njimi se bodo udeležile regijskega tekmovanja
v Novem mestu. Člani ekip so morali pokazati kar precej znanja iz teorije, nu-
denja prve pomoči, streljanja z zračno puško, ravnanja v primerih alarma, poz-
navanja zdravilnih rastlin ter iz orientacije na terenu. Najbolje se je odrezala
prva ekipa OŠ Artiče, ki je zbrala 585,5 točke, sledili pa sta ji prva ekipa iz OŠ
Cerklje ob Krki s 574. točkami in prva ekipa OŠ Globoko z dvema točkama
manj. (Foto: B. Dušič)

senčni strani Gorjanec, 11.00 Lestvica
novosti, 12.30 Pionirska oddaja, 13.30
Čestitke in želje naših poslušalcev, 14.30
Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novi-
ce, 17.00 Strizemo zastoj, 18.00 Kro-
nika, 18.30 Biba, TV spored danes.

NEDELJA:

8.00 Začetek programa, 8.15 Pesem ted-
na, 8.30 Kmetijska oddaja, 9.30 Kronika,
obvestila, 11.00 Mali oglasi, 12.30 Česti-
tke in želje naših poslušalcev

PONEDELJEK:

8.00 Marketing program Studia D, 10.00
Redni program Studia D, Pesem tedna,
10.30 Novice, 11.00 Strizemo zastoj —
ponovitev oddaje, 12.30 Novice, 13.30
Sportna oddaja, 14.30 Novice, 15.15 Pe-
sem tedna, 16.30 Novice, Lestvica narod-
no-zabavne glasbe, 17.10 Tema, 18.00
Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

TOREK:

8.00 Marketing program Studia D, 10.00
Redni program Studia D, Pesem tedna,
10.30 Novice, 12.30 Novice, 13.30 Pogo-
varjamo se z... 14.30 Novice, 15.15 Pesem
tedna, 16.30 Novice, Minute s klasiko,
17.00 Tema, 18.00 Kronika, 18.30 Biba,
TV spored danes.

SREDA:

8.00 Marketing program Studia D, 10.00
Redni program Studia D, Pesem tedna,
10.30 Novice, 11.00 Prispevki iz gospo-
darstva, 12.30 Novice, 13.30 Glasbena
ura, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna,
16.30 Novice, Čestitke in želje naših po-
slušalcev, 17.00 Strokovnjak v studiu,
18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored
danes.

ZANIMIV NARAVOSLOVNI DAN

Učenci 7. razreda smo imeli zanimiv
naravoslovni dan v Starih Žagah, kjer smo
si ogledali partizanske delavnice. Nato nas
je vodila pot na Planino, kjer sta nas že
čakala gozdarja Franc Janež in mladi
Damir. Ker je rosilo, nam je tov. Janež
pripovedoval o zgodovini Planine kar v
avtobusu. Pred gozdarskim domom smo
si ogledali muzej gozdarskega orodja na
prostem in mali arboretum. Pod kozolcem
smo zapeli v spomin na invalidski pevski
zbor, ki je bil ustanovljen v bližnji hiši. Po
strmi gozdni poti smo se vzpenjali na Mir-
no goro. Gozdarja sta nam pokazala in
povedala mnogo zanimivega o gozdu. Na
naravoslovnem dnevu je Borut snemal z
videom, Andrej pa je fotografiral. Na-
zadnje se je Tine Skrbec zahvalil gozdar-
ma za čudovit dan. Urejenost Planine je
vredna posnemanja, čeprav zanjo skrbijo
le gozdarji. Želimo jim veliko uspehov pri
delu in se zahvaljujemo našima vodičema.
Učenci 7. r.
OŠ 7. korpusa Žužemberk

POZDRAV POMLADI

Pomlad — letošnja je v deželi že kar lep
čas — ponavadi razkrije mnoge slabe
strani našega življenja. Recimo svojo uma-
zanijo, ki smo jo skrivoma nalagali ob
kakšen rob gozda ali pa v reke, kjer je za-
radi nje dreve in grmičje oveseno kot
kaka novoletna jelka. Običajno vse to zak-
rije sneg. Letos je staval, kar je otrokom
vzelo, veselje, komunalcem pa podarilo
delo, ki ga, kot se zdi, vljudno odklanjajo.
Ko je pomlad, katerakoli, naj vsakdo po-
bere papirček, ki mu leži pred nogami. Po-
trudimo se, da nam še pomlad ne bo začela
stavkati.

RAFAELA NOVAK, 8. b
OŠ Jurij Dalmatin
Krško

MLADI DOPIŠNIK

SPOMINSKA LIPA V SENTJANZU

Šesto šolsko uro smo se zbrali na
igrišču k slovesnosti. Veliko sošolcev je
imelo pionirsko opremo, tovariš ravnat-
elj je držal v rokah lipo. Ko je zbor od-
pel prijetno pomladansko pesem, je
ravnatelj z nekaj besedami orisal zgo-
dovino šolstva v Sentjanžu v letih
1839—1989. Nato smo opazovali sa-
jenje tega simbola, potem pa je pred-
stavnica učencev glasno rekla: »Ponos-
ni smo, da pripadamo generaciji, ki
praznuje 150. obletnico šole v Sentjan-
žu!« in k lipi položila steklenico s podpi-
si vseh učencev in delavcev naše šole.
Potem se je med mrmranjem zbora za-
slisli nežni, a prodorni glas Hedvike:
»Lipa zelenela je...« Da bi lipa lepo rase-
la in nas spominjala na to praznovanje
Novinarski krožek
OŠ Milan Majcen, Sentjanž

VESELOŠOLCI

Na šolskem tekmovanju v znanju
Vesele šole se je pomerilo zelo veliko
učencev. Nič kaj razveseljivo pa ni, da
je dovolj točk za udeležbo na občins-
kem tekmovanju dosegla le ena teko-
movalka. To je bila Vesna Krošelj iz S.
a. Zelo smo bili veseli, ko smo izvedeli,
da je bila najboljša tudi na občinskem
tekmovanju.

BETKA PIRKOVIČ
OŠ Sentjerne

KLAVNICA ALI MUČILNICA ŽIVALI?

Klavnica! Ko zaslišim to besedo, so-
zgrozim. Skoraj ni prebivalca v naši uli-
ci, ki ob tej besedi ne bi občutil enako.
Vem, da mi zastane dih, v prsih in v tre-
buhu pa me čudno zaboli, ko dan za
dnem poslušam divje krike živali, ki ji-
ginjajo. Kako se mi smilijo živali, ki ji-
pripeljejo v klavnico! Delavci v tej hi-
so povsem brez srca. Spominjam se
dne, ko sem videla, kako so telčku po-
lomili noge — z udarci, ob nečloveš-
kem smehu in posmehu! Delavci

Prispevek topničarjev za našo svobodo

Ob 45. obletnici naše brigade v spomin na soborce in na vse, ki so nam dajali kruh, streho in spodbudno besedo, kadarkoli smo odhajali na bojne pohode za osvoboditev naše dežele

Ob kapitulaciji italijanske vojske leta 1943 so partizani zasedli razno opremo: topove, havbice, konje z vprežnim in jahalnim priborom, strelivo in nekaj telefonskega materiala. S tem orožjem so se opremile brigadne baterije, v 14. in 18. diviziji pa so nastali celi divizion. Najštevilnejše in organizacijsko najbolj urejeno pa je bilo topništvo 15. divizije, ki se je oblikovalo v Žabji vasi pri Novem mestu. Ta enota pod poveljstvom Petra Brajeviča in Mihe Mišiča je imela 11 različnih topov in havbic, razvrščenih v dva divizona.

Kmalu po formiranju se je del prvega divizona pod poveljstvom Sergeja Berteta napotil čez Gorjance, da bi skupno z Gubčevom in 13. proletarsko brigado Rade Končar uničil sovražnikovo oporišče Stojdrago. Po kratkem topniškem ognju so pehotne brigade 1. oktobra 1943 v naskoku zavzele oporišče, medtem ko je protiletalski vod artilerije sestrelil nemško letalo, ki je obstreljevalo naše položaje. »Gledaj, ti, šta imajo ovi Kranjci!« so se čudili hrvaški kmetje, ko se je kolona topov vračala po opravljenem delu.

Gubčeva brigada je trikrat napadala postojanko v Kostanjevici. Frontalni naskok, le z enim bataljonom proti 500 Nemcem, ni mogel uspeti, čeprav so mislili, da bo postojanka padla tako kot Stojdrago. Od topov so pričakovali preveč. Ni odveč, če omenimo, da so topničarji pripeljali pred Kostanjevico tudi staromodni italijanski top 149 mm. Kmetje iz Žabje in Smolenje vasi še danes s ponosom pripovedujejo, kako imenitno je bilo, ko so vozili to 7-tonsko čudo skozi Novo mesto. Sentejmerji do vasi Ostrog, od koder naj bi streljali na Kostanjevico.

Ob istem času so baterije 2. divizona s tremi topovi 75 mm in dvema havbicama kalibra 100 mm pomagale brigadam v boju za pregon Nemcev čez Savo. In res, v kratkem času so padle postojanke Dole, Kal, Sentjanž, Bučka in Boštanj. V teh akcijah se je topništvo krepko uveljavilo v očeh borcev in brigadnih starešin ter dokazalo upravičenost svojega obstoja.

Za obdobje od ustanovitve topniških enot do začetka nemške ofenzive konec oktobra je značilen obstoj razmeroma prostranega osvobojenega ozemlja, ki je imelo dovolj varno zaledje. Sodelovanje s pehoto, je bilo podobno uporabi v normalnih, lahko bi rekli, nepartizanskih razmerah.

V nemški ofenzivi (od 20. oktobra do 12. novembra 1943) in v bojih, ki so ji sledili, pa je poveljstvo artilerije spoznalo, da ne more več računati na stalnost svobodnega in varnega ozemlja. Da bi zaščitili svoje premike, so namreč Nemci pomnožili število postojank in ne preostano nadzorovali ceste, ki so bile tako nujne za prevoz našega topništva. Sredi vsakdanjih bojev s sovražnikom, ki je vdiral na osvobojeno ozemlje, največkrat s podporo tankov, se je nehotno zastavljalo upravičeno in resno vprašanje: kam z divizion? Ali te enote umakniti na manj izpostavljen osvobodeno ozemlje v okolici Črnomlja in Metlike ali pa jih prilagoditi novemu položaju, ki je zahteval od topničarjev, da učinkovito izpolnjujejo poleg artilerijskih tudi čisto pehotne bojne naloge. Sprejeto je bilo drugo stališče. Topničarji so torej spremenili taktiko in formacijo ter se oborožili z večjo količino avtomatičnega pehotnega orožja. Tako so divizioni dalj časa delovali kot bataljoni, baterije pa kot čete pri obkoljevanju sovražne postojanke Novo mesto, samostojno so zapirali določene smeri (Novo mesto—Uršna sela—Semič, Kočevje—Smuka—Dvor, Trebnje—Novo mesto) ali pa so rušili železniške proge in opravljali demonstrativne napade.

KAJ ZMORE ZAVEST LJUDI

Topniško orožje in strelivo so topničarji v tem času in vse do konca 1944. leta navadno zakopavali v težko dostopnih krajih ali pa so ga vsaj skrbno in domiselno maskirali. Tako je bila ena skupina topov skrita v Gorjancih, zaradi predvidenih akcij v rajuju Bela krajina—Žumberak—Novo mesto, druga je čakala v rajuju Smuka, ker je bilo pričakovati boje na območju Stične in Žumberka, medtem ko je bila tretja skupina skrita blizu Kočevja zaradi možnih bojev v smeri Kočevja—Velike Lašče in na Notranjskem. Topove so baterije skrivale tudi v neposredni bližini sovražnih postojank, to je v območju, ki ga je sovražnik redno nadzoroval. Danes lahko trdimo, da je bilo orožje vedno dobro skrito. V dveh letih se je sovražnik posrečilo izslediti le tri topove, ki so bili skriti na Trebelnem in v Zalovičah. To dokazuje izredno sposobnost in visoko zavest ljudi, ki so opravljali ta zaupna dela. Tako, po vsem svobodnem ozemlju razporejeno orožje je bilo pogoj za hitro pripravljenost in pravočasno ter uspešno sodelovanje topništva v predvidenem boju. Prav to pa je pri sovražniku vzbujalo začudenje in jezo, ker si ni znal pojasniti, od kod se je iznenada, kljub stalni kontroli cest, pojavila pred njegovo postojanko topniška enota.

Oskrbovanje s strelivom je bilo različno. Takoj po italijanski kapitulaciji so partizanske enote odvažale strelivo iz vseh krajev dolenske v varnejše kraje.

večinoma v rajuju Podstenice in Poljane, kjer so skrbeli, da je strelivo ostalo uporabno. V predzadnjem letu vojne so strelivo dovažali celo iz Mašuna ali pa so ga dobivali od zaveznikov, ki so ga dovažali z avioni v Belo krajino. Delavnice v Starih Zagah so skrbele za večja popravila orožja, izdelale pa so tudi nekaj kar zahtevnih granat za nemški protitankovski top kalibra 50 mm.

Prevoz orožja in streliva je zahteval veliko konj in vozov. Tudi to je povzročalo precejšnje težave in skrbi. Podobni razlogi, ki so narekovali »razmestitev topov po skupinah«, so prav tako zahtevali, da je poveljstvo razdelilo konje po odročnih vaseh.

V začetku decembra 1943 je 1. divizion zbral dovolj vprežne živine, dekonspiriral na Vahti v Gorjancih svoji dve havbici in odrinil z Uršnih sel po gozdnih cestah, pokritih s prvim snegom, čez Kočevski Rog do vasi Vrbovec, kjer naj bi se priključil Tomšičevi brigadi za napad na Kočevje. Pohod in streljanje je upravljal namestnik poveljnika artilerije tov. Miha.

»Nad Kočevjem je ležala gosta jutranja megla, tako da nismo mogli videti ciljev niti izbrati primernih položajev. Po pregonu sovražnika iz bunkerjev pri železniški postaji in v zvoniku smo se prebili do rečice Rinže. Sklonjeni za havbičnim ščitom, v megli in vsesplošnem dimu smo brez varstva rinili havbico čez most. V boju smo izstrelili 130 granat. Manjkalo je še 20 granat, da bi padla postojanka.... V gradu so že izobesili belo zastavo, ko se je pojavil sovražnikov tank in nas prisilil k umiku. Prikradla se je celo gruča avionov in neusmiljeno obstreljevala naše kolone. Z velikimi naporii smo iz mesta izvlekli svoje orožje in še plen treh havbic, ki pa so bile, po poznejšem pregledu, neuporabne. Začelo se snežiti. Orožje smo zapeljali v skrivališče blizu Kočevja, kjer je ostalo do napada na Zdensko vas«, tako je pripovedoval udeleženec tega pohoda.

V zasneženem februarju je ena havbica sodelovala pri napadu na Trško goro. Pohod iz Globokoga čez Dvor, Globodol, Mirno Peč in na Trško goro po ozkih vaških poteh je bil zelo naporen in zamuden. Po vijugastih cestah je havbica večkrat zdrsnila in se nagnila po pobočju, da so jo topničarji le s težavo spravili nazaj na »pravo pot«. Sovražnik je napravil vrsto okopov in se utrdil tudi v sami cerkvi. Po naših položajih so začele padati mine. Nekaj to-

varšev je bilo ranjenih, eden je bil celo smrtno zadet. Malo je manjkalo, da ni izgubil življenja komandir Frenk Kastelec. Poveljnik napada tov. Daki je opazoval dogajanje okoli cerkve in ocenjeval uspešnost topniških granat, ki so zadevale, vendar cerkvenega zidu niso prebile. Razjezil se je in ukazal, naj odvijajo vžigalnike in tako pošiljajo granate v debele zidove. Vendar tudi to ni pomagalo.

Po akciji na Trško goro so se borci vrnili v Globoko. Časa za počitek ni bilo. Pohiteti so morali s pripravami za podporo pri napadu na Zdensko vas (28. februar 1944), ki je bil najbolj uspešna akcija 15. brigade. Pri ogledovanju postojanke so takoj ugotovili, da je območje cerkvice sv. Antona z okopi in posadko ključ za zavzetje same vasi. V streljanju je sodelovalo pet topov, trije iz brigad in dve havbici iz 1. divizona. Na postojanko so izstrelili več kot 250 granat. Mnogo. Topničarji so bili najbolj veseli zaplenjenega protitankovskega topa kalibra 50 mm (PAK-50) in vojaške kuhinje na gumijastih kolesih.

Po nekaj dneh pa je baterija, ki je tako uspešno streljala na Zdensko vas, zgubila eno havbico. Bilo je takole: orožje je bilo že zgodaj jutraj na položaju v vasi Rašica. Niso še prav začeli z ognjem, ko je sovražnik kar na lepem prebil našo obrambo na Turjaku in se s tanki in pehoto pojavil na položaju havbice. Komandir Darko Marin je uspel zapreči konje in v galopu oddirati v smeri Velikih Kampilj. En tank se je predrnjo pognal za havbico.... Komandir je pridobil toliko časa, da je izpregel, izvekel havbični zapirac in se s konji umaknil v gozd.

Bojno področje 7. korpusa je bilo vezano za prostor Ljubljana—Brežice—Metlika—Postojna, to je na ozemlje Dolenjske, Bele krajine in Notranjske. V središču tega ozemlja se je nahajalo važno razpotje—Žužemberk. Gospodar tega vozlišča je imel izredno možnost kontrole in akcije v vse smeri tja do Trebnjega, Novega mesta, Smuke in Ivančne Gorice.

TISOČ GRANAT NA ŽUŽEMBERK

V aprilu 1944 je bila glavna korpusa razporejena na prostoru Ljubljana—Kočevje. V tako izpraznjeno območje med Krko in glavno cesto Novo mesto—Ljubljana je 23. aprila jutraj vdrlo nekaj 1.500 pripadnikov SS policijskega polka in domobrancev ter zasedlo Trebnje, Mirno Peč, Dobrič, Dobrovo, Mokronog in Žužemberk. Naše glavno poveljstvo je hitro pričelo s pripravami za osvoboditev vsaj Žužemberka. V prvi etapi bi manjše enote, ki so bile »pri roki«, ponoči in podnevi napadale Žužemberk in tako ovirale sovražnika pri utrjevalnih delih. V drugi etapi bi partizani napadli povezovalni postojanki v Dobriču in Dobravi, v tretji pa bi sledil končni obračun z žužemberško posadko.

Boji so se vneli že 25. aprila. Po nekaj dnevih je 1. divizion postavil na položaj

pri Velikem Lipju dve havbici in začel s posrednim streljanjem (ta način streljanja so uporabili prvič od svoje ustanovitve) vznemirjati posadko v Žužemberku.

Kako usmeriti ogenj na cilj, ki ga ne vidiš? Da bi cev pravilno naravnali, so na grebenu nad vasio izbrali drevo, ki naj bi bilo vsaj malo na črti, ki bi povezovala cerkev na Zafari in orožje. »Povezovalce« je seveda moral plezati na nekoliko dreves, dokler ni bil prav na takšnem, ki je bil točno v liniji havbica—cilj. Delo je bilo vsekakor zamudno. Streljanje ni bilo kaj prida.

Drugega dne pred mrakom, ko se že ni bilo bati sovražnikovega izpada iz postojanke, so premaknili eno orožje na severno pobočje Gradencu, drugo pa v bližino cerkvice Sv. Roka, od koder so uspešno streljali. Kar na lepem pa se je iz Zafare oglasil sovražni protitankovec in cilj točno na havbico na Gradencu. Kaj naj bi strelili? Po gozdnih poti so premeščali havbico zdaj sem, zdaj tja, izstrelili granato in se urno umaknili v zaklon. Tako so se trudili dolgo v noč. Zanimivo: naslednje dni se topiči ni več oglašal. Morda ga je naša havbica uničila, ali pa mu je zmanjkalo streliva.

V tem času je 15. divizija zbrala svoje čete na območju Žužemberka, Trebnjega, Mirne Peči in Ajdovca. Gubčeva je kmalu zavzela Dobrovo, 12. brigada pa je blokirala Dobrič. Do noči 30. aprila so topničarji 15. in 18. divizije pripeljali 10 topov in havbic ter jih razporedili za neposredno streljanje na položajih od Stavče vasi do Budjanje vasi. Opazovalci za korpusno in topniško poveljstvo so uredili na severnem pobočju Gradencu.

Toliko topov na enem kraju še ni bilo zbranih v vsej narodnoosvobodilni vojni Slovenije. Na predvečer 1. maja so divizioni odprli ogenj iz vseh cevi na dve ključni točki sovražnikove obrambe: na Zafaro in na Cvibelj. Po hudih bojih je bataljon Gubčeve brigade le zasedel Cvibelj. Tovariši Daki se je mimorede spomnil, da so topničarji v Zdenski vasi zaplenili nemški protiklepni top PAK-50. Ukazal je, naj ga takoj pripeljejo na Cvibelj in naj od tam strelja direktno v vhodna vrata cerkve v Zafari, ki je služila za bivalni prostor posadke in za skladišče streliva. Havbične granate niso bile kos debelim cerkvenim zidovom, zato so kanonirji ciljali kar v okna; ta so ob vsaki eksploziji zažarela v pisanih barvah. Kako kruta je vojna!

Že med boji so prihajala vznemirljiva poročila: Nemci naj bi se prebijali iz Laš in Kočevja. Zaradi varnosti so umaknili topovsko orožje v gozdove Pleševce (Sv. Katarine). Niso pa še dobera končali svojega dela, ko je prišlo povelje: nazaj na položaj! Zvečer tega dne (3. maja) so topniške baterije odprle hiter ogenj in tako pripravile pot za končni juris hrabrih, vendar močno utrujenih borcev Gubčeve brigade.

5. maja zgodaj jutraj se je posadka, ko je bila njena obramba že docela zlomljena, pridružila koloni tankov, ki se je prebila iz Novega mesta in tako rešila možno popolnega uničenja.

V bojih za Žužemberk je bilo izstreljenih skoraj 1.000 granat, kar je v zgodovini NOB največ izstrelkov, vrženih na eno postojanko v tako kratkem času.

Za hrabrost, izredno organizacijo in uspešno streljanje so topniške enote prejele od Glavnega štaba Slovenije laskavo pohvalo z geslom, naj bodo uspešni boji pri Žužemberku uvod v spomladansko ofenzivo naših brigad. In res, v mesecu maju so partizani ob podpori topništva v naskoku osvobodili Trebnje, Mirno Peč in Tržišče.

Končno: iz topniških divizionov 15. in 18. divizije se je v maju 1944 oblikovala Prva slovenska artilerijska brigada. Za poveljnika te največje topniške enote v tedanji NOV Jugoslavije je bil imenovan Miha Mišič, eden najzaslužnejših tovaršev že pri zbiranju in urejanju prvih baterij ob razsulu italijanske vojske leta 1943.

Ob prvi obletnici bojev za Žužemberk se je 1. slovenska artilerijska brigada oborožila z 32 novimi angleškimi topovi (20 topov kal. 75 mm, 12 protitankovskih kal. 37 mm), ki so jih zavezniki poslali na letališče v Beli krajini (7 topov kal. 75 mm, ali pa so jih partizani s tovornjaki pripeljali iz Dalmacije. S to oborožitvijo je preurejeno topništvo pomagalo v nezadržnih napadih na Kočevje, Ribnico, Velike Lašče, Pijavo Gorico in tako omogočilo našim slavnim brigadam, da so se približale Ljubljani in končno vanjo tudi zmagovalno vkorakale.

Topničarji so doprinesli pomemben delež v boju slovenskega naroda proti okupatorju in domačim izdajalcem.

ALEKSANDER ZUPAN-ACO

CIUHOVA DELA V MOKRICAH

MOKRICE—V gradu so odprli vrata likovni umetnosti. Sklepanje za skupne pogodbe z nemško firmo so obelježili z razstavo del treh slovenskih likovnih ustvarjalcev, katerih imena poznajo tudi zunaj naših meja. Grajske prostore so polepšali s Cihovimi slikarskimi umetninami in z oblikovalskimi dosežki Dalija Kervine ter Miroslava Peršolja.

BANKE V NOvem SISTEMU — Minulo sredo in četrtek je bil v Garni hotelu na Otočcu seminar slovenskih vodilnih, vodstvenih in strokovnih delavcev, posvečen strokovnemu razmišljanju o bankah v novem gospodarskem sistemu. Udeleženci seminarja so od znanih predavateljev nekaj več slišali o novosti s področja tujih vlaganj, o prenovi bank v poslovno konkurenčne finančne institucije in tudi o zapletenosti jugoslovanskega finančnega sistema ter posebej bank v njem. (Foto: J. P.)

SREČANJE STARŠEŠIH KRAJANOV — Krajevna organizacija Rdečega križa iz Straže je 7. maja pripravila že 9. tovrstno srečanje zapored. Udeležilo se ga je več kot 100 krajanov, ki so že dopolnili 70 let. Take, ki niso mogli priti, so že prej obiskali na domu. Na najstarejša krajana, Ludvika Tisovca in Verono Benkovič, so se spomnili s skromnimi driloma. Prisotnim so pripravili kulturni program, v katerem so sodelovali pionirji OŠ Vavta vas in Pevsko društvo upokojencev Straža. Za prijetnejše vzdušje sta poskrbela brezplačen srečelov in glasba Ivana Šiška ter njegovih sinov Janja in Stanka. Pri organizaciji srečanja so jim nudile finančno pomoč in prispevale darila številne delovne organizacije, zasebni obrtniki, Društvo upokojencev Straža in krajevna skupnost. (A. T.)

DUHOVNICI V ŽUMBERKU — Dvanajst belokranjskih duhovnikov je bilo prejšnjo sredo na celodnevem izletu po Žumberku, ki ga je organiziral metliški grkokatoliški župnik in žumberški dekan Mile Vranešič. Pot jih je vodila v Sošice, kjer so si v tamkajšnjem samostanu sester Bazilijank ogledali krajevno muzejsko zbirko, na Sopotski slap, po slemenu Gorjancev v Mrzlo polje, nato v Pribič, Krasič in preko Vivodine nazaj v Metliko. Na sliki: pri opoldanski molitvi v naravi. (Foto: A. Bartelj)

OBVESTILO

Organizacije združenega dela, druge organizacije in skupnosti, organe in društva, delovne ljudi in občane obveščamo, da je po sklepu izvršnega sveta skupščine občine Novo mesto, sprejtem na seji dne 8. maja 1989 (sklep objavljen v SDL, št. 7/89 z dne 10. maj 1989),

JAVNO RAZGRNJEJ OSNUTEK LOKACIJSKEGA NAČRTA PLINOVODA ZA POŠAVJE IN DOLENJSKO SKOZI OBČINO NOVO MESTO

- v času od 9. maja 1989 do 8. junija 1989
- v prostorih:
 - skupščine občine Novo mesto, Ljubljanska cesta 2, I. nad.
 - krajevne skupnosti Škocjan, za krajevno skupnost Škocjan
 - osnovne šole na Otočcu, za krajevno skupnost Otočec,
 - kulturnega doma v Beli cerkvi, za krajevno skupnost Bela cerkev,
 - gasilskega doma v Bučni vasi, za krajevno skupnost Bučna vas,
 - krajevnega urada Mirna Peč, za krajevno skupnost Mirna Peč

JAVNE OBRAVNAVE

razgrnjenega osnutka bodo v krajevnih skupnostih potekale po naslednjem razporedu:

- v KS Ločna-Mačkovce, v četrtek, 18. maja 1989, ob 20. uri, v gasilskem domu v Ločni,
- v KS Škocjan, v ponedeljek, 22. maja 1989, ob 20. uri, v prostorih krajevnih skupnosti v Škocjanu,
- v KS Otočec, v torek, 23. maja 1989, ob 20. uri, v Osnovni šoli na Otočcu,
- v KS Bela cerkev, v torek, 23. maja 1989, ob 21. uri, v kulturnem domu v Beli cerkvi,
- v KS Mestne njeve, v četrtek, 25. maja 1989, ob 19. uri, v prostorih Zavarovalne skupnosti TRIGLAV v Novem mestu,
- v KS Bučna vas, v četrtek, 25. maja 1989, ob 20. uri, v gasilskem domu v Bučni vasi,
- v KS Mirna Peč, v ponedeljek, 29. maja 1989, ob 19. uri, v Osnovni šoli v Mirni Peči.

Do poteka roka javne razgrnitve lahko k osnutku lokacijskega načrta plinovoda za Posavje in Dolenjsko skozi občino Novo mesto podate pisne pripombe, mnenja in predloge na krajih razgrnitve ali pa jih pošljete ZAVODU ZA DRUŽBENO PLANIRANJE IN URBANISTIČNO NAČRTOVANJE OBČINE NOVO MESTO, LJUBLJANSKA CESTA 2.

Na javnih obravnavah bodo navzoči izdelovalec predlaganega osnutka in strokovni sodelavci, ki bodo k osnutku podali podrobnejšo obrazložitev in prisotnim dajali pojasnila.

ZAVOD ZA DRUŽBENO PLANIRANJE IN URBANISTIČNO NAČRTOVANJE OBČINE NOVO MESTO

STROKOVNA SLUŽBA SIS MATERIALNE DEJAVNOSTI V OBČINI BREŽICE

Na osnovi sklepa izvršnega odbora Kmetijske zemljiške skupnosti Brežice ter sklepa zbora delavcev delovne skupnosti strokovne službe z dne 12. 5. 1989 delovna skupnost strokovne službe SIS materialne dejavnosti v občini Brežice ponovno

objavlja
prosta dela in naloge

TAJNIKA KMETIJSKE ZEMLJIŠKE SKUPNOSTI BREŽICE s polnim delovnim časom, za nedoločen čas

Kandidat mora izpolnjevati naslednje pogoje:

- da ima visoko ali višjo izobrazbo agronomske ali pravne smeri in
- 3 leta delovnih izkušenj.

Izbrani delavec bo imenovan za štiri leta.

Pisne prijave in dokazila o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov: STROKOVNA SLUŽBA SIS MATERIALNE DEJAVNOSTI V OBČINI BREŽICE, Cesta prvih borcev 11, Brežice.

252/20

Iskra

ISKRA, industrija za avtomatiko, Ljubljana, n. sub. o.
TOZD Tovarna energetske elektronike, o. sub. o.
Novo mesto, Velika Cikava 22, tel.: (068) 24-541

Na podlagi sklepa komisije za delovna razmerja objavljamo prosta dela in naloge:

VODJA FINANČNEGA ODDELKA

Pogoji: visoka izobrazba ekonomske smeri, štiriletna izkušnje s področja finančne operative ter aktivno obvladovanje enega svetovnega jezika.

K sodelovanju vabimo mlade, inovativne strokovnjake elektro smeri za timsko delo na razvoju, področju tehnologije, kvalitete in kontrole naših izdelkov.

Vaše vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev pričakujemo v 8 dneh po objavi na naš naslov. Vse informacije lahko dobite v kadrovske službi v Bršljinu ali po telefonu 21-050.

746/20

Republiški sekretariat za pravosodje in upravo KAZENSKI POBOLJŠEVALNI DOM DOB PRI MIRNI

objavlja prosta dela in naloge:

1. **POMOČNIKA VODJE SEKTORJA KOMERCIJALE**
2. **VODJE SKUPINE ZA ANALIZE IN NACRTOVANJE**
3. **GLAVNEGA TERMINERJA — INŠTRUKTORJA**
4. **TEHNIČNEGA REFERENTA KOMERCIJALE**
5. **VODJE NABAVE**
6. **SKUPINOVODJE V PEKARNI — INŠTRUKTORJA**
7. **POOBLAŠČENE URADNE OSEBE**

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

Pod 1:

- da imajo visoko izobrazbo ekonomske smeri, organizacijske sposobnosti, zunanjetrgovinsko registracijo, aktivno znanje enega tujega jezika (nemški, angleški) in pasivno znanje še enega tujega jezika in 3 leta delovnih izkušenj.

Pod 2:

- da imajo visoko izobrazbo ekonomske smeri, organizacijske sposobnosti in 4 leta ustreznih delovnih izkušenj.

Pod 3:

- da imajo višjo izobrazbo proizvodno-organizacijske ali ustrezne tehnične smeri in 3 leta delovnih izkušenj.

Pod 4:

- da imajo višjo izobrazbo strojne smeri, znanje tujega jezika in 3 leta ustreznih delovnih izkušenj.

Pod 5:

- da imajo višjo izobrazbo ekonomske ali ustrezne tehnične smeri, organizacijske sposobnosti, znanje tujega jezika in 3 leta delovnih izkušenj.

Pod 6:

- da imajo srednjo (štiriletno) izobrazbo živilske smeri (pek), izpit iz higienskega minimuma in 2 leti ustreznih delovnih izkušenj.

Pod 7:

- da imajo srednjo (štiriletno) izobrazbo penološke ali druge ustrezne smeri ali srednjo (triletno) izobrazbo ustrezne smeri, s pogojem, da ob delu končajo srednjo penološko šolo, moški, z odsluženim vojaškim rokom in eno leto ustreznih delovnih izkušenj.

Za objavljena dela in naloge pod 3, 6 in 7 se šteje zavarovalna doba s povečanjem 12/16 mesecev.

Od kandidatov pričakujemo ustrezne moralne lastnosti, aktivno znanje slovenskega jezika, da niso obsojeni za kaznivo dejanje ali v kazenskem postopku. Kandidati bodo opravljali psihološki preizkus s testiranjem in razgovorom.

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Kandidatom za dela in naloge od 1 do 5 nudimo po dogovoru samsko ali družinsko stanovanje.

Prijave z življenjepisom in dokazili pošljite na naslov:

KAZENSKI POBOLJŠEVALNI DOM DOB PRI MIRNI, 68233, MIRNA, v osmih dneh po objavi.

250 20

Ribiška družina Novo mesto Glavni trg 20

razpisuje v skladu z določili samoupravnih splošnih aktov prosta dela in naloge

RIBIŠKEGA ČUVAJA

za območje med Novim mestom in Žužemberkom.

Kandidat mora izpolnjevati naslednje pogoje:

- šolska izobrazba III. stopnje
- vozniško dovoljenje B kategorije
- lastno motorno kolo ali kolo s pomožnim motorjem
- starost 25 do 35 let
- da ima stanovanje med Novim mestom in Stražo
- nekaznovanost
- pasivno znanje enega tujega jezika (nemško, angleško)
- 3-mesečno poskusno delo

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in kratkim življenjepisom pošljite v 8 dneh po objavi na naslov Ribiška družina Novo mesto, Glavni trg 20, Novo mesto.

254/20

POHORJE mirna

PROIZVODNJA OPREME ZA PROTIPOŽARNO ZAŠČITO IN
NAMAKANJE, ULIVANJE IN KOVANJE BARVNIH KOVIN TER
KMETIJSKA PROIZVODNJA, P. O.

68233 MIRNA - SLOVENIJA - JUGOSLAVIJA

RAZPISUJE

javno prodajo osnovnih sredstev

1. Traktor DEUTZ 7206, l. 1978, št. trak. 2387, št. mot. 62589, s kabino
2. Freza
3. Dvoosna prikolica
4. Prikolica kiper 3 t
5. Gumi voz
6. Trosilec umetnega gnojila z napravo za dognojevanje
7. Škropilnica TF 400
8. Vrtavkasti obračalnik SIP VO4
9. Puhalnik za seno
10. Tovorno vozilo TAM 4,5 t + keson l. 1960 — obnovljen
11. Mlin KLADIVAR s transpornimi trakovi
12. Revolverska stružnica BRT 36 P
13. Revolverska stružnica BRT 36 M
14. Stružnica RTS — 40
15. Vrtalni stroj
16. Priprava za krivljenje
17. Plani brusilni stroj l. 73
18. Diesel agregat
19. Dekapirana kabina l. 83
20. Kopirni stroj TEHNOMATIC 250, l. 76
21. Osciloskop 459
22. Pisalni stroj
23. Pisalni stroj
24. Pisalni stroj
25. Stružnica
26. Motorna žaga HUSQARNA
27. Projektor film

Licitacija bo v torek, dne 23. 5. 1989, ob 10. uri v upravni zgradbi doma. Cgled razpisanega je možen eno uro pred pričetkom licitacije.

Polog za varščino je 10-odstoten.

253 20

PROIZVODNJA IN TRGOVINA
Agraria Export - Import
BREŽICE
N. SOL. O.

Razpisna komisija delavskega sveta

TOZD KMETIJSTVO AGRARIA BREŽICE

razpisuje prosta dela in naloge

individualnega poslovnega organa — direktorja TOZD Kmetijstvo

Poleg splošnih mora kandidat izpolnjevati še naslednje pogoje:

- visoka ali višja šola agronomske, organizacije dela ali ekonomske smeri,
- pet let delovnih izkušenj na vodilnih ali vodstvenih delovnih mestih.

Na razpisana dela in naloge bo kandidat izbran za dobo 4 let. Prijave sprejema razpisna komisija DS TOZD Kmetijstvo 20 dni po dnevu objave razpisa.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po dnevu poteka roka za prijave.

247/20

kmetijska zadruga krka
n. sub. o. novo mesto, cesta komandanta staneta 10

68000 Novo mesto

Zadružni svet zadruga razpisuje dela in naloge direktorja

individualnega poslovnega organa zadruga

Kandidati morajo izpolnjevati sledeče pogoje:

- da imajo VII. ali VI. stopnjo šolske izobrazbe biotehnične, ekonomske ali družboslovne smeri (pravne, upravne, organizacijske ali politološke) ter 3 oz. 5 let ustreznih delovnih izkušenj
- da izpolnjujejo pogoje po družbenem dogovoru o kadrovski politiki občine Novo mesto
- da izpolnjujejo pogoje po 59. členu zakona o podjetjih

Kandidati naj pisne vloge z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev pošljejo na gornji naslov z oznako »za razpisno komisijo« v 15 dneh po objavi.

O imenovanju bomo kandidate obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju ponudb.

255 20

trgovsko podjetje

NOVOTEHNA

Novo mesto, Glavni trg 11

Delavski svet delovne organizacije
razpisuje dela in naloge:

vođenje delovne organizacije (direktor)

Za ta dela in naloge je lahko izbran kandidat, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

- da ima VII. stopnjo ekonomske, tehnične ali pravne smeri
- da ima 5 let delovnih izkušenj v dejavnosti, ki jo opravlja delovna organizacija.

Pri izbiri kandidata se poleg zgoraj navedenih pogojev upošteva tudi celovitost strokovnih znanj in osebnostnih lastnosti v skladu s kriteriji kadrovanja po družbenem dogovoru o oblikovanju in izvajanju kadrovske politike na območju občine Novo mesto ter sposobnostih za organiziranje in usklajevanje delovnega procesa.

Kandidati za razpisana dela in naloge naj pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 15 dneh po objavi razpisa na gornji naslov z oznako: ZA RAZPISNO KOMISIJO. Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po sprejemu sklepa o izbiri.

248/20

SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA SKUPNOST OBČINE BREŽICE BREŽICE, CESTA PRVIH BORCEV 11

objavlja

RAZPIS

posojil iz združenih sredstev solidarnosti in združenih sredstev vzajemnosti v stanovanjskem gospodarstvu za leto 1989:

1. Za posojila organizacijam združenega dela in delovnim skupnostim za nakup in gradnjo stanovanj

- iz sredstev solidarnosti 1.280.000.000 din
- iz sredstev vzajemnosti 433.745.000 din

2. Za posojila delovnim ljudem in občanom za nakup stanovanj v zasebni lastnini, za gradnjo, rekonstrukcije, dozidavo in nadzidavo stanovanjskih hiš

- sredstva solidarnosti 900.000.000 din

Razpis za posojila OZD in DS traja vse leto.

Razpis za posojila delovnim ljudem in občanom pa **od 19. maja do 19. junija 1989.**

Pogoji in navodila za pridobitev posojil bodo objavljeni v vseh delovnih organizacijah in delovnih skupnostih v občini Brežice ter na oglasni deski Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Brežice, kjer bodo proslci lahko prevzeli obrazce za izpolnitev vloge za pridobitev posojila.

Številka: 891-2/89-SM

Datum: 10. 5. 1989

ODBOR ZA SOLIDARNOST V
STANOVANJSKEM GOSPODARSTVU
PRI SAMOUPRAVNI STANOVANJSKI
SKUPNOSTI OBČINE BREŽICE

Svet VVO Oton Župančič, Črnomelj,

razpisuje v skladu s samoupravnimi splošnimi akti naslednja dela in naloge:

1. RAVNATELJA vzgojno-varstvene organizacije

Pogoji:

- da kandidat izpolnjuje splošne pogoje, določene z zakonom o združenem delu in družbenim dogovorom občine Črnomelj;
- da izpolnjuje pogoje za opravljanje del vzgojitelja ali strokovnega delavca po določenih 38. in 39. členu zakona o vzgoji in varstvu predšolskih otrok ali izpolnjuje pogoje za opravljanje del učitelja po določbi 96. členu zakona o osnovni šoli;
- da ima 5 let delovnih izkušenj, od tega 2 leti dela pri vzgoji in varstvu predšolskih otrok;
- da ima organizacijske in strokovne sposobnosti, kar dokazuje s svojim preteklim delom;
- da ima pozitiven, ustvarjalen odnos do graditve socialističnih samoupravnih odnosov.

Dela in naloge razpisujemo za 4 leta.

Prijave z opisom dosedanjega dela in dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi razpisa z oznako »za razpisno komisijo« na naslov:

Vzgojno-varstvena organizacija Oton Župančič, Kidričeva 18/b, 68340 Črnomelj.

Kandidate bomo obvestili v roku 15 dni po sprejemu sklepa o imenovanju.

244/20

Mercator - Kmetijska zadruga Črnomelj

SOZD MERCATOR - KIT, n. sub. o.

n. sub. o.

objavlja
javno licitacijo
za odprodajo:

1. kamiona TAM, 5500 kg, tip 110-T-10, s cerado, letnik 1978, neregistriranega, delno v voznem stanju.

Izklicna cena 12.000.000 din.

2. osebnega avtomobila Zastava 850, tip 750/850, letnik 1985, neregistriranega, v voznem stanju.

Izklicna cena 6.500.000 din.

Javna licitacija bo v torek, 23. 5. 1989, ob 9. uri na sedežu Mehanične delavnice Mercator-KZ v Črnomlju, Belokranjska cesta št. 18.

Ogled je možen istega dne, uro pred pričetkom licitacije. Pred licitacijo interesi položijo pri blagajni KZ, 10-odst. kavci-vo izklicne cene.

Vse stroške v zvezi s kupoprodajo plača kupec.

PIONIR keramika

- 15% popusta za izdelke Keramike v vseh industrijskih prodajalnah:
- industrijska prodajalna TOZD Keramika, Slakova ulica 5, Novo mesto, tel. (068) 21-201
- industrijska prodajalna TOZD TKI, Kettejev drevored 37, Novo mesto, tel. (068) 21-826
- industrijska prodajalna TOZD TKI, Vošnjakova 7, Ljubljana, tel. (061) 371-984

- 30% popusta za **opušteni program** v TOZD Keramika Novo mesto
- 10% popusta za gotovinsko plačilo
- Možnost prodaje s čeki 1 + 3 obroke (prvi obrok 35 %)
- brezplačna izdelava načrta, oblikovanja in dimenzioniranja peči, kaminov in kmečkih peči
- izdelava načrta, dostava vsega potrebnega materiala in »montaža peči«
- ves material za peči takoj — na enem mestu,
- zajamčene cene in popusti z ugodnostmi od 3. 5. do 31. 5. 1989.

**UGODNO —
VELIKA PRILOŽNOST**

GIP »PIONIR« KERAMIKA
68000 Novo mesto, Slakova 5
tel.: (068) 21-201, 24-298, 26-016

PLANINCI NA SMOHORJU

Planinci naše šole smo se dogovorili, da bomo prehodili zasavsko transverzalo. 1. aprila smo se odpravili na pot in tokrat je bil naš cilj na Smohorju. Tja se je vila dolga vrsta 61 udeležencev. V koči, ki je lepa — ni kaj, smo se mislili posesti za pogrnjene mize, a so nam pojasnili, da bodo tamkaj gostje iz Zagreba. V drugi sobi so nas posedli za mize brez prtov in na stole, med katerimi jih je bilo veliko razmajanih in polomljenih. Zaradi tega nismo bili razočarani, saj planinci malicamo največkrat na štoru ali na kolenu. Razočarani smo bili le zato, ker do 15. ure še ni bilo nobenega napovedanih gostov. Oskrbnica je rekla, da bodo verjetno prišli naslednji dan. Ob odhodu smo vse pospravili za sabo. Upamo, da smo oskrbnici dokazali, da smo pravi planinci.

Planinci OŠ XIV.
divizije Senovo

SKUPŠČINSKI DOLENJSKI LIST

za občine
ČRNOMELJ,
METLIKA, NOVO
MESTO, RIBNICA
IN TREBNJE

V 6. številki Skupščinskega Dolenjskega lista, ki je izšla z datumom 20. aprila 1989, so objavljeni naslednji dokumenti:

OBČINA ČRNOMELJ

- Odlok o spremembi odloka o oplojevanju živali in ukrepah v živinoreji na območju občine Črnomelj
- Odlok o dopolnitvah odlokov o financiranju in določitvi pripevnih stopenj za zadovoljevanje potreb samoupravnih interesnih skupnosti gospodarskih dejavnosti v občini Črnomelj za obdobje 1986—1990
- Odlok o uvedbi melioracijskega postopka »Maline in štrekljevec«
- Odlok o turistični taksi
- Odlok o določitvi odstotka od povprečne gradbene cene, ki služi za določitev koristi za razlašeno stavbno zemljišče
- Odlok o določitvi povprečne gradbene cene in stroškov komunalnega urejanja
- Odlok o proračunu občine Črnomelj za leto 1989
- Odlok o ravnanju z odpadki na območju občine Črnomelj

OBČINA NOVO MESTO

- Popravki objavljenih sklepov in tarife v 4. in 5. številki Skupščinskega Dolenjskega lista v letu 1989
- Spremembe in dopolnitve dolgoročnega plana občine Novo mesto za obdobje od leta 1986 do leta 2000
- Spremembe in dopolnitve družbenega plana občine Novo mesto za obdobje od leta 1986 do leta 1990
- Odlok o sprejetju lokacijskega načrta 20 KV daljnovoda Gotna vas — Cikava
- Odlok o sprejetju ureditvenega načrta razdelilne postaje 110 KV Hudo — 1. faza z razpletom daljnovodov
- Sklep o ukinitvi javne poti k.o. Bršljin
- Izid glasovanja o uvedbi samoprispevka v občini Novo mesto
- Odredba o spremembah in dopolnitvah odredbe o določitvi najvišjih cen

OBČINA TREBNJE

- Odlok o spremembi območij katastrskih občin Jelševce, Trebelno in Zaloviče
- Sklep, s katerim se odreja javna razgrnitev osnutka prostorskih ureditvenih pogojev za naselje Sentrupert
- Poročilo o izidu referenduma za uvedbo krajevne skupnosti Čatež
- Sklep o uvedbi samoprispevka za območje krajevne skupnosti Čatež

MEDOBČINSKE OBJAVE

- Sklep o spremembi cen geodetskih storitev
- Odredba o spremembi odredbe o pristojbinah za veterinarsko-sanitarne preglede in za dovoljenje za prodajo mleka v letu 1989

V 7. številki Skupščinskega Dolenjskega lista, ki je izšla z datumom 10. maj 1989, so objavljeni dokumenti:

OBČINA ČRNOMELJ

- Popravek odloka z zaporedno številko 84 v 6. številki Skupščinskega Dolenjskega lista v letu 1989
- Odredba o določitvi najvišjih cen

OBČINA NOVO MESTO

- Sklep o javni razgrnitvi osnutka lokacijskega načrta magistralnega plinovoda za Posavje in Dolenjsko skozi občino Novo mesto

OBČINA RIBNICA

- Odlok o potrditvi zaključnega računa proračuna občine Ribnica za leto 1988

OBČINA TREBNJE

- Sklep, s katerim se odreja javna razgrnitev osnutka lokacijskega načrta plinovoda za Posavje in Dolenjsko skozi občino Trebnje
- Sklep o spremembi in dopolnitvi sklepa o cenah za geodetske storitve

MEDOBČINSKE OBJAVE

- Odredba o višini stroškov voznškega izpita, preizkusa znanja predpisov o varnosti cestnega prometa in preverjanja voznškega znanja v občinah Novo mesto, Črnomelj, Metlika in Trebnje

**INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL
NOVO MESTO
TOZD REVOZ**

objavlja in takoj zaposli

večje število delavcev za opravljanje del in nalog v lakirnici avtomobilov.

Prednost pri zaposlitvi imajo ličarji in delavci, ki imajo ustrezne izkušnje pri delih na pripravi in lakiranju karoserij. Na razgovor vabimo predvsem mlajše delavce z odsluženim vojaškim rokom in s pripravljenostjo, da se za lakiranje novega vozila R-4 in R-5 praktično in teoretično usposobijo v okviru pri nas organiziranega tečaja. Delo je v dveh izmenah, z urejenim prevozom na delo. Osební dohodki so solidni in ob doseganju in preseganju zahtevane kvalitete tudi stimulativni. Vašo pisno prijavo pričakujemo v 8 dneh na naslov: IMV Novo mesto, TOZD Revoz — kadrovska služba, Zagreška 20. 262/20

**Mercator
Agrokombinat**
Krško

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB KRŠKO

objavlja prosta dela in naloge

PLANER ANALITIK

Delovno razmerje se združuje za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Poskusno delo bo trajalo 3 mesece. Pogoji: visoka ali višja strokovna izobrazba ekonomske smeri in 3 oziroma 4 leta delovnih izkušenj pri opravljanju enakih ali podobnih del in nalog. Kandidati naj pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo na naslov: Mercator-Agrokombinat Krško, Cesta krških žrtev 52, p. Krško, v kadrovska službo. Rok za vlaganje prijav traja 8 dni od dneva objave. Kandidate bomo o izbiri obvestili v roku 30 dni od preteka objavnega roka. 258/20

**SKUPNA SLUŽBA
SAMOUPRAVNIH INTERESNIH SKUPNOSTI
DRUŽBENIH DEJAVNOSTI
NOVO MESTO**

razpisuje
prosta dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi:

**STROKOVNO-TAJNIŠKA OPRAVILA ZA
OBČINSKO IZOBRAŽEVALNO SKUPNOST
NOVO MESTO**

Pogoji:

- visoka ali višja izobrazba ekonomske ali družboslovne usmeritve,
- 3 oz. 5 let delovnih izkušenj,
- izpolnjevanje pogojev po družbenem dogovoru o kadrovski politiki v občini Novo mesto.

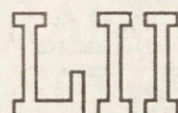
Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: Skupna služba SIS družbenih dejavnosti Novo mesto, Kidričev trg 3. Kandidat bo na razpisana dela in naloge izbran za štiri leta. O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po opravljeni izbiri. 257/20

SALON ARK
tel. 065/71-855

Prvi smo bili in še vedno smo edini, ki vam pri nakupu pohištva svetujemo na domu.

STARO ZA NOVO

LESNA INDUSTRIJA IDRJA

Slovenija
Moja dežela.

ZCP — CESTNO PODJETJE NOVO MESTO
Ljubljanska 8

Komisija za prodajo osnovnih sredstev

objavlja
javno licitacijo
naslednjih osn. sredstev:

Zap. št.	osnovno sredstvo	kom	izključna cena
1.	Zastava 750 LC	1	2.600.000 din
2.	Zastava 750 SC	1	1.950.000 din
3.	Zastava 750 LE	1	3.640.000 din
4.	Valjar BW 60	1	4.810.000 din
5.	Kamion kamaz	1	18.200.000 din
6.	Poltovornjak zastava 645 (kipar)	1	22.100.000 din
7.	Kompresor fagram	1	7.150.000 din
8.	Prikolica gorica	1	36.400.000 din
9.	TAM 170 (za rezervne dele)	1	52.000.000 din
10.	Kombibus IMV 1600	2	5.200.000 din
11.	TAM 75	1	10.400.000 din
12.	Računski stroj FACIT	1	65.000 din
13.	Mehanski rač. stroj	5	6.500 din
14.	Razmnoževalni stroj REXROTARI	1	300.000 din
15.	Računski stroj OLIVETTI	1	100.000 din
16.	Fotokopirni stroj MINOLTA	1	1.100.000 din

Licitacija bo v petek, 26. 5. 1989, ob 12. uri v prostorih sektorja VVC Novo mesto v Novem mestu, Ljubljanska 47, kjer bo uro pred začetkom licitacije možen ogled. Interesenti morajo pred pričetkom licitacije plačati varščino v višini 10% izključne cene. Prometni davek ni vračunan v ceni in ga kupec plača posebej. Nakup osnovnih sredstev bo potekal po načelu VIDENO-KUPLJENO, zato kasnejših reklamacij ne bomo upoštevali. Kupec mora blago plačati takoj v celoti in odpeljati. Informacije na telefon 26-018. 260/20

ZAHVALA

Nepričakovano je v 91. letu starosti umrla naša draga mama, sestra, stara mama, prababica, teta in svakinja

ANA ŽELEZNIK

iz Jerman Vrha pri Bučki

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo osebju nezgod. odd. SB Novo mesto za lajšanje bolečin, vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, sodelavcem IMV iz Brežic, darovalcem vencev in cvetja in vsem, ki so nam izrazili sožalje in pospremili pokojno na njeni zadnji poti. Posebej naša zahvala tov. Marjanu Horvatiču iz KS Bučka in Slavku Štrklju, predsedniku obč. odb. ZB NOV Sevnica, za občutene besede ob slovesu. Vsem, ki ste na kakršenkoli način z nami sočustvovali, prisrčna hvala!

Žalujoci: hčerki Anica in Mimica v imenu vsega sorodstva

Trpljenje in skrb tvoje je bilo življenje, krute bolečine si prestal, zdaj boš v grobu mirno spal.

ZAHVALA

Nepričakovano nas je v 64. letu starosti tragično zapustil naš dobri in skrbni oče

**STANKO
BAN**

Kostanjek 25 pri Zdolah

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, posebno pa sosedom, ki ste nam pomagali v najtežjih trenutkih. Hvala vsem za podarjene vence in cvetje ter tako številno spremstvo na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se pevcem iz Zdol za zapete žalostinke, godbi, govornikom za poslovilne besede, delovnim kolektivom TE Brestanica, TES Brestanica in Lisci Senovo ter župniku za lepo opravljeni obred.

Žalujoci: sin Franci, Marija in Slavica z družinami

tedenski koledar

Četrtek, 18. maja — Erika Petek, 19. maja — Peter Sobota, 20. maja — Bernard Nedelja, 21. maja — Dan letalstva Ponedeljek, 22. maja — Renata Torek, 23. maja — Željko Sreda, 24. maja — Marjana

LUNINE MENE

20. maja ob 19.16 — ščip

kino

BREŽICE: 19. in 20. 5. (ob 20. uri) ameriški erotični film Poper iz Miamijsa — I. del. 21. 5. (ob 18. in 20. uri) ameriški kriminalni film Pričo moramo ubiti. 23. 5. in 24. 5. (ob 20. uri) hongkonški akcijski film Akcija terorizem. ČRNOMELJ: 18. in 21. 5. (ob 20. uri) ameriški akcijski film Premlad za smrt. 19. 5. (ob 20. uri) ameriški grozljivi film Hiša — II. del. 21. 5. (ob 18. uri) ameriška komedija Biloxi Blues. 23. 5. (ob 20. uri) ameriški akcijski film Ninjje bojevniki. KRŠKO: Od 19. do 21. 5. (ob 20. uri) ameriška drama Zadnja Kristusova skušnjava ter (ob 22. uri) erotični film Skrivnostni dnevnik Silvie B. 21. 5. (ob

18. uri) ameriški akcijski film Komando Leopard. 23. 5. (ob 20. uri) ameriški kriminalni film Škorpion. 24. 5. (ob 19. uri) ameriška komedija Šola za steverdese.

MIRNA PEČ: 19. 5. ameriška komedija Vojna kademija. NOVO MESTO — DOM JLA: Od 19. do 21. 5. (ob 18. in 20. uri) ameriška komedija Policaj iz Beverly Hillsa — II. Od 22. do 26. 5. (ob 19. uri) ameriški film Zadnja Kristusova skušnjava.

NOVO MESTO — DOM KULTURE: 18. (ob 18. in 20. uri) in 19. 5. (ob 16. uri) ameriški pustolovski film Zlati fant. Od 19. do 21. 5. (ob 18. in 20. uri) ameriška komedija Arizona Junior. Od 19. do 21. 5. (ob 22. uri) ameriški erotični film Svila, žamet in seks. 21. (ob 16. uri) in 22. (ob 18. uri) ameriški risani film Robin Hood. 22. 5. (ob 20. uri) ameriški grozljivi film Hiša — II. del. SEVNICA: 18. in 19. 5. (ob 20. uri) hongkonški akcijski film Pokol v kitajski četrti. 20. in 21. 5. (ob 20. uri) ameriški znanstvenofant. film Ciklop. 21. (ob 17. uri) in 22. 5. (ob 18. uri) francoska risanka Asterix proti Cezarju.

TREBNJE: 20. (ob 20. uri) in 21. 5. (ob 18.30) ameriški znanstvenofant. film Navigator.

motorna vozila

GOLF dizel, S paket, letnik 1984, prodam. Telefon (popoldne) 20-222.

PRODAM Nissan caravan, letnik 1986. Tel. 22-402.

PRODAM Z 128, letnik 1987 ali menjam za cenejši avto. Tel. 27-405. (SR-89-MO)

PRODAM Z 128, letnik 1984 december. Jenič, Danila Bučarja 8. (P20-94-MO)

FIAT 126 P, letnik 1988, prodam. Tel. 45-014. (P20-36MO)

Z 101, letnik 1978, in videorekorder prodam. Tel. (0608) 33-411. (P20-37MO)

Z 850, 10/1984, dobro ohranjeno, prodam. Tel. 52-325. (P20-38MO)

LADO 1200, marec 1985, modre barve, dobro ohranjeno, ter kravo sivko, drugi brejo 8 mesecev, prodam. Anton Pate, Dol. Kamenje 18, Novo mesto. (P20-39MO)

Z 101 confort, belo, letnik 1982, prodam. Tel. 27-072 popoldne. (P20-41MO)

TOYOTO COROLLO LIFTBACK, maj 1988, z dodatno opremo, prevoženih 16.000 km, registrirano do maja 1990, prodam. Cena zelo ugodna. Tel. (068) 51-293, vsak dan. (P20-42MO)

LADO SAMARO, december 1987, odlično ohranjeno, prevoženih 32.000 km, prodam. Cena po dogovoru. Tel. (068) 51-293 vsak dan (P20-43MO)

GOLF DIESEL, letnik 1983 prodam. Janez Škrjanec, Dobrič 4, 68211 Dobrič. (P20-45MO)

Z 101 GTL 55, letnik 1987, ugodno prodam. Rafko Kralj, Krmelj 84, tel. 47-010 do 6. do 14. ure. (P20-45MO)

Z 101 GT 55, letnik 1984, prodam. Peter Camloh, Gabrje 14, Tržišče, tel. (0608) 88-909. (P20-46MO)

Z 101 GTL 55, oktober 1986, prodam. Tel. 57-323. (P20-48MO)

R 4 GTL, december 1986, prevoženih 37.000 km, ugodno prodam. Tel. (0608) 88-873. (P20-50MO)

R 4 TL, letnik 1984, prodam. Tone Šutar, Zaboršt 9, 68276 Bučka. (P20-51MO)

FIAT 127, letnik 1973, in CITROEN GS, letnik 1977, ugodno prodam. Tel. (0608) 67-432. (P20-52MO)

ZASTAVO 750, letnik 1984-marec, prodam. Bučar, Zagrad 9, Otočec. (2070-MV-20)

ZASTAVO 128, staro dve leti in pol, prodam. Tel. 84-880. (2069-MV-20)

JUGO coral 45, letnik 9/1988, prodam. Tel. (0608) 67-055. Kličite po 15. uri! (P20-27MO)

FIAT 126, letnik 1980, prodam. Janko Turk, Jurka vas 4 a, Straža. (P20-28MO)

Osební avto RENAULT Nevada 120 KS, 7 sedežev, star 24 mesecev, ugodno prodam. Tel. (0608) 31-463 ali (0608) 31-367. (P20-29MO)

NOV MZ 250 ETZ prodam. Tel. (061) 218-639. (P20-30MO)

Z 101, letnik 1986, ugodno prodam. Alojz Rajer, Stari trg 39, Trebnje, tel. 45-380. (P20-32MO)

GOLF JGL diesel, letnik 1983/84 in simco 1301, letnik 1970, prodam ali menjam za cenejši avto. Tel. (0608) 34-654. (P20-33MO)

LADO 1300 S, staro 2 leti in pol, prevoženih 26.000 km, prodam. Ignac Kamin, Mala Loka 6 pri Trebnjem. Ogled in informacije vsak dan po 17. uri. (P20-34MO)

R 4 GTL, 1984, prodam. Miran Jurčič, Volčičeva 39, Novo mesto. (2068-MV-20)

GOLF DIESEL, letnik 1985, registriran do aprila 1989, prodam. Igor Perhaj, Ratež 50, Brusnice. (2067-MV-20)

LADO 1300, letnik 1984, prodam. Tel. (0608) 75-801. (2072-MV-20)

HONDA CB 750 prodam ali menjam za avto. Franc Jerman, Jelše 3, Otočec. (2051-MV-20)

OPEL KADET, letnik 1977, rumene barve, dobro ohranjen, garažiran, prvi lastnik, prva barva, prodam. Cena 3,5 S milijarde. Ogled in informacije vsak dan po 14. uri. Franc Zahrastnik, Resljeva 3, Kostanjevica na Krki, tel. (0608) 60-043. (P20-21MO)

126 P, letnik 1986, dobro ohranjen, prodam. Tel. 24-765. (P20-53MO)

JUGO 45 A, letnik 1986, prodam. Martin Kralj, Gabrje 33, Brusnice. (2054-MV-20)

R 4 GTL, letnik 1987, prevoženih 13.000 km, prodam. Franc Bartolj, Dol. Lakovnice 7, Novo mesto. (2057-MV-20)

Z 128, letnik 1985, prodam. Andreja Fifolt, Dolenje Polje 6, tel. (068) 65-425. Ogled je možen popoldne. (2047-MV-20)

126 P, starejši letnik, prodam. Vidrih, Staro sejmišče 42, 68310 Šentjernej. (2049-MV-20)

GOLF diesel, letnik 1984, prodam. Hrastar, Kristanova 49 b, Novo mesto. (2050-MV-20)

AUDI 72, starejši letnik, ugodno prodam. Na voljo so tudi rezervni deli. Tel. (0608) 81-995 med 19. in 21. uro. (2048-MV-20)

JUGO 45, letnik 1982, prodam. Franc Sašek, Jugorje 3, Brusnice. (2062-MV-20)

126 P, letnik 1982, prodam. Zvone Gorenc, Runkova 16, Novo mesto. (2063-MV-20)

PRODAM ali menjam GOLF, letnik 1982. Tel. 25-148. (1945-MV-20)

OPEL KADET, letnik 1978, prodam. Tone Cesar, Prečna 49, Novo mesto. (2043-MV-20)

Z 101 GTL 55, letnik 1986, dobro ohranjeno, garažirano, registrirano do 1990, prodam. Jernej Mirteh, Sevnica 2 a, Otočec. (2066-MV-20)

FIAT 126 P, letnik 1987, registriran do avgusta 1989, prodam. Ivan Frelih, Kidričeva 9, Brežice. (P20-20MO)

Z 101, letnik 1983, dobro ohranjeno,

prodam. Tkalič, Jankovič, Adlešič, tel. 51-141, dopoldne. (P20-22MO)

Z 101, letnik 1985, karambolirano, prodam. Franc Kramar, Zabrđe 28, Mirna. (P20-25MO)

R 4, nov, prodam za 10% ceneje. Tel. 25-368. (P20-26MO)

R 18 TLJ, letnik 1985, prodam ali menjam za cenejši avto. Telefon 27-377. (P20-93MO)

LADO 1300 S, letnik 1984, registrirano do maja 1990, prodam. Cena 33 M. Karol Čelič, Uršna sela 144. (P20-70MO)

126 P, letnik 1980, ter novo sedežno garnituro ugodno prodam. (P20-71MO)

Z 101, letnik december 1986, prodam. Tel. 26-329. (P20-75MO)

GOLF J, letnik 1978, prodam. Tel. 49-754. (P20-76MO)

Z 126 PGL, star 8 mesecev, prodam. Tel. (0608) 61-160, dopoldne. (P20-79MO)

Z 101, letnik 1979, registrirana do aprila 1990, prodam. Tel. 22-019. (P20-81MO)

Z 101, letnik 1987, prodam. Alojz Tršinar, Gorenje Dole 22, Škocjan. (P20-86MO)

Z 750, starejši letnik, prodam. Tel. 84-333, zvečer. (P20-87MO)

Z 101, letnik 1986, v okvari, prodam. Tel. 42-571. (P20-89MO)

Z 101, letnik 1979, obnovljena, ugodno prodam. Tel. 24-368. (P20-57MO)

MOTORNO KOLO APN 6, še pod garancijo, ugodno prodam. Cena po dogovoru. Tel. 20-557. (P20-58MO)

CTX 80, letnik 1988, registriran do aprila 1990, prodam. Tel. 26-570 ali 22-612, popoldne. (P20-59MO)

Z 750, letnik 1985, prevoženih 22.000 km, prodam. Tel. (0608) 60-133. (P20-60MO)

126 P, letnik 1987, registracija januarja, prodam. Tel. (068) 22-637. (2105-MV-20)

GOLF GL, letnik 1980/81, ugodno prodam. Tel. 23-881. (P20-61MO)

LADO 1200, letnik 1977, prodam. Branko Kovačević, Prežihova 17, Brežice. (P20-62MO)

GOLF, letnik 1980, prodam ali menjam za manjši avto. Bojan Zupančič, Lašče 4, 68361 Dvor. (2106-MV-20)

ZAMENJAM Z 101, staro leto in pol, za večji avto z doplačilom. Tel. 21-246. (P20-64MO)

Z 128, april 1987, odlično ohranjeno, garažirano, s preprogami, prevlekami in radiom, prodam. Alojz Tomc, tel. 52-676, dopoldne. (P20-66MO)

GOLF JGL/81, garažiran, dodatno opremljen, prodam. Tel. (068) 51-621. (P20-68MO)

126 P, letnik 1987, prodam. Tel. 22-516, popoldne. (P20-54MO)

ZASTAVO 750, letnik 1979, prodam. Tel. 25-858. (2095-MV-20)

ALFO ROMEO 33-1.3, letnik 1985, prodam ali menjam za golf X diesel. Kužnik, Daljni Vrh 10 a, Novo mesto. (2094-MV-20)

ZASTAVO 128, letnik 1984, in televizor gorenje prodam. Tel. 26-461. (2073-MV-20)

ZASTAVO 750, letnik 1982, prodam. Mira Vaupič, Šmarješke Toplice 95. (2077-MV-20)

JUGO 45 A, letnik junij 1987, prodam. Tel. 27-562. (2081-MV-20)

TOMOS AVTOMATIK, letnik 1985, zelo dobro ohranjen, ugodno prodam. Tel. (068) 29-329. (2079-MV-20)

Z 101 po delih in registriran R 4, letnik 1979, prodam ali menjam za gradbeni material. Fink, Kettejev drevored 41, Novo mesto, tel. 21-826 int. 400. (P20-91MO)

APN 4 in APN 6 prodam. Tel. (068) 65-233, dopoldne. (2083-MV-20)

FORD FIESTO, letnik 1980, ohranjen, prodam. Tel. 49-518 ali 26-447.

AVTOMATIK A3ML, letnik 1987, dobro ohranjen, ugodno prodam. Tel. (068) 24-335. (2089-MV-20)

APN 6 prodam. Peter Barborič, Šentjošt 4, Novo mesto. (2087-MV-20)

ZASTAVO 101 GTL 55, april 1986, dobro ohranjeno, prodam. Tel. 24-093. (2080-MV-20)

Z 750, letnik 1984, prodam. Virant, Stara vas 10, Škocjan. (2086-MV-20)

Z 750, letnik 1979, prodam. Tel. (068) 76-065. (2086-MV-20)

JAWO 350, staro leto in pol, neregistrirano, prevoženih 630 km, prodam. Tel. 20-425. (2091-MV-20)

JUGO 45 A, letnik 1986, prodam. Tel. 26-434. (2092-MV-20)

126 P, letnik 1978, in kombinirani štedilnik (plin, elektrika) prodam ali menjam za kravo. Viktor Šinkovec, Malkovec 2, 68295 Tržišče. (2090-MV-20)

SKOLJKO za JUGO 45 AX, letnik 1988, prodam. Tel. (068) 23-398, popoldne. (čak-MV-20)

R 4, letnik 1978, obnovljen, prodam ali menjam za 126 P. Tel. 76-220. (2099-MV-20)

126 P, letnik 1982, prodam. Zupančič, Mestne njive 9/26, Novo mesto, po 16. uri. (2098-MV-20)

Z 126 P, letnik 1987 — avgust, prodam. Tel. 85-158. (2097-MV-20)

Z 750, letnik september 1979, kotno omaro dragica ugodno prodam. Informacije vsak dan po 16. uri. Alenka Krevs, Malenska vas 13, Mirna peč. (2101-MV-20)

IMV RENAULT, dvoosni kasonar s podaljšano kabino, dobro ohranjen, ugodno prodam. Marjanovič, Stranska vas 1/a, Novo mesto, tel. 43-503. (čak-MV-20)

VOLVO 66 GL, letnik 1978, avtomatik, primeren za invalide, prodam. Registriran do 1990. Tel. (068) 42-632. (2103-MV-20)

FORD FIESTA, letnik 1980, prodam. Zore, Rumanja vas 39, tel. (068) 85-454. (2107-MV-20)

FIAT 126, bele barve, letnik 1986, prodam. Ljubljanska c. 10, Novo mesto, tel. (068) 21-135. (2107-MV-20)

Z 126 P, star eno leto (marec) prodam. Karel Lukan, Ob Krki 11, Straža, tel. 84-588. (P20-92MO)

služba dobi

AVTOLIČARJA takoj zaposlim. Slavko Luzar, Gornja Brezovica 13, Šentjernej, tel. 42-115. (2012-SD-20)

ZALOŽBA s tedenskim izplačilom provizij išče uspešnega organizatorja prodaje. Tel. (064) 39-058. (P20-7MO)

ZAPOSLITEV nudim kvalificirani ali priučeni natakari. Osební dohodek urejen, za hrano in stanovanje poskrbljeno, sobota popoldne, nedelja in prazniki prosti. Ponudbe sporočite na naslov: Gostilna »SPRINGER«, erebnje, ali na telefon 44-121 po 12. uri. (P19-98MO)

HONORARNO DELO — popoldne in vikendi, avto.obvezen (500 SM). Ločna 8/a — petek in ponedeljek ob 19. uri. (2074-SD-20)

KV NATAKARICO IN KUCHARICO zaposlimo takoj ali po dogovoru. Gostišče Kos, Ločna 7b, 68000 Novo mesto. (2102-SD-20)

stanovanja

SOBO v Dol. Toplicah s souporabo kuhinje najamem. Tel. (061) 344-103. (P20-14MO)

MANJŠE STANOVANJE brez kopalnice v Novem mestu oddam dvema izobražencema. Letno predplačilo. Informacije: Loke 3, Straža. (2029-ST-20)

SOBO ali garsonjero v Novem mestu ali okolici vzamem v najem. Informacije na tel. 25-456. (2032-ST-20)

STANOVANJE ali sobo išče ženska, stara 45 let, za dobo dveh let (Škofljica—Grosuplje, Višnja Gora). Plačilo po dogovoru. Ana Tomšič, 61001 Ljubljana, pošto ležeče. (2019-ST-20)

prodam

PLOHE za brunarico ali garažo, pred-sobno omaro in hladilnik-skrinjo prodam. Tel. 21-246. (P20-63MO)

KITARSKI OJAČEVALEC AM-PEG, VT22 100 W, prodam za 4,8 M. Jože, tel. 58-284, zvečer. (P20-67MO)

ELEKTROMOTOR, 5,5 KM, prodam. Alojz Staniša, Vinja vas 34. (2076-PR-20)

KRAVO, brejo, s tretjim teletom, prodam. Mlakar, Vinica 17, Šmarješke Toplice. (2080-PR-20)

ZELO ugodno prodam 3 mesece rabljen kombinirani štedilnik končar 55 cm. Derganc, Danila Bučarja 8, Novo mesto. (čak-PR-20)

ELEKTRIČNI bojler (80 l) poceni prodam. Slavko Vidmar, Sadija vas 33, Dvor. (2082-PR-20)

SOTOR 2+1 in enega za 5 oseb, s predprostorom, prodam. Tel. (068) 22-022. (2110-PR-20MO)

PRODAM ojačevalec Lesli 150 W, Melotron orgle. Informacije Zvone Uher-nik, Dobrava 85, Otočec. Tel. 21-358 (dopoldne).

MOTORNO ŽAGO stihl 028, malo rabljeno, ali husquarno 061, novo, poceni

prodam. Marjan Tomazin, Gorenja a, Šmarješke Toplice. (P20-73MO)

KAMIN 65 x 138 x 44 prodam. 24-259. (P20-74MO)

PRODAM pralni stroj, zamrzovno skrinjo, traktorske grablje in hrastove ske. Pirc, Čučja mlaka 4, Škocjan, tel. 997. (P20-77MO)

DRVA in kozolec (star), nove ko-lesene stebre za vinograd ugodno prodam. Tel. 28-750. (P20-78MO)

HRASTOVO KAD 800 l, rabljeno, dobro ohranjeno, in motor MZ 250 l letnik 1986, prodam. Tel. 86-165, poldne. (P20-84MO)

KUHINJO marles, rabljeno, poceni prodam. Primerno za vikend. Tel. 85-997. (P20-40MO)

Vabimo vse obrtnike svoje občine Novo mesto na pohod ob dnevu mladosti, ki bo na relaciji Rosalnice—Kamenje v soboto, 20. maja 1989.

Prijavite se lahko na Območnem združenju Novo mesto. Glavni trg 14, kjer boste dobili ostale informacije. Obrtno združenje Novo mesto

DOLENJSKI LETALSKI CENTER

prireja

v nedeljo, 21. maja 1989, ob 13. uri na letališču v Prečni

VELIKO TOMBOLO

in

LETALSKI MITING

DROFOR, malo rabljen, in nov redam. Janko Gudalji-Kebe, Gudalji Radatovičih. (2035-PR-20)

ASENO APNO prodam. Smolenja 16 a, Novo mesto. (2028-PR-20)

ESTAVLJIVO OMARO (regal) za sobo dolžine 4,5 m prodam. Tel. 224, popoldne. (2011-PR-20)

KATKODLAKA JAZBEČARJA novnikom, stara 16 tednov, odličnih (CAC, CACIB), prodam. Tel. 1573-250. (P20-3MO)

IDEOREKORDER VHS Fischer, tel. 26-404. (P20-5MO)

PHILIPS barvni televizor, 40 cm, nov. Tel. (061) 448-475. (P20-51MO)

NIKARJEVO OLJE, leto 1967, 50 l, prodam. Tel. 24-220, med 18. in 20. uro. (20-PR-20)

AKORD pevsko ozvočenje (emi-220 W, kompletno z zvočniki, stotkovcem, prevleko, prodam. Tel. 69-235, po 14. uri. (P20-23MO)

PEVSKO OZVOČENJE FBT 2002 prodam. Drago Mlakara, Rovišče 11, tel. 89-234. (2053-PR-20)

PRODAM kuhinjo Gorenje s štedil- (elektrika, plin), hladilnikom ter sena in otave v Podturnu in Ve- Riglu za daljšo dobo. Informacije: Segova 47, Novo mesto, tel. (068) 263. Oglej se možen v soboto od 10. ure v Podturnu št. 59. (2046-PR-20)

ARDEROBNI OMARI, vitrino in prodam. Telefon 22-680. (2055-PR-20)

ELEKTRIČNI ŠTEDILNIK Multi-International Gorenje, še neuporabl- kavč z 10% popusta prodam. Tel. 263. (2060-PR-20)

PRODAM novo motorno žago STIHL in priključke za prikolico Z 101. In- formacije na tel. 65-278. (2064-PR-20)

MOTORNO škroplilnico IMP Panoni- prodam. Tel. 25-687. (2068-PR-20)

PRIKOLICO kiperico (3 t) prodam. Termancič, Koroška vas 24, Novo mesto. (2071-PR-20)

ODNO PRODAM claa europo, veliko krome 19 m³. Informacije na tel. 62-357. (2065-PR-20)

upim

MANJŠO RABLJENO kuhinjo ku- Sifra »UGODNO« (ček-KU-20)

osest

Kostanjevi na Krki prodam veliko končano hišo. Tel. (071) 628-508. (20-49MO)

VINOGRAD (14 arov) pri železniški laji Semeč, primeren za vikend, zamen- za zazidljivo parcelo v Novem mestu ama okolici ali ugodno prodam. Tel. 8) 24-849. (2041-PO-20)

GRADBENO PARCELO 700 m², že prve plošče dograjeno, primerno za stanika v Trebnjem, prodam. Tel. (063) 871 ali (063) 853-119. (P20-17MO)

POZD v k.o. Dolenjske Toplice ugod- prodam. Tel. (063) 785-216. (P18-20MO)

LESKOVCU pri Krškem prodam o hišo. Hiša ima vse potrebne prikl- in je takoj vseljiva. Telefon (068) 29. (2096-PO-20)

OMACIJO v Šentlovrencu s pri-

blizno 20 a zemlje prodam. Cena po do- govoru. Tel. 25-129, Novo mesto. (P20-80MO)

kmetijski stroji

MALO RABLJEN čelni nakladač za Dojca 75, traktor Ferguson 60 in mlin za žito (bela kamna profila 90 cm) prodam. Franc Kuselj, Kamenje 24, Šentrupert, tel. (068) 40-100 v večernih urah. (2007-KS-20)

NOVO TRAKTORSKO KABINO za zetor univerzal prodam po ugodni ceni. Miha Mešiček, Vel. Dol 11, Koprivnica pri Brestanici, tel. (0608) 79-471. (P20-6MO)

TRAKTOR TV 731, letnik 1983, in priključke prodam. Tel. (0608) 75-522. (P20-8MO)

TRAKTOR IMT 560 (400 delovnih ur) prodam. Jože Gorenc, Mali Podlog 7, Leskovec pri Krškem. (2034-KS-20)

ELEKTRIČNO KOSILNICO Sever, novo, prodam. Tel. 84-761, popoldne. (P20-11MO)

ROTACIJSKO KOSILNICO 165, malo rabljeno, prodam. Tel. 84-858 po 19. uri. (2037-KS-20)

KOSILNICO BCS (petrolejka) prodam. Oglej pri Dragu Ribiču, Češnjice 26, Trebelno, tel. 49-501 ali 45-170. (P20-50MO)

ELEKTRIČNO KOSILNICO TO-RO prodam. Tel. (0608) 32-039. (P20-47MO)

UGODNO PRODAM motorno škroplilnico Stihl ESG 17, malo rabljeno. Tel. (0608) 32-886 ali (0608) 33-408. (P20-35MO)

TRAKTOR UNIVERZAL — pajka, 420 cm, in nakladalko (22 m³), prodam. Jablan 41, tel. 84-331. (2045-KS-20)

OBRAČALNIK FAVORIT 220 ugodno prodam. Tel. (068) 49-329. (P20-31MO)

SNOPOVEZALKO z rezervnimi deli za BCS prodam. Pečavar, tel. 56-418. (2039-KS-20)

TRAKTOR IMT 539, star dve leti, malo rabljen, prodam. Franc Žerjav, Sromlje 22, Sromlje, tel. (0608) 77-013. (P20-18MO)

TRAKTOR »Tomo Vinkovič« 402 in motokultivator »Gorenje Muta« — diesel, novo, prodam za 20% ceneje. Tel. (068) 85-903. (P20-72MO)

TRAKTOR Ferguson 539, nov, prodam. Tel. 51-119, vsak delavnik dopold- ne, Branko Adlešič, Vojinska c. 24, 68340 Črnomelj. (P20-82MO)

TRAKTORSKO KOSILNICO na hidravliki prodam. Franc Kocjan, Zabo- ršt 5, Bučka. (P20-83MO)

BOČNO TRAKTORSKO KOSIL- NICO in trosilec za umetno gnojilo, oboje nerabljeno, ugodno prodam. Junkar, tel. (0608) 75-575. (P20-85MO)

ŽETVENO NAPRAVO za BCS in R 4, letnik 1978, dobro ohranjeno, po zelo ugodni ceni prodam. Alojz Novak, Loka 22, Šentjernejski. (P20-88MO)

BOČNO KOSO za traktor Štore ali univerzal, novo, prodam. Jože Starič, Pre- lesje 9, Šentrupert. (P20-90MO)

BOČNO TRAKTORSKO KOSIL- NICO za Zetor 25 garibaldi in bojler tiki (80 l) prodam. Stane Avsec, Bistrica 13, Šentrupert, tel. 40-382. (P20-56MO)

TRAKTOR IMT 35, star 12 let, in nov hidravlični nakladač hlevskega gnoja prodam. Alojz Špec, Gor. Kamenje 4, Dobrič. (P20-65MO)

PRODAM skoraj nov enoredni si- lokombajn. Informacije po telefonu (061) 798-105 ali na naslovu Marjan Pavlič, Strmica 1, 61385 Nova vas. (2100-KS-20)

KOSILNICO goldoni prodam. Jože Murgelj, Gor. Kamence 4, Novo mesto. (2075-KS-20)

SNOPOVEZALKO za BCS prodam. Janez Berčan, Nova vas 5, 61294 Višnja gora. (2078-KS-20)

IMT 540, letnik 1978, po zelo ugodni ceni in nove gume 12.4-11.28 prodam. Alojz Kirn, Dobravica 15, Šentjernejski. (2093-KS-20)

razno

ZA NEKAJURNO nego ostarele žen- ske v dopoldanskem času nudimo stano- vanje, hrano in plačilo. Tel. 21-803, Koštalova 41, Novo mesto. (2042-RA-20)

ODDAM košnjo sena na rastilu (cca 4000 m²) v Bršljini, nad AMD. Zglasite se pri Lidiji Ljubi, Muhaber 21, Novo mesto. (2015-RA-20)

ZDOMCI! V Posavju prodam stroj- noobdelovalno ključavničarsko delavnico z vsemi stroji, trgov in objekti z možno ureditvijo stanovanj. Tel. (0608) 31-513 ali 31-637. (P19-22MO)

GARAŽO na Mestnih njivah vzamem v najem ali kupim. Ponudbe na tel. 28-706, v večernih urah. (P20-55MO)

obvestila

SLIKE, ovalne in štirioglate na porcelanu, za nagrobne spomenike izdeluje slovenski umetnik v Saraje- vu. Informacije na naslov: Petar Tra- var, Ul. Cetinjska 10, 71000 Saraje- vo. (P19-10MO)

PIŠČANCE, bele, za nadaljnjo rejo, in rjave nesnice prodajamo od 26. maja dal- je. Stane Prevolshek, Čatež, 68212 Velika Loka. (P20-19MO)

NESNICE, mlade jarkice pasme hisex, rjave, iz kooperacijske reje, na- vajene na domačo hrano (opravljena vsa potrebna cepljenja), prodajamo po dnevnih cenah. Naročila sprejema in daje vse informacije Jože PRO- SENIK, Bratov Gerjevič 32, Dobova, tel. (0608) 67-607. (P15-26MO)

SERVIS ZAMRZOVALNIKOV!

Po več letih delovanja smo ugotovi- li, da je izolacija v vašem zamrzo- valniku dotrajana. Prične puščati, od zunaj ledeni in rosi. Mi vam jo obno- vimo pa še garancijo dobite. Prihrani- te 50% elektrike. Trajnost podaljšamo za 7 do 10 let. Kilometrine ne zaračunavamo!

Cenik storitev:
345 l — 650.000 din
300 l — 650.000 din
220 l — 600.000 din
410 l — 540.000 din
310 l — 495.000 din
210 l — 450.000 din
345 l (z dodatno steno) 750.000 din
220 l — 700.000 din
Tel. (062) 305-150 ali 413-606. Se priporočamo! Viktor Pajek (P19-93 MO)

ženitne ponudbe

FANT, 29/180, samski, nekadilec, pošten in dober srčen, preprost, resen, za- poslen in brez obveznosti, s svojim avto- mobilom, želi po tej poti spoznati resno in pošteno dekle, ki je prav tako osamljena in razočarana v ljubezni. Zaželeni so resni nameni in kasneje tudi skupno življenje. Če si tudi želiš tople in mirne dom, se mi, prosim, oglasi pod šifro: »TEŽKO, JE BI- TI SAM«. (P19-38MO)

ZAHVALA

V 76. letu nas je nepričakovano zapustila naša draga mama, stara mama, sestra, teta in tašča

ALOJZIJA KLOBČAR

roj. Martinčič
iz Regrče vasi

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem in sosedom za podarje- no cvetje in izrečeno sožalje, še posebno g. arhidiakonu, g. proštu in ostalim duhovnikom za lepo opravljeni obred. Zahvaljujemo se tudi DO IMV TOZD Adria, VGP, SŠTZU ter pevcem iz Šmihela in Ribni- ce za zapete žalostinke. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

V 52. letu starosti nas je po težki bolezni zapustil ljubi mož, oče, brat in stric

ANTON GRIVEC

iz Srednjega Globodola 2

Najlepše se zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, znancem, prija- teljem, ki ste nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali, darovali cvet- je, vence ter pokojnika v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo Splošni bolnišnici Novo mesto, gospodu žup- niku za tolažilne besede in lepo opravljeni pogrebni obred, sestram re- dovnicam iz Repenjske za lepo zapete žalostinke, GD Globodol in Mirna Peč ter govorniku za poslovilne besede ob odprtem grobu. Vsem še en- krat iskrena hvala!

Žalujoči: žena Malči, hčerka Malči, sin Toni, brat Ludvik, sestra Ani z družinami in sestra Mici ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 80. letu starosti nas je za vedno zapustila naša mama, stara mama in teta

FRANCKA SEVER

s Sel pri Semiču 4

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za podarjeno cvetje in izrečeno sožalje. Posebno se zahvaljujemo sosedom za vsestransko pomoč in to. Novaku za poslovilne besede. Naša zahva- la tudi sindikatu Iskre in sodelavcem TOZD 3, VVZ Črnomelj ter sode- lavkam iz vrta Semeč, gospodu župniku pa za lepo opravljen obred. Vsem ponovno prisrčna hvala!

Otroci: Ivan, Marija in Dragica z družinami

ZAHVALA

Po dolgi in težki bolezni, nas je v 77. letu starosti zapustila naša teta

BARBARA CVETIČ

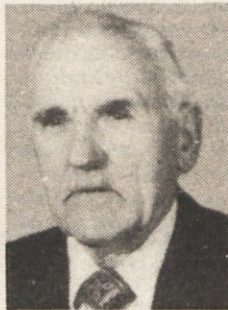
iz Hrasta pri Vinici 17

Najlepše se zahvaljujemo vsem dobrim sosedom, sorodnikom in znancem, ki so nam bili v težkih trenutkih tetine bolezni v veliko po- moč. Zahvaljujemo se tudi osebu zdravstvene postaje Vinica ter dr. Ljiljani Špec, ki je pokojni teti vedno stala ob strani in ji lajšala trpljenje. Enaka zahvala tudi gospodu župniku za lepo opravljeni obred na vi- niškem pokopališču. Hvala vsem, ki ste teti prinesli cvetje in jo pospre- mili na zadnji poti k počitku.

Žalujoči: domači

ZAHVALA

V 84. letu starosti nas je zapustil naš oče

ANTON NOVINA

iz Podturna

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in prijateljem za podar- jeno cvetje in pomoč, GD Podturn, GG Podturn, GIP Pionir — TOZD MK1, sektor ME in AS, Dolenjski, pevcem, govorniku tov. Alojzu Pu- hanu in kaplanu za opravljeni obred.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

V maju se je rodil in v maju nas je po dolgo- trajni bolezni v 88. letu starosti za vedno zapustil naš dragi oče, stari oče, ded in stric

JANEZ KOŽAR

z Rdečega Kala pri Dobrniču

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, vaščanom in pri- jateljem za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje in vence. Posebna zahvala zdravniškemu osebu iz Trebnjega, Dolenjski-Blagovnica Trebnje in DO Novo mesto ter ZZB in gasilcem. Zahvaljujemo se tudi pevskemu zboru in župniku za lepo opravljeni cerkveni obred.

Žalujoči: vsi njegovi

*Veseli si se pomladi
in cvetja svojih trt,
a žalostna bo jesen,
ko ne boš slišal stoka stiskalnice.*

ZAHVALA

V 56. letu nas je nepričakovano zapustil naš dragi mož, oče, ded

SLAVKO BUKOVEC

krojač
iz Bršljina 43

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prija- teljem in znancem, ki so nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojnika v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo za nese- bično pomoč družini Stangelj ter Obrtnemu združenju Novo mesto, tov. Ivkoviču za poslovilne besede, godbi Novo mesto, pevcem iz Trebnjega in GIP PIONIR Novo mesto — TOZD MK1 in DSSS.

Žalujoči: žena Rozi, hčerka Stanka, Irena z družino in ostalo sorodstvo

*Ni več trpljenja, ni bolečine,
življenje je trudno končalo
svoj boj.* (S. Gregorčič)

ZAHVALA

Star komaj 58 let, je dotrpel naš dragi mož, oči, sin, brat, stric, nečak in svak

ZVONKO DRŽAJ

iz Bršljina 4, Novo mesto

Ganilo nas je iskreno in spoštljivo slovo. Zahvaljujemo se vsem sorodnikom ter dobrim sosedom in prijatel- jem za tolažbo, pomoč, podarjene vence in cvetje. Še prav posebno se zahvaljujemo njegovim prijateljem iz ZTO-Sekcija za vleko Novo mesto, ki so nam v teh težkih trenutkih toliko pomagali. Hvala govornikom in pevcem ter vsem, ki ste prihitali od blizu in daleč, da ste pokojnega pospremili k večnemu počitku, prijaznim zdravnikom in ostalemu medicinskemu osebu ORL klinike v Ljubljani. Zadnje dneve trpljenja mu je blažilo medicinsko in streženo osebo ORL oddelka Splošne bolnišnice Novo mesto, hvala jim! Hvala tudi g. župniku za opravljeni obred.

Za pokojnim žalujemo: žena Milka, sin Miran, hči Sabina z Borutom, oče, sestra Joži in ostali njegovi

*Kje si ljubi mož, očka,
kje tvoj zlati je obraz,
kje tvoje zlato je srce,
kje tvoje pridne so roke,
ki skrbele so za nas?*

ZAHVALA

V 27. letu nas je nepričakovano in mnogo prezgodaj za vedno zapustil naš ljubi- jeni mož, očka, sin in brat

STANE PUST

iz Grma pri Ponikvah na Dolenjskem

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom za vsestransko pomoč, kakor tudi znancem in sosedom za podarjeno cvetje in izrečeno sožalje ter vsem ostalim, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani in pokoj- nika spremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala obrtniku Branetu Markeljcu za nesebično in vsestran- sko pomoč. Zahvaljujemo se tudi sodelavcem Tesnil Trebnje, gospodoma duhovnikoma za lepo opravljeni obred in prelepi govor ter pevcem za v srce ganljive pesmi, Matohovim in Bevcem iz Grma pa za tolažbo in pomoč. Vsem in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala!

Neutolažljivi: žena Cvetka, hčerka Tereza, mati, bratje in ostalo sorodstvo

Trebnje, 5. maja 1989

MARTIN ŠOŠKO

manj kot v večjih središčih, zato kultura nima posebno visoke cene. V tem okolju više vrednotijo amatersko dejavnost kot druge oblike kulture, vendar to razume. Veliko huje je, da je pot do informacije v provinci izredno dolga. V Ljubljani zadostuje, da se z odprtimi očmi in ušesi sprehodiš po ulicah in zveš več, kot če tu ves dan prelistavaš časopise. V centru te informacije bombardirajo, na podeželju jih moraš iskati, v tem vidi in občuti razliko.

»Brežice so odmaknjene od središčnih dogajanj, odmaknjene tudi od slovenske politične pomladi in čeprav beremo o njej, nismo zraven.« nadaljuje Šoško začeto misel. Ta gibanja pozdravlja in je prepričan, da je demokratizacija na način, kot se je začela v Sloveniji, edino možna pot naprej. Družba, ki je desetletja uporabljala represijo do svobodno mislečih ljudi, je končno prišla do trenutka, ko se ji bo morala odreči, če noče potoniti še globlje.

Mladega svobodoljubnega profesorja veseli, da vendarle tudi drugačne misli ugledajo luč dneva. V razmišljanjih o svobodi se vselej spomni na pogosto navajano misel Rose Luxemburg: Svoboda je svoboda tistih, ki mislijo drugače. V gibanjih slovenske politične pomladi pa se boji pretiravanja pri organiziranih oblikah, ker si na tej stopnji razvoja nismo sposobni izmisliti kvalitetnejše oblike demokracije kot neprimerno bolj razviti Zahod. Prepričan je, da bo za nas uspeh, če se ji bomo približali, saj gesla, da smo prehiteli stoletja, ne veljajo, ker zgodovine ni mogoče preskakovati.

Profesor Šoško se v prostem času posveča literarnemu ustvarjanju, o čemer praviloma ne govori. Za njegovo pisateljevanje vedo le tisti, ki so pred leti prebrali novele, ki jih je objavil v slovenskih revijah. Napisal je že toliko novel, da bi lahko izdal knjigo. Zanj se še ni odločil, ker noče biti povprečen slovenski novelist. Vsaj malce se želi povzpeti nad povprečje in če bo prepričan, da ga je presegel, se bo odločil tudi za knjigo.

»Človek tako nujno zadene ob norme, ki jih postavljajo družbene skupine ali družba kot celota,« pravi prof. Šoško, »in v skrajnem primeru lahko trčiš na represijo, vendar se mi zdi sprejemljiveje soočiti se s tem, kakor odreči se lastni pameti. Simon Jenko je to lepo povedal v verzih: 'Gorje, če mora človek zatajiti pamet in srce'.«

Življenje v provinci slavista Šoška ne moti. Dobrodošel mu je stik z vsakim človekom. Zelo ceni pristnost in te je pri preprostih ljudih več kot pri izobražencih. Kulturnih kadrov je na obrobju

PRIZNANJA — Predsednik komisije za odlikovanja Jože Košir in Slavko Češek, predsednik IO RD heroja Maroka (z leve proti desni), sta izročila društveno priznanje tudi članu pododbora Mirna Dušanu Zakrjšku. (Foto: P. Perc)

Če ni za ribo, ni za človeka

Mirna najbolj onesnažena — Mnenja ribičev

SEVNICA — »Reka Mirna v zadnjih 40 letih še ni bila nikoli tako onesnažena kot lani in to prav zaradi tovarn Dana in Kolinska na Mirni, ki sta ob gradnji čistilne naprave na Mirni veliko odpadkov spuščali v reko. Ko smo si s strokovnjaki Inštituta Jožef Stefan in ribiške zveze ogledovali Mirno, smo lahko le zmajevali z glavo, češ, kaj takega še nismo videli,« je dejal na nedeljski letni skupščini Ribiške družine Heroja Maroka v Sevnici predsednik odškodninske komisije pri RD Franc Hrušvar.

Hrušvar se je vprašal, doklej bo ekološka zavest v Mirnski dolini na tako nizki ravni, kaj bi se moralo na primer zgoditi, da bi se v trebanjski in sevniki občini opredelili za nekakšen projekt Zelena Mirna. Ali bodo mladi dopustili, da bo zamrlo življenje še v desetih potokih ob Mirni? Čistilni napravi na Mirni in v Mokronogu še ne dajeja tistih rezultatov, ki so jih obljubljali ob slovesni lanskim otvoritvi na Mirni, se pritožujejo ribiči. Industrija ima bolj malo posluha tedaj, ko je treba plačati odškodnino za onesnaževanje voda, še težje pridejo do denarja od KZ Gabrovka oz. Presada. Ribiči se jezijo tudi na Vodnogospodarsko podjetje Novo mesto, da malodane čez svoj s svojimi posegi dostikrat naredi več škode kot koristi na Mirni in njenih pritokih.

P. P.

Zastrupljamo se tudi s škropivi

Dolenjci, Posavci in Belokranjci kupili nov aparat za odkrivanje strupov

NOVO MESTO — Na Zahodu za socialno medicino in higieno si delavci že vrsto let prizadevajo, da bi odkrili čimveč povzročiteljev onesnaževanja v pitnih in površinskih vodah, živilih in odpadkih. Za takšne raziskave ni več dovolj laborantovo oko in nos, temveč so v svetu vsak dan nove in nove naprave, ki hitro in natančno ugotovijo stopnjo onesnaževanja in snov, ki jo povzroča. Spomnimo se usode belokranjske Krupe. Tedaj so na zavodu kupili dragocen plinski kromatograf, ki je bil na tem področju zadnja novost, danes pa ga že nadomeščajo nekajkrat boljše aparature.

Pred nekaj meseci so pričeli akcijo, da bi predvsem med naročniki njihovih uslug v dolenjskih, posavskih in belokranjskih občinah zbrali denar za nakup tekočinskega kromatografa. S to napravo, ki je v teh dneh že v prostorih zavoda, je mogoče ugotoviti prisotnost strupenih pesticidov, ki jih uporabljamo za varstvo rastlin pred različnimi bo-

lezni in škodljivci. Aparat je bil narejen v Ameriki in je veljal 30 milijonov dinarjev. Del stroškov je kril zavod, ostalo pa so prispevale delovne organizacije: Krka, IMV, Območna vodna skupnost, Komunala in Skupščina občine Novo mesto ter Krško, Zavarovalna skupnost Triglav iz Novega mesta in Krškega, občinski sindikalni svet Novo mesto, GG Črnomelj in Komunalna skupnost Črnomelj. Vloga je bila poslana tudi izvršnemu svetu občin Trebnje, Črnomelj in Metlika, vendar ni nihče odgovoril.

Na zavodu so nove tehnične pridobitve zelo veseli, saj bodo tako lahko v večji meri in hitreje kos odkrivanju zastrupilcev zemlje in življenja na njej. »V tem času so najbolj problematični onesnaževalci odpadki. Odrvrženi tudi zelo strupene snovi, in ko to pride pitno ali površinsko vodo, je že prepozno. Dolenjska z ostalimi pokrajinami počasi postaja ekološko osveščena. Med tistimi, ki imajo za to največ priložnosti, velja pohvaliti novomeško Komunalo,« je povedal inž. Dušan Fortuna.

J. PAVLIČ

ZA STREHO NAD GLAVO

KOČEVJE — Pod geslom »Pomagajte nam rešiti streho nad glavo!« bo potočali letošnji koncert za dan mladosti, ki se bo začel 26. maja ob 17. uri na pomožnem stadionu v Kočevju, trajal pa bo predvidoma do 2. ure zjutraj. Na njem bo nastopilo okoli 15 ansamblov iz vse Slovenije, med njimi tudi: Mama Dolores, Epidemic, Strogo zaupno, Volk in sedmi kozliček, La grande Britania, Sato, Brooklyn, Odiseja 2.000, U'redu in Ghostriders. Organizira ga OK ZSM. Vstopnina in izkupiček od pijače bosta porabljena za obnovitev strehe na mladinskem klubu Škorc.

9. SREČANJE ROCK IN POP ANSAMBLOV

SEVNICA — V petek, 19. maja, ob 20. uri se bo pri sevniskem taborišnem domu pričelo tradicionalno, že 9. srečanje rock in pop ansamblov Slovenije. Na prireditvi, ki jo prireja taboriški Odred treh smrek Sevnice, bodo do približno 1. ure zabavali občinstvo Morana (Rogatec), Poggo band (Hrastnik), Praguad (Prebold), Odiseja 2000 (Ljubljana), Veronique (Celje), Virtuoz (Ljubljana). Pričakujejo še nastop Pomaranče (Ljubljana) in ansambla Sato iz Titovega Velenja.

ODKRIVAL BO STRUPE — Tekočinjski kromatograf, najsodobnejša naprava za ugotavljanje prisotnosti škropiv v pitnih in tekočih vodah, bil kupjen tudi s solidarnostnimi sredstvi. Inž. Lidija Hribnik je pričela s prvimi pregledi. (Foto: J. P.)

Jožetov najtežji kosovski dan

Jože Postrak je bil 3 mesece komandir slovenske enote miličnikov na Kosovu

KOČEVJE — V slovenski enoti zveznega odreda milice na Kosovu sta bila tri mesece, od januarja do aprila, tudi pomočnik komandirja postaje milice Kočevje Jože Postrak in vodja varnostnega okoliša Zoran Radonjič.

• Kje, in kakšno je bilo vaše delo? »Bil sem komandir naše, slovenske, enote in namestnik komandirja PM Priština. Razdeljeni smo bili v tri skupine in vse so bile na območju občine Priština in so delale skupaj z domačimi miličniki. Predvideno je bilo, da bomo inštruktorji miličnikom na teh postajah. Vse to smo tudi počeli do demonstracij,« je dejal Jože Postrak.

• Kakšno je bilo vaše sodelovanje z domačimi miličniki in občani? »Z vsemi smo sodelovali zelo dobro, tudi z občani, neglede na narodnost. V začetku niti ni bilo posebnih težav, šele s februariskim štrajkom rudarjev je bilo čutiti vedno večjo napetost. Potem pa smo naše delo zaradi demonstracij nekajkrat prekinili. Najprej je bilo to ob študentskih demonstracijah 23. marca, nato zaradi mladinske demonstracije po nogometni tekmi 25. marca, najhujša demonstracija pa je bila 27. marca v Prištini, ko so na nas tudi streljali. Demonstranti so bili pravi fanatiki. Bilo jih je okoli 800. Vpili so razna ges-

la, kot »Kosovo-republika!« in druga. Kazalo je, kot da gredo na vse ali nič. Mi smo imeli plinske maske in smo demonstrante zadrževali s plinskimi sredstvi. Demonstranti, ki jih je bilo veliko, so metali na nas kamenje, vendar nam jih je uspelo zadrževati na razdalji 50 do 150 m. Našo zaporo so skušali prebiti z buldožerjem, ki so ga vzeli na nekem gradbišču, s strel in balonov pa so proti nam streljali, da nam je živžgalo okoli ušes.

• Ste tudi vi streljali in je bil kdo izmed miličnikov ranjen? »Iz skupine demonstrantov niso streljali na nas, zato proti njim nismo uporabljali orožja. Slovenska enota milice sploh ni uporabila orožja. Tudi noben naših miličnikov ni bil ranjen. Tisti dan je bil najbolj naporen, saj so se demonstracije začele že okoli 15. ure, naša akcija pa je bila popolnoma končana šele okoli 21.45. To je bil naš najhujši dan, saj so bila v nevarnosti tudi naša življenja. Po zaslugi naše opreme in taktike žrtev ni bilo.«

• Slišali smo, da druge enote združene odreda miličnikov niso delovale tako preudarno.

• Slišali smo, da druge enote združene odreda miličnikov niso delovale tako preudarno.

»Miličniki kot posamezniki ali služba o tem ne moremo odločiti. Za to so pristojni drugi, predvsem zvezna skupščina in predsedstvo ter zvezni sekretariat za notranje zadeve pa republiška skupščina, predsedstvo, mi pa smo pač dolžni iti tja, kamor nas napotijo pristojni organi.

JOŽE PRIMC

ZA ROPARJI SO OSTALE JAME — Arheologi iz Numizmatičnega kabineta v jamah, kjer so bili izkopani dragoceni rimski novci, niso odkrili nič posebnega. (Foto: J. S.)

kozerija

GLAVNO JE, DA USPEVAJO RAZPRAVE

Najprej je razpravljal o letnem poslovanju repiških delovnih organizacij repiški izvršni svet. Gradivo so obravnavali natanko osem ur in enajst minut, naker so se utrujeni in izmzgani od govorjenja razšli.

Dva dni zatem so se spravili nad isto gradivo delegati vseh treh zborov repiške občinske skupščine. Besede so odzvanjale po sejni sobi več kot devet ur, delegati so prav tekmovali, kdo bo pametnejši, glasnejši in spretnjši v izrazu, mimiki in gestikuliranju. Predno so se razkropili po svojih domovih, so dali zapisati v sklepni dokument, da je stanje v gospodarstvu vse prej kot rožnato in da bo treba narediti usodne korake k izboljšanju.

O devetmesečnem poslovanju repiških delovnih organizacij so rekli svojo besedo tudi na repiškem Sezedelevju. Uvodni referat, ki je trajal tri ure, je imel tovariš Sezedelevjevič. Nato se je razvila peturna razprava, ki je ugotovila, da se je znašlo repiško gospodarstvo v nezavidljivem položaju. Po tej ugotovitvi so se razpravljalci razpršili po gostilnah, ki jih v Repičevi dragi ne manjka.

Niso pretekli niti trije dnevi, ko se je zbralo v sejni sobi repiških družbenopolitičnih organizacij petinpetdeset članov Zveze komunistov.

»Dnevni red ima samo eno ičko,« je razglasil tovariš Rdečnik, »in sicer bomo govorili o devetmesečnem poslovanju repiških

delovnih organizacij.« Petinpetdeset komunistov je grelo stole šest ur in dvaindvajset minut samo zato, da so na koncu družno ugotovili, kako je repiško gospodarstvo na psu. »Zavzemali se bomo, trudili se bomo, prizadevali si bomo, da se stvari izboljšajo,« je povzel razprave za zaključek tovariš Rdečnik in označil, da je sestanka konec.

Sestanek sindikata o lanskem poslovanju je bil zaključen dve minuti prej kot v sedmih urah. V zapisniku je bilo moč prebrati, da pestijo gospodarstvo visoke obresti in sklepi zvezne vlade. Pa še to, da bo treba zavijati rokave in krepro pljuniti v roke.

O poslovanju repiških delovnih organizacij so rekli svoje tudi mla-

dinci. Predvsem so se spotikali ob zaposlovanje pa še ob to, da je študirani mladi kader na cesti, pomembne položaje v repiškem gospodarstvu pa da zasedajo polpismeni starci, ki jim je edini interes visoka plača in ugledni stolček. Po peturnem prerakanju je vseh dvainštrideset mladincev zavilo v disko, kjer je žgolela repiška popevkarica Tajfana Hropež.

Ta čas pa je Pri razbiti buči sedel finančni direktor Hirokaka. Zbrani pivski družini je rekel: »Razprave o lanskem poslovanju repiških delovnih organizacij so uspele, a kaj, ko kljub temu ni napredka niti za promil.«

TONI GAŠPERIČ

Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev. Prislunili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. Pokličete nas lahko vsak četrtek popoldan, med 19. in 20. uro na telefon (068) 23-606. Eden od dežurnih novinarjev vam bo rad prislunil.

Jože Postrak

»Štab združenega odreda je našo enoto pohvalil, češ da smo bili ena najboljših enot, in po mojem mnenju je to resnica.«

• Kaj menite o zahtevah, da slovenski vojniki in miličniki nimajo kaj početi na Kosovu in da naj tam zadeve rešujejo domačini sami in republika Srbija?

ZBURE VABIJO

ZBURE — Ker so morale Zburske trape zaradi slabega vremena zadnjo nedeljo v aprilu odpovedati veliko vrtno veselico z ansamblom Franca Miheliča, bo ta veselica v soboto, 20. maja, ob 20. uri, seveda prav tako v Zburah. Vabljeni!